

No. 56 December, 2020

သုတဒါယဉ်း

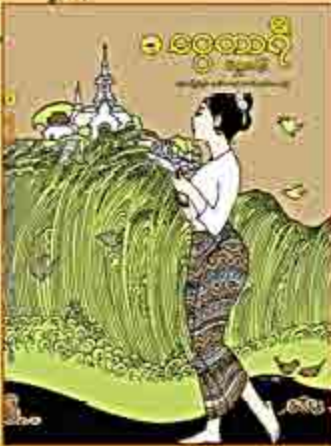
Knowledge Light Magazine မဂ္ဂဇင်း

ထူးထွေဆန်းပြား သစ်ပင်အိမ်များ

အမှတ် (၅၆)၊ ဆုတံဆိပ်ခွဲ ၁၀၀၀၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ

၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ထုတ်ဝေသည်။

မေတ္တီ

စာပေတိုက်ထုတ်

မဂ္ဂဇင်း၊ စာစောင်များ လေးမျှကြားပတ်ရနိုင်ပြီ

မြဝတီစာပေတိုက်ထုတ် မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်၊ စာစောင်များကို စာအုပ်လက်ခံရရှိမှ ငွေပေးချေစနစ်ဖြင့် မှာယူနိုင်ပါသည်။

မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးအနှံ့ မည်သည့်မြို့နယ်မဆို စာတိုက်မှတစ်ဆင့် ပေးပို့သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

မိမိတို့မှာယူလိုသည့်စာအုပ်များကို အောက်ပါလိပ်စာနှင့်ဖုန်းနံပါတ်များအတိုင်း ဆက်သွယ်မှာယူနိုင်ပါသည်။

ဖြန့်ချိရေး - မြဝတီစာပေတိုက်၊
အမှတ် ၁၅၊ မိုးကောင်းလမ်း၊ ၁၅ ရပ်ကွက်၊
ဘောက်ထော်၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

ဖုန်း - ၀၉၃၂၄၉၈၇၂၄ (ဖြန့်ချိရေး)၊
၀၉၄၂၁၀၆၇၄၁၀ (အွန်လိုင်းဖြန့်ချိရေး)။

လူသားအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဗဟုသုတကြွယ်ဝခြင်းသည် အဓိကကျသည်။

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး	
ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
အချုပ်အခြာအာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေး	ဒို့အရေး

2020 DECEMBER CONTENTS

No.56

၅ လောကနီတိ

စာတည်းစာမျက်နှာ

၆ ကိုဗစ်ရောဂါကာကွယ်ဖို့ သတိပြုဆင်ခြင်စားကြဖို့
ဓာတ်နိဒါးစာတည်း

ထူးဆန်းစေ့လှ

- ၁၄ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းက ထူးဆန်းသောဥပဒေများ(၃)
- ၂၂ ထူးခြားဆန်းပြားဖြစ်ရပ်များ
- ၄၆ သူတို့ဆီက အံ့ဖွယ်မှတ်တမ်းများ
- ၇၀ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းက ထူးခြားဆန်းပြား ရိုးရာမလေ့များ

- မော်ကွန်းထင်
- မောင်မောင်လေးထွန်း
- ကိုခန့်(သုတေသန)
- ဟန်မင်ဆော်

မြန်မာ့သမိုင်း

၁၀၇ ဗမာ-ဗွန်ချစ်ကြည်ရေးကိုတည်ဆောက်ခဲ့သော ကျန်စစ်သားမင်းကြီး

ကျော်ကျော်သန်း (မဟာဝိဇ္ဇာ)

နိုင်ငံရေး

၉၀ မင်းစကရာဇ်နှင့် ဘုန်း၊ လက်ရုံး၊ နှလုံး

ဇော်ဗြဲမိုးဦး (MPA)

၁၅၇ ကမ္ဘာ့ဘာသာရေးဟာရားများ၏ အခြေခံသဘောနှင့် ဘာသာရေးပညီပကွဲထောင်ချောက်အတွင်းသို့ မောင်းသွင်းခံနေရသော မြန်မာနိုင်ငံ

နတ္တယန

စာပေ

၁၆၆ စီးပွားရေးနှင့်ပတ်သက်သော မှတ်သားဖွယ်ရာအဆိုအမိန့်များ

သုတထက်

နိုက်ပျိုးရေး

၁၅၃ သဘာဝနည်းဖြင့် အပင်အားဆေးပြုလုပ်ခြင်း

ဘနဂ္ဂခင်

တိုင်းရင်းလားယဉ်ကျေးမှု

၆၂ ပိုးကရင်ရိုးရာ လက်ချည်မင်္ဂလာနှင့် ဂဝံနယ်မြေ

မောင်သာ (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

၇၇ မောင်ရှမ်းတို့တွင် ရွယ်တော်ဝင်

မနုဿကျော်ဝင်း(အမျိုးသားစာပေဆုရ)

သိပ္ပံနုစဉ်းပညာ

၃၇ COVID ကပ်ရောဂါနှင့် ခေတ်သစ် နည်းပညာတို့မှ ကမ္ဘာကြီး၏ အနာဂတ်အပေါ် သက်ရောက်လာနိုင်မှုအလားအလာ ကိုကိုးကွယ်

၁၂၃ ရူပဗေဒပညာရှင် ဟိုင်ဇင်ဘတ်နှင့် မသေချာမှုနိယာမ ဒေါက်တာသန်းစင် (ဂျပန်)

စစ်ရေး

၁၀၂ စစ်မီးတောက်လောင်လာသော နာဂိုနို-ကရာဘတ်ဒေသ

ဒေသနီဇ်သျှ(ရုရှား)

နိင်စံတကာသုတ

၈၂ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးပြတိုက် Louvre Museum

ကောင်းစစ်ဟန်

၁၃၂ ကမ္ဘာ့အလှဆုံးနေရာများ

မြတ်ဘုန်းခန်း

၁၄၆ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးပင်လယ်များ

ရဲပြည်ဒေသ

တက္ကသိုလ်ပညာသုတ

၅၀ ဓာတ်ပုံများ၏ နောက်ကွယ်က မယုံကြည်နိုင်လောက်သောဖြစ်ရပ်များ (၄)

ဟောင်စည်း

၅၀ စိုးရိမ်ပူပန်မှုနှင့် စိတ်ဖိစီးမှုကို ကိုင်တွယ်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများ

ခေတ်ညီ

၈၆ ကလေးများ၏စိတ်ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရည်မြှင့်မားရန်အတွက် စိမ်းလန်းသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်စေခြင်း

ထူးထက်

သုတအလင်း

- စာတည်းများချုပ်
- ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ဒေဂျိုးထက်
- ဒုတိယစာတည်းများချုပ်
- ဗိုလ်မှူးမြင့်နိုင်
- စာတည်းများ
- ဗိုလ်မှူးမြင်းချမ်းဦး
- တာဝန်ခံစာတည်း
- နိုင်ငံရေးအိမ်အိမ်
- လျက်ထောက်စာတည်း
- ဂင်ဟင်ကျော်၊ ယွန်းငွေရည်
- စာပြင်
- ရည်မွန်နိုင်၊ တင့်တင့်ထွန်း
- မျက်နှာပုံဒီဇိုင်း
- ဆူးအောင်
- အတွင်းအပြင်အဆင်ဒီဇိုင်း
- သျှင်ပင်း၊ အဲလေး၊ သိမ်သိမ်
- သရုပ်ဖော်ပန်းချီ
- အေးကျော်စွာ၊ မျိုးပင်း

- ၉၀ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ရူပဗေဒ နိဘယ်လ်ဆုရ ဥ ဦး ရဲဟန်ခ
- ၁၁၆ ထင်ရှားကျော်ကြား လေလံပစ္စည်းများ ပြည့်စုံထက်ကျော်
- ၁၂၇ ဟစ်တလာနှင့်ဆက်စပ်ဖြစ်စဉ်များ စင်ဦး
- ၁၃၉ အာရှဒေသသုံးငွေကြေးများအကြောင်း ကျော်ဇင်ထွဋ်

မျက်နှာပုံဆောင်းပါး

- ၇ ထူးထွေဆန်းပြား သစ်ပင်အိမ်များ ကျောင်းစည်သူ

ကဗျာ	ကာတွန်း
၂၀ ကို (စစ်တက္ကသိုလ်)	၃၃ သီဟ(စခန်းသစ်)
၂၉ စလင်းဘုန်းကျော်	၃၄ ကိုငယ်
၃၀ မင်းသွေးနွယ်(စီးကုန်း)	၃၅ မြေစာ
၃၁ ချစ်စုအောင်	၃၆ စောဟန်

စာတည်းအဖွဲ့တည်နေရာနှင့် ဖြန့်ချိရေး

မြဝတီစာပေတိုက်
 အမှတ် (၁၅)၊ မိုးကောင်းလမ်း၊ (၁၅)ရပ်ကွက်၊ ဒေသက်မယ်၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကင်းတိုင်းဒေသကြီး၊
 သုတအလင်းမဂ္ဂဇင်း - ၀၉၄၂၅၀၀၆၁၁၄၊ မြဝတီမဂ္ဂဇင်း၊ မိုးဒေသက်ပန်း - ၀၉၃၀၃၆၇၅၆၂
 ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်း၊ တေရုတ်စုံ - ၀၉၄၀၃၂၅၈၄၅၁၊ အားကစားမြင်ကွင်းကုန်သည် - ၀၉၆၉၂၀၀၅၆၇၂၊
 သုတကမ္ဘာကုန်သည် - ၀၉၈၉၂၂၇၆၀၇၇၊ ဖြန့်ချိရေး - ၀၉၃၂၄၉၈၇၂၄
 E-mail: knowledgelight16@gmail.com

ရန်ကင်းစုံစုံ
 အမှတ် (၁၈၁)၊ ၃၂လမ်း(အထက်)၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဗန်း - ၀၉၃၂၄၉၈၇၁၄
 ထုတ်ဝေခြင်း
 ပုံနှိပ်မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၀၆၅၆)၊ ထုတ်ဝေသူမှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၀၇၀၁)၊ ပုံနှိပ်စောင်ရေ - ၅၀၀၀

လောကနိတိ

လောက၌ အတတ်ပညာနှင့်တူသော အဆွေခင်ပွန်းသည် မရှိ။ အနာနှင့်တူသော ရန်သူသည် မရှိ။ ကိုယ်နှင့်တူသည့် ချစ်သောသူမည်သည် မရှိ။ ကံနှင့်တူသောအားသည် မရှိ။

In this world, there is no friend like learning. There is no enemy like disease. There is no lover like oneself. There is no strength equal to one's *kamma*.

လောက၌ ဟင်္သာသည် ကျီးတို့၏အလယ်၌ မတင့်တယ်။ ခြင်္သေ့သည် နွားတို့၏ အလယ်၌ မတင့်တယ်။ မြင်းသည် မြည်းတို့၏ အလယ်၌ မတင့်တယ်။ လူစိုက်တို့၏ အလယ်၌ ပညာရှိသည် မတင့်တယ်။

Hintha bird is not compatible among crows, nor is lion among oxen, nor is horse amid asses, so also in the midst of fools a wise man is out of place.

အကယ်၍ သူမိုက်သည် အသက်ထက်ဆုံးလည်း ပညာရှိကို ဆည်းကပ်ငြားအံ့၊ ထိုသူမိုက်သည် တရားကိုမသိ။ အဘယ်ကဲ့သို့ နည်းဟူမူ ယောက်မသည် ဟင်း၏ အရသာကို မသိသကဲ့သို့တည်း။

If a fool seeks company of a wise man all his life, even then he will not know the Dhamma just as the ladle does not know the taste of the curry.

ဓမ္မပဒ

ကိုပစ်ရောဂါကာကွယ်ဖို့ သတိပြုဆင်ခြင်စားကြစို့

ကမ္ဘာပေါ်တွင်ရှင်သန်ရပ်တည်နေကြသည့် လူသားများအားလုံးသည် အာဟာရဓာတ်ကြွယ်ဝစွာပါဝင်သည့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များနှင့် သစ်သီးဝလံများကို အဓိကထားပြီး နေ့စဉ်စားသုံးလျက်ရှိကြပါသည်။ ထိုသို့ အဓိကထား နေ့စဉ်စားသုံးနေသည့် အစားအသောက်များထဲတွင် ကျန်းမာရေးကိုထိခိုက်စေနိုင်သည့် ဓာတုပစ္စည်းများပါဝင်နေသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ စားသုံးရန်မသင့်သည့် ဓာတုဆိုးဆေးများနှင့် တာရှည်ခံဆေးများပါဝင်သော အစားအသောက်ထပ်ဖြည့်ပစ္စည်းများကို ဝတ်နိုင်သမျှ သတိပြုရှောင်ကြဉ်ကြစေရန် ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနက အသိပေးနှိုးဆော်ထားပါသည်။

ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်စေရန်အတွက် လူတို့နေ့စဉ်စားသုံးနေသည့် အသီးအနှံများတွင် အီသိုင်းလင်းမုည့်ဆေး ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းကို အသုံးပြုထားကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ဈေးကွက်အတွင်းရောင်းချနေသည့် အစားအသောက်များကိုမှည့်စေရန်၊ ချိုစေရန်နှင့် အရောင်လှစေရန်အတွက် ရောဂါရစေနိုင်သောဆိုးဆေးများကို အသုံးပြုရောင်းချနေသည်ကို သိရှိသော်လည်း ရွေးချယ်စရာမရှိခြင်းကြောင့် စားသုံးနေကြရသည်ကို တွေ့ရှိပါသည်။

ပဲပြားများ၊ မုန့်ဖတ်များနှင့် ပင်လယ်စာအသားငါးများကို မပုပ်မသိုးစေရန်နှင့် တာရှည်အထားခံစေရန်အတွက် ဖော်မလင်ကိုအသုံးပြုလာကြပါသည်။ သန့်ရှင်းမှုမရှိသည့် အစားအသောက်များကို စားသုံးမိခြင်းကြောင့် အစားအသောက်မှတစ်ဆင့် ကူးစက်တတ်သောရောဂါများကိုလည်းခံစားရစေနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ စွန့်ထုတ်လိုက်သည့် ဓာတုပစ္စည်းများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှုများကြောင့် ပင်လယ်ရေနေသတ္တဝါများတွင် မာကျူရီပမာဏမြင့်မားမှုများဖြစ်ပေါ်နေတတ်ပါသည်။ ထိုသို့သော မာကျူရီပမာဏမြင့်မားနေသောသတ္တဝါများကို စားသုံးမိပါက လူသားများအတွက် အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ အသားငါးတင်ပို့ရောင်းချသူများက ဈေးဝယ်သူများ၏ အမြင်တွင် လတ်ဆတ်သည်ဟု ယူဆရစေရန်၊ အသားငါးများ တာရှည်ခံရန်၊ အနံ့မထွက်စေရန်၊ လတ်ဆတ်စေရန်အတွက် ကာဗွန်မိုနောက်ဆိုက်များနှင့် ဖော်မလင်အရည်များကို အသုံးပြုလာလျက်ရှိကြပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ဆိုးဆေးများအသုံးပြုထားသည့် အသီးအနှံများကို စားသောက်မိခြင်းဖြင့် ရေရှည်တွင် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးထွားမှုကိုထိခိုက်စေခြင်း၊ အသည်းနှင့် ကျောက်ကပ်များ ပျက်စီးစေခြင်းနှင့် ကင်ဆာရောဂါဖြစ်ပွားစေခြင်း စသည့်ရောဂါများကို ခံစားရစေနိုင်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ယခုလို ကိုဗစ်ကာလတွင်သာမက နောင်လာမည့်အနာဂတ်ကာလများမှာပါ ကျန်းမာရေးပိုမိုကောင်းမွန်စေရန်အတွက် မိမိတို့အိမ်များတွင် တစ်နိုင်တစ်ပိုင်စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးများကိုလုပ်ကိုင်ပြီး အာဟာရပြည့်ဝ၍ အန္တရာယ်ကင်းသော အစားအသောက်များကိုစားသုံးကာ ကျန်းမာသောဘဝများကို ပိုင်ဆိုင်နိုင်ကြပါစေကြောင်း အကြံပြုရေးသားလိုက်ရပါသည်။ ။

■ တာဝန်ခံစာတည်း

ထူးထွေဆန်းပြား သစ်ပင်အိမ်များ

ကောင်းစည်လှ

လူသားများအဆင့်သို့ ဆင့်ကဲပြောင်းလဲခဲ့သည့် ကြီးမားသောလူဝတ်များအပါအဝင် ရှေးဦးလူသားများသည် သစ်ပင်များပေါ်တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ဟု သိပ္ပံပညာရှင်များက ယုံကြည်ကြသည်။ မကြာလှသေးသော လူ့သမိုင်းတွင် သစ်ပင်အိမ်များသည် ရောမခေတ်နှင့် ဥရောပခေတ်ဆန်း ချိန်ကာလတွင် လူကြိုက်များခဲ့ကာ ချမ်းသာကြွယ်ဝ

သော မိမိချိုမိသားစုများသည် တပ်စက်ကင်ဒေသရှိ မိမိတို့အိမ်ကြီးများရှိသည့်ခြံများအတွင်း၌ သစ်ပင်အိမ်များကို တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်။

၁၉ ရာစုအလယ်ပိုင်းတွင် လီပလက်စ်စစ် ရော်ဘင်ဆင် (Le Plessis-Robinson) ဟုခေါ်သည့် ပါရှားဆင်မြေဖုံးဒေသသည် သစ်အယ်ပင်ဘားဆိုင်များနှင့် စားသောက်ဆိုင်များဖြင့် မြို့သူမြို့သားများအား ဆွဲဆောင်ခဲ့သည်။ ယင်းနေရာတွင် ညစာစားရန် ကြက်ကင်နှင့် ရှမ်းပိန်တို့ကို စက်သီးတပ်ကြိုးဆွဲစနစ်ဖြင့် သယ်ဆောင်ပေးသည်။

သစ်ပင်အိမ်များကို ရှေးကြီးလေ့ရှိသည့် အာရှတိုက်ဒေသများတွင် တွေ့ရှိမှုများကာ ပါပူဝါနယူးဂီနီနှင့် အင်ဒိုနီးရှားမှ ကိုရိုရီလူမျိုးများသည် ရန်သူမျိုးနွယ်စုများ၏ ဖမ်းဆီးမှုမှ ရှောင်ရှားနိုင်ရန် သစ်ပင်အိမ်များတွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ အနောက်တိုင်းယဉ်ကျေးမှုတွင် အဆောက်အအုံတည်ဆောက်မှုနည်းပညာသစ်များ တိုးတက်လာချိန်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ကို စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးစေမည့်ပစ္စည်းများကိုအသုံးပြုရန် စိတ်ဝင်စားမှုများ တိုးပွားခဲ့သည်။ မကြာမီနှစ်များမှစ၍ မြို့ပြလူနေမှုဘဝမှ သဘာဝဝန်းကျင်သို့ ထွက်ခွာကြခြင်းသည် သစ်ပင်အိမ်များတွင်နေရန် စိတ်ဝင်စားမှုကိုနိုးကြားလာစေခဲ့သည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ အတ္တလန္တာပြည်နယ် အလယ်ပိုင်းတွင်တည်ရှိသည့် သစ်ပင်အိမ်သည် အပိုင်း

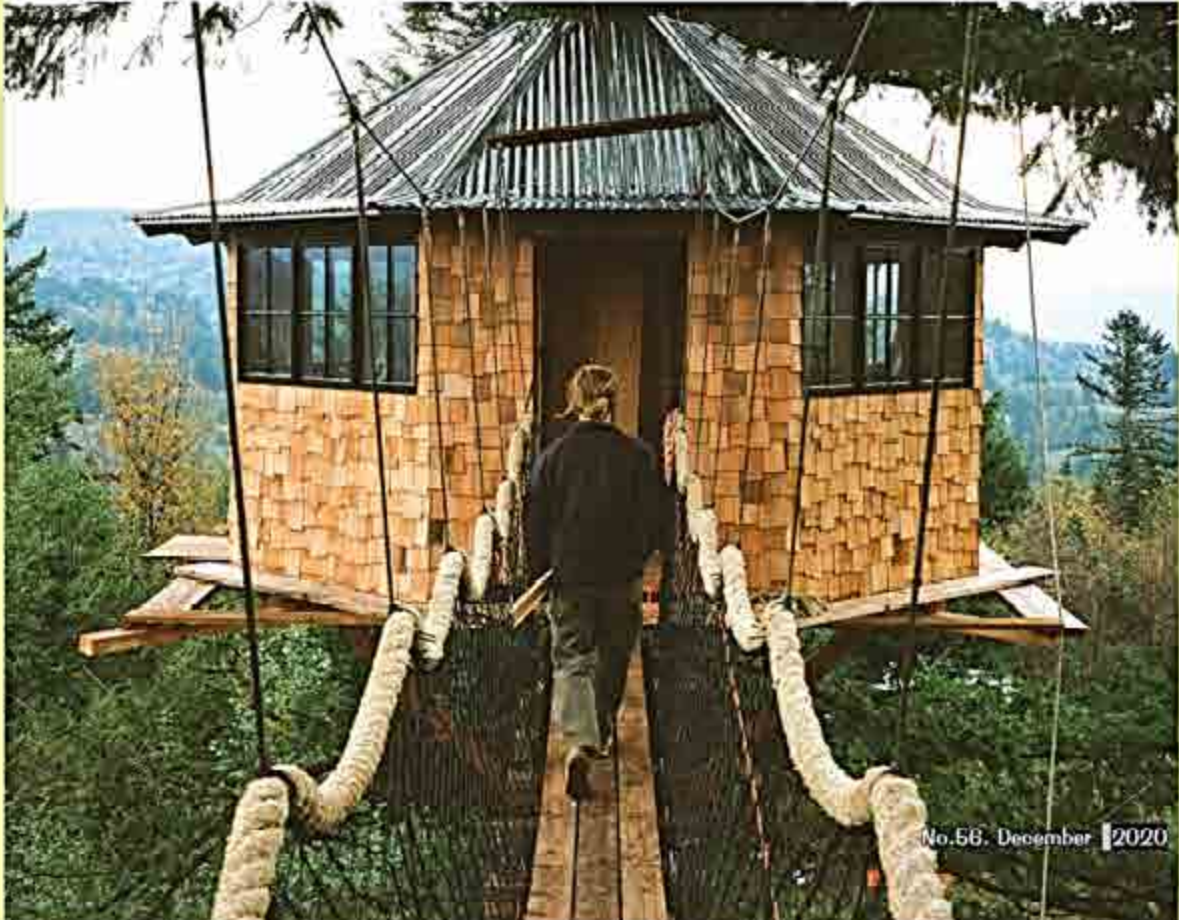
၃ ပိုင်းပါဝင်ကာ 'စိတ်'ဟုအမည်ပေးထားသည့် အခန်းသည် စာဖတ်ရန်နှင့် အနားယူရန်စည့်ခန်းဖြစ်၍ 'ကိုယ်ထည်'ဟူသည့်အခန်းသည် နှစ်ယောက်အိပ်ခန်းဖြစ်ပြီး 'ဝိညာဉ်'ဟူသောအခန်းသည် ၁၆၅ နှစ် သက်တမ်းရှိသည့် ထင်းရှူးပင်အနီးရှိ ကြိုးပုခက်ဖြစ်သည်။

Foster Huntington, Cinder Cone

စကားမာနီယာ၊ ဝါရှင်တန်

နယူးယောက်တွင်နေထိုင်သည့် အမျိုးသားဝတ်စုံဒီဇိုင်းပြုလုပ်သူ ဖိုစ်တာဟန်တင်ဂန်သည် ၂၀၁၁

ခုနှစ်တွင် အလုပ်မှထွက်၍ ဗောက်စ်ဝက်ဂွန်ကားတစ်စီးကိုဝယ်ယူပြီး အမေရိကန်နိုင်ငံအနံ့သို့ စမောင်းနှင်သွားရောက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် အခြေခံလိုအပ်ချက်များ မပြည့်စုံသည့် သူ၏လူနေမှုဘဝကို လူမှုကွန်ရက်နှင့် ထင်ရှားသော A Restless Transplant ဘလော့ဂ်တွင် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။ သူသည် ဝါရှင်တန်မြို့တောင်ပိုင်းတွင်အခြေချခဲ့ကာ သူနှင့် မိတ်ဆွေများသည် ကိုလံဘီယာမြစ်ချောက်ကမ်းကို အပေါ်စီးမှမြင်နိုင်သည့် တောင်ကုန်းထိပ်တစ်ခုတွင် သစ်ပင်အိမ်တစ်ခုကို တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ယင်းနေရာသည် မီးတောင်

ဟောင်းနေရာဖြစ်ခဲ့သဖြင့် Cinder Cone ဟုအမည်ပေးခဲ့သည်။

သူ၏သစ်ပင်အိမ်တွင် အဆောက်အအုံနှစ်ခုပါရှိကာ တစ်ခုက စတူဒီယိုဖြစ်၍ ကျန်တစ်ခုက အဋ္ဌကပုံအိမ်ဖြစ်ကာ ယင်းတို့နှစ်ခုကို ကြိုးတံတားဖြင့် ဆက်သွယ်ထားသည်။ မြေပြင်တွင် ကွန်ကရစ်ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသည့် ကြိုးမားသော ဇလုံပုံစက်တံကွင်းတစ်ခုကို ပြုလုပ်ထားသဖြင့် အိမ်ပြင်ပ၌ စွန့်စားခန်းဝင်နိုင်မည့် နေရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ဟန်တင်ဂန်သည် နယူးယောက်တိုင်းမ်သတင်းစာသို့ မိမိသည် အိမ်တစ်လုံးမဝယ်နိုင်ခဲ့ပေမဲ့လည်း ပိုမိုကောင်းမွန်ခဲ့ကြောင်းနှင့် မိမိအတွက် အမှန်တကယ်ပင် ယင်းသစ်ပင်အိမ်မှာ ကလေးဘဝ၏ အိပ်မက်ကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။

Snohetta, The 7th Room

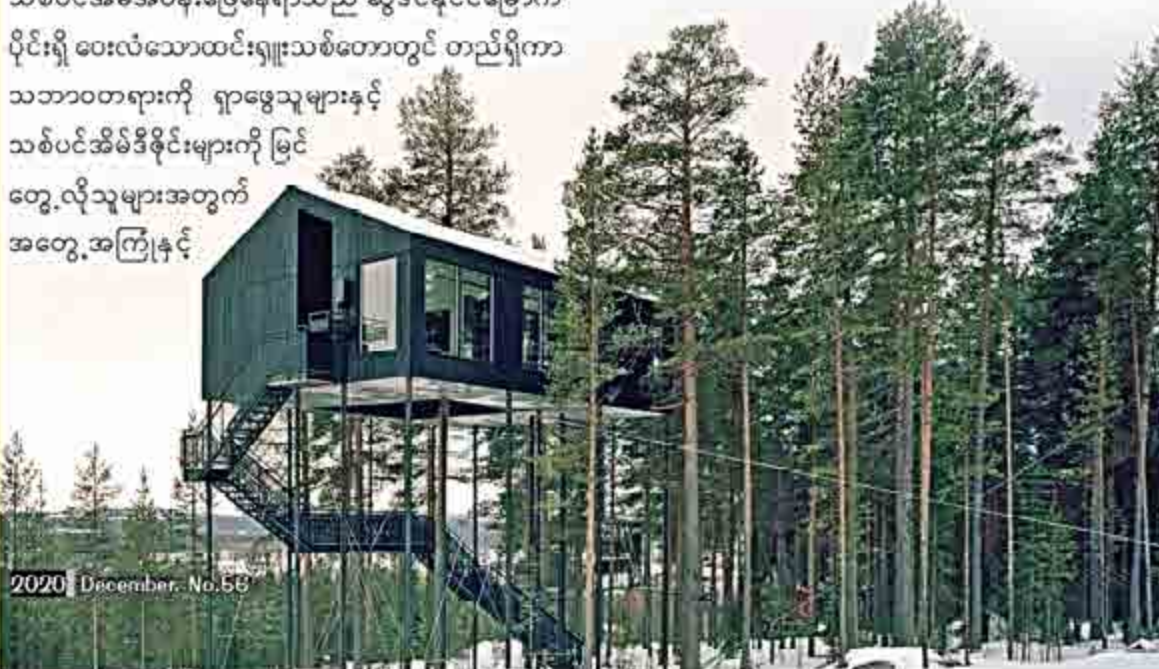
ဟာရ်ဗ်စ် ဆွီဒင်

ဆွီဒင်နိုင်ငံမှ ဗိသုကာကုမ္ပဏီ စနိုဟက်တာသည် ဒရယ်များကိုစောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ပြတိုက်များ၊ ငါးဈေးများကူထောင်ခြင်း အစရှိသည့်လုပ်ငန်းကြီးများကို လုပ်ကိုင်လျက်ရှိရာမှ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် သစ်ပင်ဟိုတယ်အသစ်တစ်ခုဖြစ်သည့် သတ္တမမြောက်အခန်းအမည်ရှိ စီမံကိန်းကိုထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ မှော်ဆန်သည့် သစ်ပင်အိမ်အပန်းဖြေနေရာသည် ဆွီဒင်နိုင်ငံမြောက်ပိုင်းရှိ ပေးလံသောထင်းရှူးသစ်တောတွင် တည်ရှိကာ သဘာဝတရားကို ရှာဖွေသူများနှင့် သစ်ပင်အိမ်ဒီဇိုင်းများကို မြင်တွေ့လိုသူများအတွက် အတွေ့အကြုံနှင့်

အောင်မြင်မှုကိုရရှိစေမည်ဖြစ်သည်။

သစ်ပင်ဟိုတယ်ကို တိုင် ၁၂ လုံးဖြင့် ထောက်ပံ့ထားသဖြင့် မြေပြင်မှ ၃၂ ပေအမြင့်၌ လေထဲတွင် တွဲလဲသဖွယ်ဖြစ်နေပြီး ၅၀၀ စတုရန်းပေကျယ်ဝန်းသော ယင်းအိမ်သည် အလေးချိန်ရှိသည်ဟု မထင်ရချေ။ ယင်းသစ်ပင်အိမ်ကိုတည်ဆောက်ခဲ့သည့် ဗိသုကာပညာရှင်များသည် အဆောက်အအုံနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကွဲပြားမနေစေရန် အားထုတ်ခဲ့ကြသည်။ သစ်ပင်အိမ်၏ အောက်ခင်းမျက်နှာပြင်ကို သုံးဖက်မြင်နည်းပညာဖြင့် သစ်တော၏ အရောင်အတိုင်း ဆေးသုတ်ထားကာ

သစ်ပင်အိမ်ကို ပတ်ဝန်းကျင်၌ ပျောက်နေစေရန် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အပေါ်ပိုင်းရှိ ကြီးမားသောပြတင်းပေါက်များမှ Lapland သစ်တောရွှေခင်းများကို ၃၆၀ ဒီဂရီမြင်ကွင်းဖြင့် မြင်တွေ့ကြရကာ အိပ်ခန်း ၂ ခန်းကို ဆက်သွယ်ထားသည့် ပိုက်ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသောလမ်းသည် နက္ခတ်တာရာနှင့် ကြယ်များကိုကြည့်ရှုရန် အကောင်းဆုံးနေရာဖြစ်သည်။

Joel Allen, The HemLoft

ဝှစ်လာ၊ ကနေဒါ

ဆော့ဖ်ဝဲလီပညာရှင်ဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်သည့် ဂျိုးအယ်လ်လင်သည် အမှီအခိုကင်းမဲ့သည့် လက်သမားဆရာကြီးတစ်ဦးနှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ကြက်သွန်ဖြူပွဲတော်တစ်ခု၌ မိတ်ဆွေဖြစ်ခဲ့ပြီး လက်သမားပညာနှင့် ပတ်သက်သည့် လုပ်ငန်းသစ်တစ်ခုကိုစတင်ရန် စိတ်အားထက်သန်ခဲ့သည်။ သူသည် သစ်လုပ်ငန်း

ဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှုများကို စုစည်းပြီးနောက် သူနေထိုင်သည့် ကနေဒါနိုင်ငံ၊ ဝှစ်လာရှိ တောကြီးမျက်မည်းတစ်ခုအတွင်း၌ တဲဥပုံသစ်ပင်အိမ်တစ်လုံးကို တည်ဆောက်ရန် အကြံရခဲ့သည်။

ယင်းသစ်သားအိမ်ကို တည်ဆောက်မည့်နေရာသည် ရေညှိများတက်နေသည့် ကျောက်စွန်းတစ်ခုဖြစ်၍ သက်တမ်းရှည်နေသည့် ဟမ်ဒစ်လော့ပင်များကို အပေါ်စီးမှမြင်ရသည့်နေရာဖြစ်သည်။ ယင်းနေရာတွင် ပန္နက်ရိုက်ပြီးနောက် ဂျိုးအယ်လ်လင်သည် သူ၏ဟမ်ဒစ်လော့သစ်ပင်အိမ်ကို တစ်ပတ်ရစ်ပစ္စည်းများဖြင့် အပြီးသတ်တည်ဆောက်ခဲ့ရာ သစ်သားတံခါးများ၊ ဖန်ချပ်များ၊ ပရိဘောဂအဟောင်းများပါဝင်ခဲ့သည်။

Tham & Videgård Arkitekter, Mirrorcube
ဟာရဒ်စ်၊ ဆွီဒင်

သမံနှင့် မီဒီဂတ်၏ မေရာကျူ (Tham & Videgård's Mirrorcube) အမည်ရှိ သစ်ပင်ဟိုတယ်သည် ဆွီဒင်နိုင်ငံ၊ ဟာရဒ်စ်တွင်ရှိ၍ ခေတ်ဆန်ပြီး မမြင်နိုင်ဆုံး၊ မသိနိုင်ဆုံးသောသစ်ပင်အိမ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ အလူမီနီယံဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည့် ယင်းအဆောက်အအုံကို ကြည့်မှန်များဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားသဖြင့် အနီးရှိ အပြာရောင်မိုးကောင်းကင်နှင့်ထင်ရှားပင်များက ရောင်ပြန်ဟပ်နေသည်။ အကြမ်းအားဖြင့် တစ်ဖက်လျှင် အနည်းဆုံး ၁၃ ပေစီရည်သည့် ကုဗတုံးပုံစံအဆောက်အအုံငယ်အတွင်း၌ စုတင်နှစ်လုံးပါရှိသည့် အိပ်ခန်း၊ ဧည့်ခန်း၊ ရေချိုးခန်းနှင့် အမိုးလှေကားထစ်များပါရှိသည်။

အပြင်မှမြင်နိုင်ပြီး ခရမ်းလွန်ရောင်ခြည်ကို ကာကွယ်သည့်ဆေးဖြင့် မှန်ချပ်များ၏ မျက်နှာပြင်ကို သုတ်ထားသဖြင့် အဆောက်အအုံအတွင်းကို ငှက်များကသာ မြင်နိုင်ကြမည်ဖြစ်သဖြင့် ငှက်များသည် သစ်ပင်အိမ်ကို ဝင်ရောက်တိုက်မိခြင်း မရှိတော့ချေ။ ဗိသုကာပညာရှင်များ၏ အဆိုအရ မှန်ကုဗသစ်ပင်အိမ်သည် လူသားများနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်၏ ရှိရင်းစွဲစိန်ခေါ်မှု

ဆက်ဆံရေးကို ကိုယ်စားပြုနေသည်။ ထို့ပြင် ကြမ်းတမ်းသော ရာသီဥတုနှင့် ဝေးလံသောနေရာဒေသများတွင်နေရသည့် အတွေ့အကြုံများအရ နည်းပညာမြင့်သည့် ပစ္စည်းကိရိယာများလိုအပ်ကြောင်း ပြောခဲ့သည်။

Baumraum, Treehouse Solling
အာဇာနည်၊ ဂျာမနီ

ဂျာမနီနိုင်ငံ၊ ဆက်ဆွန်နီအောက်ပိုင်း၊ တောင်ကြားငယ်တစ်ခုတွင်တည်ရှိသည့် သစ်ပင်အိမ်ကို ဂျာမနီ သစ်ပင်အိမ်အထူးပြုလုပ်ငန်း Baumraum က ပုံစံထုတ်ခဲ့သည်။ ယင်းအိမ်ကို မိမိတို့၏ သားနှင့် မိတ်ဆွေများအတွက်၊ မြူးထူးပျော်ရွှင်ဖွယ် ဘုံဗိမာန်တစ်ခုကို ရှာဖွေနေသည့် မိသားစုတစ်စုအတွက် ရည်ရွယ်ခဲ့သည်။

ယင်းသစ်ပင်အိမ်တည်ရှိသည့် ချမ်းမြေ့ဖွယ်ကျေးလက်မြင်ကွင်းနေရာတွင် စမ်းချောင်းငယ်တစ်ခုနှင့် ရေအိုင်ကြီးနှစ်ခုရှိသည်။ တောင့်တင်းသော ဟမ်လော့အပင်ပေါက်များနှင့် သစ်ပင်အိမ်အကြားကို ရေအိုင်ပေါ်မှဖြတ်သန်း၍ ရှည်လျားသောလျှောက်လမ်းတစ်ခုဖြင့် ဆက်သွယ်ထားသည်။ လိပ်ခုံးပုံတည်ဆောက်ထားသည့် နှစ်ထပ်အဆောက်အအုံသစ်ပင်အိမ်အတွင်းရှိ အပေါ်ထပ်အိပ်ခန်းအမိုးခုံးမှတစ်ဆင့် ညအချိန်တွင် မိုးကောင်းကင်မြင်ကွင်းကျယ်ကို မြင်တွေ့ရသည်။ နေ့ပိုင်းအချိန်တွင် အနီးပန်းကျင်မှ သစ်တောနှင့်အိုင်ယဲရှိ ရေသတ္တဝါများကို လျှောက်လမ်းပေါ်မှ ကြည့်ရှုနိုင်သည်။

Terunobu Fujimori, Teahouse Tetsu

ဟိုကူတို၊ ဂျပန်

ဗီသုကာနှင့် ဗီသုကာဆိုင်ရာ သမိုင်းပညာရှင် ဗုဂျီမိုရီသည် သူ၏ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ဆန်းကြယ်နေသည့် မြင့်မားသော သစ်ပင်အိမ်များကြောင့် ကျော်ကြားသူ ဖြစ်သည်။ သူက အဆောက်အအုံတစ်ခုသည် အခြား အဆောက်အအုံတစ်ခုနှင့် ယခင်ကပင်ဖြစ်စေ၊ လက်ရှိ ဖြစ်စေ မတူညီသင့်ကြောင်းနှင့် ကြေးခေတ်ကာလမှ စတင်၍ တိုးတက်လာခဲ့သည့်ပုံစံများသည် တူညီမှုမရှိ ချောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်က တည်ဆောက် ခဲ့သည့် Tetsu သစ်ပင်အိမ်သည် ဈာန်ပွင့်များအကြား ခြုံလှုပ်ထားသည့် ငှက်သိုက်တစ်ခုနှင့်တူကာ ကီရို ဟာရုအနုပညာကျေးရွာတွင် တည်ရှိသည်။ ယင်း ကျေးရွာရှိ အနုပညာဝင်းတွင် ပန်းချီပြခန်းများ၊ ကြွေ စတူဒီယို၊ စာကြည့်တိုက်နှင့် ဝတ်ပြုဆုတောင်းသည့် နေရာရှိသည်။

ခေတ်ဆန်သည့် Tetsu သစ်ပင်အိမ်သည် နှစ် ၈၀ သက်တမ်းရှိသော အမြဲစိမ်းကျောက်ပန်းပင် (Cypress) ၏ ပင်စည်တွင် ဆောက်လုပ်ထားကာ ကီရိုဟာရုရှိ ပြတိုက်များသို့ လာရောက်ကြည့်ရှုသူများသည် သစ်ပင် အိမ်တည်ဆောက်ထားပုံကို လေ့လာနိုင်ကြသကဲ့သို့ ပတ်ဝန်းကျင်ရှုခင်းများကို ခုတ်ဖြိုက်သဘောကျနိုင် ကြသည်။ သစ်ပင်အိမ်ပေါ်သို့ လှေကားဖြင့်တက်၍ အိမ်အတွင်းသို့ဝင်ကာ ပန်းခြံရှုခင်းကို အပေါ်စီးမှ ကြည့်ရှုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

Mithun, Sustainability Treehouse

ဟုတ်တောင် အနောက်ဗဟိုဒီယား

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ အနောက်ဗဟိုဒီယား ယားရှိ သစ်တောများထူထပ်သည့် တောင်ထိပ်ရှိ သီးသန့်ကြိုးဝိုင်းနယ်မြေတွင် ၂၀၁၃ ခုနှစ်က တည် ဆောက်ထားသည့် သစ်သားအိမ်ကို မစ်သွန်ဒီဇိုင်း လုပ်ငန်းကပုံဖော်ခဲ့သည်။ ယင်းသစ်သားအိမ်ကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှ လူငယ်အမျိုးသားကင်း ထောက်များအတွက်ပြုလုပ်ခဲ့ရာ ယနေ့အချိန်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာလေ့လာမှုနှင့် သဘာဝရင်းမြစ်

ထိန်းသိမ်းရေးပညာပေးအထောက်အကူနေရာတစ်ခု အဖြစ် ရပ်တည်နေသည်။

ယင်းသစ်ပင်အိမ်သည် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဦးဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍတွင် အကောင်းဆုံးသောနမူနာ တစ်ခုဖြစ်၍ ဒေါင်လိုက်အထပ်များကို ထည့်သွင်းထား သဖြင့် သစ်တောကို ထိခိုက်မှုအနည်းဆုံးဖြစ်သည်။ သစ်ပင်အိမ်တည်ဆောက်ရာတွင် ဒေသထွက်သစ်များ၊ ပြည့်ဖြိုးမြဲစွမ်းအင်နှင့်ရေကိုသာ သုံးစွဲခဲ့သည်။ စွမ်းအင် ကို လေနှင့်ရေအားလျှပ်စစ်မှရယူကာ ရေကို မိုးရေ သိုလှောင်သည့်စနစ်ဖြင့် အသုံးပြုသည်။ သစ်ပင် အိမ်သို့ လာရောက် လည်ပတ်ကြသူများသည် အဆောက် အအုံအတွင်းအပြင်ရှိ လျှောက်လမ်းများမှတစ်ဆင့် အနီးဝန်းကျင်ဂေဟစနစ်နှင့် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးမှုရှိ သည့်အဆောက်အအုံဒီဇိုင်းတို့ကို လေ့လာနိုင်ကြသည်။

Rebello de Andrade Studio, Tree Snake Houses

ဘိုနိုစ်ဒီ ဒာန်ဂူလာ၊ ပေါ်တူဂီ

Rebello de Andrade စတူဒီယိုသည် ပေါ်တူဂီ နိုင်ငံမြောက်ပိုင်းရှိ ပီဒရပ်စ်ဆာဂါဒတ်စ်ဥယျာဉ် အတွက် သစ်ပင်အိမ်များ၏ ဆန်းသစ်သောအပန်းဖြေ

နေရာဖြစ်သည်။ ရှည်လျားကျဉ်းမြောင်း၍ ထောင့်ချွန် များပါရှိသည့် ယင်းသစ်ပင်အိမ်ကို သစ်သားကုန်ကြမ်း များဖြင့် တည်ဆောက်ခဲ့ကာ အပြင်ပိုင်းကို ပျဉ်ပြားများ အသုံးပြု၍ သစ်တောအတွင်းမှ တောရိုင်းမြွေတစ်ကောင် လျှောဆင်းလာသည့်ပုံ ဖန်တီးထားသည်။ ယင်းသစ်ပင် အိမ်၏ပုံစံသည် စဉ်ဆက်မပြတ်ထိန်းသိမ်းထားမှုကို ဗဟိုပြုထားကာ ရေကိုပြန်လည်အသုံးပြု၍ ရေကိုအပူ ပေးသည့် နေရောင်ခြည်သုံး ဆိုလာပြားများနှင့်စွမ်းအင် ချွေတာရေး LED နည်းပညာကို အသုံးပြုသည်။

သစ်ပင်အိမ်အတွင်းရှိ စတူဒီယိုတွင် အခြား နေရာများအတွက် မြွေတောင်၊ ရေမြွေတောင်၊ သဲမြွေ တောင် စသည့်သစ်ပင်အိမ်ပုံစံများကို ထားရှိသည်။

ခေတ်အမီဆုံးနှင့် ခေတ်အဆန်ဆုံး သစ်ပင်အိမ် များကို ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်းဗိသုကာလုပ်ငန်းများက ပုံစံ ထုတ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းတို့အနက် အချို့သည် လူနေ အိမ်များဖြစ်၍ အချို့က ဟိုတယ်များ၊ စာသင်ခန်းများ ဖြစ်ကြကာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အလွန်ချစ်မြတ်နိုး ပြီး စွန့်စားလိုသူများကို ကြိုဆိုလျက် ရှိနေပေသည်။ ။

■ ကောင်းစည်သူ

ကမ္ဘာတစ်ဝန်းက ထူးဆန်းသောဥပဒေများ (၃)

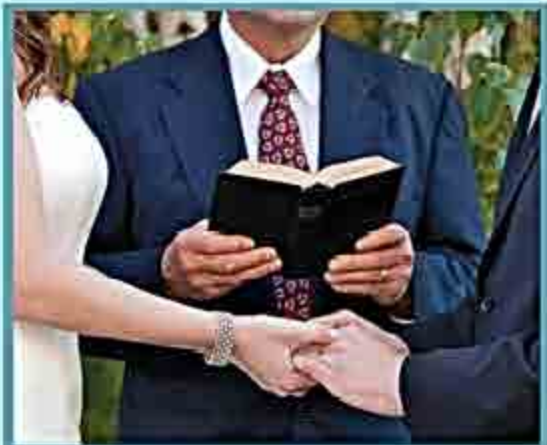
ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာထဲမှာ ဆီးသွားတာကို ပိတ်ပင်ထားတဲ့နိုင်ငံ

ပေါ်တူဂီနိုင်ငံကတော့ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာထဲမှာ ဆီးသွားတာကို ပိတ်ပင်ထားဖြစ်ထားပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ လာရောက်လည်ပတ်သူတွေ ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်စေဖို့နဲ့ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာကို သန့်ရှင်းစေလိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကြောင့် ဒီဥပဒေကို ထုတ်ပြန်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလိုဥပဒေထုတ်ထားပေမဲ့ ပင်လယ်ထဲမှာ ရေကူးရင်းဆီးသွားတာကိုတော့ ဘယ်အာဏာပိုင်မှ ဖမ်းဆီးမဖော်ထုတ်နိုင်သေးပါဘူး။ ဒီလိုဖမ်းဆီးနိုင်ဖို့ကလဲ လွယ်မယ်လို့တော့မထင်ပါဘူး။ အကောင်းဆုံးကတော့ ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ဥပဒေတွေကို စည်းကမ်းရှိရှိ လိုက်နာဆောင်ရွက်တာဟာ အကောင်းဆုံးပဲဖြစ်ပါတယ်။

မင်္ဂလာပွဲမျက်ဆီးတာကို ပိတ်ပင်ထားတဲ့နိုင်ငံ

ခရစ်ယာန်ဘာသာအရ လက်ထပ်တဲ့အခါမှာ တရားဟောဆရာက တက်ရောက်လာတဲ့ ပရိသတ်ကို ကန့်ကွက်လိုခြင်း ရှိ မရှိ မေးမြန်းရပါတယ်။ ဒီလိုမေးမြန်းတဲ့အခါမှာ တက်ရောက်တဲ့သူတွေထဲက ကန့်ကွက်လို

တယ်ဆိုရင်လဲ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခွင့်ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဩစတြေးလျနိုင်ငံတောင်ပိုင်းမှာတော့ ဒီလို ကန့်ကွက်တာဟာ မင်္ဂလာပွဲကိုဖျက်ဆီးတာ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အကယ်၍ ဒီလိုကန့်ကွက်ခဲ့မယ်ဆိုရင် ဒေါ်လာ ၁၀၀၀၀ အထိ ဒဏ်ရိုက်ခံရမှာဖြစ်ပြီး မင်္ဂလာပွဲပျက်စီးသွားခဲ့မယ်ဆိုရင်တော့ ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်အထိ ကျခံရမှာဖြစ်ပါတယ်။

အိမ်မွေးမွေးလေးတွေရဲ့ DNA ကို မှတ်ပုံတင်ထားတဲ့နိုင်ငံ

အိတ်လီနိုင်ငံမှာ အိမ်မွေးမွေးတွေကို လမ်းဘေးမှာ အညစ်အကြေးမစွန့်ဖို့ ဥပဒေ ထုတ်တားဖြစ်ထားပါတယ်။ အကယ်၍ ကိုယ်မွေးထားတဲ့မွေးက အများပြည်သူအသုံးပြုတဲ့လမ်းမှာ အညစ်အကြေးစွန့်ခဲ့မယ်ဆိုရင်လဲ ခွေးပိုင်ရှင်ဖြစ်သူက သန့်ရှင်းရေးဆောင်

ရွက်ပေးဖို့ သတ်မှတ်ထားပေမဲ့ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိတဲ့အတွက် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်တွေဟာ ဖမ်းဆီးဖော်ထုတ်နိုင်ဖို့အတွက် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပါတယ်။ လမ်းပေါ်မှာရှိနေတဲ့ ခွေးရဲ့အညစ်အကြေးကို စစ်ဆေးပြီး DNA ကတစ်ဆင့် ခွေးပိုင်ရှင်ကို ဖော်ထုတ်နိုင်ဖို့ မှတ်ပုံတင်ထားပါတယ်။ ခွေးတွေမွေးပြီး ထုတ်ပြန်ထားတဲ့စည်းကမ်းတွေကို မလိုက်နာဘူးဆိုရင်တော့ ဒဏ်ရိုက်ခံရမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ကြက်တစ်ကောင်လမ်းမပေါ် ဖြတ်ပြေးတာနဲ့ ပြစ်မှုမြောက်တိုနိုင်

ဂျော်ဂျီယာနိုင်ငံ၊ Quitman ပြည်နယ်မှာ

ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ဥပဒေကတော့ တကယ်ကို ထူးထူးဆန်းဆန်းဖြစ်ပါတယ်။ ကြက်တစ်ကောင် လမ်းမပေါ်ကို ဖြတ်ပြေးတာဟာ ပြစ်မှုမြောက်ပါတယ်။ ရှက်ကျိယာ နိုင်ငံဟာ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးကို အဓိကထားလုပ်ကိုင်တဲ့နိုင်ငံဖြစ်ပြီး မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းတွေကို စနစ်တကျလုပ်ကိုင်ဖို့အတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဥပဒေတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ အဲဒီအထဲကမှ ကြက်တစ်ကောင်ခြံထဲကနေလွတ်သွားပြီး ကားလမ်းမကို ဖြတ်ကူးခဲ့မယ်ဆိုရင် ကြက်ပိုင်ရှင်ဟာ အရေးယူခံရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုဖြစ်ရပ်မျိုးဖြစ်ခဲ့မယ်ဆိုရင်တော့ ပိုင်ရှင်ဟာ ဒဏ်ငွေအမြောက်အများကို ပေးဆောင်ရမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အိမ်ထောင်သည်အမျိုးသမီးတွေအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ဥပဒေ

သင်ဟာ မိန်းမပျိုလေးဖြစ်မယ်ဆိုရင်တော့ သင့်အတွက် ပိုင်ခွက်တွေဟာ တန်းစီနေမှာပါ။ အိမ်ထောင်ပြုပြီးပြီဆိုရင်တော့ အဲဒီအမျိုးသမီးအတွက် တယ်နေရာရောက်ရောက် ပိုင်တစ်ခွက်ပဲရှိပါတော့တယ်။ ဘိုလီးမီး

ယားနိုင်ငံ၊ လာပျီစ်ပြည်နယ်မှာတော့ လက်ထပ်ပြီး အမျိုးသမီးတွေဟာ ပိုင်တစ်ခွက်ထက် ပိုပြီးမသောက်ဖို့ ဥပဒေထုတ်ပြန်ထားပါတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အရက်သောက်ခြင်းဟာ အမျိုးသမီးတစ်ဦးရဲ့ အကျင့်စာရိတ္တကို ယိုယွင်းပျက်စီးစေပြီး ဖောက်ပြန်မှုတွေဖြစ်စေနိုင်တဲ့အတွက်ကြောင့် ဖြစ်တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ တကယ်လို့ အိမ်ထောင်ရှိ အမျိုးသမီးတစ်ဦးဟာ ပိုင်တစ်ခွက်ထက်ပိုပြီးသောက်သုံးမိမယ်ဆိုရင် ခင်ပွန်းဖြစ်သူက ကွာရှင်းပိုင်ခွင့်ရှိပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အိမ်ထောင်သည်အမျိုးသမီးတစ်ဦးဟာ အများပြည်သူပိုင်တဲ့နေရာတွေမှာ အရက်သောက်ရင်လဲ ဒီအမျိုးသမီးကို ခင်ပွန်းဖြစ်သူက ကွာရှင်းပိုင်ခွင့်ရှိပါတယ်။

ကြီးမပိတ်အင်္ကျီတွေကို အမျိုးသားတွေ ဝတ်ဆင်ခွင့်မရှိတုန်းက

အမေရိကန်နိုင်ငံ ဖလော်ရီဒါပြည်နယ်က South Beach မြို့မှာ အမျိုးသားတွေကို ကြီးမပိတ်ဝတ်စုံတွေ မဝတ်အောင် ဥပဒေထုတ်တားမြစ်ထားပါတယ်။ ဒါဟာ ထူးဆန်းတဲ့ဥပဒေတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဖလော်ရီဒါက အမျိုးသားတွေဟာ ဒီလိုဝတ်စုံတွေကို ဝတ်ဆင်တတ်တဲ့ အကျင့်များရှိလေသလားလို့ ထင်စရာပါ။ ဒီဥပဒေဟာ ယနေ့အချိန်ထိ တည်ဆဲဥပဒေတွေထဲမှာ ပါဝင်နေဆဲဥပဒေတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။

သစ်ပင်မတက်ရဥပဒေ

ကနေဒါနိုင်ငံ၊ အွန်တိုရီယိုပြည်နယ်ကို သွားရောက်လည်ပတ်မယ်ဆိုရင်တော့ သစ်ပင်မတက်မီ ဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ သစ်ပင်တက်တာဟာ ပြစ်မှုမြောက်တဲ့အတွက် ကြီးမားတဲ့ငွေဒဏ်ကို ပေးဆောင်ရမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်က သစ်ပင်ခုတ်တဲ့ လူငယ်တစ်ယောက်ဟာ Bellevue Square ပန်းခြံထဲက သစ်ပင်တစ်ပင်ကိုတက်ခဲ့တဲ့အတွက် ၃၆၅ ဒေါ်လာ ဒဏ်ငွေပေးဆောင်ခဲ့ရပါတယ်။

**အိမ်မွေးခွေးတွေနဲ့ တစ်နေ့ ၃ ကြိမ် မဖြစ်မနေ
လမ်းလျှောက်ထွက်ရမဲ့နိုင်ငံ**

အိတ်တလီနိုင်ငံ၊ တူရင်ပြည်နယ်မှာ ထိရောက်စွာ
တွေ့နေပတ်သက်လို့ တင်းကြပ်တဲ့စည်းမျဉ်း၊ ဥပဒေတွေ

လူသားစားတာကို ပိတ်ပင်ထားတဲ့နိုင်ငံ

အိုင်ဒါဟိုနိုင်ငံမှာတော့ လူသားစားတာကို ခွင့်
မပြုထားပါဘူး။ ဒီနိုင်ငံမှာ လူသားစားတဲ့အလေ့အထ
မရှိပေမဲ့လို့ ဒီဥပဒေဟာ တည်ဆဲဥပဒေထဲမှာ ပါဝင်နေ
ဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ဥပဒေကို ချိုးဖောက်မယ်ဆိုရင်တော့
ထောင်ဒဏ် ၁၄ နှစ်အထိချမှတ်ဖို့ ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။
ဒါပေမဲ့လို့ အသက်အန္တရာယ်နဲ့ ရင်ဆိုင်ရတဲ့အခြေအနေ
မျိုးမှာတော့ လူသားစားတာကို ခွင့်ပြုထားပြန်ပါ
တယ်။

ကို ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။ အိမ်မွေးခွေးလေးတွေမွေး
မယ်ဆိုရင် တစ်နေ့ ၃ ကြိမ် ခွေးလေးတွေနဲ့ မဖြစ်မနေ
လမ်းလျှောက်ထွက်ရမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုပြဋ္ဌာန်း
ထားတဲ့ စည်းမျဉ်းကို မလိုက်နာဘူးဆိုရင်တော့ ယူရို
၅၀၀ အထိ ဒဏ်ငွေတွေပေးဆောင်ရမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါ့အပြင် ခွေးအမွေးတွေကို ညှပ်တာ၊ ရိတ်တာနဲ့
ဆေးရောင်ခြယ်ပြီး အလှဖန်တီးတာတွေကိုလဲ ပြုလုပ်
လို့မရပါဘူး။ ဒီလိုပြုလုပ်တာဟာ ရာဇဝတ်မှုမြောက်
လို့ ကြီးလေးတဲ့ပြစ်ဒဏ်ကို ခံရမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။

လေမလည်ရဲ့ဥပဒေ

Malawi နိုင်ငံမှာတော့ လေမလည်ရဲ့ဆိုပြီး ဥပဒေထုတ်ပြန်ထားပါတယ်။ ဒီဥပဒေကို ၂၀၁၁ ခုနှစ် လေထုညစ်ညမ်းမှုဆိုင်ရာဥပဒေတွေထဲမှာ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားတာဖြစ်ပြီး လေလည်ခြင်းဟာ အခြားလူတွေကို စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေတဲ့အပြင် လေထုညစ်ညမ်းမှုကိုဖြစ်စေတဲ့အတွက် တားမြစ်ခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလိုဥပဒေထုတ်ထားတာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ရာစုပတ်မှ မြောက်၊ မမြောက်ကို ငြင်းခုံမှုတွေ အကြီးအကျယ်ဖြစ်ခဲ့ကြပေမဲ့ ယနေ့ချိန်အထိ တည်ဆဲဥပဒေထဲမှာ ပါဝင်ဆဲဖြစ်ပါတယ်။

ပလတ်စတစ်အစလေးတွေနဲ့ ပြုလုပ်ထားတဲ့ Party Popper ပစ္စည်းတွေကို အသုံးပြုလို့မရှိဘဲနိုင်ငံ

အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ အလီဘားမားပြည်နယ်မှာတော့ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲတွေ၊ ဂုဏ်ပြုပွဲတွေ၊ အခမ်းအနားတွေမှာသုံးတဲ့ Party Popper လို့ခေါ်တဲ့ ရောင်စုံပလတ်စတစ်အစလေးတွေ ထည့်သွင်းပြုလုပ်ထားတဲ့ အရာတွေကို အသုံးပြုလို့မရပါဘူး။

ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒါဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုညစ်ညမ်းစေတဲ့အပြင် ပြန်လည်ရှင်းလင်းဖို့ မလွယ်ကူတဲ့ အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

တော့ စည်၊ ဗုံ၊ ဒါမှမဟုတ် အခြားသတိပေးနိုင်တဲ့နည်းလမ်းတွေကိုအသုံးပြုပြီး အခြားသူတွေကို သတိပေးရမယ်လို့ ဥပဒေထုတ်ပြန်ထားပါတယ်။

အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို သိက္ခာမဲ့စေတဲ့နာမည် ခေါ်ဆိုခြင်းကို ပိတ်ပင်ထားတဲ့နိုင်ငံ

အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ အော့ကလာဟိုးမားပြည်နယ်မှာတော့ အမျိုးသမီးတစ်ဦးရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာကိုထိခိုက်စေမဲ့ နာမည်မျိုးခေါ်တွင်ခြင်းဟာ ပြစ်မှုမြောက်ပါတယ်။ အပျိုဖြစ်စေ၊ အိမ်ထောင်ရှိအမျိုးသမီးဖြစ်စေ ဒီလိုခေါ်တွင်လို့ မရပါဘူး။ အကယ်၍ ဂုဏ်သိက္ခာကျစေမဲ့ အသုံးအနှုန်းမျိုးသုံးနှုန်းခေါ်ဝေါ်မိမယ်ဆိုရင်တော့ ဒဏ်ကြေးအနေနဲ့ ၂၅ ခေါ်လားကနေ ခေါ်လား ၅၀၀ အထိ ပေးဆောင်ရနိုင်ပါတယ်။ ဒါကို မကျေနပ်ဘူးဆိုရင်တော့ စိတ်ထဲကနေ ကျိတ်ခေါ်နေရုံကလွဲလို့ ဘာမှမတတ်နိုင်ပါဘူး။

သီးနှံဖျက်ပိုးမွှားတွေကို ဝိုင်းဝန်းနှိမ်နင်းဖို့ ထုတ်ပြန်ထားတဲ့ဥပဒေ

အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာတော့ ကျိုင်းကောင်တွေ၊ သီးနှံဖျက်ပိုးတွေကျရောက်တဲ့အခါမှာ ဝိုင်းဝန်းနှိမ်နင်းဖို့ အတွက် ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။ ဒါကတော့ အသက် ၁၄ နှစ်နဲ့အထက် အမျိုးသားတွေအားလုံး ကျိုင်းကောင်တွေ၊ သီးနှံဖျက်ပိုးတွေကို ဝိုင်းဝန်းနှိမ်နင်းရမယ်ဆိုပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ၅ မိုင်၊ ဒါမှမဟုတ် ၅ မိုင်ထက်ပိုပြီး ပိုးမွှားအန္တရာယ်ကျရောက်လာမယ်ဆိုရင်

အဝလွန်ခြင်းကို ပိတ်ပင်ထားတဲ့နိုင်ငံ

ဂျပန်နိုင်ငံမှာတော့ နိုင်ငံသားတွေ အဝလွန်တာ မဖြစ်စေဖို့အတွက် ဥပဒေထုတ်ပိတ်ပင်ထားပါတယ်။ အဝလွန်ခြင်းဟာ ကျန်းမာခြင်းကိုထိခိုက်စေတဲ့အတွက်

ဆေးပညာရှုထောင့်အရ ဒီဥပဒေကို ထုတ်ပြန်ထားတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အသက် ၄၀ ကနေ ၇၄ နှစ်အရွယ်ရှိသူတွေဟာ နှစ်စဉ်ဆရာဝန်တွေဆီမှာ ခါးအတိုင်းအတာကို အစစ်ဆေးခံရပါတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ ဂျပန်လူမျိုးတွေဟာ အသက်ရှည်ကျန်းမာကြတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့လို့ ဆူမိုနုပန်းသမားတွေကိုတော့ ခြွင်းချက်အနေနဲ့ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုထားပါတယ်။ အမျိုးသားများအတွက်ကတော့ ခါး ၃၃ ဒသမ ၅ လက်မကျော်ရင် ဒဏ်ငွေပေးဆောင်ရမှာဖြစ်ပြီး အမျိုးသမီးတွေကတော့ ခါး ၃၅ ဒသမ ၄ လက်မကျော်ရင် ဒဏ်ငွေပေးဆောင်ရမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ။

■ ဖော်ကွန်းထင်

ဆရာထွန်း၏

ထွန်းရွှေဝါ

တိုင်းရင်းဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရေး

ထူးခြားဆန်းပြားဖြစ်ရပ်များ

**ရွေးကောက်ပွဲကာလအတွင်း ကျောက်ဥမင်လိုဏ်ခေါင်း
ဟိုတယ်အတွင်း အနားယူနိုင်ဖို့ကမ်းလှမ်း**

နေရာထိုင်ခင်း ကြိုတင်ချိတ်ဆက်ပေးရေးဝက်ဘ်ဆိုက်တစ်ခုက စိတ်ပျောက်ပျက်ပါပင်ပန်းနေတဲ့ မဲဆန္ဒရှင်တွေအတွက် ရွေးကောက်ပွဲရဲ့စိတ်ဖိစီးမှုတွေကနေ လွတ်မြောက်နိုင်ဖို့အတွက် ရွေးကောက်ပွဲကာလမှာ ကျောက်ဥမင်လိုဏ်ခေါင်းဟိုတယ်အတွင်း အေးအေးဆေးဆေးအနားယူနိုင်ဖို့ စီစဉ်ချိတ်ဆက်ပေးခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်ကနေ ၇ ရက်အထိနေထိုင်ဖို့ စာရင်းပေးသွင်းနိုင်ပြီး နယူးမက္ကဆီကိုရှိ မြေအောက်ပေ ၅၀ မှာဆောက်လုပ်ထားတဲ့ ကျောက်ဥမင်လိုဏ်ခေါင်းဟိုတယ်အတွင်းမှာ အနားယူနေထိုင်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဟိုတယ်ရဲ့တစ်ရက်တည်းခိုခဏတော့ တစ်ညကို ၅ ဒေါ်လာသာ ကျသင့်မှာဖြစ်ပါတယ်။

**အရေးပေါ်ဆေးဘက်အကူပေးနိုင်ဖို့ ဂျက်အင်ဂျင်တပ်
ဝတ်စုံကို ဗြိတိန်ကမ်းသပ်**

ဆေးဘက်အကူအညီပေးရေး၊ ရှာဖွေကယ်ဆယ်ရေးလုပ်သားတွေအနေနဲ့ မက်မဲတဲ့မြေအနေအထားမှာ အရေးပေါ်ဆေးဘက်အကူအညီပေးနိုင်ဖို့ ဂျက်အင်ဂျင်တပ်ဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်စမ်းသပ်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဂျက်အင်ဂျင်တပ်ဝတ်စုံစမ်းသပ်မှုကို တီထွင်သူ တစ်ဦးလည်းဖြစ်ပြီး Gravity Industries ရဲ့တည်ထောင်သူဖြစ်တဲ့ Richard Browning က မိတ်ဖက် Great North Air Ambulance Service နဲ့အတူ ပူးပေါင်းစမ်းသပ်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ အရေးပေါ်ရှာဖွေကယ်ဆယ်ရေးပြုလုပ်တဲ့အခါ ခြေကျင်ရှာဖွေကယ်ဆယ်တဲ့ကြာချိန် ၁ နာရီမှာ ဒီဝတ်စုံကို အသုံးပြုတဲ့အတွက် အချိန်တိုမိနစ်ပိုင်းပဲကြာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မကြာတော့တဲ့အချိန်အတောအတွင်း ရှာဖွေကယ်ဆယ်ရေးလူပျံတွေကို ကောင်းကင်ယံထက်မှာ တွေ့လာနိုင်တော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ငါးမန်းအန္တရာယ်က သိသိကလေးလွတ်ခဲ့တဲ့ ရေလှိုင်းစီးကစားသူ

ဩစတြေးလျက မရော်ဖက်ရှင်နယ်ရေလှိုင်းစီးကစားသူ Matt Wilkinson ဟာ ဩစတြေးလျကမ်းခြေတစ်ခုမှာ သူ့ရဲ့ ရေလှိုင်းစီးဘုတ်ပြားပေါ်မှောက်ပြီး လက်နဲ့လှော်ခတ်ကစားနေတုန်း သူ့အနားကို ငါးမန်းတစ်ကောင် ရောက်လာတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကို သူက လုံးဝသတိမထားမိဘဲ ဆက်လက်လှော်ခတ်နေတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

သူနဲ့ လက်မအနည်းငယ်ကွာတဲ့အထိ ငါးမန်းရောက်လာတာကို ကမ်းခြေစောင့်ကြည့်ရေးဒရန်းကတစ်ဆင့် ဒရန်းမောင်းသူက တွေ့ရှိခဲ့တာကြောင့် ဒရန်းအော်ပရေတာကနေ ကမ်းခြေဆီပြန်လာဖို့ အကြောင်းကြားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရေလှိုင်းစီးသူအနေနဲ့ ၁၀ စက္ကန့်လောက်သာ နောက်ကျမှသိခဲ့မယ်ဆိုရင်တော့ မတွေးဝံ့စရာပါပဲလို့ တာဝန်ရှိသူတစ်ဦးက ပြောကြားခဲ့ပါတယ်။ ကမ်းခြေမှာ ရေကစားသူတွေအတွက် အထူးသတိပြုစရာပါပဲနော်။

အသည်းပုံငါးအုပ်ကြီးထဲကငါးမန်း

'သဘာဝရဲ့အသည်းနှလုံး' လို့ အမည်ပေးထားတဲ့ အသည်းပုံငါးအုပ်ကြီးနဲ့ ငါးအုပ်ကြီးထဲရောက်နေတဲ့ ငါးမန်းပုံဟာ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ဒရန်းဓာတ်ပုံပြိုင်ပွဲမှာ အကောင်းဆုံးဓာတ်ပုံဆု ဆွတ်ခူးရရှိခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီဓာတ်ပုံကို ဩစတြေးလျလူမျိုးဓာတ်ပုံဆရာ Jim Picotက ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်နယ် အလယ်ပိုင်းဒေသမှာ ရိုက်ကူးခဲ့တာဖြစ်ပြီး သူ့ရဲ့ လှပတဲ့ရိုက်ချက်နဲ့ ဖော်ပြလိုတဲ့အကြောင်းအရာတို့ ဆက်စပ်မှုကောင်းမွန်တာကြောင့် ဒီဆုကိုရရှိခဲ့တာလဲဖြစ်ပါတယ်။ မြင်တွေ့ရဖို့ခက်ခဲလွန်းတဲ့အနေအထားနဲ့ လှပလွန်းတဲ့သဘာဝရဲ့ အသည်းနှလုံးကို ပရိသတ်တို့ ခံစားကြည့်ကြပါအုံး။

ဓားသုံးလက်ကိုမြှောက်ကစားရင်း ပစ်ပေးလိုက်တဲ့ပန်းသီးတွေကို ပိုင်းဖြတ်ပြ

David Rush ဟာ အိမ်နီးချင်းဖြစ်သူရဲ့အကူအညီရယူပြီး သူ့ဆိပ်ပစ်ပေးလိုက်တဲ့ပန်းသီးတွေကို ဓားနဲ့ ဖြတ်ပိုင်းပြတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုဖြတ်ပိုင်းပြတာဟာ ရိုးရိုးတန်းတန်းဖြတ်ပိုင်းပြတာမဟုတ်ဘဲ သူ့လက်ထဲမှာ လဲ ဓားသုံးလက်ကို မြှောက်ကစားရင်း ပစ်ပေးလိုက်တဲ့ပန်းသီးတွေကို ဖြတ်ပိုင်းပြတာပါ။ သူဟာ ဓားသုံးလက် ကို ချိန်သားတကျ မြှောက်ကစားရင်း ၁ မိနစ်အတွင်းမှာ ပန်းသီးအလုံး ၄၀ ကို ထက်ပိုင်းပြတ်အောင် ဖြတ်ပိုင်း ပြခဲ့တာပါ။ ဒီပြကွက်ကတော့ တော်တော်လေးကိုလှေ့ကျင့်ထားနိုင်မှ ဖြစ်မှာပါနော်။

ဂျာမန်အမျိုးသားတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ Rolf Buchholz ဟာ ခန္ဓာကိုယ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလုပ်ရတာကို အလွန် ဝါသနာထုံပြီး အသက် ၄၀ ကစကာ ခန္ဓာကိုယ်အနံ့ ဆေးမင်ကြောင်တွေ စတင်ထိုးခဲ့ပါတယ်။ ဒါတင်မကသေးဘဲ ခန္ဓာကိုယ်အရေပြားအောက်မှာလဲ ပုံစံစုံတဲ့ပစ္စည်းတွေကို ထည့်သွင်းထားပြီး နှုတ်ခမ်းနားတစ်ပိုက်မှာတင် အရေပြားကိုဖောက်ကာ တပ်ဆင်ထားတဲ့ ပစ္စည်းပေါင်း ၁၅၈ မျိုးရှိပါတယ်။ သူဟာ လက်ရှိမှာ ခန္ဓာကိုယ်ပြုပြင်မှု ၅၅၆ ကြိမ်ပြုလုပ်ထားပြီး ဆက်လက်ပြုပြင်ဖို့ အစီအစဉ်ရှိသေးတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ တော်တော်အသားအနာခံရခဲ့ ဝါသနာပါပဲနော်။

ပီရူးသဲကန္တာရထဲက နှစ် ၂၀၀၀ သက်တမ်းရှိ ကြောင်ရုပ်ပုံကြီး

ပီရူးရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနဟာ ကျောက်သားကို ထွင်းထုပြီးပုံဖော်ထားတဲ့ ကြီးမားတဲ့ကြောင်ရုပ်ပုံကြီးကို ပီရူးသဲကန္တာရထဲက တောင်စောင်းတစ်ခုမှာ ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ပဟေဠိဆန်ဆန်ထွက်ပေါ်လာတဲ့ ဒီကြောင်ရုပ်ပုံကြီးကို နိုင်ငံရဲ့မြို့တော် Lima တောင်ပိုင်းမှာတွေ့ရှိခဲ့တာဖြစ်ပြီး ၁ ရာစုပန်းကျင်ခန့်က ပြုလုပ်ခဲ့တာဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပညာရှင်တွေက ခန့်မှန်းထားကြပါတယ်။ ပေ ၁၂၀ ရှည်လျားတဲ့ ကျောက်သားကြောင်ရုပ်ကြီးဟာ အရင်က သဲကန္တာရထဲမှာပဲ ထွင်းထုခဲ့ဟန်ရှိပြီး ပထဝီအနေအထားပြောင်းလဲမှုကြောင့် ပေါ်ထွက်လာတာဖြစ်နိုင်ကြောင်းလဲ ယူဆနေကြပါတယ်။

သွားတိုက်ရင်း သွားတိုက်တံမျိုချမိသူ

အိန္ဒိယအမျိုးသားတစ်ဦးဟာ သွားတိုက်နေရင်း သွားတိုက်တံကို မတော်တဆမျိုချမိခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ မခံမရပ်နိုင်အောင်နာကျင်လွန်းတဲ့အတွက် အနီးဆုံးဆေးခန်းကို အပြေးအလွှားသွားရောက်ခဲ့ပါတယ်။ ဆေးခန်းကလဲ ချက်ချင်းပဲ သူ့ကို ဆေးရုံဆီ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ပါတယ်။

ဆေးရုံက ဆရာဝန်တွေက ၁၉ စင်တီမီတာရှည်လျားတဲ့ သွားတိုက်တံကို ၂၄ နာရီအတွင်း အောင်အောင်မြင်မြင်ခွဲစိတ်ထုတ်ယူပေးနိုင်ခဲ့တာကြောင့် အသက်ဘေးကနေလွတ်ကင်းခဲ့ပါတယ်။ သွားတိုက်ရင်း သွားတိုက်တံကို မျိုချမိတာကတော့ ဖြစ်ခေါင့်ဖြစ်ခဲ့ပါ။ သူ ဘယ်လိုပုံစံနဲ့ သွားတိုက်သလဲဆိုတာကတော့ စဉ်းစားစရာပါပဲ။

စားပွဲတင်တင်းနစ်ဘောလုံးကို ပါးစပ်နဲ့ဆော့ကစားပြသ

စားပွဲတင်တင်းနစ်ဘောလုံးကို နံရံဆီ မှုတ်ထုတ်ပစ်ပေါက်ကာ ပါးစပ်နဲ့ဖမ်းယူပြီး စွမ်းရည်ပြသသွားတာကတော့ David Rush ပါပဲ။ လက်ကိုအသုံးမပြုဘဲ ပါးစပ်နဲ့ စားပွဲ တင်တင်းနစ်ဘောလုံးကိုကိုင်ပြီး နံရံဆီမှုတ် ထုတ်ပစ်ပေါက်ကာ နံရံကို ထိမှန်ပြန်ကန် ထွက်လာတဲ့ ဘောလုံးကို ပါးစပ်နဲ့ပဲ ပြန်ဖမ်း ပြသွားခဲ့တာပါ။ သူဟာ အဲဒီပြကွက်ကို စက္တင်ဘာ ၃၀ အတွင်း ၄၃ ကြိမ်ပြုလုပ်ပြသွားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ မတော်တဆပါးစပ်ထဲဝင်သွားပြီး မျိုမချမိအောင်တော့ တော်တော်လေ့ကျင့်ခဲ့ရမှာပါပဲ။

စပါးအုံးမြွေအရေခွံနဲ့ပြုလုပ်ထားတဲ့ နှာခေါင်းစည်းတွေ

ဖလော်ရီဒါပြည်နယ်က လက်မှုပညာရှင်တစ်ဦးဟာ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ကိုကာကွယ်ဖို့ စပါးအုံးမြွေအရေခွံနဲ့ ပြုလုပ်ထားတဲ့ နှာခေါင်းစည်းတွေကိုပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ သူ့အသုံးပြုခဲ့တဲ့မြွေအရေခွံတွေဟာ ၁၈ ပေကနေ ၈၀ ၂၀ အထိရှည်တဲ့ စပါးအုံးမြွေအရေခွံတွေဖြစ်ပြီး စပါးအုံးမြွေအရေခွံနှာခေါင်းစည်းတစ်ခုကို ဒေါ်လာ ၉၀ နဲ့ ရောင်းချမယ်လို့လဲ သူ့ Facebook မှာ ရေးသား ရောင်းချခဲ့ပါသေးတယ်။ မိတ်ဆွေတို့ကော မြွေအရေ ခွံနှာခေါင်းစည်း တပ်ဆင်ကြည့်ချင်ကြပါသလား။

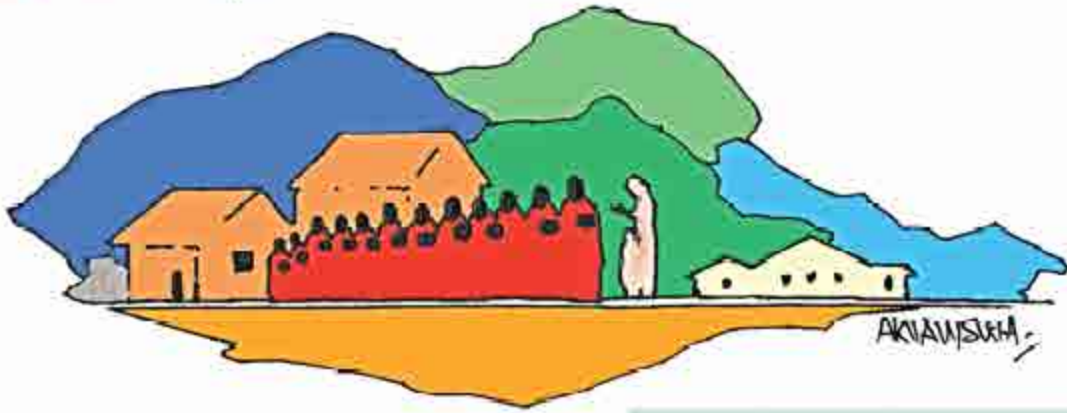
■ ဟောင်ဟောင်လေးထွန်း

စာပေအစဉ်အလာကြီးမားသည့် မြဝတီစာပေတိုက်မှ အသစ်ထုတ်ဝေဖြန့်ချိလိုက်သည့်
 အားကစားမြင်ကွင်းဂျာနယ်(Sports View Journal)ကို
 ၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ(၅)ရက်မှစ၍
 ကြာသပတေးနေ့တိုင်း ထုတ်ဝေလျက်ရှိပါပြီ။

ဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာ - အမှတ်(၁၅)၊ မိုးကောင်းလမ်း၊ (၁၅)ရပ်ကွက်၊ ဘောက်ထော်၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊
 ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ဖုန်း - ၀၉၃၂၄၉၈၇၂၄။
 ရန်ကုန်ရုံးခွဲ- အမှတ်(၁၈၁)၊ ၃၂ လမ်း(အထက်)၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊
 ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ဖုန်း - ၀၉၃၂၄၉၈၇၁၄။

အရဟံဦးပိတိ

ဆောင်းညှစ်မိမိအေး၊ စောင်ခြုံကွေး၍
ကွေးကွေးနွေးနွေး၊ နှပ်ချင်သေးလည်း
အတွေးတစ်စ၊ သတိရ၍
ထထိုင်ချက်ချင်း၊ အောက်ထပ်ဆင်းခဲ့။

ဖော်မွန်ဇနီး၊ ချစ်သမီးတို့
စောစီးထလျက်၊ အရဟံတက်ဝယ်
ချက်ပြုတ်နေကြ၊ တွေ့မြင်ရသော်
လုံ့လခေါင်ကြူး၊ ငါချီးကျူးခဲ့။

ကျေးရွာအခေါ်၊ နိဗ္ဗာန်ဆော်တည့်
အော်လန်စက်တင်၊ ဆိုက်ကားယာဉ်ဖြင့်
တွင်တွင်ကြွေးညံ့၊ နှိုးဆော်သံကြောင့်
လှူရန်စိတ်စော၊ ငါလျှင်လောခဲ့။

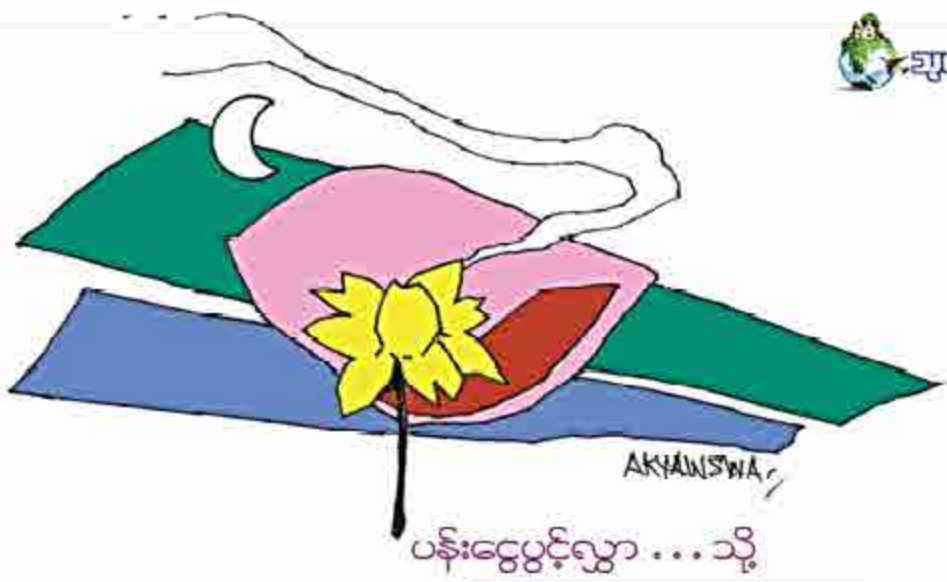
အိမ်ဘုရားတွင်၊ အရဟံတင်၍
လျှင်လျှင်သွက်သွက်၊ ခြံထွက်သော်
ယုနက်ကြေးစည်၊ ဒုဝေမြည်သံ
ကြည်နူးဖွယ်ရာ၊ လွင့်ပျံလာခဲ့။

သဒ္ဓါယိုဖိတ်၊ ကြည်ညိုစိတ်ဖြင့်
လမ်းထိပ်မျှော်စဉ်၊ ဝိုးဝါးမြင်၏
ခြေကျင်ကြွလှမ်း၊ သံဃာတန်းလည်း
ဆောင်းချမ်းချိန်ခါ၊ ဆွမ်းခံလာပြီ။

ရှမ်းတို့ဌာနီ၊ နယ်စပ်ဆီမှ
မလောကီလောကုတ်၊ အားထုတ်သင်ကြား
ကျောင်းသားများစွာ၊ မှီခိုပါသော
'မေတ္တာဝါဒီ'၊ ဤအမည်နှင့်
လျော်ညီပေတောင်း၊ စာချကျောင်းမှ
အပေါင်းသံဃာ၊ ဆွမ်းခံရာ၌
ဝဲယာအိမ်တို့၊ ကုသိုလ်ဖို့ငှာ
ကျိုညွှတ်ရုံသေ၊ လောင်းလှူလေသည်
ထေရတာသာ စဉ်အလာ။
ကုသိုလ်မျိုးစေ့ ချကြတာ။

တို့၏နှလုံး၊ ပိတိဖုံးကာ
ရှေ့ဆုံးရှင်မြတ်၊ ဆွမ်းခံရပ်က
မူးခပ်မလောင်းလှူ၊ ကုသိုလ်ယူ၏
ထို့တူထပ်လျက်၊ ကုသိုလ်ဆက်၏
ကြင်ဖက်ဇနီး၊ ချစ်သမီးတို့
အသီးသီးလျှင်၊ ဆွမ်းလောင်းစဉ်၌
'အရှင်ဘုဉ်းပေ၊ အချမ်းပြေ' ဟု
ရေနှေးကြမ်းငှဲ့၊ ငါကပ်ခဲ့ရာ
'အိုဘယ့် စိတ်ကူး၊ ဆောင်းချမ်းဦးနှင့်
အထူးလျော်စွ၊ ကောင်းလေစွ' ဟု
မြွက်ဟာ မိန့်ဆို၊ ရှင်နှစ်လိုသော်
ရွန်းစိုပိတိ ဝှမ်းဆီထိ။
ကြိမ်ကြိမ်ထပ်ထပ် ခံစားမိ။
တို့မိသားစု ရင်ဝယ်ငြိ။ ။

■ **ကို(စစ်တက္ကသိုလ်)**

အဆင်းတစ်မူ ဖြူဖြူဖွေးတဲ့ပြင်
 သင်းတလူလူ ကြူကြူမွေးပါတဲ့
 ပန်းကလေးငဲ့ ငွေပွင့်လွှာ။

ဖော့ဖယောင်းပမာ
 ပျော့ပျောင်းရှာ အဆင်ခက်ပေထင့်
 ပလ္လင်ကနက်စွ ယေရ်ရှင်အပါးမှာ
 တရားအမြိုက်ရှာ။

တချို့မှာလည်း လမ်းတကာ
 ပန်းညှာတစ်ခက် ဆုံးဘိတောင်း၊
 ဪ ဝမ်းတစ်ထွာအတွက် ကုံးသီရောင်း။

ငွေပွင့်လွှာရယ်လေ့
 လေသင့်ရာ တစ်ခက်အလုံးရယ်က
 ကြွေလွင့်ကာ မပျက်သုဉ်းခင်မတော့
 အသရေတင့်ဖြာ ရှက်အပြုံးဆင်ဖို့
 မက်မဆုံးအစဉ် ရနံ့အသွေးမြူလို့
 ဝေးသူကို ဖေးကူလှည့်ပါကွယ်
 မွှေးတကြူကြူငယ်လေ
 ဆွေးပူမချီလိုဘု
 ပန်းလေးရယ် . . .
 မင်းသီစေကြောင်း။ ။

■ စပင်းဘုန်းကျော်

မေတ္တာပန္နက်

မေတ္တာပေး၍
 နွေးထွေးပျူငှာ၊ တုံ့ပြန်လာမည့်
 မာယာကင်းပ၊ 'အပြိုးလှ'သာ
 တောင့်တကြည်မွေ့ လိုပါသည် . . . ။

မေတ္တာနှင်း၍
 ပျံ့သင်းဝေဆာ၊ ပေးဆက်လာမည့်
 ကြင်နာလွမ်းယုတ်၊ 'ပန်းမွှေးလက်' သာ
 ပွေ့ဖက်ကမ်းလင့် လိုပါသည် . . . ။

သူ၏အပြိုး၊ ကိုယ့်အပြိုးတို့
 အမှန်းရိပ်ကင်း၊ ကြည်နူးခြင်းဖြင့်
 ရင်တွင်းမြေ့ချမ်း၊ မေတ္တာလွမ်းသော် . . . ။

သူ၏ကမ်းလက်၊ ကိုယ့်ကမ်းလက်တို့
 ထွေးယုတ်နှောင်တင်း၊ သန့်စင်ခြင်းဖြင့်
 ရင်တွင်းမြေ့ချမ်း၊ မေတ္တာလွမ်းသော် . . . ။

ကိုယ့်ဝန်းကျင်နှင့်
 တူယှဉ်မွေ့လုံ၊ ကိုယ့်ရိပ်မြို့ဝယ်
 ယုံကြည်မှုလမ်း၊ ကိုယ့်ခြေလှမ်းတို့
 လမ်းပန်းဖြူးဖြောင့်၊ မစိုးနှောင့်ဘဲ
 အမှောင်ကွေ့ကွင်း၊ ရန်မြူရှင်းလျက်
 ချစ်ခြင်းထုံမွမ်း၊ ဖြန့်ခြံလွမ်း၍
 ဘေးဘျမ်းဂေးကွာ အေးချမ်းစွာ . . . ။

မေတ္တာပေး၍
 ပေးသည့်မေတ္တာ၊ ရောင်ဟပ်စွာလေ
 သူ ငါခပ်သိမ်း၊ အလှကိန်း၍
 ငြိမ်းမြအေးလူ၊ ပျံ့မွှေးကြူစွာ
 ပေးသူယူသူ၊ ဖြူစင်စိတ်ဝမ်း
 ချမ်းမြေ့ကြည်သာ၊ ကိုယ်စီငှာလျှင်
 မေတ္တာပန္နက် မြစေကုန် . . . ။

■ မင်းသွေးမွယ် (ဂီးကုန်း)

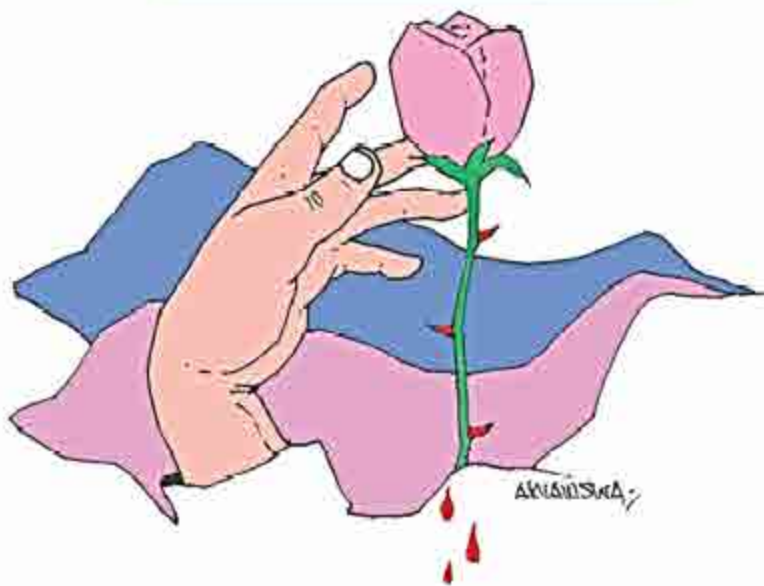
ပိုင်ခွင့်

နှင်းဆီဦးကို
ရွေးခူးသည့်စိုက်၊ စူးမိလိုက်သော်
ဆူးခြံအပြစ် မရှိပါ။

ခြံဝင်းကျော်သည်
မလျော်ရန်ဆိုး၊ ဆူးနှင့်တိုးသော်
စည်းရိုးအပြစ် မဟုတ်ပါ။

တရားသဖြင့်၊ ထိုပိုင်ခွင့်ကို
အသင့်ကိုင်စွဲ၊ ကျားကုတ်ခဲသို့
ရဲရဲယုံကြည်၊ သိက္ခာတည်စေ
ကိုယ်စီကိုယ်င ကိုယ့်ဘဝ။
ကိုယ့်မြေ ကိုယ့်ရေ ကိုယ့်ဒေသ။ ။

■ ချစ်စုဘောင်

အမှတ်(၁)တပ်မတော်အသံလွှင့်တပ် နေ့အလိုက် ထုတ်လွှင့်မည့်အစီအစဉ်များ

ထုတ်လွှင့်မည့် နေ့နှင့်အချိန်	အစီအစဉ်အမည်	ထုတ်လွှင့်ချိန်	အစီအစဉ်အမည်
တနင်္လာနေ့ ၀၉:၀၀ ၀၃:၀၀ ၀၆:၅၀ ၂၀:၃၀	အမှတ်တရနေ့ အချစ်ဆိုတဲ့အရသာ သူ့ခေတ်ကိုယ်ခေတ် မြန်မာသံစဉ်ချစ်သူများ	၀၂:၁၅ ၀၅:၃၀ ၀၈:၂၀	Music Time(Special) တော်ဝင်ပန်းလေးသင် ဂုဏ်ယူအလွမ်း
အင်္ဂါနေ့ ၀၈:၀၀ ၀၃:၃၀ ၀၆:၃၀ ၂၀:၃၀	ရင်ခုန်သံထပ်တူ Live For You The Health For Public ကြွေသောပန်းများလွမ်းစရာ	၀၁:၃၀ ၀၅:၃၀ ၀၈:၂၀	Album Choice Memory Box Online Request Song
ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ၀၁:၄၅ ၀၃:၀၀ ၀၅:၃၀ ၂၁:၃၀	Star Chat Time ဆန္ဒတစ်စုံ Lasted Song ဇာတ်လမ်းအသွင်တေးသံစဉ်	၀၁:၃၀ ၀၅:၀၀ ၀၉:၀၀	အနာဂတ်ရဲ့ကြယ်ပွင့်လေးများ Doctor Heart စစ်သည်တဏှာ
ကြာသပတေးနေ့ ၀၈:၀၀ ၀၃:၀၀ ၀၆:၀၀ ၂၁:၃၀	Cute Babics World ရသစုံလင်အနုပညာလွင်ပြင်(Live) Celebrity Life ချောက်ချောက်ချားချားဖြစ်ရပ်များ	၀၁:၀၀ ၀၅:၃၀ ၀၆:၅၀	Music Time(Live) Gentlemen Life Let's Play
သောကြာနေ့ ၀၉:၀၀ ၀၅:၃၀ ၂၁:၃၀	Sport News & Market News ပျော်ရွှင်တင်ဆက်လေလှိုင်းထက် Love Dictionary	၀၁:၄၅ ၂၀:၃၀ ၂၂:၀၀	For Lady လွမ်းရယ်မပြေ Good Night Listeners
စနေနေ့ ၀၁:၄၅ ၀၃:၃၀ ၀၈:၂၀ ၂၁:၃၀	ကျန်းမာခြင်းအတွက် သင်ရဲ့လက်ဆောင် သင် FM ချစ်သူများဆုံစည်းရာ Thazin Request Song Cupid Arrow	၀၃:၀၀ ၀၅:၃၀ ၂၀:၃၀	နှလုံးသားထက်က စာမျက်နှာများ Lady Talk ရင်မှဖြစ်သော
တနင်္ဂနွေနေ့ ၀၈:၀၀ ၀၃:၀၀ ၀၆:၀၀ ၂၁:၁၀	နှလုံးသားဝယ်ဘုရားတည် စိတ်ဝင်စားစရာ ပုံပြင်ကမ္ဘာ အဖြေညှိစရာ ပဟေဠိကမ္ဘာ I Music For To Night	၀၁:၄၀ ၀၅:၀၀ ၀၇:၀၀	Star Chat Time သင် FM မင်္ဂလာပါ Hello

CARTOON

ကိစ္စကို မခံစားတတ်လို့
မဟုတ်ဘူး... အ...
ဒီလို အချိန်မှာ ဒီလိုချိန်
ဆိုရင် ရှေးဟောင်း...
ဘာသိချိန်
ဆိုလို့လဲ...
ဘာချိန်က...
ပင်လယ်ပင်
သင်္ဘောတွေက ခြင်
တီးတာ...

မျက်နှာ အားလုံးကို သိတယ်
တကယ် အားလုံးမှလည်း
သဘောပေါက်...

ဟောကကြီး မှာ တကယ် သိတဲ့
တတ်တဲ့ မူဝေ့ကို ပြသရာ
သိချင်ယောဂ်တတ်ချင် ယောဂ်ဆောင်တဲ့
မူဝေ့ကလဲ တစ်ပုံကြီးပဲ...
ဟဟဟ...

CARTOON

ခရီးတစ်ခု ထွက်ခွင့်
စာအုပ် သို့ အဖွဲ့ဖျက်ဝါဒ
ညီမျှတယ်...တဲ့-

ကုန်ကျ
ခရီးတစ်ခု

အခွင့်အရေး
ပေးပြောပြ...

မင်း အခုလို အမျိုးကြီး
ဖြစ်တာ ကံတရားရဲ့
မျက်နှာသာပေးမှုလို့
အကောင်းမြင်လို့က် ပါကွာ-

မညီမျှတယ်
မောင်ညီမောင်မယ်
ဒါ လုပ်...တဲ့-

မညီမျှတယ်
မောင်ညီမောင်မယ်

ကောင်းတဲ့ ခုဆိုရင်
အုယလို့ ပါပဲကွာ-

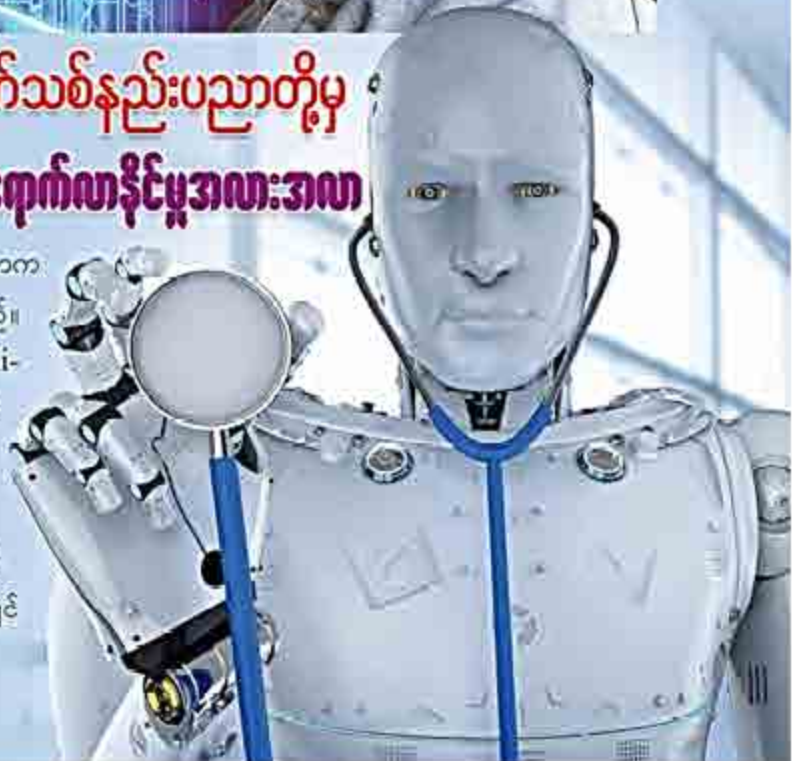

CORONAVIRUS
[COVID-19]

တိုတိုလှိုင်

COVID ကပ်ရောဂါနှင့် ခေတ်သစ်နည်းပညာတို့မှ ကမ္ဘာကြီး၏အနာဂတ်အပေါ် သက်ရောက်လာနိုင်မှုအလားအလာ

ယခုအခါ နည်းပညာနှင့် သဘာဝလောကကြီးတို့ အကြိတ်အနယ်အားပြိုင်လျက်ရှိကြသည်။ သဘာဝလောကကြီးတွင် ဈာန်ဓိယာမ (Equilibrium) ကို လိုက်နာကြရသည်။ ရိုးရိုးပြောလျှင် အကောင်းနှင့်အဆိုး၊ အပေါင်းနှင့်အနတ် ဈာန်ကာ ရလဒ်တည်ငြိမ်အောင် အမြဲလုပ်ပေး နေခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ - သဘာဝအစာကွင်းဆက်တွင် သစ်ပင်၊ မြက်ပင်တို့ ပေါများလာလျှင်

အပင်စားသတ္တဝါအရေအတွက် တိုးပွားလာသည်။ ထိုအခါ ယင်းအပင်စားသတ္တဝါတို့၏ အသားအပေါ် မှီနေရသော အသားစားသတ္တဝါတို့ တိုးပွားလာသည်။ အပင်စားသတ္တဝါတို့တိုးပွားလာမှုကြောင့် အစားခံရသဖြင့် ဆုတ်ယုတ်သွားသော သစ်ပင်၊ မြက်ပင်တို့သည် အသားစားသတ္တဝါတို့ကြောင့် ပြန်လည်ရှင်သန်တိုးပွားလာကြပြန်သည်။ အပင်စားသတ္တဝါတို့ နည်းပါးသွားသောအခါ ယင်းတို့ကိုအမှီပြုသော အသားစားသတ္တဝါတို့ ငတ်သေကုန်ကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် သစ်ပင်၊ မြက်ပင်တို့ တိုးပွားလာမှုကြောင့် အပင်စားသတ္တဝါကောင်ရေ တိုးပွားလာပြန်သည်။ အစာပေါသောအခါ အသားစားသတ္တဝါတို့လည်း လိုက်ပါတိုးပွားလာပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် သဘာဝကြီးက မျှခြေကိုထိန်းထားခြင်းဖြစ်၏။

သို့သော် ယင်းသို့ မျှခြေဖြင့်တည်ဆောက်ထားသော သဘာဝဩဇာသလောကကြီးတွင် လူသားဟု ခေါ်သော အသိဉာဏ်ထက်သည့် သတ္တဝါပေါ်ပေါက်လာသောအခါ လူသားတို့က အသိဉာဏ်ဖြင့် နည်းပညာအသစ်တို့ကို တိုးတက်တီထွင်ကာ သဘာဝနိယာမတို့ကို မိမိတို့၏ ကိုယ်ကျိုးအလို့ငှာ ချိုးဖျက်ဖောက်ထွက်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ ဤတွင် သဘာဝလောကကြီးနှင့် လူသားတို့အကြား အားပြိုင်မှုတိုက်ပွဲက စတင်လာခဲ့တော့သည်။ သဘာဝက လူသားတို့ကို ရိုးရိုးသွားလျှင် တစ်နာရီ ၂ မိုင်ခန့်သာရောက်နိုင်သော ခြေထောက်နှစ်ချောင်းကိုသာ ပေးထားသည်။ ယင်းကို လူသားတို့က မကျေနပ်နိုင်။ အသိဉာဏ်ကိုအသုံးပြု၍ တစ်နာရီ မိုင် ၂၀ ခန့်ပြေးနိုင်သောမြင်းကိုစီးသည်။ ဤအထိ သဘာဝကို မဆန့်ကျင်သေး။ ရေနွေးငွေ့ ရုပ်ကြွင်းလောင်စာ ဓာတ်ဆီတို့ကိုသုံး၍ တစ်နာရီကို မိုင် ၆၀၊ ၁၀၀၊ ၂၀၀ စသည်ဖြင့် သွားလာနိုင်သော ယာဉ်အမျိုးမျိုးကို တီထွင်စီးနင်းလာသောအခါ ပြဿနာရှိလာသည်။ သဘာဝ၏ အပူဒဏ်ကိုဆန့်ကျင်ရန် လေအေးပေးစက်တို့ကို တီထွင်တပ်ဆင်လာသောအခါ ပြဿနာရှိလာသည်။ သဘာဝသစ်တောများကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း၍ အိမ်ဆောက်ရန်၊ စက္ကူထုတ်ရန် အကြီးအကျယ်သုံးစွဲ

လာသောအခါ ပြဿနာရှိလာသည်။ စိုက်ခင်းလုပ်ရန် သဘာဝသစ်တောများကို မီးရှို့ရှင်းလင်းသောအခါ ပြဿနာရှိလာသည်။ အသီးအနှံ၊ အသားငါးများကို သဘာဝအတိုင်းမစားသုံးဘဲ ဓာတုပစ္စည်းများဖြင့်ထည့်သွင်းမွမ်းမံစားသုံးသောအခါ ပြဿနာရှိလာသည်။ အကျိုးဆက်အဖြစ် ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့များကြောင့် အိုဇုန်းလွှာပေါက်သည်။ သစ်တောပြုန်းတီးမှုကြောင့် မြေလွှာတိုက်စားမှုဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာသည်။ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်လာသည်။ သဘာဝကပ်ဘေးများ ဆိုက်သည်။ မိုးခေါင်ရေရှားမှုနှင့် ရေကြီးရေလျှံမှုတို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးသီးနှံများ ပျက်စီးသည်။ အတော်ဘေးဆိုက်သည်။ ရောဂါပိုးများ ပေါက်ဖွားသည်။ ရောဂါဘေးဆိုက်သည်။ နိုင်ငံများတွင် တည်ငြိမ်မှုပျက်ပြားကာ ပဋိပက္ခများ၊ စစ်ပွဲများပေါ်ပေါက်လာသည်။

ဤကပ်ဘေးတို့ကို လူသားတို့က ယင်းတို့၏ နည်းပညာအသစ်အဆန်းများဖြင့်ဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်းကြပြန်သည်။ မြစ်များကိုပိတ်၍ ဆည်ကြီးများဆောက်ကာ ရေရအောင်လုပ်ကြသည်။ မိုးအတုများဖန်တီး၍ မိုးရွာအောင်လုပ်သည်။ ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေး၊ မျိုးစီအင်ဂျင်နီယာနည်းများဖြင့် သီးနှံအထွက်တိုးစေရန်လုပ်သည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်မှုကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပြဿနာများ ထပ်မံပေါ်ပေါက်လာပြန်သည်။ ကျန်းမာရေးပြဿနာများလည်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။ လူတို့၏ နေထိုင်မှုဝန်းကျင်က စုစည်းမှုကို

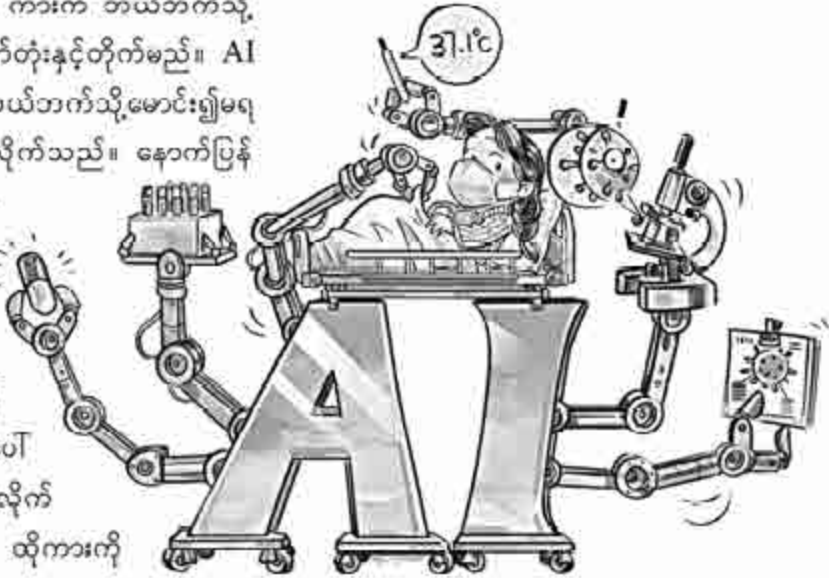
အားပေးလာသည်။ မြို့ပြယဉ်ကျေးမှုကျယ်ပြန့်လာသည်။ မြို့နေလူထုတိုးပွားလာမှုနှင့် ကမ္ဘာအနှံ့ဆက်သွယ်ပို့ဆောင်ရောင်းဝယ်မှုကွန်ရက်ကြီးမားလာမှုက စီးပွားရေးကို မြန်ဆန်စွာဖွံ့ဖြိုးလာစေသကဲ့သို့ COVID-19ကပ်ရောဂါလိုမျိုး ကြီးမားသောအန္တရာယ်ကို ဖိတ်ခေါ်လာခဲ့တော့သည်။ ဤသို့ဖြင့် နည်းပညာနှင့် သဘာဝတို့က အပြန်အလှန်အားပြိုင်ထိန်းညှိလျက် ရှိကြသည်။ ဤဆောင်းပါးတွင် ပြောင်းလဲတိုးတက်လာသောနည်းပညာနှင့် သဘာဝတရားကြီးက မွေးထုတ်ပေးလိုက်သော COVID ကပ်ရောဂါတို့က ကမ္ဘာကြီး၏ အနာဂတ်ကို မည်သို့ပြောင်းလဲပုံဖော်သွားနိုင်ဖွယ်အလားအလာရှိသည်ကို ဆွေးနွေးတင်ပြလိုပါသည်။

၂၁ ရာစု နည်းပညာသစ်များနှင့် ပြောင်းလဲလာမည့် ကမ္ဘာကြီး

ပထမဆုံး လူလုပ်အသိဉာဏ် Artificial Intelligence (AI) နည်းပညာနှင့် မိတ်ဆက်ပေးလိုပါသည်။ AI ကို အများနားလည်အောင်ရှင်းရပါက ကွန်ပျူတာက ကွန်ပျူတာကို ပြန်သင်ပေးသွားသည့် စနစ်ဟုဆိုရပါမည်။ တစ်နည်းဆိုလျှင် စက်က သူ့ကိုယ်သူပြန်သင်ပြီး အသိဉာဏ်များ တိုးတက်ဖြည့်ဆည်းသည့်စနစ်ဟုဆိုရပါမည်။ ဥပမာပြရလျှင် AI တပ်ဆင်ထားသည့်ကားတစ်စီးကို လမ်းတစ်လမ်းပေါ်၌ မောင်းနှင်မည်ဆိုပါစို့။ ပထမတွင် ကားက တယ်တက်သို့ သွားမည်။ ထိုအခါ ကျောက်တုံးနှင့်တိုက်မည်။ AI က မှတ်ထားလိုက်သည်။ ဘယ်ဘက်သို့မောင်း၍မရသည်ကို သင်ယူမှတ်သားလိုက်သည်။ နောက်ပြန်ဆုတ်၍ ညာဘက်သို့မောင်းမည်။ သစ်ပင်ကို တိုက်သည်။ ညာသို့လည်း မောင်းမရဟု မှတ်လိုက်သည်။ အလယ်တည့်တည့် မောင်းသည်။ လမ်းဖြောင့်ပေါ်၌ မောင်း၍ရသည်ကို မှတ်လိုက်သည်။ နောက်တစ်ကြိမ် ထိုကားကို

အစမှပြန်မောင်းလျှင် သင်ယူမှတ်သားထားသော အသိဉာဏ်အရ အလယ်တည့်တည့်လမ်းပေါ်မှာ မောင်းလိမ့်မည်။ AI သည် ထိုသို့စမ်းတမ်းပါးပါးနှင့် စမ်းမှားသင်ယူမှု (Trial & Error) လုပ်နေရလျှင် လူကကြိုတင်ပရိုဂရမ်သွင်းပြီး ခိုင်းစေသည်က ပိုမမြန်ပါသလောဟု မေးစရာရှိသည်။ ကွန်ပျူတာ၏တွက်ချက်မှတ်သားမှုက ပို၍ပို၍မြန်လာသောအခါ ထိုသို့ သင်ယူမှုက လူလုပ်ပရိုဂရမ်ထက် ပိုမြန်လာတော့သည်။ ကွန်ပျူတာ၏တွက်ချက်မှုသည် မျိုးဆက်တစ်ခုမှတစ်ခုသို့ တိုးတက်ပြောင်းလဲသွားသည်နှင့်အမျှ တွက်ချက်မှုမြန်နှုန်းသည်လည်း ဆယ်ဆမက

မြန်ဆန်သွားကြရာ ယခုအခါ စူပါကွန်ပျူတာတို့၏ တွက်ချက်မှုနှုန်းမှာ တစ်စက္ကန့်လျှင် တွက်ချက်မှုပေါင်း ထရီလီယံတစ်သောင်းကျော် (10¹⁷ FLOPS) ရှိနေလေပြီ။ သာမန်လက်ကိုင်ဖုန်းတို့၏ မှတ်ဉာဏ်စွမ်းအားနှင့် မြန်နှုန်းသည်ပင်လျှင် ပဉ္စမမျိုးဆက် (Fifth Generation 5 G) သို့ရောက်ရှိနေကာ ဟွာဝေး 5G Wi-Fi 6 အမျိုးအစား၏ ဒေါင်းလုတ်မြန်နှုန်းတွက်ချက်မှုမှာ 1.8 Gbps ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ ဤအဆင့်တွင် AI ၏ တွက်ချက်မှုသည် အလွန်လျင်မြန်သလို မှတ်သားနိုင်သည့်အချက်အလက် Data ပမာဏမှာလည်း Cloud နည်းပညာကြောင့် ထည့်သလောက်ဆုံသည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စက်ကမိမိဘာသာသင်ယူမှု (Machine Learning) သည် ရရှိနိုင်သည့်အချက်အလက်များလေ (Big Data) နက်ရှိုင်းစွာ သင်ယူနိုင်လေ (Deep Learning) ဖြစ်ကာ ပိုမိုလျင်မြန်တိကျမှုနိမ့်နိမ့်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်လေဖြစ်၏။

ပို၍အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ AI ၏ စွမ်းရည်ကြောင့် လူသားတို့ကိုယ်တိုင်လုပ်ကိုင်ရသည့်အလုပ်နေရာများတွင် AI စက်များက ဝင်ရောက်အစားထိုး

လုပ်ကိုင်လာခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်မှုကြောင့် လုပ်ဆောင်မှုစွမ်းရည်ပိုမိုမြင့်မားလာကာ ကုန်ကျစရိတ်လည်း ရေရှည်တွင် ပိုမိုသက်သာလာမည်။ AI စက်များက လူသားအလုပ်သမားတို့ကဲ့သို့ အနားပေးချိန်မလို၊ ၂၄/၇ အချိန်ပြည့်လုပ်ကိုင်နိုင်သည်။ အခမဲ့နေ့လယ်စာကျွေးစရာမလို။ အလုပ်သမားတန်းလျားဆောက်ပေးစရာမလို။ ထိန်းသိမ်းပြုပြင်စရိတ်မှလွဲ၍ လစာပေးစရာမလို။ အိုဟောင်းသွားလျှင် ပင်စင်ပေးစရာမလို။ တစ်စုံတစ်ရာမတော်တဆထိခိုက်ပျက်စီးမှုရှိလျှင် လျော်ကြေးပေးစရာမလို။ မသန်စွမ်းပင်စင်ပေးစရာမလို။ ထို့ကြောင့် အလုပ်ရှင်တို့က အလွန်သဘောကျစရာဖြစ်၏။

သို့သော် AI သည် အလုပ်သမားလူတန်းစားတို့အတွက် အိပ်မက်ဆိုးကြီးတစ်ခုဖြစ်လာသည်။ ယခုအခါ အလုပ်ရုံ၊ စက်ရုံနှင့် လုပ်ငန်းခွင် အတော်များများတွင် AI သုံးစက်ရုပ်တို့ကို ပိုမိုအသုံးပြုလာကြသည်။ စက်ရုပ်နည်းပညာနှင့် အဝေးထိန်းဒရန်းယာဉ်နည်းပညာတို့ကလည်း တစ်ချိန်တည်းတွင် ကြောက်စမန်းလိလိတိုးတက်လာနေသည်။ ဤသို့ဖြင့် စက်ရုံတွင်း စက်ပစ္စည်းတပ်ဆင်မှု၊ ကုန်စည်ရွှေ့ပြောင်းထုပ်ပိုးမှုမှ

စ၍ မောင်းသူမဲ့ယာဉ်၊ ရထားပို့ဆောင်ရေးဝန်ဆောင်မှု၊ အိမ်တိုင်ရာရောက်ကုန်စည်ပို့ဆောင်မှု၊ ကုန်စည်လက်လီရောင်းချမှု၊ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတွင် စိုက်ပျိုးရိုက်သိမ်းမှု၊ မြေဩဇာပိုးသတ်ဆေးပျန်းမှုနှင့် အော်ဂဲနစ်လူလုပ်စိုက်ခင်းများရွှေ့ပြောင်းမှု၊ ရေလောင်းမှု စသည်တို့ကို လူမပါဘဲ AIဖြင့် အလိုအလျောက်ထိန်းချုပ်လုပ်ကိုင်လာကြပြီဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ နည်းပညာတိုးတက်လာမှု၏ အဆိုးဘက်မျက်နှာစာမှာ စက်ကလေးနေရာတွင် အစားထိုးလာခြင်းကြောင့် လူသားအလုပ်လက်မဲ့များပေါများလာနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဆက်လက်၍ စဉ်းစားလာကြရသည်မှာ အလုပ်မရှိလျှင် ဝင်ငွေရှိမည်မဟုတ်တော့သည့်အတွက် ထိုအလုပ်လက်မဲ့များကို မည်သူက ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်ထားပါမည်နည်းဟူသော မေးခွန်းဖြစ်သည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် စီမံခန့်ခွဲမှုပညာတိုးတက်လာမှုကြောင့် လူသားတို့၏ ကျန်းမာကြံ့ခိုင်မှုနှင့် ဉာဏစွမ်းပကားလည်း လိုက်ပါတိုးတက်လာသည်။ ခေတ်သစ် AI နည်းပညာကိုအသုံးပြုကာ လူတို့၏

ဦးနှောက်မှ အာရုံကြောအဖုံ၊ အဆက်ကွန်ရက်တို့၏ လုပ်ဆောင်မှုကို ရှာဖွေစူးစမ်းလေ့လာ၍ ဦးနှောက်၏ မြေပုံကို အလုံးစုံသိရှိနားလည်ရေးဆွဲနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိကြသည်။ အောင်မြင်မှုလည်း အတန်အသင့်ရရှိစပြုနေပြီဖြစ်သည်။ ယခုအခါ အိပ်မက်ကို မိဒီယိုဖြင့်ပုံဖော်၍ အကြမ်းဖျင်းကြည့်နိုင်သည်အထိတိုးတက်လာခဲ့ပြီဖြစ်၏။ စက်လုပ်ကိုင်များကို လက်ဖြင့်မနှိပ်ဘဲ စိတ်ဖြင့်ခိုင်းစေအမိန့်ပေးနိုင်သည့် အပိုင်းမှာလည်း အတော်ပင်တိုးတက်လာခဲ့ပြီ။ ဟက်စလာမောင်းသူမဲ့ကားကုမ္ပဏီပိုင်ရှင် အီလွန်မတ်စ်က လူဦးနှောက်ကို အထူးပြုလုပ်ထားသော ကွန်ပျူတာချစ်ပ်ပြားထည့်၍ AIနှင့် တန်းတူတွက်ချက်နိုင်သည့် စွမ်းရည်ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ကျန်းမာရေးနှင့်ပတ်သက်လျှင်လည်း မျိုးဗီဇပညာတိုးတက်လာမှုကြောင့် စက်ပျက်သည့်မော်တော်ကားကို စက်ပစ္စည်းအစိတ်အပိုင်းအသစ်များ အစားထိုးထည့်သွင်းပြင်ဆင်သကဲ့သို့ လူနှင့် တစ်သေဝေမတိမ်းတူအောင် ပြုပြင်ဖန်တီးထားသည့် ဝက်၏ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများဖြင့် အစားထိုးကုသနိုင်တော့မည်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်တွင်းမှ အင်ဇိုင်းနှင့် မော်လီ

ကျားများကိုလည်း လိုသလိုထိန်းကျောင်းနိုင်မည်ဖြစ်၍ အိုခြင်းဖြစ်စဉ်ကိုထိန်းချုပ်ကာ အသက်ရာထောင်ရှည်နိုင်မည့်အဆင့်သို့ ရောက်ရှိလာနိုင်သည်ဟုဆိုသည်။ နောက်ဆုံးတွင် လူကိုယ်တိုင် တစ်ကိုယ်လုံးကို ပုံတူ (Clone) ပြုလုပ်ကာ ပုံတူလူသား၏ဦးနှောက်အတွင်းသို့ မူလပုဂ္ဂိုလ်၏မှတ်ဉာဏ်များကို ကွန်ပျူတာဖြင့် ကူးထည့်ပေးခြင်းဖြင့် မူလပုဂ္ဂိုလ်သေသွားသည့်ကိုင်အောင်၊ ရုပ်ရော စိတ်ပါ တစ်သေဝေမတိမ်းတူညီသည့်ကိုယ်ပွားကိုထားခဲ့နိုင်ပြီး (ဝိဇ္ဇာများထုံကူးသကဲ့သို့) ဓဒ္ဒာသစ်များ အဆက်ဆက်ဖြင့် နှစ်ပေါင်းများစွာရှင်သန်သွားနိုင်စေရန်လည်း ကြံစည်လျက်ရှိကြသည်။

ဤသို့ တိုးတက်မှုအခေါင်အထွတ်ရောက်ရှိလာချိန်၌ ကျွန်ုပ်တို့၏ကမ္ဘာကြီး မည်သို့ဖြစ်သွားနိုင်သနည်း။

အကောင်းမြင်သူအချို့က လူတိုင်းသည် အိုနာသေခြင်းကို အောင်နိုင်သည့် နတ်ဘုရားများသဖွယ်ဖြစ်သွားကြပြီး စကဲများက လူတို့လိုသမျှကို လုပ်ကိုင်ဖြည့်ဆည်းပေးကာ ဘာအလုပ်မျှမလုပ်ဘဲ ပျော်ရွှင်စွာ ဘဝစည်းစိမ်ခံစားနိုင်ကြသည့် နတ်ဘုံသဖွယ်ဖြစ်သွားလိမ့်မည်ဟု ဆိုကြသည်။

မိမိ၏အမြင်၌မူ ထိုကာလသို့ရောက်ရန် အချိန်အတော်ကြာလိုဦးမည်ဟု ထင်ပါသည်။ ထိုသို့ အမှန်

တကယ်လည်း ဖြစ်ချင်မှဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟုမြင်မိသည်။ အကြောင်းမှာ လူနတ်ဘုရား (Homo Deus) ဖြစ်ဖို့ဆိုသည်မှာ နည်းပညာအလွန်မြင့်မားသည်နှင့်အမျှ အလွန်တရာဈေးကြီးသည့်အလျောက် လူချမ်းသာလူနည်းစုအချို့မျှသာ တတ်နိုင်သည်ကိုစွဲဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတည်း၌ပင် ချမ်းသာသူအပေါ်လွှာများသာ တတ်နိုင်မည်ဖြစ်သကဲ့သို့ နိုင်ငံအလိုက်ဆိုလျှင်လည်း ချမ်းသာသောနိုင်ငံများ၌သာ လုပ်နိုင်မည့်အနေအထားရှိသည်။

လူချမ်းသာနိုင်ငံများ၊ လူချမ်းသာရေပေါ်ဆီများက ယနေ့ထက်တိုင် စားစရာမျှပင် အနိုင်နိုင်ဖြစ်နေသော ဆင်းရဲသည့် နိုင်ငံများ၊ ဆင်းရဲသားလူများစု အသိုက်အပန်းများကို သူတို့၏စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့မှ ဖဲ့၍ ရက်ရက်ရောရော ခွဲဝေပေးလှူကြလိမ့်မည်ဟု (မိမိ၏အတွေ့အကြုံဗဟုသုတအရ) မယုံကြည်ပါ။

ထိုကာလ၌ပင် နည်းပညာမတတ်၍ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်သွားကြလေသော (ပညာရှင်တို့၏အခေါ်) ဘာမျှသုံးစားမရသည့် လူထု (Useless People) ကို တင်ကျွေးထားရမည့် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးက ရှိသေးသည်။ လူများစုက ကိုယ်စားလှယ်ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသည့် ဒီမိုကရေစီဆိုသည်က လူလူချင်းတန်းတူညီမျှမှု၊ စွမ်းရည်တူမျှမှု၊ အာဏာတူမျှမှုတို့အပေါ်တွင်မူတည်

ပေရာ သုံးမရသူလူများစုက အုပ်ချုပ်ခံ၊ ပေးကမ်း
ထောက်ပံ့ခံများဖြစ်နေချိန်တွင် နည်းပညာပိုင်ဆိုင်သူ
ရေပေါ်ဆီလူနည်းစုက ဓနဥစ္စာနှင့် အုပ်ချုပ်မှုအာဏာ
ကိုပိုင်ဆိုင်ထားကာ လူများစု၏ကံကြမ္မာကို ဖန်တီး
နိုင်ခွင့်ရှိလာပြီဆိုလျှင် လူနည်းစုက ဂိုဏ်းဖွဲ့ချုပ်ကိုင်
လွှမ်းမိုးသည့် ကလက်ပံတိုခရေစီစနစ်သို့ ဦးတည်သွား
မည်က သေချာလှသည်။

ဤနေရာတွင် ယင်းအုပ်ချုပ်သူလူတန်းစား
အတွက် ရွေးချယ်စရာလမ်းခွဲနှစ်သွယ်ရှိလာသည်။
ဘာမျှသုံးစားမရ၊ အလကားတင်ကျွေးထားရသည့်
လူများစုကြီးကို ကျေးဇူးရှင်ကြီးများသဖွယ်သဘော
ထားပြီးသကာလ အိမ်ဦးစန်းတင်၍ ကျေးဇူးပြုစု
စောင့်ရှောက်ကာ လူဦးရေများချင်တိုင်း များလာပါ
စေ၊ ပျော်ပျော်ပါးပါး၊ သိုက်သိုက်ဝန်းဝန်း နေထိုင်သွား
ကြမည်လော။

လူများလေလေ ကြီးမားလေလေဖြစ်လာမည့်
သုံးစားမရသည့် လူဦးရေဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးကို ပညာ
သားပါပါဖြင့် လျှော့ချနိုင်သမျှလျှော့ချကာ ဤကမ္ဘာ
ကြီးတွင် ချောင်ချောင်ချိချိ၊ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း၊ သက်
သောင့်သက်သာ နေထိုင်သွားကြမည်လော။

ကိုမ့်နှင့်အလားတူ ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါများနှင့် အနာဂတ်အလားအလာ

လူတို့၏ နည်းပညာတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ
ကူးစက်ရောဂါများကို ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါ (Pandemic)

ဖြစ်လာအောင် အလွယ်တကူထိန်းချုပ်နိုင်လာမည်
ဟု ထင်ရှားသော အနာဂတ်သပဏ္ဍိတတစ်ဦးဖြစ်သူ
ယူဗဲလ်ဟာရာရီက တွက်ဆခဲ့ဖူးသည်။ သူ၏အဆိုမှာ
SARS, MARS, H₁N₁ စသော ရောဂါများအတွက်
မှန်ကန်ခဲ့သည်။ သို့သော် ယခုဖြစ်ပွားနေသည့် CO-
VID-19 ကပ်ရောဂါကမူ ဟာရာရီကို သရော်လှောင်
ပြောင်လျက်ရှိသည်။

ပညာရှင်တို့ အငြင်းပွားနေကြသလို လူက
တမင်လုပ်သည်ဖြစ်စေ၊ သုတေသနဓာတ်ခွဲခန်းမှ
မတော်တဆလွတ်ထွက်လာသည်ဖြစ်စေ၊ သဘာဝ
အလျောက် လင်းနို့မှ အသားဈေးတွင် ကူးစက်လာသည်
ဖြစ်စေ ယခု ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ကတော့ သိပ္ပံပညာရှင်
တို့ လက်မှိုင်ချရလောက်အောင် ခေါင်းကြောမာသော
ပိုးဖြစ်သည်။ မကြာခဏ မျိုးဗီဇက ပြောင်းသေးသည်။
လေထဲက ကူးစက်နိုင်၍ ပျံ့နှံ့မှုကလည်း မြန်သေးသည်။
တိုးတက်လာသော နည်းပညာကြောင့်ပေါ်ပေါက်လာ
ပြီး မကြာမီ လူတို့ထိန်းချုပ်နိုင်မီ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းသို့
ရောက်ရှိသွားသည်။ နိုင်ငံကြီးငယ်၊ ဆင်းရဲချမ်းသာ
မရွေး အားလုံးခံစားကြရသည်။ နိုင်ငံအလိုက် ပိတ်ဆို့
ကာကွယ်ကြရာ ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်မှုပြတ်တောက်ရပ်ဆိုင်း
၍ စီးပွားပျက်ကပ်ပါဆိုက်လာသည်။ နောက်ဆက်တွဲ
အဖြစ် တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုကျဆင်းလာသလို နိုင်ငံရေး
မတည်ငြိမ်မှုများလည်း ဖြစ်လာသည်။ နိုင်ငံအချင်း

ချင်း စစ်မက်ပြင်ဆင်ရန်စောင့်မူတို့ တိုးပွားလာသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာအလိုအရ ကပ်ကြီးသုံးပါးစလုံး ဆိုက်လာ တော့မည်အနေအထားဖြစ်လာသည်။ ရှေးမြန်မာကြီး များက ယင်းကိုကပ်ဆေးသည်ဟုဆိုကြသည်။ သဘာဝ တရားကြီးက သူ့ဘက်မှတန်ပြန်တိုက်စစ်ဆင်၍ မျှခြေ ကိုရှာသည့်သဘောဟု ဆိုနိုင်သည်။

ကိုဗစ်က နှစ်နှင့်ချီ၍ ကမ္ဘာကြီး၌ ပျော်နေဦးမည် ကတော့ သေချာသည်။ လူသိရှင်ကြား စတင်ခဲ့သည့် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ မတ်လမှစ၍ နိုဝင်ဘာလ ၁၁ ရက် အထိ ကမ္ဘာကြီးတွင် လူ ၅၁ သန်းကျော်ဖြစ်ပွားနေဆဲ ဖြစ်ပြီး သေဆုံးသူ ၁ သန်းကျော်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ စာရင်းမပေါက်ဘဲ သေသွားကြသူများ၊ ဘေးထွက် ဆိုးကျိုးအဖြစ် စီးပွားရေးကပ်ကြောင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အဆုံးစီရင်သွားကြသူများ၊ အာဟာရချို့တဲ့မှုနှင့် အခြားရောဂါများကြောင့် သေဆုံးသွားကြသူများကို ပါပေါင်းထည့်လျှင် အချိန်တိုအတွင်း ကြောက်ဖွယ် လီလီ ဆုံးရှုံးမှုဖြစ်သည်။

ကိုဗစ်ပြီးသွားလျှင် နောက်ထပ် သူ့ထက်ဆိုး သည့်ရောဂါပိုးများ ထပ်မံပေါ်ပေါက်မလာဟု မပြော နိုင်။ အကယ်၍ ကိုဗစ်ကဲ့သို့ ပြင်းထန်ဆိုးဝါးသည့် ရောဂါများကို ခေတ်သစ်လူသားတို့က ဇီဝလက်နက် အဖြစ် အသုံးပြုလာနိုင်ခဲ့လျှင် . . .။

နိဂုံး

အကယ်၍ အထက်တွင်ပြဆိုခဲ့သည့် သုံးစားမရ

သည့် လူများစုကြီးအား ဝိတ်လျော့သည့်နည်းလမ်းကို ခေတ်သစ်လူသားအုပ်ချုပ်သူ ရေပေါ်ဆီလူတန်းစား များကရွေးချယ်ခဲ့ပါက ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း နာမိ ကျာမန်တို့ကျင့်သုံးခဲ့သကဲ့သို့ ဂျူးများကို ဓာတ်ငွေ့ခန်း များအတွင်း မီးလောင်တိုက်သွင်းသည့် နည်းမျိုးကို လည်း ကျင့်သုံးလိမ့်မည်မဟုတ်။ အမေရိကန်တို့ကျင့် သုံးခဲ့သကဲ့သို့ ဟိရိုရှိုးမားနှင့် နာဂါဆာကီမြို့များကို အဏုမြူဗုံးဖြင့်ကြိတ်ချသည့်နည်းမျိုးကိုလည်း ကျင့်သုံး မည်မဟုတ်။ လူမသိသူမသိ တတိတိဖယ်ရှားရှင်းလင်း သည့်နည်း၊ မလွဲသာမရှောင်သာ ကံကြမ္မာကပ်ဆိုးများ ဖန်တီးသည့်နည်းများကိုသာ ရွေးချယ်ကျင့်သုံးဖွယ် ရှိသည်။

လူမသိသူမသိဖယ်ရှားနည်းဆိုရာဝယ် ထောက် ပုံစံ သုံးစားမရလူသားများမှာ ထောက်ပံ့သည့်ငွေကြေး၊ ရိက္ခာ၊ နေစရာအဆောက်အအုံတို့နှင့်သာ တင်းတိမ်ကြ ရမည်ဖြစ်ရာ ကျန်းမာရေးနှင့်မညီညွတ်သော်လည်း အရသာရှိသည့် Junk Food များကို အလျှံပယ် ထောက်ပံ့ခြင်းဖြင့် မကူးစက်တတ်သော ဆီးချို၊ သွေးတိုးနှင့် အခြားရောဂါများတိုးပွားစေသည့်နည်း၊ မျိုးပွားအင်္ဂါနှင့် ဟော်မုန်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာ များကို အားနည်းချို့ယွင်းစေသည့် ဓာတ်ပစ္စည်း အာဟာရများထည့်သွင်းပေးခြင်းဖြင့် တဖြည်းဖြည်း မျိုးသုဉ်းသွားစေသည့် နည်းများကို အသုံးပြုနိုင်သည်။

မလွဲသာမရှောင်သာ ကံကြမ္မာကပ်ဆိုးဖန်တီး

သည့်နည်းများ၌မူ ကိုဗစ်ကဲ့သို့ကိုင်တွယ်ရခက်သည့် ကပ်ရောဂါများလည်း ပါဝင်လာနိုင်သည်။ အုပ်ချုပ်သူ ရေပေါ်ဆီများတွင် ကာကွယ်ကုသဆေးကိုင်ထားပြီး ရောဂါပိုးကို ဖြန့်ပေးလိုက်နိုင်သည်။ သုံးစားမရသော လူများစုကြီးမှာ 'အစိုးရမင်းများက အစွမ်းကုန်ကြီး စားကုသပေးသော်လည်း' မလွဲသာမရှောင်သာသော ရောဂါကွပ်ကဲရေးတို့၌ ပါသွားကြနိုင်သည်။ သို့တည်း မဟုတ် အချင်းချင်းအငြင်းပွားဖွယ် စိတ်ဝမ်းကွဲပြားမှု များ၊ ဥပမာ - လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ အသားအရောင် ခွဲခြားမှု စသည့်ထိရှလွယ်သည့်ကိစ္စများအပေါ် အခြေခံ၍ လူအုပ်စုပဋိပက္ခများဖန်တီးပေးနိုင်သည်။ အဓိကရုဏ်း များပေါ်ပေါက်လာပါက စက်ရုပ်တပ်ဖွဲ့များက အညှာ အတာကင်းမဲ့စွာ ဖြိုခွဲရှင်းလင်းပစ်နိုင်သည်။

ဤအခြင်းအရာများသည် ယခုအချိန်တွင် သိပ္ပံ စိတ်ကူးယဉ်ဇာတ်လမ်းတစ်ခုကြည့်နေရသကဲ့သို့ ဖြစ် ကောင်းဖြစ်နိုင်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် လာမည့်နှစ် ၅၀ ခန့်ကာလအတွင်း အမှန်တကယ်ဖြစ်လာနိုင်သည့် အခြေအနေအလားအလာမျိုးဖြစ်သည်ကို ခေတ်သစ် သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာလေ့လာသူအများက လက်ခံထားကြ သည်။

အနာဂတ်နှင့်ပတ်သက်၍ အကောင်းမြင်သူ လည်း ရှိမည်။ အဆိုးမြင်သူလည်း ရှိမည်။ ကောင်း တာတွေလည်း ရှိမည်။ ဆိုးတာတွေလည်း ရှိမည်။ မည်မျှကောင်း၍ မည်မျှဆိုးမည်နည်း။ မည်သူမျှ မပြောနိုင်။

သေချာသည်ကတော့ လောကတွင် အစဉ်မှန် ကန်နေသည့် နိယာမများရှိနေသည်။ အသင့်တော် ဆုံး (အသန်မာဆုံး၊ အကောင်းဆုံး၊ အကော်ဆုံး) သူ များသာ ရှင်သန်ကျန်ရစ်မည်ဟူသော Survival of the fittest နိယာမ၊ သဘာဝကြီးက အမြဲမျှခြေဖြစ် အောင် ချိန်ခွင်လျှာညှိပေးနေသည်ဟူသော မျှခြေ (Equilibrium) နိယာမ စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်တို့တွင်လည်း အကြောင်းအားလျော်စွာ အကျိုးတရားတို့ဖြစ်ကြရ သည့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား၊ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်ပျက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲနေကြရသည့် သင်္ခတ၊ သို့မဟုတ် သင်္ခါရဖြစ်စဉ်တရားတို့က အမြဲမှန်ကန်လျက်ရှိသည်။

ထို့ကြောင့် ဤကမ္ဘာကြီး၏အနာဂတ်ဖြစ်စဉ် တွင် 'ကောင်းမည်၊ ဆိုးမည်' ဆိုသည်မှာ လူတို့၏ စိတ်ထားကောင်း၊ မကောင်းပေါ်တွင်သာ မူတည်လိမ့် မည်။ အထူးသဖြင့် ဦးဆောင်အုပ်ချုပ်သူတို့၏ စိတ် စေတနာအပေါ်တွင် မူတည်သည်။ စေတနာကောင်း လျှင် ကံ (အလုပ်) ကောင်းမည်။ အကြောင်းတရား ကံတည်းဟူသော အလုပ်ကောင်းလျှင် အကျိုးတရား ပီပေါက်တို့ ကောင်းလိမ့်မည်။ သဘာပတရားကြီးက တော့ မည်သူ့ကိုမျှ မျက်နှာလိုက်လိမ့်မည်မဟုတ်။ လူသားတို့က အသိဉာဏ်ကို အစွန်းရောက်စွာအသုံး ပြု၍ 'လူလည်ကျ'လွန်းလျှင် တစ်ချိန်၌ လူသားကင်းမဲ့ သော ဂြိုဟ်ကမ္ဘာဘဝသို့ ပြန်မရောက်ဟု မည်သူမျှ အာမခံနိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း သုံးသပ်ရပါတော့ သည်။ ။

■ ကိုကိုလှိုင်

သူတို့ဆီက ဒုံးပွယ်မှတ်တမ်းများ

ကိုခန့်(သုတေသန)

ခြေတံအရှည်ဆုံး ဆယ်ကျော်သက်အမျိုးသမီး

အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်ကထုတ်ပြန်တဲ့ ဂင်းနက်စ်မှတ်တမ်းသတင်းအရ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၊ တက္ကဆက်ပြည်နယ်၊ Cedar Park မြို့မှ အသက် ၁၇ နှစ်အရွယ်ရှိသူ Maci Cur- rin ရဲ့ ထူးခြားတဲ့ခြေတံရှည်ကြောင့် ဂင်းနက်စ် မှတ်တမ်းဝင်ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ မိဘမျိုးရိုးအတွင်း တစ်မူထူးခြားတဲ့ Maci ရဲ့ ခြေတံအရှည်တစ်စုံက ၁၃၅ ဒသမ ၂၆၇ စင်တီမီတာ (၅၃ ဒသမ ၂၅၅ လက်မ) ရှိပါတယ်။ သူမရဲ့ အရပ်အမြင့်ကတော့ ၆ ပေနှင့် ၁၀ လက်မရှိတာကိုတွေ့ရှိရပါတယ်။ သူမရဲ့အရပ်မြင့်မားမှုက ဖော်ပြထားတဲ့ မိခင်နဲ့ တွဲရိုက်ထားတဲ့ပုံကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သိသာနိုင်

ပါတယ်။ သူမဟာလဲ အရပ်အလွန်မြင့်တဲ့အတွက် သွားလာနေထိုင်ရာမှာ အခက်အခဲအချို့တွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ အသက်ငယ်ငယ်နဲ့ ယခုလို တစ်မူထူးခြားတဲ့ ခြေတံရှည်ကြောင့် ဆေးပညာလောကမှာလဲ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုတွေပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သာမန်လူသားတစ်ဦးကဲ့သို့ ပြုမူနေထိုင်နိုင်စွမ်းရှိမှုတွေကြောင့် လေ့လာဆန်းစစ်မှုတွေ ရပ်ဆိုင်းခဲ့ပါတယ်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ လက်ရှိအချိန်မှာတော့ သူမဟာ Social Media လောကအတွင်း ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသူအဖြစ် အောင်မြင်လာခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လဲ ဂင်းနက်စ်အဖွဲ့ကြီးက အသိအမှတ်ပြုခြင်းအားဖြင့် ကမ္ဘာ့ခြေတံအရှည်ဆုံးအမျိုးသမီးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်ကို အပ်နှင်းပေးခဲ့ပါတယ်။

အရပ်အရှည်ဆုံးမီးသတ်သမား

အောက်တိုဘာလ ၂၂ ရက်က ထုတ်ပြန်တဲ့ ဂင်းနက်စ်မှတ်တမ်းသတင်းအရ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ Tennessee ပြည်နယ်မှ အသက် ၂၈ နှစ်အရွယ်ရှိ Brandon Berridgeကို ကမ္ဘာ့အရပ်အရှည်ဆုံး မီးသတ်သမားတစ်ဦးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပါတယ်။ ပုံတွင်မြင်တွေ့ရတဲ့အတိုင်း အရပ်အမြင့် ၆ ပေ ၆ နဲ့ ၁၁ ဒဿမ ၁၇ လက်မရှိသူ Brandon ရဲ့ ဖခင်မှာ ၆ ပေနှင့် ၁ လက်မရှိသလို မိခင်မှာ ၅ ပေနှင့် ၁၁ လက်မရှိပြီး ၎င်း၏အစ်ကိုမှာ ၆ ပေနှင့် ၃ လက်မရှိကာ အရပ်ရှည်မျိုးနွယ်စုလို့သတ်မှတ်ရင် ရပါတယ်။ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်မှစ၍ Tennessee ပြည်နယ်ရှိ မီးသတ်ဦးစီးဌာနတွင် တပ်ဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ် ဝင်ရောက်အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ၎င်း၏သိသာထင်ရှားတဲ့အရပ်အမြင့်က မီးသတ်လုပ်ငန်းစဉ်အချို့တွင် အထောက်အကူပေးခဲ့တယ်လို့ သိရှိရပါတယ်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်နဲ့ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း

၎င်းရဲ့ စွမ်းစွမ်းတမ်းကြီးပမ်းမှုတွေကြောင့် မီးသတ်ဦးစီးဌာနရဲ့ အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်များကိုလဲ ရရှိခဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ Brandon အနေဖြင့် ၎င်းရဲ့ မြင့်မားတဲ့အရပ်ကြောင့် အချို့သောကိစ္စရပ်တွေမှာ ဥပမာအားဖြင့် ကားအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ရုံးခန်းအတွင်းဝင်ရောက်ရာတွင် မျက်နှာကြက်ပန်ကာများကြောင့် အဟန့်အတားအချို့တော့ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ထူးခြားတာက သူ၏ ဇနီးသည်ဖြစ်သူမှာ အရပ်အမြင့် ၄ ပေနှင့် ၁၁ လက်မသာရှိပြီး ပုံတွင်မြင်တွေ့ရတဲ့အတိုင်း သားတစ်ဦးရရှိခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ မီးသတ်လုပ်ငန်းများတွင် ထူးထူးချွန်ချွန်နဲ့ စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သလို ထူးခြားတဲ့အရပ်အမြင့်ကြောင့် ဂင်းနက်စ်အဖွဲ့ကြီးက ကမ္ဘာ့အရပ်အရှည်ဆုံးလူသားအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်ကို အပ်နှင်းပေးခဲ့ပါတယ်။

ကမ္ဘာ့အသက်အကြီးဆုံး လေထီးခုန်ဘိုးဘိုးကြီး

အောက်ဟိုဘာလ ၁၁ ရက်က ထုတ်ပြန်တဲ့ ဂင်းနက်စ်မှတ်တမ်းသတင်းအရ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ တက္ကဆက်ပြည်နယ်မှ အသက် ၁၀၃ နှစ်အရွယ်ရှိ Alfred Blaschke ရဲ့ စွမ်းဆောင်မှုကလဲ ဂင်းနက်စ်မှတ်တမ်းဝင်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း ခံခဲ့ရပါတယ်။ ဂင်းနက်စ်အထိမ်းအမှတ်နေ့ (၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊

နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်) မတိုင်မီ အသိအမှတ်ပြုခြင်းခံရတဲ့ ဘိုးဘိုးကြီး Alfred ဟာ ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်တွင် မွေးဖွားခဲ့သူဖြစ်ပြီး လက်ရှိအချိန်တွင် ၁၀၃ နှစ်နဲ့ ၁၈၁ ရက်ရှိသွားပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့စွမ်းဆောင်ရည်ကတော့ ပုံတွင်မြင်တွေ့ရတဲ့အတိုင်း အလွတ်ခုန်လေထီး အဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ Skydive Spaceland အဖွဲ့မှ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သူ Thomas Hughes ရဲ့အကူအညီနဲ့အတူ အမြင့်ပေ ၁၄၀၀၀ ရှိ ဝေဟင်မှ လေထီးခုန်သရုပ်ပြသမှုကို ရဲရဲ ဝံ့ဝံ့ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီဆောင်ရွက်မှုနဲ့ပတ်သက်ပြီး Skydive Spaceland အဖွဲ့မှ စိုးရိမ်မှုတွေရှိခဲ့တဲ့အတွက် လိုက်ပါစောင့်ရှောက်ခဲ့ပြီး မှတ်တမ်း တင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ ဂင်းနက်စ်အဖွဲ့ကြီးက ဘိုးဘိုးကြီး Alfred ရဲ့စွမ်းဆောင်မှုကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းအားဖြင့် ဂင်းနက်စ်မှတ်တမ်းဝင်လက်မှတ်ကို အပ်နှင်းပေးခဲ့ပါတယ်။

■ ကိုခန့်(သုတေသန)

Source: Guinness World Records.com

ဓာတ်ပုံများ၏နောက်ကွယ်က ပယုံကြည်နိုင်လောက်သောဖြစ်ရပ်များ(၄)

**လေသင်္ဘော ရွှေခေတ်ကို
အဆုံးသတ်သွားစေခဲ့တဲ့ဖြစ်ရပ်**

ဘက်မလိုက်ဘဲပြောရမယ်ဆိုရင် ဒီလေသင်္ဘောပျက်ကျခဲ့တာဟာ အဆိုးရွားဆုံးမတော်တဆမှုတစ်ခုတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒီလေသင်္ဘောပျက်ကျမှုဟာ လေသင်္ဘောတွေရဲ့ ရွှေခေတ်ကို အဆုံးသတ်သွားစေခဲ့တဲ့ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ လေသင်္ဘောတွေဟာ လေပေါ်မှာ မျောလွင့်နိုင်ဖို့အတွက် ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဓာတ်ငွေ့ ၇ တန်လောက်ကို အသုံးပြုရတာကြောင့် တကယ်ကို အန္တရာယ်များပါတယ်။ ဒီလေသင်္ဘောကြီးဟာ ဂျပန်နိုင်ငံရဲ့ နာမည်ကျော် လေသင်္ဘောကြီးတစ်စင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီခေတ်ကာလက ဒီလေသင်္ဘောဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အလျားအရှည်ဆုံးနဲ့ အကြီးဆုံးလေသင်္ဘောကြီးတစ်စင်း ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ရက်မှာတော့ ဟင်ဒလ်ဘာဂ်လေသင်္ဘောကြီးဟာ အမေရိကန်

နိုင်ငံ၊ နယူးဂျာစီပြည်နယ်ကို ခရီးနှင်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ မေလ ၆ ရက်မှာ လိုရာခရီးကိုရောက်ရှိခဲ့ပြီး ပလက်ဖောင်းကို ဆိုက်ကပ်တဲ့အချိန်မှာတော့ ပလက်ဖောင်းနဲ့ လေသင်္ဘောကိုယ်ထည်ဟာ မတော်တဆပွတ်တိုက်မိခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုပွတ်တိုက်မိရာကနေ ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဓာတ်ငွေ့ယိုစိမ့်ခဲ့ပြီး မီးလောင်ပေါက်ကွဲခဲ့ရပါတယ်။ ဒီမတော်တဆဖြစ်ရပ်ကြောင့် လိုက်ပါလာသူတွေထဲက ၃၅ ဦးသေဆုံးခဲ့ပြီး ၉၇ ဦးဒဏ်ရာရရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက်ပိုင်းမှာတော့ လေသင်္ဘောတွေရဲ့ စိတ်မချရမှုတွေကို ပြည်သူတွေက သိရှိလာကြပြီး ခရီးစဉ်ပြေးဆွဲမှု၊ လေသင်္ဘောထုတ်လုပ်မှုတွေကိုလဲ ပိတ်ပင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဓာတ်ပုံဟာ လေသင်္ဘောတွေရဲ့ ရွှေခေတ်ကို အဆုံးသတ်သွားစေခဲ့တဲ့ ဓာတ်ပုံတစ်ပုံဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ဂျပန်နိုင်ငံက ငလျင်

၉၃၁၁၀၀ ရစ်ချက်တာစကေးရှိတဲ့ ငလျင်ကြောင့် ဂျပန်တစ်နိုင်ငံလုံး ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက်ဖြစ်သွားခဲ့ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဟာ အဆိုးရွားဆုံးဖြစ်ခဲ့ပြီး လူပေါင်း ၁၅၀၀၀ ကျော် သေဆုံးကာ ၉၀၀၀

ကျော်ပျောက်ဆုံးခဲ့ပါတယ်။ ဒီလျှင်ဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ပစ္စမမြောက် အကြီးမားဆုံးလျှင်ဖြစ်ပြီး ဒီလျှင်ကြောင့် နျူကလီးယားဓာတ်ပေါင်းဖို မတော်တဆမှုများလဲ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါတယ်။ ဓာတ်ပုံဆရာကတော့ လျှင်ခတ်ကြောင့်ပျက်စီးခဲ့ရတဲ့ အဆောက်အအုံအပျက်အစီးတွေနားမှာ ဝိုကြွေးနေတဲ့ အမျိုးသမီးလေးရဲ့ပုံရိပ်ကို ကရုဏာသက်စွာတွေ့ရှိရပြီး မှတ်တမ်းတွင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီပုံဟာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြုံတွေ့ခဲ့တဲ့ လူတစ်ဦးရဲ့ပမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းတဲ့ ပုံပေးဟစ်ပုံဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

Falling Man

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၁ ရက်မှာ ဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးစင်တာ တိုက်ခိုက်ခံရမှုကိုပြောပါဆိုရင် ညီနောင်တိုက်အပျက်အစီးတွေနဲ့ လေယာဉ်တိုက်ခိုက်မှုပုံရိပ်တွေဟာ အများအပြားဖြစ်ပါတယ်။ ဒီပုံကတော့ ၉/၁၁ ရဲ့ပုံရိပ်တွေထဲက ထူးခြားတဲ့ပုံရိပ်တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးစင်တာတိုက်ခိုက်ခံရမှုအပြီး မြောက်ဘက်တာဝါကနေ လူတစ်ဦး အရှိန်ပြင်းစွာ မြေပေါ်ကို ထိုးစိုက်ဆင်းလာပါတယ်။ ဒီအစိုက်အတန့်လေးကို ဓာတ်ပုံ

ဆရာ Richard Drew က လျှင်မြန်တဲ့ အမြန်နှုန်းနဲ့ ပြုတ်ကျလာတဲ့လူကို အမိအရမှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီဖြစ်စဉ်ပြီးလို့ ရက်အနည်းငယ်အကြာမှာ

တော့ ဒီဇာတ်ပုံဟာ အမေရိကန်သတင်းစာတွေမှာ ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်းခံခဲ့ရပြီး တစ်ခဏလေးအတွင်းမှာ ပဲ နာမည်ကျော်ကြား လူသိများလာခဲ့ပါတယ်။ အချို့က တော့ ဒီလူဟာ ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးစင်တာပေါ်က စားသောက်ဆိုင်တစ်ခုမှာ အလုပ်လုပ်ကိုင်နေတဲ့ ဝန်ထမ်းတစ်ဦးဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဒီလူကိုတော့ Falling Man လို့ လူသိများ ကြပြီး အမည်မသိကျော်ကြားသူတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

သန်းခေါင်ယံလွတ်လပ်ရေး

ဒီဇာတ်ပုံဟာ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက် ကြောင့် ထူးခြားလာခဲ့တာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီပုံကတော့ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ သမိုင်းဝင် ဇာတ်ပုံတစ်ပုံပဲဖြစ်ပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဟာ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက် မှာ လွတ်လပ်ရေးရရှိခဲ့ပါတယ်။ လွတ်လပ် ရေးကြေညာခဲ့တဲ့ ရက်စွဲ၊ အချိန်အားလုံး ဟာ ထူးခြားမှုရှိပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံကို လွတ်လပ်ရေးပေးဖို့အတွက် ဆုံးဖြတ်တဲ့ အခါမှာ ၁၇ရင်ခံချုပ်ဖြစ်တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး လော့ဒ်မော့ဒ်ဘက်တန်က ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊

ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်ဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဂျပန် တွေလက်နက်ချခဲ့တဲ့ရက်ဖြစ်လို့ အဲဒီနေ့ကိုပဲ လွတ်လပ် ရေးပေးမယ်ဆိုပြီး ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံအကြီးအကဲ တွေကလဲ လွတ်လပ်ရေးဟာ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွက် အရေးပါတဲ့ကိစ္စရပ်ဖြစ်လို့ အချိန်အခါနကွတ်တွေကို တွက်ချက်ပြီးမှ လွတ်လပ်ရေးကိုကြေညာဖို့ ဆုံးဖြတ် ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီလိုတွက်ချက်တဲ့အခါမှာ ဒီမိန့်ခွန်းကို ၂၁ နာရီ ၅၁ မိနစ်ကနေ ၁၂ နာရီ ၃၉ မိနစ် အတွင်းမှာ ပြောရမယ်လို့ တွက်ချက်ခဲ့ကြပါတယ်။ လော့ဒ်မော့ဒ်ဘက်တန်ကလဲ အဲဒီနေ့ကို အပြီးလွတ်လပ် ရေးကြေညာရမယ်လို့ သတ်မှတ်ထားပြန်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ် ပဏ္ဍိတ်ဂျဝါဟာလာနေရူးဟာ ၁၁ နာရီ ၅၁ မိနစ်ကနေ ၁၂ နာရီ မထိုးခင်အထိ ရရှိတဲ့ ၉ မိနစ်အချိန်လေးအတွင်းမှာ လွတ်လပ်ရေးမိန့်ခွန်းကို ကသုတ်ကရိုက်ပြောကြားခဲ့ရပါတယ်။

Rajiv Gandhi ရဲ့ နောက်ဆုံးဇာတ်ပုံ

အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ အောင်မြင်ကျော်ကြားတဲ့နိုင်ငံ ရေးသမားတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ၆ ယောက်မြောက်ဝန်ကြီးချုပ် အဖြစ် ၁၉၈၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၉ ခုနှစ်အထိ တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့တဲ့ Rajiv Gandhi ဟာ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ အသက် ၄၀ အရွယ်နဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပြီး အသက်အငယ်ဆုံး ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် မှတ်တမ်း ဝင်ခဲ့သူလဲ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာတော့ အတိုက်

အခံပါတီခေါင်းဆောင်၊ အိန္ဒိယနေရှင်နယ်ကွန်ဂရက်ပါတီရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် Amethi မြို့ရဲ့ ပါလီမန်အမတ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၁ ရက်မှာ တမိလ်နာဒူးပြည်နယ်က Sriperumbudur ရွာမှာ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်မဲကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက် ပါတီအောင်နိုင်ရေးမဲဆွယ်မှု၊ လူထုတွေ ဆုံပွဲဆောင်ရွက်နေစဉ် ၂၁ ၁၀ နာရီ ၁၀ မိနစ်အချိန်မှာ Thenmozhi Rajaratnam ဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးဟာ ပါတီခေါင်းဆောင်ကြီး Rajiv Gandhi အနားကိုကပ်ပြီး ခြေထောက်ကို ကိုင် အရိုအသေပြုတဲ့ပုံစံမျိုးနဲ့ အသေခံပုံးခွဲတိုက်ခိုက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီဖြစ်ရပ်မတိုင်ခင်လေးမှာ ရိုက်ကူးခဲ့တဲ့ ဓာတ်ပုံမှာတော့ လုပ်ကြံသူရဲ့ ဦးခေါင်းတစ်စိတ် တစ်ပိုင်းလဲ ပါဝင်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဓာတ်ပုံဟာ Rajiv Gandhi ရဲ့ နောက်ဆုံးရိုက်ကူးခဲ့တဲ့ ဓာတ်ပုံတစ်ပုံဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီလုပ်ကြံမှုမှာ Rajiv Gandhi အပါအဝင် လူပေါင်း ၁၄ ဦးသေဆုံးခဲ့ပါတယ်။

သူရဲကောင်းရွေးလေးရဲ့ နောက်ဆုံးခရီး

အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ မွမ်ဘိုင်းရဲတပ်ဖွဲ့မှာ အမှုထမ်းဆောင်ခဲ့တဲ့ လက်ဗရာဒေါရွေးအမျိုးအစား Zanjeer ဆိုတဲ့ ရွေးထီးလေးဟာ ၁၉၉၃ ခုနှစ်မှာ ဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့ မွမ်ဘိုင်းမိုးပေါက်ကွဲမှုတွေမှာ မရေမတွက်နိုင်တဲ့ လူ့အသက်ပေါင်းများစွာကို ကယ်တင်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မတ်လအတွင်းမှာ အဖျက်သမားတွေဟာ

မွမ်ဘိုင်းမြို့ကို ဗုံးဖောက်ခွဲတိုက်ခိုက်ဖို့ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ နောက်ထပ်လဲ ဖောက်ခွဲရေးလုပ်ငန်းတွေကို ဆက်လုပ်ဖို့အတွက် အစီအစဉ်တကျစီစဉ်ထားခဲ့ကြပါတယ်။ ဖောက်ခွဲရေးလုပ်ငန်းတွေ မအောင်မြင်စေဖို့အတွက် မွန်ဘိုင်းအစိုးရနဲ့ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်တွေဟာ အပြင်းအထန်စုံစမ်းဖော်ထုတ်မှုတွေကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီလိုဖော်ထုတ်တဲ့အခါမှာ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်ရွေးလေးတွေရဲ့ စွမ်းဆောင်မှုဟာ အတော်ကိုအရေးပါအရာရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီထဲကမှ ရွေးလီမ္မာလေး ဇန်ဂျာဟာ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၅ ရက်မှာ Scooter ဗုံးတစ်လုံးကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ပြီး ဗုံးရှင်းလင်းပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီရွေးလီမ္မာလေးဟာ RDX ယမ်းအမျိုးအစား ၃၃၂၉ ကီလိုဂရမ်၊ Detonator ၆၀၀ ခု၊ လက်ပစ်ဗုံး ၂၄၉ လုံးနဲ့ လက်နက်ပေါင်းများစွာအပြင် ခဲယမ်းမီးကျောက် ၆၄၀၆ တောင့်ကိုရှာဖွေပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ သူ ဒီလိုရှာဖွေပေးနိုင်ခဲ့လို့ ဖောက်ခွဲမှု ၃ ခုလောက်ဟာ အထမမြောက်ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ နိုင်ငံအပေါ် များစွာအကျိုးပြုကယ်တင်ပေးခဲ့တဲ့ ရွေးလေးဇန်ဂျာဟာ နောက်ပိုင်းမှာတော့ အရိုးကင်ဆာရောဂါခံစားခဲ့ရပြီး ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်မှာ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ ဈာပနအခမ်းအနားကို နိုင်ငံတော်အဆင့် ခမ်းခမ်းနားနား ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြပါတယ်။

2020 December No.

နိုင်ဂျီးရီးယားနိုင်ငံက အာဟာရချို့တဲ့နေတဲ့ သားအမိ

ဒီပုံထဲမှာတော့ နိုင်ဂျီးရီးယားနိုင်ငံ၊ တာဟွာမြို့က အစာအာဟာရပေးဝေရေးစခန်းတစ်ခုမှာ တွေ့ရတဲ့ အာဟာရချို့တဲ့နေတဲ့မိခင်နဲ့ ကလေးတစ်ယောက်ကို ပုံဖော်ထားပါတယ်။ တစ်နှစ်သားအရွယ်သာရှိသေးတဲ့ Alassa Galisou ဆိုတဲ့ ကလေးလေးရဲ့လက်ကို

သူ့အမေက ကရုဏာသက်စွာ နမ်းနေခဲ့ပါတယ်။ ဒီပုံလေးဟာ မြင်ရသူအပေါင်းရဲ့စိတ်မှာ ကရုဏာဖြစ်ခဲ့ရပြီး သနားစရာကောင်းတဲ့ဓာတ်ပုံလေးတစ်ပုံ ဖြစ်ပါတယ်။

လိင်တူလက်ထပ်ခွင့်ရလို့ ပျော်ရွှင်ခဲ့ရတဲ့ခုံတွဲ

အသက် ၇၆ နှစ်အရွယ် မီးလစ်စစ်ဂယ်လ်နဲ့ အသက် ၈၄ နှစ်အရွယ် ကော်နီကိုပိုလိုဆိုတဲ့ အမျိုးသမီး ၂ ဦးဟာ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦးချစ်မြတ်နိုးခဲ့ကြပြီး လိင်တူလက်ထပ်ခွင့်ရဖို့ အမျိုးမျိုးကြိုးစားခဲ့ကြပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာတော့ အာဏာပိုင်တွေက သူတို့ခုံတွဲကို လက်ထပ်ဖို့ခွင့်ပြုခဲ့ကြပါတယ်။ လက်ထပ်ခွင့်ရခဲ့တဲ့ အတွက် ဒီအမျိုးသမီး ၂ ဦးဟာ အလွန်ပျော်ရွှင်ခဲ့ကြပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ပျော်ရွှင်မှုကို မြင်တွေ့ခဲ့ရတဲ့သူအပေါင်းဟာလဲ ဝမ်းသာပီတိဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လကစလို့ အမေရိကန်အစိုးရဟာ လိင်တူချင်းလက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုကို တရားဝင်ခွင့်ပြုပေးခဲ့ပါတယ်။

ဓာတ်တိုင်ပေါ်ကအနမ်း

၁၉၆၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၇ ရက်က ဓာတ်ပုံဆရာ Rocco Morabito ဟာ ဖလော်ရီဒါပြည်နယ်

Jacksonville ရဲ့ ဒေသဆိုင်ရာသတင်းစာမှာ အလုပ်လုပ်ကိုင်နေစဉ် ကျယ်လောင်တဲ့ အောင်ဟစ်သံတစ်ခုကို ကြားခဲ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် အသံလာရာနေရာကို သွားကြည့်ခဲ့တဲ့အခါမှာ လျှပ်စစ်လုပ်သားတစ်ဦးဟာ ဓာတ်တိုင်ပေါ်တက်ပြီး လျှပ်စစ်မီးပြင်နေစဉ် ဓာတ်လိုက်ပြီး နှလုံးရပ်သွားခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ ၁၂ မီတာကျော်မြင့်တဲ့နေရာမှာ ရုတ်တရက်သတိလစ်နေပြီး တွဲလောင်းကျလျက်သား ဖြစ်နေခဲ့ပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ သူ့ရဲ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဖြစ်သူက သူ့ရဲ့နှုတ်ခမ်းကို လေမှုတ်သွင်းပြီး ရှေးဦးသူနာပြုစုနည်းနဲ့ ကယ်တင်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒီအဖြစ်အပျက်ကို ဓာတ်ပုံဆရာ Rocco က အမိအရမှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီဓာတ်ပုံဟာ ၁၉၆၈ ခုနှစ်မှာ Pulitzer ဆုကိုရရှိခဲ့ပါတယ်။

အချိန်ကို ရိုက်ကူးနိုင်ခဲ့တဲ့ဓာတ်ပုံ

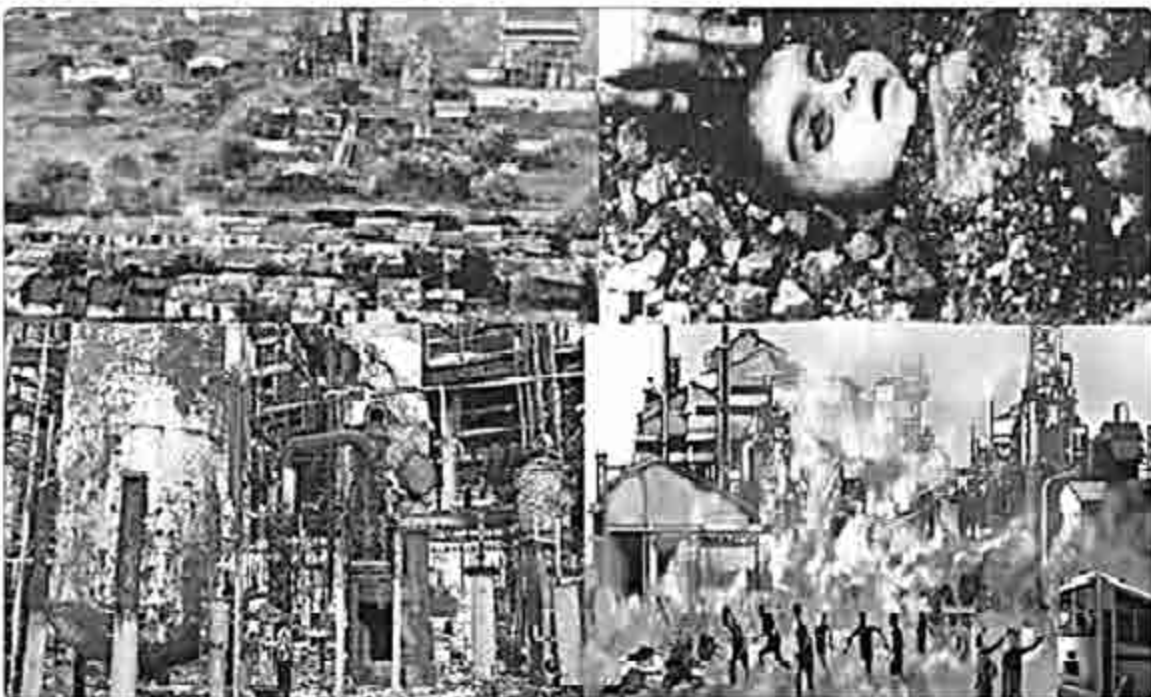
အမေရိကန်နိုင်ငံသား ဓာတ်ပုံဆရာ Philippe Halsman ဟာ အလွင့်တစ်လှိုင်းဓာတ်ပုံတွေကို

ရိုက်ကူးဖန်တီးပြီး နာမည်ကျော်လာသူဖြစ်ပါတယ်။ ဓာတ်ပုံအရိုက်ခံသူတွေဟာ လေထဲမှာခုန်ပေါက်ပြီး အဲဒီလို ခုန်နေတဲ့အချိန်မှာ အလွင့်ဓာတ်ပုံတွေကို ရိုက်ကူးကြပါတယ်။ သူ့ရဲ့ အကျော်ကြားဆုံးဓာတ်ပုံကတော့ အခုဖော်ပြခဲ့တဲ့ဓာတ်ပုံပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့နဲ့ သူ့ရဲ့အဖွဲ့ဝင်တွေဟာ ဒီဓာတ်ပုံကိုရဖို့အတွက် အကြိမ်ပေါင်း ၂၈ ကြိမ် ထပ်ကာတလဲလဲ ပြုလုပ်ခဲ့ရပြီး ၆ နာရီကျော်ကြာမြင့်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီဓာတ်ပုံရဲ့ ထူးခြားချက်ကတော့ ပုံထဲမှာပါဝင်တဲ့အရာအားလုံး လေပေါ်လွင့်ပျံနေပါတယ်။ ရေတွေ၊ ကုလားထိုင်တွေ၊ ကြောင်တွေကို ထပ်ကာထပ်ကာ စိတ်တိုင်းမကျမချင်း အကြိမ်ကြိမ် ထပ်ကာတလဲလဲပြုလုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီပုံထဲမှာပါတဲ့ ကြောင်လေးတွေ ဘယ်လောက်တောင် ဒေါသထွက်ခဲ့လဲဆိုတာကို ဓာတ်ပုံဆရာကတွေးမိမယ်မထင်ပါဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒီကြောင်လေးတွေကို သူ့အဖွဲ့ဝင်တွေဟာ အကြိမ်ကြိမ်ဖမ်းလိုက် ဓာတ်ပုံရိုက်ချိန်မှာ လေထဲကို အကြိမ်ကြိမ်ပစ်ထုတ်လိုက်လုပ်နေလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲပြောပြော သူတို့ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့မှုရဲ့ရလဒ်ကတော့ လူတွေအားလုံးကို အံ့အားသင့်ဖွယ်ဖြစ်ခဲ့ရတဲ့ အလွင့်ဓာတ်ပုံ တစ်ပုံဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်

ဓာတ်ငွေ့တွေဟာ လူသားတွေအတွက် များစွာ အကျိုးပြုတာရှိသလို ထိန်းသိမ်းတဲ့နေရာမှာလဲ အလွန်ကို အန္တရာယ်များလှပါတယ်။ ၁၉၈၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂ ရက်မှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ Madhya Pradesh ပြည်နယ်၊ Bhopal မြို့က Union Carbide India Limited ပိုးသတ်ဆေးစက်ရုံမှာ ဓာတ်ငွေ့ယိုစီးမှု

ဖြစ်ပွားခဲ့ပါတယ်။ ဒီဖြစ်ရပ်ဟာ ကမ္ဘာ့အဆိုးဝါးဆုံး စက်မှုဘေးအန္တရာယ်တွေထဲက တစ်ခုလဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီပေါက်ကွဲမှုအတွင်း လူပေါင်း ၁၅၀၀၀ လောက် သေဆုံးခဲ့ပြီး ၅၅၈၁၂၅ ဦးဒဏ်ရာရရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီဖြစ်ရပ်တွေကို သတင်းရယူနေတဲ့ နာမည်ကျော်ဓာတ်ပုံဂျာနယ်လစ် Pablo Bartholomew နဲ့ ကျော်ကြားတဲ့ဓာတ်ပုံဆရာ Raghu Rai တို့ဟာ ဒီအဖြစ်အပျက်ဆိုးတွေကို အသေးစိတ်မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီဘေးအန္တရာယ်ဆိုးကြီးထဲမှာပါဝင်ခဲ့တဲ့ အပြစ်မဲ့ကလေးငယ်တစ်ဦးရဲ့ အဖြစ်ဆိုးကို သူတို့နှစ်ယောက်လုံး ကြေကွဲစွာနဲ့ပဲ မှတ်တမ်းယူခဲ့ကြပါတယ်။

ငြိမ်းချမ်းခြင်းပန်းတစ်ပွင့်

ပြင်သစ်နိုင်ငံသားဓာတ်ပုံဆရာ Marc Riboud ရိုက်ကူးထားတဲ့ ဒီဓာတ်ပုံဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှု သမိုင်းဝင်ဓာတ်ပုံတစ်ပုံ ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်စစ်ပွဲဖြစ်ပွားနေချိန်ကာလအတွင်း စစ်ကိုမလိုလားတဲ့ အမေရိကန်ပြည်သူတွေဟာ စစ်ပွဲဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြမှုတွေကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ ပင်တဂွန်စစ်ဌာနချုပ်အရှေ့မှာလဲ ဆန္ဒပြလူအုပ်

ကြီးဟာ စစ်ပွဲတွေရပ်ဆိုင်းပေးဖို့ တောင်းဆိုဆန္ဒပြခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ လုံခြုံရေးစစ်သည်တွေနဲ့ အဓိကရုဏ်းဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခြေအနေဟာ တစ်ခဏအတွင်း တစ်မျိုးတစ်ပုံပြောင်းလဲသွားပြန်ပါတယ်။ ဆန္ဒပြလူအုပ်ထဲက အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦးဟာ ပန်းလေးတစ်ပွင့်ကိုကိုင်ပြီး လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်တွေကို ပန်းတစ်ပွင့်ကမ်းလှမ်းပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ဒီအဖြစ်အပျက်ကို ဓာတ်ပုံဆရာကလဲ အဓိအရရှိကူးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီအမျိုးသမီးဟာ အကြမ်းဖက်မှုတွေကို မေတ္တာတရားနဲ့ ရင်ဆိုင်နိုင်ခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဓာတ်ပုံဟာ မေတ္တာတရားရဲ့ စွမ်းအားကိုဖော်ပြခဲ့တဲ့ ဓာတ်ပုံတစ်ပုံဖြစ်ပြီး ဒီဓာတ်ပုံကိုတော့ ပန်းတစ်ပွင့်ရဲ့စွမ်းအား (Flower Power) လို့ ခေါ်တွင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ။

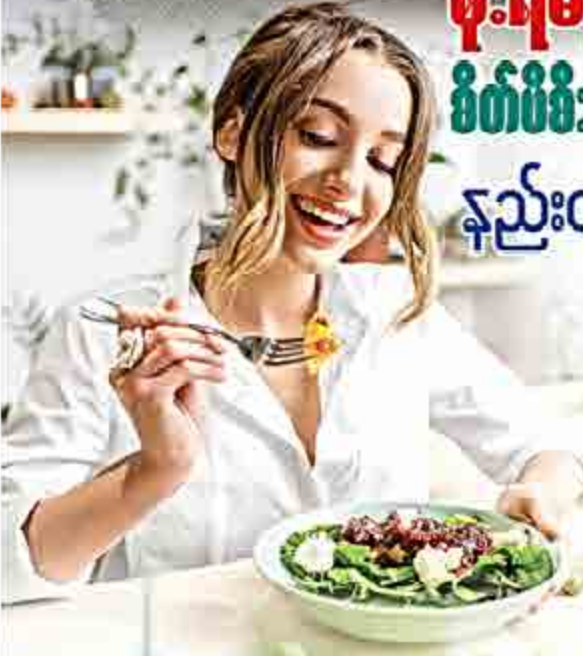
■ **မောင်ညို**

သုတေသန
မဂ္ဂဇင်း

စိုးရိမ်ပူပန်မှုနှင့် စိတ်ဖိစီးမှုကို ကိုင်တွယ်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများ

ဝေဟန်ညို

ကမ္ဘာတစ်ဝန်းတွင် လူအများစုမှာ နေ့စဉ်ကြုံတွေ့နေရသော စားဝတ်နေရေး၊ လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် အခြားသောစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများကြောင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုနှင့် စိတ်ဖိစီးမှုများကို ရင်ဆိုင်နေကြရသည်။ စိတ်ဖိစီးမှု၊ စိတ်ပူပန်မှုများကို စနစ်တကျ၊ နည်းလမ်းတကျမကိုင်တွယ်နိုင်လျှင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာကျန်းမာ

ရေးများထိခိုက်ပြီး အဆုံးတွင် မိမိကိုယ်ကိုသတ်သေခြင်းနှင့် စိတ်ကစဉ်ကလျားရူးသွပ်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် စိတ်ပူပန်မှုနှင့် စိတ်ဖိစီးမှုကို လျော့ချပေးနိုင်မည့်နည်းလမ်းများအား တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ခေတ္တခဏ အနားယူလိုက်ပါ (Take a time out) - ယောဂလေ့ကျင့်ခြင်း၊ သီချင်းနားထောင်ခြင်း၊ တရားထိုင်ခြင်း၊ အနှိပ်အနယ်ခံယူခြင်း၊ သို့မဟုတ် စိတ်လက်သက်သာရေးဆိုင်ရာနည်းစနစ်များကို လေ့လာခြင်းများ ပြုလုပ်ပါ။ ပြဿနာမှ နောက်ဆုတ်လိုက်ခြင်းသည် သင့်ဦးခေါင်းရှင်းလင်းစေရန် အကူအညီပေးပါလိမ့်မည်။ သင့်တင့်မျှတသော အစားအစာများကို စားသုံးပါ (**Eat well balanced meals**) - မည်သည့်အစာကိုမျှ မစားဘဲ ကျော်လွှားမသွားပါနှင့်။ ဆိုလိုသည်မှာ နေ့လယ်စာမစားခြင်း၊ ညစာမစားဘဲ အိပ်ခြင်းများဖြစ်သည်။ ကျန်းမာရေးနှင့်ပြည့်စုံသော၊ စွမ်းအင်ပြည့်ဖြိုးစေသောအစာများကို အမြဲထိန်းသိမ်းစားသုံးပါ။

အယ်လ်ကိုဟောနှင့် ကဖိန်းသုံးစွဲမှုကိုကန့်သတ်ပါ (Limit Alcohol and Caffeine)- ထိုအရာများ လွန်မင်းစွာသောက်သုံးပါက စိုးရိမ်ပူပန်မှုဖြင့်တက်စေနိုင်ပြီး ရုတ်တရက်နုလုံးထိခိုက်ခြင်းများဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။

လုံလောက်စွာအိပ်စက်အနားယူပါ - စိတ်ဖိစီးမှုဒဏ်ခံစားရပါက သင့်ခန္ဓာကိုယ်သည် အပိုဆောင်းအိပ်စက်ခြင်းနှင့် အနားယူခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။

နေ့စဉ်လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ပါ - ခံစားမှုကောင်းမွန်စေရန်နှင့် သင်၏ ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်မှုကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်ခန်းများ နေ့စဉ်ပုံမှန်လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

အသက်ပြင်းပြင်းရှူသွင်း၊ ရှူထုတ်ပါ- အသက်ရှူသွင်းခြင်းနှင့် ရှူထုတ်ခြင်းတို့ကိုဖြည်းညင်းစွာ ပြုလုပ်ပါ။

၁ မှ ၁၀ အထိ ဖြည်းညှင်းစွာရေတွက်ပါ - နံပါတ် ၁ မှ ၁၀ အထိ ထပ်တလဲလဲရေတွက်ပြီး အကယ်၍ လိုအပ်ပါက ၂၀ အထိရေတွက်ပါ။

အကောင်းဆုံးလုပ်ဆောင်ပါ - ပြီးပြည့်စုံသည်အထိ ရည်မှန်းချက်ထား၍ လုပ်ဆောင်မည့်အစား သင်ရနိုင်သမျှ အကောင်းဆုံးကြိုးစား၍ အောင်မြင်အောင်ဆောင်ရွက်ပါ။

အရာရာတိုင်းကို သင်ထိန်းချုပ်၍ရနိုင်သည်ကို လက်ခံပါ - သင်၏စိတ်ဖိစီးမှုကို ရှုထောင့်ပြောင်း၍ ကြည့်ရှုပါ။ သင်ထင်သလောက် အမှန်တကယ်ဆိုးဝါးသလားဟု သုံးသပ်၍ ထိန်းချုပ်၍ရနိုင်သည်များကို လွှတ်ချလိုက်ပါ။

ဟာသများကို ကြည့်ရှုနားထောင်ပါ - အားပါးတရကောင်းမွန်စွာရယ်မောခြင်းသည် စိတ်ဖိစီးမှုများကို လွင့်ပါးစေနိုင်သည်။

အပြုသဘောဆောင်သည့်သဘောထားကို ထိန်းသိမ်းထားပါ - အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သည့် အတွေးအခေါ်များကို အပြုသဘောဆောင်သည့် အတွေးများဖြင့် အစားထိုးပါ။

ပါဝင်လုပ်ဆောင်ပါ - စေတနာ့ဝန်ထမ်း၊ သို့မဟုတ် အခြားနည်းလမ်းများကို သင်၏အသိုက်အဝန်းတွင် တက်ကြွစွာပါဝင်လုပ်ဆောင်ပါ။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းက ကွန်ရက်တစ်ခုဖြစ်ပေါ်လာစေပြီး နေ့စဉ်

စိတ်ဖိစီးမှုများမှ အနားရပေလိမ့်မည်။
သင်၏စိုးရိမ်ပူပန်မှုကို ဘယ်အရာက ဖြစ်ပေါ်စေသလဲဆိုသည်ကို သင်ယူပါ - သင့်အလုပ်၊ မိသားစု၊ စာသင်ကျောင်း၊ သို့မဟုတ် အခြားမည်သည့်အရာက စိုးရိမ်ပူပန်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသလဲ။ သင့်စိတ်ဖိစီးမှု၊ သို့မဟုတ် စိတ်ပူပန်မှု ခံစားရပါက ပုံစံသစ်တစ်ခုရှာဖွေပါ။
တစ်စုံတစ်ဦးနှင့် စကားပြောပါ - သူငယ်ချင်းများနှင့် မိသားစုအား သင်၏စိတ်ဖိစီးလွှမ်းမိုးခံနေရသည်များကို ပြောပြပါ။ သူတို့ကို သင့်အား ကူညီခွင့် ပေးလိုက်ပါ။
ဆရာဝန်၊ သို့မဟုတ် ကုထုံးပညာရှင်တစ်ဦးကို ပညာရပ်ဆိုင်ရာကူညီမှုပြုလုပ်ရန် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပါ။
ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးဆိုင်ရာအကြံပြုချက်များ - ကျန်းမာအောင် နေထိုင်ပါ။ စိတ်ဖိစီးမှုကို စီမံခန့်ခွဲပါ။ ကျန်းမာရေး၏ အကြီးမားဆုံးသောအကျိုးကျေးဇူးများကို ရရှိနိုင်ရန် အနည်းဆုံးတစ်ပတ်လျှင် အလယ်အလတ် ပြင်းအားရရှိသော ကိုယ်ကာယလှုပ်ရှားမှု (ဥပမာ - ခပ်သွက်သွက်လမ်းလျှောက်ခြင်း)ကို ၂ နာရီခွဲကြာ၊ ပြင်းထန်သောလှုပ်ရှားမှုရှိသည့် လုပ်ဆောင်ချက် (ဥပမာ- ရုရှပြေးခြင်း၊ သို့မဟုတ် ရေကူးခြင်း) ကို ၁ နာရီ ၂၀ မိနစ်၊ သို့မဟုတ် ၂ မျှိုးပေါင်း လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ရုရှပြေးခြင်း၊ စက်ဘီးစီးခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကခုန်ခြင်းကို ရက်သတ္တတစ်ပတ်လျှင် ၅ ကြိမ်၊ တစ်ကြိမ်လျှင် မိနစ် ၃၀ ပြုလုပ်ရမည်။

သေးငယ်သော နေ့စဉ်ရည်မှန်းချက်များချမှတ်ပါ - တစ်သမတ်တည်းလုပ်ဆောင်သည့် နေ့စဉ်ရည်မှန်းချက်ကို ပြီးပြည့်စုံသော လေ့ကျင့်ခန်းများထက် ပိုမိုလုပ်ဆောင်ပါ။ နေ့စဉ် ၁၅ မိနစ်မှ မိနစ် ၂၀ ပုံမှန်

လမ်းလျှောက်ခြင်းက ရက်သတ္တတစ်ပတ်ကုန်သည် အထိ စောင့်ဆိုင်းပြီး ၃ နာရီကြာ မာရသွန်ကြီခိုင်မှု ပြုလုပ်ခြင်းထက် ပိုကောင်းပါသည်။ သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာချက်များအရ ပုံမှန်ကြိမ်ရေလုပ်ဆောင်ခြင်း သည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်းပုံစံများကို ရွေးချယ်ပါ - ရယ်ရွှင်ဖွယ်ရာ၊ သို့မဟုတ် ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာလေ့ကျင့်ခန်းပုံစံများကို ရွေးချယ်ပါ။ အပြင်စွဲ (Extrovert) ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အများနှင့်အုပ်စုလိုက်လုပ်ဆောင်ချက်များကို နှစ်သက် တတ်ကြသည်။ အတွင်းစွဲ (Introvert) ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ မူ တစ်ဦးချင်းလုပ်ဆောင်ချက်များကို ပိုမိုနှစ်သက်ကြ သည်။

သင့်ကိုယ်သင် အာရုံလွှဲပါ - iPod၊ သို့မဟုတ် အခြား သယ်ဆောင်ရလွယ်ကူသော မီဒီယာပလေယာများဖြင့် အသံထွက်စာအုပ်များ၊ Podcast များ၊ သို့မဟုတ် တေး

ဂီတများကို ဒေါင်းလုပ်ပြု၍ အာရုံလမ်းကြောင်းလွှဲပါ။ လူအများက လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်နေစဉ် သီချင်းနားထောင် ခြင်းကို နှစ်မြိုက်တတ်ကြသည်။

အဖော်တစ်ဦးနှင့် လေ့ကျင့်ခန်းပြုလုပ်ပါ - သူငယ် ချင်းမိတ်ဆွေအပေါင်းအဖော်တစ်ဦးနှင့်အတူ ပုံမှန် လေ့ကျင့်ခန်းတစ်ခုကိုလုပ်ဆောင်ခြင်းက ပုံမှန်လုပ် ဆောင်ဖြစ်ရန် ပိုမိုလွယ်ကူပေလိမ့်မည်။

စိတ်ရှည်ပါ - သင်လေ့ကျင့်ခန်းအသစ်တစ်ခုကို စတင်ချိန်တွင် စိတ်ရှည်သည်းခံပါ။ အထိုင်များသော လူအများစုသည် လေ့ကျင့်ခန်းများ လွယ်ကူစွာလုပ် ဆောင်နိုင်ရန်၊ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုနှင့် လုံလောက်မှုကို ခံစားရန် ရက်သတ္တ ၄ ပတ်မှ ၈ ပတ်အထိ အချိန်ယူ၍ လုပ်ဆောင်ရလေ့ရှိသည်။ ။

■ **ခေတ်ညီ**

ပိုးကရင်ရိုးရာ လက်ချည်မင်္ဂလာနှင့် ဂဝံနယ်ပြေ

စတင်သော (ရိုးစတင်) လေ့လာမှု

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌နေထိုင်ကြသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအသီးသီးသည် မိမိတို့ယဉ်ကျေးမှုထုံးစံလေ့များကို မိဘဘိုးဘွားအစဉ်အဆက် ထိန်းသိမ်းခဲ့ကြသည်။ အချို့သောထုံးစံလေ့များသည် ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ပြီဖြစ်သည့်တိုင် များစွာသောယဉ်ကျေးမှုထုံးတမ်းများကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးလျက်ရှိရာ ပိုးကရင်လူမျိုးများ၏ လက်ချည်မင်္ဂလာသည်လည်း တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများအနက် အဓိကလူမျိုး ၈ ခုဖြစ်သည့် ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ ချင်း၊ ဗမာ၊ မွန်၊ ရခိုင်နှင့် ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများသည် လူမျိုးစုများ ထပ်မံကွဲပြားခဲ့ပြီး တိုင်းရင်းသားလူမျိုး ၁၃၅ မျိုးရှိကြောင်း ရေးသားနေကြခြင်းသည် တိကျမှန်ကန်မှုမရှိဟုဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများစာရင်းကိုပြုစုခဲ့စဉ်က လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ဦးစီးဌာနက ကောက်ယူထားသည့် လူဦးရေစာရင်းပါ အမည်များကို ထုတ်နုတ်ပြုစုခဲ့သဖြင့် ထပ်နေသောအမည်များ၊ စာရင်းတွင်မပါရှိသည့် အမည်များရှိခဲ့ကာ မှန်ကန်တိကျသည့် စာရင်းမဖြစ်ခဲ့ချေ။

ယင်း ၁၃၅ မျိုးစာရင်းတွင် ကရင်၊ ကရင်ဖြူ၊ ပလေကီး (ပလေချို)၊ မွန်ကရင်၊ စကောကရင်၊ တလေပွာ၊ ပကူး၊ ဘွဲ၊ မောနေပွာ၊ မိုးပွားနှင့် ပိုးကရင်ဟူ၍ ကရင်တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စု ၁၁ စုကို ဖော်ပြထားရာ ပိုးကရင်နှင့် စကောကရင်တို့ကို လူသိ အများဆုံးဖြစ်သည်။

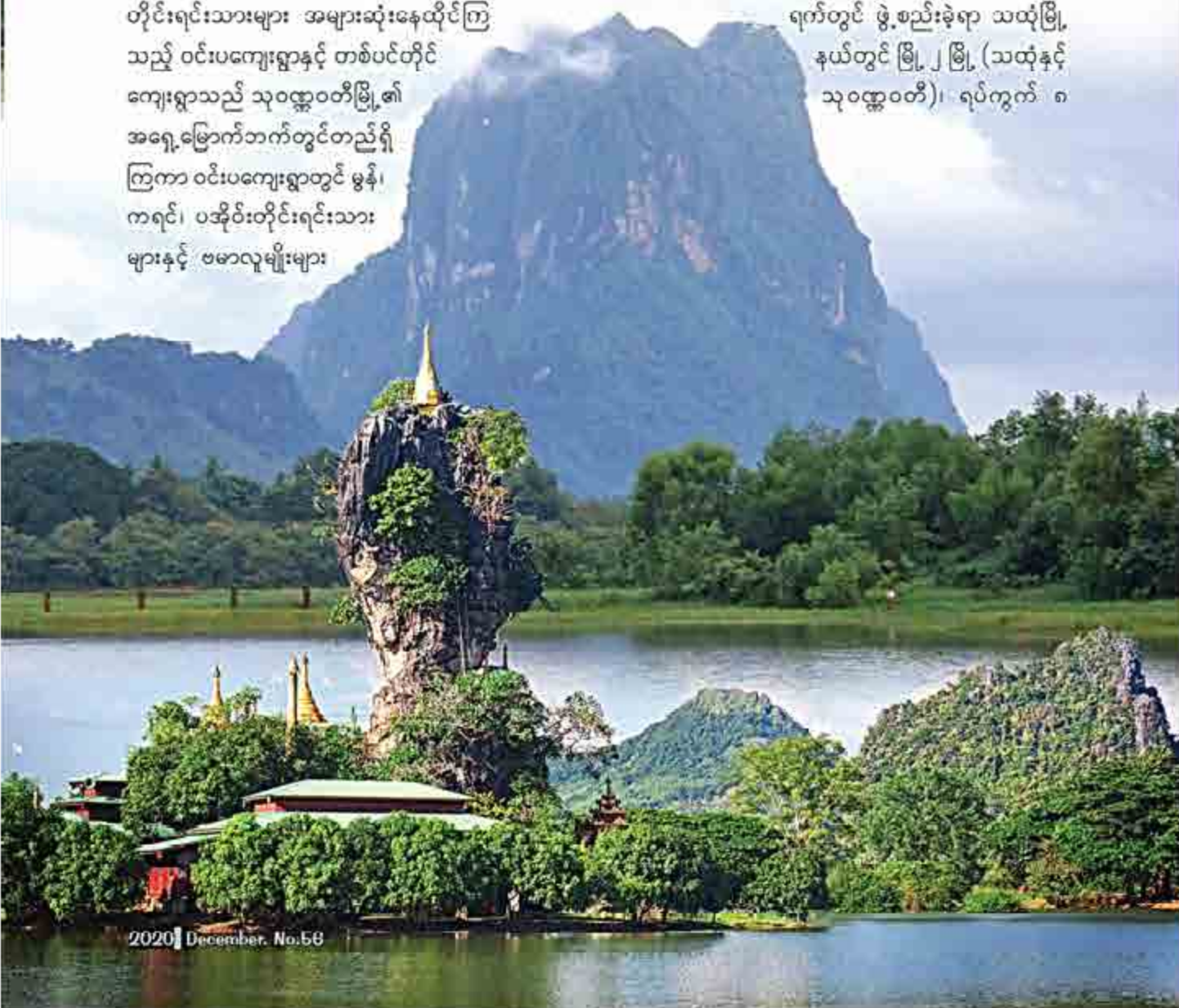
ဝင်းပကျေးရွာ

ပိုးကရင်တိုင်းရင်းသားများ၏ လက်ထပ်မင်္ဂလာ ထုံးတမ်းစဉ်လာများကို လေ့လာနိုင်ရန် မွန်ပြည်နယ်၊ သထုံမြို့နယ်၊ သုဝဏ္ဏဝတီမြို့၊ ဝင်းပကျေးရွာတွင် ကျင်းပသည့် ကရင်ရိုးရာလက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲသို့ သွား ရောက်ခဲ့ပါသည်။ သထုံမြို့နယ်အတွင်း၌ ကရင် တိုင်းရင်းသားများ အများဆုံးနေထိုင်ကြ သည့် ဝင်းပကျေးရွာနှင့် တစ်ပင်တိုင် ကျေးရွာသည် သုဝဏ္ဏဝတီမြို့၏ အရှေ့မြောက်ဘက်တွင်တည်ရှိ ကြကာ ဝင်းပကျေးရွာတွင် မွန်၊ ကရင်၊ ပအိုဝ်းတိုင်းရင်းသား များနှင့် ဗမာလူမျိုးများ

နေထိုင်လျက်ရှိသည်။

ကရင်တိုင်းရင်းသားများအနက် ပိုးကရင်နှင့် စကောကရင်ဟူ၍ အဓိကမျိုးနွယ်စု ၂ စုရှိရာ သထုံ မြို့နယ်တွင် ပိုးကရင်များ အများဆုံးနေထိုင်ကြ သည်။ ယင်းတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြပြီး ကရင်နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အပါအဝင် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု ပွဲများကို ကျင်းပလေ့ရှိကြသည်။

သထုံမြို့နယ်သည် မုတ္တမပင်လယ်အော်၏ အရှေ့ဘက်၊ ဘားအံမြို့၏ အနောက်ဘက်၊ တီးလင်း မြို့၏ တောင်ဘက်နှင့် ပေါင်မြို့၏ မြောက်ဘက် တွင်တည်ရှိ၍ ၅၃၇ ဒသမ ၉၀ စတုရန်းမိုင်ကျယ်ဝန်း သည်။ သထုံမြို့နယ်ကို ၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ သထုံမြို့ နယ်တွင် မြို့ ၂ မြို့ (သထုံနှင့် သုဝဏ္ဏဝတီ)၊ ရပ်ကွက် ၈

ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာအုပ်စု ၄၆ အုပ်စုနှင့် ကျေးရွာ ၁၇၅ ရွာပါဝင်ပြီး သထုံမြို့နယ်၊ ကျိုက္ကော်ကျေးရွာကို ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၃ ရက်တွင် သုဝဏ္ဏဝတီမြို့ဟု သတ်မှတ်ခဲ့သည်။

သထုံမြို့နယ်တွင် မွန်၊ ဗမာ၊ ကရင်၊ ပအိုဝ်း၊ ချင်း၊ ကချင်၊ ရှမ်းနှင့် ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများ နေထိုင်ကြကာ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မတ်လကုန်အထိ သထုံမြို့နယ် လူဦးရေ (၂၃၆၅၃၅ ဦး) ၏ ၃၅ ဒသမ ၃၈ ရာခိုင်နှုန်း (၈၃၆၉၈ ဦး) သည် ကရင် တိုင်းရင်းသားများဖြစ်ကြသည်။ သထုံမြို့နယ်သည် မွန်ပြည်နယ်တွင်ပါဝင်သော်လည်း မွန်လူမျိုးဦးရေ သည် ၄၉၃၇ ဦးဖြစ်သဖြင့် မြို့နယ်လူဦးရေ၏ ၂ ရာခိုင်နှုန်းသာဖြစ်သည်။

လူပျိုလှည့်စလေ

ကရင်တိုင်းရင်းသား လူငယ်အမျိုးသားများ သည် အရွယ်ရောက်၍ မိမိချစ်မြတ်နိုးသူကို တွေ့ရှိ ချိန်တွင် မိန်းကလေးမိဘများထံခွင့်တောင်း၍ မိန်းကလေးအိမ်တွင် ချစ်ခွင့်ပန်ကြရသည်။

မိမိချစ်ခွင့်ပန်မည့်မိန်းကလေး၏ မိဘများက အိမ်သို့လာခွင့်ပြုသည့်ရက်၊ ညပိုင်းတွင် လူပျိုကာလ သားသည် မိမိသူငယ်ချင်း ၃၊ ၄ ယောက်နှင့်အတူ မိန်းကလေးအိမ်သို့ သွားကြရသည်။ မိန်းကလေးက လည်း မိမိသူငယ်ချင်း ၃၊ ၄ ယောက်နှင့်အတူ အိမ်မှစောင့်နေသည်။

လူငယ်များရောက်လာချိန်တွင် မိန်းကလေး ၏မိဘများက လူငယ်များလွတ်လပ်စွာပြောဆိုနိုင် ရန် ရှောင်သွားလေ့ရှိကြသည်။ မိန်းကလေး၏အိမ် အလယ်တွင် ချစ်ခွင့်ပန်မည့် လူငယ်အဖွဲ့နှင့် အိမ်ရှင် မိန်းကလေးအဖွဲ့တို့ မျက်နှာချင်းဆိုင်၍ တန်းစီထိုင် ကြသည့် အတန်းနှစ်ခုကြား၌ ဖယောင်းတိုင်များကို ထွန်းထားရသည်။ လျှပ်စစ်မီးများမရှိသေးမီက အခန်း အတွင်း၌ အလင်းရောင်ရရှိရန်နှင့် မိန်းကလေးအဖွဲ့ နှင့် ယောက်ျားလေးအဖွဲ့ကို စည်းခြားထားရန် ဖြစ် သည်။ ယခုအခါတွင် ကျေးရွာများ၌ လျှပ်စစ်မီးရရှိ

နေပြီဖြစ်သော်လည်း ရှေးထုံးအစဉ်အလာအတိုင်း စည်းခြားထားရန် ဖယောင်းတိုင်ကိုသာ ထွန်းကြသည်။

ချစ်ခွင့်ပန်မည့်လူငယ်နှင့် ချစ်ခွင့်ပန်ခြင်းခံ မည့် မိန်းမပျိုတို့သည် အတန်းထိပ်တွင်ထိုင်ကာ ယောက်ျားလေးက စကားစတင်ပြောကြားသည်။ လူငယ်နှစ်ဦးသည် တစ်ရွာတည်းတွင် နေကြသူများဖြစ် ပါက တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မိတ်ဆက်ရန် မလိုသော်လည်း ချစ်ခွင့်ပန်မည့်လူငယ်သည် တစ်ရွာသားဖြစ်နေပါက ယင်းကိုခေါ်လာသူက မိန်းမပျိုနှင့်မိတ်ဆက်ပေးပြီးမှ ချစ်ခွင့်ပန်မည့်လူငယ်က မိမိအကြောင်းအပါအပင် စကားခြင်းရာများကို ပြောဆိုသည်။ နှစ်ဖက်သူငယ် ချင်းများကလည်း စကားတိုင်းတွင် ဝင်ရောက်ပြော ဆိုကြသည်။

မိန်းကလေးက ဧည့်ဝတ်ပြုရာတွင် မိမိအား ချစ်ခွင့်ပန်သူကိုနှစ်သက်ပါက လက်ဖက်သုပ်ဖြင့် ဧည့်ခံလေ့ရှိပြီး မနှစ်သက်ပါက ရေခွေးကြမ်းဖြင့် ဧည့်ခံ လေ့ရှိသည်။ ဧည့်သည်အဖွဲ့ကို လက်ဖက်ကျွေးခြင်း သည် အိပ်လိုစိတ်နည်းပါးကာ အချိန်ကြာကြာ စကား ပြောနိုင်ရန်ဖြစ်ပြီး ရေခွေးကြမ်းသာတိုက်ခြင်းသည်

ဆီးအိမ်တင်းသဖြင့် ကြာကြာမထိုင်နိုင်ဘဲ မြန်မြန်ပြန်ရန်ဖြစ်ပေသည်။

ထိုသို့ချစ်ခင်ပန်ရာတွင် မိန်းကလေးက ချက်ချင်း တုံ့ပြန်အဖြေပေးလေ့မရှိချေ။ နောက်ပိုင်းတွင် မိန်းကလေးကလက်ခံပြီးမှသာ နှစ်ဦးတိုင်ပင်လျက် မိဘများကို အသိပေးပြီး လက်ထပ်ရန်စီစဉ်ကြသည်။

ကြက်ခေါင်းကိုက်ပွဲ

ချစ်သူများဖြစ်သွားကြသည့် လူငယ်နှင့် လုံမပျိုတို့ လက်ထပ်ပေါင်းသင်းနိုင်ရန် ယောက်ျားလေးဘက်မှ လူကြီးမိဘများက မိန်းကလေး၏မိဘများနှင့် တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းကြရသည်။

ယင်းတို့၏ထုံးတမ်းအရ မင်္ဂလာပွဲကုန်ကျစရိတ်ကို ယောက်ျားလေးဘက်က တာဝန်ယူရပြီး မိန်းကလေးဘက်သို့ မင်္ဂလာပွဲကုန်ကျစရိတ်ကို ကြိုတင်ပေးထားရသည်။ သို့သော် အချို့သောတိုင်းရင်းသားများကဲ့သို့ မိန်းကလေးမိဘများထံ မိန်းကလေးကိုတောင်းသည့် တောင်းကြေးပေးရခြင်းမရှိဘဲ ယောက်ျားလေးဘက်မှပေးသည့်ငွေကို မင်္ဂလာစရိတ်အဖြစ် အသုံးပြုကြသည်။

နှစ်ဖက်မိဘများ ညှိနှိုင်းသဘောတူ၍ မင်္ဂလာရက်ရွေးချယ်ပြီးနောက် မင်္ဂလာမဆောင်မီနှစ်ရက်အလိုတွင် မိန်းကလေးအိမ်၌ ကြက်ခေါင်းကိုက်ပွဲပြုလုပ်ကြသည်။ ယင်းအခမ်းအနားကို ရှေးအခါက နတ်ဆရာက ဦးစီးကျင်းပခဲ့ပြီး ယခုအခါတွင် အခါတော်ပေးလူကြီးများက ဦးစီးပြုလုပ်သည်။

ကြက်ခေါင်းကိုက်သည့်နေ့တွင် ပေါင်းထားသည့် ကြက်ဖို၊ ကြက်မတစ်ကောင်စီကို လင်ပန်းတွင် ထည့်ကာ နတ်ဆရာက ဦးစီး၍ယောက်ျားလေးနှင့် မိန်းကလေးတို့ အိမ်ထောင်ရေးသာယာစိုပြည်စေရန် ဆုတောင်းပတ္တနာပြုပြီး နတ်ဆရာနှင့် မိဘများက ကြက်ခေါင်းကိုက်ကြရသည်။ သို့သော် ထူးခြားချက်မှာ ကြက်ခေါင်းကိုက်ပွဲသို့ သတို့သားနှင့် သတို့သမီးတို့ မလာရခြင်းဖြစ်ပေသည်။

လက်ချည်မင်္ဂလာ

မင်္ဂလာပွဲကျင်းပမည့်နေ့ရက်တွင် သတို့သား၊ သတို့သမီးနှင့် မိသားစုဝင်များသည် နံနက်စောစောကာ လက်ဖွဲ့ကြိုးချည်ပွဲကို သတို့သမီးအိမ်တွင်ပြုလုပ်ကြသည်။ ရှေးအခါက နတ်ဆရာက ပြုလုပ်ပေးခဲ့သော်လည်း ယခုအချိန်တွင် ရုပ်ရွာတွင် ဂုဏ်သရေရှိသည့် အခါတော်ပေးပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက ဦးဆောင်ပြုလုပ်ပေးသည်။

လက်ဖွဲ့ကြိုးမချည်မီ လင်ပန်းတစ်ခုတွင် ကြက်ဖိုကြက်မဟင်း၊ ထမင်းနှင့် ရေခွက်တို့ကိုထည့်ကာ သတို့သားနှင့် သတို့သမီးရှေ့တွင်ချထားပြီး အခါတော်ပေးသူက ဆုတောင်းစကားများပြောကြားပြီးနောက် လက်ချည်ကြိုးဖြစ်သည့် အပ်ချည်ကြိုးကို လက်နှစ်ဖက်တွင် ပတ်ပေးရသည်။ လက်ကိုမပတ်မီ အပ်ချည်ကြိုးစကို ထိပ်နှစ်ဖက်မှကိုင်၍ လက်ဖျံပေါ်သို့ တင်ပြီး လက်ကောက်ဝတ်မှ တံတောင်ဆစ်သို့ အကြိမ်ကြိမ်ရွှေ့ပေးကာ ဆုတောင်းစကားများကို ပြောဆိုကြ

သည်။ ထို့နောက် လက်ချည်ကြိုးကို လက်ကောက် ဝက်တွင် ရစ်ပတ်ပေးပြီး သတို့သားနှင့် သတို့သမီး သည် လက်ဖဝါးနှစ်ဖက်တွင် ထမင်းနှင့် ဟင်းများ ထည့်ကာ စားကြရသည်။

ထို့နောက် အခါတော်ပေးသူက သတို့သားနှင့် သတို့သမီးတို့၏ ဦးခေါင်းကိုကိုင်တွယ်၍ ဆုတောင်း စကားများပြော၍ ထမင်းစေ့များကို ဦးခေါင်းပေါ်သို့ တင်ပေးလေ့ရှိသည်။

အခါတော်ပေးက လက်ချည်ပေးပြီးလျှင် နှစ်ဖက်မိဘများ၊ လူကြီးသူမများက ဆုတောင်းစကား များဆိုလျက် သတို့သားနှင့် သတို့သမီးကို လက်ချည် မင်္ဂလာပြုပေးရသည်။ အခမ်းအနားသို့ လာရောက်သူ တစ်ယောက်စီက သတို့သားနှင့် သတို့သမီးကို လက် ချည်ပေးပြီးနောက် ချည်ကြိုးများကို စုစည်းလိုက်လျှင် လက်ချည်ကြိုးအကြီးတစ်ခုဖြစ်လာသည်။ ယင်း လက်ချည်ကြိုးကို မင်္ဂလာပွဲပြီးသည့်တိုင် မဖြုတ်ဘဲ

မင်္ဂလာပစ္စည်းတစ်ခုအဖြစ် ဝတ်ဆင်ကြသည်။

လက်ချည်မင်္ဂလာပြီးလျှင် ကြွရောက်လာသည့် သံဃာတော်များကို အရုဏ်ဆွမ်းကပ်၍ သတို့သား သည် မိမိအိမ်သို့ပြန်ကာ ခန်းဝင်ပွဲအတွက်ပြင်ရပြန် သည်။ မင်္ဂလာပွဲသို့ လာရောက်ကြမည့် ဧည့်ပရိသတ် များမလာမီ သတို့သားသည် မိမိအဖော်များနှင့်အတူ သတို့သမီးအိမ်သို့သွားခြင်းကို ခန်းဝင်သည်ဟုဆိုကြ သည်။ ခန်းဝင်ပွဲတွင် သတို့သမီးအိမ်ပေါ်သို့မတက်မီ နှင့် သတို့သမီးအခန်းသို့မဝင်မီ ဆွေမျိုး၊ မိတ်သဟာ များက သတို့သားကို ရွှေကြိုးဖြင့်တားလေ့ရှိကြသည်။ ထို့နောက် သတို့သားကို ရေလောင်းကာ မင်္ဂလာဝတ်စုံ ကို ဝတ်ဆင်စေသည်။ ရေလောင်းခြင်းသည် စိတ်သစ် လူသစ်ဖြင့် အိမ်ထောင်သည်ဘဝသို့ ရောက်ရှိကြောင်း ခံယူစေရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရှေးအခါက ခန်းမဝင်မီ သတို့သားကို ရေချိုးပေးကြကြောင်း ဒေသခံတစ်ဦး က ရှင်းပြခဲ့သည်။

ခေတ်မီတိုးတက်လာသည့် မျက်မှောက်ခေတ် တွင် ပိုးကရင်တိုင်းရင်းသားများ၏ မင်္ဂလာပွဲအခမ်း အနားကျင်းပပုံများသည် ပြောင်းလဲခဲ့ပြီဖြစ်ပေသည်။

ဂဝံယဉ်ကျေးမှု

မွန်ပြည်နယ်သို့ရောက်ရှိခိုက် ထင်ရှားကျော် ကြားသည့် ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်ကို လေ့လာရန် ဘီးလင်းမြို့နယ်သို့ သွားရောက်ခဲ့ပါသည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် သမိုင်းပါမောက္ခ ဟာပန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ လုစ်(G.H Luce) က မွန်ပြည်နယ်၊ ဘီးလင်းမြို့နယ်၊ ဇုတ်သုတ်ကျေးရွာရှိ ထီးဆောင်းစေတီနှင့် ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်တံတိုင်းတို့ကို ဥပမာပြုလျက် ဂဝံယဉ်ကျေးမှု (Laterite Culture) ဟူသည့် အသုံးအနှုန်းကို စတင်သုံးစွဲခဲ့သည်။

ဂဝံဟူသည့်ဝေါဟာရသည် မွန်စကားလုံး တွံဝါန်မှဆင်းသက်လာကာ မြန်မာအဘိဓာန်တွင် ဂဝံ ကို မြေစေးနှင့်သံချေးရောသောကျောက်ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုသည်။

သံနှင့် အလူမီနီယံဓာတ်ကြွယ်ဝသော ဂဝံ

မြေစေးကို ပူအိုက်စွတ်စိုသော သမပိုင်းဒေသများတွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။ မြေမျက်နှာပြင်အောက်တွင်ရှိနေသည့် ဂဝံမြေစေးများသည် မြေကြီးထဲမှ တူးထုတ်ပြီး လေနှင့် ထိတွေ့ပါက မာကျောသွားကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဂဝံကို မြေကြီးမှ ထုတ်ယူပြီးချိန်တွင် မိမိတို့အလိုရှိရာ ပုံကို ပုံဖော်နိုင်သည်။ ဂဝံမြေတွင်ပါရှိသော သံနှင့် အလူမီနီယံတို့သည် လေထုထဲရှိ အောက်ဆီဂျင်နှင့် ပေါင်းစပ်ကာ အောက်ဆိုက်များအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားကြသဖြင့် ဂဝံများကို အနီရောင်မြင်တွေ့ကြရသည်။ ထုတ်ခဲပုံစံပြုလုပ်ထားသည့် ဂဝံတုံးများသည် မီးမဖုတ်ရဘဲ လေနှင့်ထိကာ မာကျောသွားသဖြင့် မီးမဖုတ်အုတ် (Unburnt Brick) ဟုလည်း ခေါ်ဆိုသည်။

ဂဝံသည် ကျစ်လျစ်မာကျောသော ကျောက်အသွင်ပြောင်း မြေစေးဖြစ်သဖြင့် လမ်းခင်းရာတွင် အသုံးပြုနိုင်သကဲ့သို့ အဆောက်အအုံများဆောက်လုပ်ရာတွင်လည်း အသုံးပြုနိုင်သည်။ ဂဝံကို ရုပ်တုရုပ်ကြွများထုလုပ်နိုင်သဖြင့် ဂဝံရုပ်တုများ၊ ဂဝံစေတီပုထိုးများ၊ ဂဝံထီးတော်များ၊ ဂဝံတံတိုင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည့် ဂဝံထွက်ရှိရာ အရပ်ဒေသများတွင် ဂဝံယဉ်ကျေးမှုထွန်းကားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဂဝံယဉ်ကျေးမှု ရှေးဟောင်းလက်ရာများကို ဂဝံထွက်ရှိသည့် နေရာများတွင် အများဆုံးတွေ့ရှိကြရပြီး

ရှေးဟောင်းဂဝံလက်ရာများအပြင် ခေတ်သစ်ဒီဇိုင်းများပုံဖော်ထားသည့် ဂဝံရုပ်တုပုံစံအမျိုးမျိုးကိုလည်း မြင်တွေ့နိုင်ကြပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဂဝံမြေများကို မွန်ပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် အများဆုံးတွေ့ရှိရသည်။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ဝေါမြို့အနီးရှိ ကြုံတူနှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ သန်လျင်နှင့်ကျောက်တန်း၊ တွံတေးမြို့နယ်တို့သည် ထင်ရှားသောဂဝံနယ်မြေများဖြစ်ကြသည်။ ထို့အတူ တီးလင်းနှင့် ကျိုက်ထိုမြို့အပါအဝင် မွန်ပြည်နယ်တွင် ဂဝံယဉ်ကျေးမှုအထောက်အထားများကို မြင်တွေ့နိုင်ကြသည်။

မွန်ပြည်နယ်အတွင်း၌ ဂဝံစေတီပုထိုးများ၊ ဆင်းတုရုပ်တုများ၊ မြို့ရိုးတံတိုင်းများ စသည်ဖြင့် ဂဝံလက်ရာများ အများအပြားရှိသည့်အနက် တီးလင်းမြို့နယ်၊ ဇုတ်သုတ်ကျေးရွာ၊ ကျိုက်ထီးဆောင်းစေတီတော်၏ အနောက်တောင်ဘက် ၂ ဖာလုံအကွာရှိ ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်ဟု ထင်ရှားသည့် ဂဝံတံတိုင်းသည် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်၏ တည်နေရာသည် မြောက်လတ္တီတွဒ် ၁၇ ဒီဂရီ ၉ မိနစ် ၂၈ စက္ကန့်နှင့် အရှေ့လောင်ဂျီတွဒ် ၉၇ ဒီဂရီ ၉ မိနစ် ၅၄ စက္ကန့်ဖြစ်သည်။

ဘီးလင်းမြို့နယ်

မွန်ပြည်နယ်ကို မော်လမြိုင်ခရိုင်နှင့် သထုံခရိုင်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး ဘီးလင်းမြို့နယ်သည် သထုံခရိုင်တွင်ပါဝင်၍ အရှေ့ဘက်တွင် ကရင်ပြည်နယ်၊ ဖာပွန်မြို့နယ်၊ အနောက်ဘက်တွင် ကျိုက်ထိုမြို့နယ်၊ တောင်ဘက်တွင် သထုံမြို့နယ်နှင့် မြောက်ဘက်တွင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ရွှေကျင်မြို့နယ်တို့နှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသည်။

ကျိုက်ထိုမြို့မှ အရှေ့တောင်ဘက် ၃၁ ကီလိုမီတာအကွာတွင်တည်ရှိသည့် ဘီးလင်းမြို့သည် ရှေးဟောင်းမွန်တပ်မြို့တစ်ခုဖြစ်ခဲ့ကာ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၈၆ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၉ ရက်တွင် မုတ္တမမြို့ဝန်မင်းကြီး ဥဇနာနှင့် နောက်လိုက်နောက်ပါများသည် ဘီးလင်းမြို့၊ ဝင်ကလွတ်ရပ်ကွက်တွင် တပ်စွဲခဲ့သည်။

ဘီးလင်းဟူသည့်အမည်သည် မွန်ဝေါဟာရ ပီလို (ပီလမ်း) မှဆင်းသက်ခဲ့ကာ 'မြစ်ပျက်သောမြို့' ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မြစ်ကျိုးပြီး ကျန်ခဲ့သည့် ဘီးလင်းကျိုးဟုခေါ်သောနေရာကို မြင်တွေ့နိုင်ပေသည်။ ဘီးလင်းမြို့နယ်သည် ၈၃၅ ဒသမ ၂ စတုရန်းမိုင်ကျယ်ဝန်းလျက် ဘီးလင်းမြို့စရိယာသည် ၂ ဒသမ ၁၄ စတုရန်းမိုင်ဖြစ်သည်။

တောတောင်ထူထပ်၍ မြေမျက်နှာပြင် အသင့်အတင့်ပြန့်ပြူးသော ဘီးလင်းမြို့နယ်သည် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက် ပေ ၃၀ မြင့်သည်။ ၂၂ မိုင်ရှည်သော ဘီးလင်းမြစ်သည် ဘီးလင်းမြို့နယ်ကို ဖြတ်သန်းလျက် မြောက်မှတောင်သို့ စီးဆင်းလျက်ရှိသည်။

လက်ရှိ ဘီးလင်းမြို့နယ်ကို ရပ်ကွက် ၅ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာအုပ်စု ၅၁ အုပ်စု၊ ကျေးရွာ ၂၁၁ ရွာဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားကာ မြို့နယ်အတွင်း နေထိုင်သူ ၁၈၈၇၄၄ ဦးတွင် ဗမာလူမျိုး ၁၁၄၅၇၈ ဦး (၆၀ ဒသမ ၇ ရာခိုင်နှုန်း)နှင့် ကရင်လူမျိုး ၆၀၆၀၈ ဦး (၃၂ ဒသမ ၁ ရာခိုင်နှုန်း) ရှိသည်။ မြို့နယ်လူဦးရေ၏ ၉၈ ဒသမ ၅ ရာခိုင်နှုန်း (၁၈၆၀၁၉ ဦး) သည်

ဗုဒ္ဓဘာသာကိုကိုးကွယ်ကြသည်။

ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်

ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်တံတိုင်းသည် ပေ ၄၂၀ ရှည်ကာ ၁၀ ပေမြင့်၍ တံတိုင်း၏ ဝဲဘက်အဆုံးနေရာသည် အထူ ၃၁ ပေ ၈ လက်မရှိကြောင်း တိုင်းထွာနိုင်ခဲ့ပါသည်။ တံတိုင်းပေါ်ရှိ ၃ ပေ ၆ လက်မ ပတ်လည် စတုရန်းကွက် ၃၅ ကွက်တွင် ရုပ်ကြွများကို တစ်ခြမ်းဖောင်းကြွထုဆစ်ထားသည်။

ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်ဟုဆိုကြသော်လည်း မြင်းရုပ်များမပါရှိဘဲ ခြင်္သေ့နှင့်ဆင်ရုပ်များကိုသာ တွေ့ရှိရသည်။ တောတွင်း၌ ခြင်္သေ့နှင့် ဆင်တို့ သဘာဝအလျောက် ရှင်သန်ကျက်စားကြသည့်ပုံများကို ယုဆစ်ထားသည့် ဂဝံရုပ်ကြွများသည် အလွန်အသက်ဝင်လှပေသည်။ ကျောပေါ်တွင် ဆင်ခေါင်း ၃ လုံးရှိနေသည့် ခြင်္သေ့တစ်ကောင်ရုပ်တုကို တွေ့မြင်ကြရသကဲ့သို့ ဦးခေါင်းငုံစောင်းကြည့်နေသည့် ဆင်တစ်ကောင်ပုံကိုလည်း မြင်ကြရသည်။ ရုပ်ကြွကွက်များ တစ်ကွက်နှင့်တစ်ကွက်ကြားတွင် လေးထောင့်ပုံ ဂဝံတုံးရှည်များကို ဒေါင်လိုက်ကန့်ထားပြီး ဘောင်ပေါ်တွင် ကလသာအိုးခေါ် ကြာသွတ်အိုးများကို ပုံဖော်ထားသည်။

ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်တံတိုင်းကို သံတိုင်များကာရံလျက် အမိုးအကာအောက်၌ ထိန်းသိမ်းထားပြီး တိုးချဲ့ဆောက်လုပ်ထားသော တံတိုင်းရှည်တွင် မြင်းရုပ်များကို တွေ့ရှိရသည်။ တံတိုင်း၏ ဝဲဘက်အစွန်းတွင် ထုလုပ်ထားသည့် မြင်းရုပ်များသည် မူလလက်ရာမဟုတ်ကြောင်း မန္တလေးတက္ကသိုလ် ရှေးဟောင်းသုတေသနပညာဌာန၊ ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ မောင်မောင်လွင်က ရှင်းပြခဲ့သည်။

ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်၏ အရှေ့စွန်းစွန်းရှိ ကုန်းမိုပေါ်တွင် ဂဝံဖြင့် လက်ရာမြောက်စွာထုလုပ်ထားသော ဖား၊ ငါးနှင့် လိပ်ရုပ်တုများကို မြင်တွေ့ကြရပြီး မည်သို့ရည်ရွယ်ထုဆစ်ခဲ့သည်ကို မသိရှိပါချေ။ မြေပြင်ပေါ်တွင် အရှေ့တောင်ဘက်သို့ မျက်နှာမူထား

သည့် ရေသတ္တဝါ ၃ ကောင် ဂဝံရုပ်တုများသည် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလှပေသည်။

ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်တို့တိုင်းအနီးရှိ ရေကန် သည် ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်တည်ဆောက်စဉ်က ဂဝံ ကျောက်များထုတ်ခဲ့သည့် ကျောက်ကျင်းဟောင်းဖြစ် သည်ဟု ဆိုကြသည်။ ဂဝံစေတီပုထိုးများတည်ထားခဲ့ သည့်နေရာအနီးဝန်းကျင်များတွင် ဂဝံကျောက်များ ထုတ်ခဲ့သည့် ကျောက်ကျင်းဟောင်းများရှိနေကြကာ ကျိုက်ထီးဆောင်းစေတီတော်တောင်ဘက်၊ ကျိုက္ကသာ စေတီအနီး၊ သထုံရွှေစာရုံစေတီတော်အနီးတို့တွင် ကျောက်ကျင်းဟောင်းများကို ရေကန်များအဖြစ် တွေ့ရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်တို့တိုင်းသည် မြို့ရိုးတံတိုင်း ပုံစံထက် အလှအပများမွမ်းမံထုဆစ်ထားသောနံရံ တစ်ခုဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ ရှေးဟောင်း မြို့တစ်ခု၏ မြို့ရိုးကို မွမ်းမံခြယ်သထားခြင်းထက် နန်းတော်ရာ၊ သို့မဟုတ် ခမ်းနားသော အဆောက်အအုံ တစ်ခုခု၏ အဝန်းအဝိုင်းတစ်ခုကို ကာရံထားသည့် ဂဝံအုတ်ရိုးကို အလှအပတန်ဆာဆင်ထားခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်။

ကျိုက်ထီးဆောင်းစေတီ

ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်အနီးတွင်တည်ရှိသည့် ကျိုက်ထီးဆောင်းစေတီတော်ဝင်းအတွင်း၌ ဂဝံ လက်ရာအများအပြားကိုမြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ကျိုက် ထီးဆောင်းစေတီကို ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက် ပေ ၂၁၀ မြင့်သည့် ကုန်းမြင့်ပေါ်တွင် တည်ထားခဲ့ရာ မူလကျိုက်ထီးဆောင်းစေတီတော်သည် လေးထောင့် ပန္နက်ပေါ်တွင် ပစ္စယံရှစ်မြှောင့်ခံထားသည့် ဂဝံစေတီ တော်ဖြစ်ခဲ့ပြီး စေတီအဆက်ဆက်ပြုပြင်တည်ဆောက် မှုများကြောင့် ယခုအချိန်တွင် စေတီတော်၏ လေးထောင့်ပုံအခြေသည်သာ မူလလက်ရာအတိုင်း ကျန်ရှိနေသည်။ စေတီတော်ကို အလျား ၂ ပေနှင့် ၃ ပေကြား၊ အထူ ၆ လက်မမှ ၁ ပေအကြားရှိ ဂဝံတုံးများဖြင့် တည်ဆောက်ခဲ့သည်။

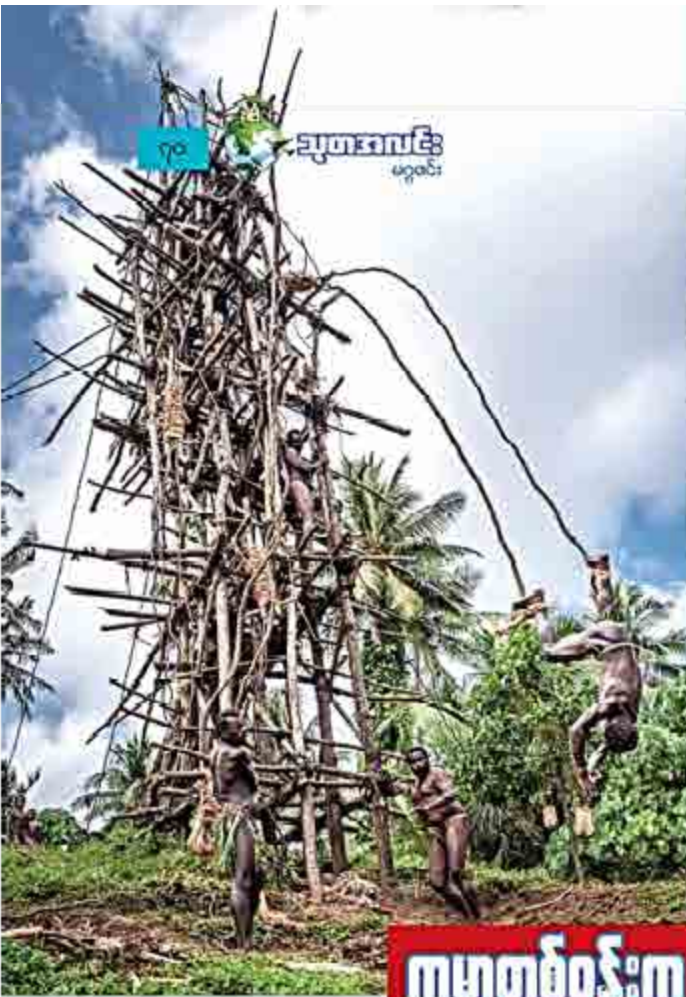
ကျိုက်ထီးဆောင်းစေတီတော်ရင်ပြင်တွင် ဂဝံယဉ်ကျေးမှုအကြွင်းအကျန်များဖြစ်သည့် စေတီ တော်အစိတ်အပိုင်းများ၊ ဆင်းတုတော်များ၊ ပန်းဒီဇိုင်း များ၊ သင်ပုတ်စင်များ၊ တိုင်လုံးများ၊ အိုးများနှင့် သရက်ကင်းလှေကားတို့ကို တွေ့မြင်ရပေသည်။ စေတီတော်အနောက်ဘက်မှန်ရှိ ဉာဏ်တော် ၃ ပေ ၆ လက်မသာရှိသည့် ဂဝံစေတီငယ်သည် မူလလက်ရာ အတိုင်းရှိနေပြီး အနားတစ်ဖက်လျှင် ၁ ပေနှင့် ၆ လက်မရှိသည့် ပလ္လင်ပေါ်၌ မုခ်ကပ် ၄ ခုကို ပြုလုပ် ထားသည်။ မုခ်ကပ်အတွင်း၌ ဘုမိဗဿ (လက်တော် မြေထဲ) ဟန် ဗုဒ္ဓဆင်းတုတော်တစ်ဆူစီကို ပူဇော်ထား သည်။

ဂဝံယဉ်ကျေးမှုထွန်းကားခဲ့သည့် မွန်ပြည်နယ် ရှိ သထုံနှင့် ဘီးလင်းသည် မွန်နှင့် ကရင်လူမျိုးများ အများဆုံးနေထိုင်လျက်ရှိရာ ရိုးရာလေ့ထုံးတမ်းများ ကို လေ့လာနိုင်သကဲ့သို့ ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်ကဲ့သို့သော ဂဝံလက်ရာများကို ကြည့်ရှုနိုင်ကြပေသည်။ ။

■ မောင်သာ(ရှေးဟောင်းသုတေသန)

ကိုးကား

- အောင်မြင်(ဦး)၊ ကောင်းကင်ဓာတ်ပုံများမှ မြန်မာ့ရှေးဟောင်းမြို့တော်များ။
- စံဝင်း(ဦး)၊ သုဝဏ္ဏဘူမိသုတေသန။
- မောင်မောင်လွင်၊ သုဝဏ္ဏဘူမိဂဝံယဉ်ကျေးမှု ဓာတမ်းများ။

ကမ္ဘာတစ်ဝန်းမှာ နိုင်ငံပေါင်းများစွာရှိကြသည်။ နိုင်ငံတိုင်းနိုင်ငံတိုင်းတွင် လူမျိုးစုများစွာရှိကြပါသည်။ လူမျိုးစုတစ်စုစီတိုင်းမှာ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုနှင့် ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာအယူဝါဒများလည်း ကွဲပြားခြားနားမှုရှိသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတိုင်း၊ လူမျိုးတိုင်းတွင် မတူညီသည့် ရိုးရာဓလေ့များလည်း ရှိကြမည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ - အီဂျစ်နိုင်ငံတွင် သတို့သမီးကို မင်္ဂလာပွဲမတိုင်ခင်မှာ သူမ၏ သူငယ်ချင်းများ ပိုင်းဆိတ်

ကမ္ဘာတစ်ဝန်းက ထူးခြားဆန်းပြား ရိုးရာဓလေ့များ

ခြင်းကိုခံလိုက်ပါက ကံကောင်းသည်ဆိုသည့် ရိုးရာဓလေ့ပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တစ်နိုင်ငံနှင့်တစ်နိုင်ငံ မတူညီသည့် ထူးခြားဆန်းပြားသောရိုးရာဓလေ့များကို ယခုလ သုတအလင်းစာဖတ်ပရိသတ်များအတွက် မဟာသုတရစေရန် ဖော်ပြပေးလိုက်ရပါသည်။

ကောက်ပဲသီးနှံထွက်ရန်အတွက် သစ်သားတဂါတိုင် ကနေ ခုန်ချရသည့်နိုင်ငံ

Vanuatu နိုင်ငံက Pentecost ဆိုသည့် ကျွန်းပေါ်တွင် ကောက်ပဲသီးနှံများ ကောင်းစွာထွက်ရှိအောင် လုပ်ကြသည် ရိုးရာအစဉ်အလာတစ်ခုရှိသည်။ ယင်းအစဉ်အလာမှာ ခြေချင်းဝတ်တွင် နွယ်ပင်များကိုချည်နှောင်ပြီး သစ်သားတဂါတိုင်ပေါ်မှ ခုန်ချခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ခုန်ချခြင်းအားဖြင့် ယောက်ျားတစ်ယောက်၏ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာကျန်းမာရေးကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေပြီး ကောက်ပဲသီးနှံရာသီတွင် သီးနှံအထွက်တိုးစေလိမ့်မည်ဟု လက်ခံယုံကြည်ထားကြသည်။

အရွယ်ရောက်လာပျော် ပုရွက်ဆိတ်ကိုက်ခံရသည့်နိုင်ငံ

ဘရာဇီးနိုင်ငံက Saterc-Mawc ဆိုသည့် မျိုး နွယ်စုတွင် ယောက်ျားလေးများက အရွယ်ရောက်လာ ပြီဆိုလျှင် Bullet Antဆိုသည့် ပုရွက်ဆိတ်များပြည့် နေသော လက်အိတ်ကို ဝတ်ဆင်ကြရပါသည်။ ယင်း ပုရွက်ဆိတ်များက ကိုက်လျှင်အရမ်းနာသည့် အင်းဆက် များထဲက တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။

လုပ်ရပါ။ နှင်းဆီပန်း တိုင်းကလှသည်ဆိုသော်

လည်း တချို့နိုင်ငံများမှာ ပန်း၏အရောင်ကိုလိုက်၍ အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုးသတ်မှတ်ထားကြသည်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံတွင် နှင်းဆီအဝါသည် သေခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့ ကြောင့် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံသို့သွားရောက်လည်ပတ်မည် ဆိုပါက ယင်းရိုးရာဓလေ့ကို သိရှိထားရမည်ဖြစ်သည်။

နှင်းဆီအဝါမပေးရသည့်နိုင်ငံ

မက္ကဆီကိုနိုင်ငံမှာ နှင်းဆီအဝါကိုပေးခြင်းမပြု

လက်ထပ်ပြီးစ ဇနီးမောင်နှံများ သန့်စင်ခန်းသုံးခွင့်မရှိ သည့်နိုင်ငံ

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံက Tidong မျိုးနွယ်များတွင် ကျင့်သုံးသည့် ရိုးရာဓလေ့အစဉ်အလာ ဖြစ်ပါသည်။

၎င်းခလေးတွင် လက်ထပ်ထားသည့်စုံတွဲများက လက်ထပ်ပြီး ၃ ရက်ကြာသည်အထိ သန့်စင်ခန်းသုံးခွင့်မရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုခလေးကိုမရောင်ဘဲ သုံးလိုက်မိပါက လက်ထပ်ထားသည့် စုံတွဲများသည် ကံဆိုးမှုများနှင့် ကြုံတွေ့ရတတ်သည်ဟူ၍ အယူရှိကြပါသည်။ ကြင်စဉ်းစုံတွဲများကို အခြားမိသားစုဝင်များကပါရိုးရာအစဉ်အလာမပျောက်ဖျက်ရအောင် ဘေးကနေ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုပေးကြသည်။ သန့်စင်ခန်းမသုံးရဆိုသည့်ရိုးရာခလေးကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်အတွက် ထို ၃ ရက်အတွင်းတွင် ရေနှင့်အစားအစာများကို အနည်းငယ်သာ တိုက်ကြ၊ ကျွေးကြပါသည်။

မင်္ဂလာပွဲတွင် ကြွထည်ပစ္စည်းများကိုခွဲရသည့်နိုင်ငံ

ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် သတို့သား၊ သတို့သမီးများသည် ကံကောင်းစေရန်ဆိုသည့်ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ကြွထည်ပစ္စည်းများကို ခွဲကြရခြင်းဖြစ်သည်။ ခွဲပြီးလျှင် သတို့သားနှင့် သတို့သမီးတို့က ယင်းအမွှိုက်များကို သန့်ရှင်းရေး ပြုလုပ်ကြရပါသည်။ ကိုသို့လုပ်ခြင်းဖြင့် ကံကောင်းခြင်းများရလာမည်၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ကောင်းမွန်စေရန် အထောက်အကူပြုမည်ဟူသည့် သဘောကိုဆောင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

THE WORLD

INDIA

Toilet paper မသုံးရသည့်နိုင်ငံ

အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် အိမ်သာသုံးစက္ကူကို လိုက်ရှာမည်ဆိုပါက မော်ရိုပင်ရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်သာသုံးစက္ကူအစား ရေပုံးသေးသေးလေးကိုပင် တွေ့ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံကို သွားရောက်လည်ပတ်မည်ဆိုပါက ဤရိုးရာခလေးကို သိရှိထားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ကျသည့်ထုံးစံကိုနှစ်သက်သည့်နိုင်ငံ

ဗင်နီဇွဲလားနိုင်ငံတွင် အစည်းအဝေးများ၊ ပါတီပွဲများကို ကျင်းပသည့်အချိန်ကွက်တိသွားမိပါက မှားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ကျင်းပသည့်အချိန်ထက် နောက်ကျမှ ရောက်ခြင်းသည် ၎င်းတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံပင်ဖြစ်ကြပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နောက်ကျမှရောက်ခြင်းကို ကောင်းသည်ဟု မှတ်ယူထားကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

REST OF THE WORLD

VENEZUELA

ခွက်ချင်းတိုက်၍မရသည့်နိုင်ငံ

ဟန်ဂေရီနိုင်ငံကို အလည်အပတ်သွားလျှင် ဘားများမှာ သောက်ကြရင်းနှင့် ခွက်ချင်းတိုက်လေ့မရှိကြသည်ကို တွေ့ရမှာဖြစ်ပါသည်။ ခွက်ကို အသံ

REST OF THE WORLD

HUNGARY

မြည်အောင်တိုက်ခြင်းလည်း မရှိကြပါ။ ၁၈၁၄ ခုနှစ်ကတည်းကစခဲ့သည့် ဓလေ့ရိုးရာအစဉ်အလာပင်ဖြစ်သည်။ ဟန်ဂေရီကိုဟိုက်နိုင်ဖို့အတွက် ဩစတြီးယားများက ခွက်ချင်းတိုက် အောင်ပွဲခံခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဟန်ဂေရီလူမျိုးများက ခွက်ချင်းတိုက်ခြင်းကို ရွတ်ချခဲ့ကြသည်။ ထိုအစဉ်အလာကို ရှောင်လာကြသည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၁၅၀ ရှိပြီဖြစ်သည်။ ဟန်ဂေရီကို အလည်အပတ်သွားမည်ဆိုပါက ဤအချက်ကို သတိပြုဆင်ခြင်ရမည်ဖြစ်သည်။

Single ဘဝတွင် ရယ်ရွှင်စရာဦးထုပ်ကို ဆောင်းရာသီညှိနိုင်ခဲ

ပြင်သစ်နိုင်ငံတွင် နိုဝင်ဘာလ ၂၅ ရက်ရောက်တိုင်း Saint Catherine ပွဲကို ကျင်းပကြသည်။ အကယ်၍ အသက် ၂၅ နှစ်ပြည့်ပြီး လက်မထပ်ရသေးသူ အမျိုးသမီးဖြစ်နေပါက အစိမ်းနှင့် အဝါရောင်ရှိသည့် ရယ်စရာဦးထုပ်ကိုဆောင်းရာမှာဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ပညာရှိမှုနှင့် သစ္စာရှိမှုကို ပြသခြင်းဖြစ်သည်။

ပရိဘောဂများကိုလွှင့်ပစ်သည့်နိုင်ငံ

နှစ်သစ်ကူးချိန်ရောက်တိုင်း တောင်အာဖရိကနိုင်ငံတွင်လုပ်လေ့ရှိသော ထူးဆန်းသည့်လေ့တစ်ခုရှိပါသည်။ အခြားသော နိုင်ငံများမှာ နှစ်သစ်ကို မီးပန်းဖောက်၍ကြိုဆိုကြသော်လည်း တောင်အာဖရိကနိုင်ငံတွင် ကိုယ့်အိမ်ရှိ ပရိဘောဂပစ္စည်းများကို ပြတင်းပေါက်မှတစ်ဆင့် လွှင့်ပစ်သည့် နည်းလမ်းနှင့် နှစ်သစ်ကို ကြိုဆိုကြပါသည်။

REST OF THE WORLD

အစည်းအဝေးပွဲများကို ချွေးထုတ် ခန်းမှာရုပ်သည့်နိုင်ခဲ

ဖင်လန်နိုင်ငံရှိ ချွေးထုတ် ခန်းများသည် ၎င်းတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု တစ်ခုဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ၊ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်သည့် အစည်းအဝေးပွဲများကို ချွေးထုတ်ခန်းများတွင်ပြုလုပ်လျက် ရှိကြသည်။ ဤသည်မှာ ဖင်လန် နိုင်ငံ၏ ဓလေ့ပင်ဖြစ်သည်။

FINLAND

မင်္ဂလာပွဲတွင် ဂိုရုညွှန်နိုင်ငံ

အခြားသောနိုင်ငံများတွင် မင်္ဂလာပွဲ၌ ပျော်ရွှင်ကြရသော်လည်း တရုတ်နိုင်ငံတွင် ထိုကဲ့သို့မဟုတ်ကြပါ။ တရုတ်ရိုးရာအစဉ်အလာအရ သတို့သမီးက လက်မထပ်ခင်တစ်လတွင် ဂိုကြွေးရပါသည်။ ထို့နောက်တွင်မှ သတို့သမီးအမေနှင့် ဆွေမျိုးများက ဝိုင်းပြီး ဂိုကြွေးကြရသည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ရခြင်းစလေသည် သတို့သမီး၏ အနာဂတ်အိမ်ထောင်ရေးအတွက် ဝမ်းသာမှုကိုပြသည့်အနေနှင့် ဂိုပေးရခြင်းဖြစ်သည်။

ဘယ်လက်မသုံးရသည့် အရှေ့အလယ်ပိုင်းနိုင်ငံများ

အရှေ့အလယ်ပိုင်းနိုင်ငံများတွင် တစ်စုံတစ်ဦးကို နှုတ်ဆက်မည်ဆိုပါက ဘယ်လက်ကို အသုံးပြု၍မရပါ။ ၎င်းအပြုအမူသည် ရိုင်းသည်၊ မယဉ်ကျေးဘူးဟု အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်ပါသည်။ ထို့မျှမက ညစာစားပွဲတွင် ဘယ်လက်သုံးလျှင် ရိုင်းသည်ဟု သတ်မှတ်ထားကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် အရှေ့အလယ်ပိုင်းနိုင်ငံများကိုသွားရောက်လည်ပတ်မည်ဆိုပါက ဘယ်လက်ကိုအသုံးမပြုမိစေရန် သတိပြုရမည့်အကြောင်းရေးသားတင်ပြလိုက်ရပါသည်။ ။

■ ဟန်ပင်းဆက်

■ မနုဿကျော်ဝင်း (အမျိုးသားတပေဆရာ)

မောင်ရမ်းတို့တွင် ရွယ်တော်ဝင်

လူမျိုးတစ်မျိုး၏ ယဉ်ကျေးမှုမလေ့စရိုက်နှင့် ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးသည် ထိုလူမျိုးတို့က မိမိတို့၏ ရင်သွေးငယ်များအား လေ့ကျင့်ထိန်းကျောင်းပျိုးထောင်ပေးမှု (Child Training) ပေါ်တွင် လုံးဝမှတည်နေသည်။ ဤသဘောတရား (၁) သီဝရီကို လက်ကိုင်ပြုခဲ့ကြသော မနုဿဗေဒပညာရှင်အချို့ရှိခဲ့ကြ၏။ ထိုပညာရှင်တို့သည်ကား စိတ်ပညာနှင့်မနုဿဗေဒကို ယှဉ်ကွဲလေ့လာခဲ့ကြသူများဖြစ်ကြ၏။ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်မတိုင်မီကာလတွင် မစ္စကလစ်စလီ မိလ်နေး (Mrs. Leslie Milne) အမည်ရှိ အမေရိကန်အမျိုးသမီး မနုဿဗေဒပညာရှင်တစ်ဦးသည် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း နမ့်ခမ်းမြို့သို့ရောက်ရှိလာသည်။ နမ့်ခမ်းမြို့နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်တွင် နှစ်နှင့်ချီ၍ ကြာမြင့်အောင် နေထိုင်ခဲ့သည်။ ဒေသခံ တိုင်းမောင် ခေါ် မောင်ရမ်းတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုအကြောင်းကို အသေးစိတ်လေ့လာသူဟောသနပြုခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဌာနဗေဒ မောင်ရမ်း

များ (Shans At Home) စာအုပ်ကို ရေးသားပုံနှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့၏။ ဒေသခံ မောင်ရှမ်းတို့၏ မွေးဖွားချိန်မှ သေဆုံးချိန်အထိ လူနေမှုဘဝနှင့် ယဉ်ကျေးမှုလေ့ထုံးစံများအကြောင်း အသေးစိတ်လေ့လာတင်ပြထားသော စာအုပ်ဖြစ်၏။ အချက်အလက်များ ပြည့်စုံသည်။ သုတေသနပြုပုံစနစ်ကျသည်။ အရေးအသား ညက်ညောပြီး ဆွဲဆောင်မှုရှိသည်။ မောင်ရှမ်းတို့၏ ရင်သွေးငယ်များအား လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးပုံမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလှ၏။

သူတို့သည် ကလေးငယ်များကို အလွန်ပင် ချစ်ခင်ယုယကြ၏။ မိသားစုတိုင်းလိုလိုကပင် သားသမီးအမြောက်အမြားထွန်းကားလိုကြ၏။ သားသမီးများကို အဖိုးတန်ရတနာများအဖြစ် သတ်မှတ်ကြ၏။ မိသားစုတစ်စု၌ သားသမီးမြောက်မြားစွာထွန်းကားခြင်းသည် သက်ဆိုင်သူမိဘတို့၏ အတိတ်ကုသိုလ်ကံနှင့် ဒါနမျိုးစေ့ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြ၏။ သားသမီးများပြားသူတို့သည် အတိတ်ဘဝတုန်းက ထူးခြားရက်ရောသော ဒါနပါရမီရှင်များဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ သားသမီးနည်းပါးသူတို့မှာမူကား အတိတ်ဘဝက ဒါနမျိုးစေ့ခေါင်းပါးခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု လက်ခံယုံကြည်ထားကြ၏။

အမျိုးသမီးတစ်ဦးတွင် ပဋိသန္ဓေစွဲကပ်ပြီး ရက်ပေါင်း ၂၀ မှ ၃၀ အတွင်း ဝိညာဉ်တစ်ခုခုက လာရောက်ဝင်စားလေ့ရှိသည်ဟု သူတို့ယုံကြည်ကြ၏။ ထိုဝိညာဉ်ကို နတ်တစ်ပါးပါးက ဆောင်ကြဉ်းလာခြင်းဖြစ်ပြီး ဟင်းသီးဟင်းရွက်တစ်မျိုးမျိုးတွင် တွယ်ကပ်နေစေသည်။ ထိုဟင်းသီးဟင်းရွက်ကို ပဋိသန္ဓေရှင်အမျိုးသမီးက စားသုံးမိရာမှ ဝိညာဉ်သည် သူမ၏ဝမ်းတွင်းသို့ ရောက်ရှိဝင်စားသွားရလေတော့သည်။ ဤကား ဝိညာဉ်ဝင်စားခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မောင်ရှမ်းတို့၏ ယုံကြည်မှုပင်ဖြစ်သည်။ ပဋိသန္ဓေရှင်မိခင်လောင်းအမျိုးသမီးအားအင်ပြည့်ဖြိုးစေရန် တစ်ခါတစ်ရံ မြေသင်းခဲတစ်မျိုးကို စားသောက်စေ၏။ ပျားရည်၊ သင်္ဘောသီးနှင့် ချိုလွန်း၊ ချဉ်လွန်းသောအစားအစာများကို စားသောက်

ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်လေ့ရှိကြ၏။ နေ့စေ့လစေ့ရောက်လျှင် အများအားဖြင့် အရပ်လက်သည်နှင့်မွေးဖွားလေ့ရှိကြ၏။ မီးဖွားရခက်ခဲလျှင် လက်သည်က ပူနွေးသောရေကို တိုက်ကျွေး၏။ ထိုရေနွေးကို မီးဖြင့်ကျိုခြင်းမဟုတ်။ မီးဖုတ်ထားသော ကျောက်တုံးကို ရေတွင်စိမ်၍ ပူနွေးစေသည့်ရေမျိုးသာ ဖြစ်၏။

မိခင်သည် မိမိခံစားနေရသော ဝေဒနာအခြေအနေပေါ်တွင် မူတည်၍ သန္ဓေသား၏ အတိတ်ဘဝကို သိနိုင်သည်ဆို၏။ ဝေဒနာတစ်စုံတစ်ရာမျှ မခံစားရဘဲ လွယ်လွယ်ကူကူ မီးဖွားနိုင်လျှင် ထိုကလေးငယ်သည် အတိတ်ဘဝ၌ သူတော်ကောင်းတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့မဟုတ် ကောင်းသောဘဝမှလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြ၏။

ဇနီးသည် မီးဖွားနေစဉ် လင်သားသည် မီးနေခန်းထဲ၌ မနေရချေ။ သို့ရာတွင် လက်တိုလက်တောင်းကူညီနိုင်ရန်အတွက် အနီးပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရှိနေ၏။ မီးဖွားလျှင်ဖွားချင်း ကလေးငယ်၏ ချက်ကြိုးကို ဝါးနီးကြောအသစ်ဖြင့် ဖြတ်တောက်၏။ လင်ဖြစ်သူက အချင်းနှင့် ချက်ကြိုးကို ယူဆောင်သွားပြီး သန့်စင်စေရန် ရေဖြင့်ဆေးကြော၏။ ထို့နောက် ငှက်ပျောဖက်ဖြင့် ထုပ်ကာ လှေကားအောက်တွင် ကျင်းနက်နက်တူးပြီး မြှုပ်နှံ၏။ ဤကိစ္စသည် ကလေးငယ်အနာဂတ်အတွက် အလွန်ပင် အရေးကြီးလှသည်ဟု ယုံကြည်ကြလေရကား ဖခင်သည် အထူးဂရုပြုလုပ်ဆောင်ပေးရ၏။ တွင်းတူးနေစဉ် ကာလ၌ ဖခင်ဖြစ်သူသည် မျက်နှာကို ပြုံးပြုံးထားရ၏။ မျက်နှာရှုံ့မဲ့နေလျှင်၊ သို့မဟုတ် မျက်မှောင်ကြုတ်နေလျှင် ကလေးငယ် ကြီးပြင်းလာသည့်အခါ၌ စိတ်တိုပြီး အမျက်စောင်မာန်ကြီးတတ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြ၏။ အချင်းနှင့် ချက်ကြိုးကို လှေကားအောက်တွင် မြှုပ်နှံခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မိသားစုတွင် နောက်ထပ်သားသမီးများ တိုးတက်ပွားများလာစေရန်ဖြစ်၏။ အကယ်၍ ကလေးငယ်သည် လည်ပင်းတွင် ချက်ကြိုးပတ်ပြီး မွေးဖွားလာလျှင် အလွန်ပင် အတိတ်နိမိတ်ကောင်းသည်ဟု ယုံကြည်ကြ၏။ ကလေးငယ်တွင်

မျက်ရည်ခဲမှလွဲ၍ အခြားမဲ့များပါလာလျှင် ကံကြမ္မာ ကောင်းသည်ဟု ယုံကြည်ကြ၏။

မီးဖွားပြီးပြီးချင်း ကလေးငယ်၏ကျောပြင်ကို လက်ဖြင့်ပုတ်ပေးပြီး ငိုအောင်ပြုလုပ်၏။ အကယ်၍ ဤသို့ပြုပါလျက် မငိုသေးလျှင် စောက်ထိုးဆွဲပြီးလုပ် ခါပေး၏။

ကလေးငယ်၏ငိုသံကြားပြီဆိုလျှင် အသက်ကြီး ကြီးမိန်းမတစ်ဦးက ရေချိုးပေး၏။ ထို့နောက် ရေကို ခြောက်အောင်သုတ်ပြီး ဝမ်းဗိုက်ကိုအနီးပိတ်ဖြင့်ပတ်၍ အိပ်ရာပေါ်တွင် ညင်သာစွာသိပ်ထားပေး၏။ အနီး ပိတ်ကို ကရွတ်ခွေသဏ္ဍာန်ပြုလုပ်၍ ကလေးငယ်၏ ဦးခေါင်းပတ်လည်၌ ဝိုက်ခွေကာ ဦးထုပ်သဖွယ်ထွေး ထားပေး၏။ ထိုခေါင်းပတ်၌ ငွေအရုပ်လက်ဖွဲ့ကလေး များကို ချည်နှောင်ပေးထားသည်။ ခေါင်းပတ်ရှေ့တည့် တည့်၌ အပ်ကြီးတစ်ချောင်းကို ထိုးစိုက်ထား၏။ မကောင်းဆိုးဝါးများ မကပ်ငြိနိုင်စေရန် အကာအကွယ် ပြုလုပ်ပေးထားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ မိခင်သည် စမန် နက်ကိုဝါးပြီး အရည်ကို ကလေး၏ခံတွင်းထဲသို့ခွံ့ပေး ၏။ မိမိ၏နို့ရည်ကိုလည်း တိုက်ကျွေး၏။ ကလေးငို သည့်အခါတိုင်း နို့တိုက်ကျွေးလေ့ရှိ၏။

မီးဖွားသည့်အချိန်မှစ၍ မိခင်အနီးတွင် မီးဖို တစ်ဖိုကို အမြဲလိုဖိုထားပေး၏။ မိခင်သည် အပူအပုပ် များကင်းစင်စေရန် ထိုမီးဖိုတွင် တစ်လခန့်မီးလှုံ့ရ၏။

အလွန်ဆင်းရဲနွမ်းပါးပြီး အိမ်တွင် ကိုယ်ခွဲမရှိသူမျိုးက လွဲလျှင် မိခင်တိုင်းသည် မီးဖွားပြီးတစ်လတိတိ လုံးဝ အနားယူကြ၏။ ထိုသို့ အနားယူနေသည့်ကာလ အတွင်း ထမင်းဟင်းကိုပင် မချက်ပြုတ်ကြရချေ။ အကယ်၍ ချက်ပြုတ်ခဲ့လျှင်လည်း ထိုထမင်းဟင်းကို သူမ၏လင်ယောက်ျားက စားသောက်လိမ့်မည်မဟုတ် ချေ။ အကြောင်းမူကား မီးနေသည်ကို မသန့်ရှင်းသူ အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ဤကာလ အတွင်း သူမ၏ညီမ၊ သို့မဟုတ် အစ်မကဖြစ်စေ၊ ရင်းနှီးသူ မိတ်ဆွေအမျိုးသမီးတစ်ဦးဦးကဖြစ်စေ အိမ်တွင် ဧည့်နေထိုင်ပြီး မီးဖိုချောင်ကိစ္စများကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပေးလေ့ရှိ၏။ မီးဖွားသူသည် အချိန်ကြာမြင့်စွာ သက်သောင့်သက်သာ အနားယူရ သဖြင့် အားအင်သစ်များ ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးလာသည်။ တစ်သားမွေး တစ်သွေးလှဆိုသလို ဖြစ်လာရ၏။ ကလေးငယ်တစ်ဦးတွင် မိဘ ၄ ဦးရှိသည်ဟု မော်ဝိ ရှမ်းတို့က ယုံကြည်ကြ၏။ လက်ရှိမိဘနှစ်ပါးအပြင် ပေါ်ဆန်နှင့် မယ်ဆန် ခေါ် နတ်မိဘနှစ်ပါးကလည်း ရှိသေး၏။ ထိုနတ်မိဘနှစ်ပါးတို့က ကလေးငယ်ကို မကောင်းဆိုးဝါးများမခြောက်လှန့်စေရန် စောင့်ရှောက် ပေး၏။ နတ်ပြည်မှ နတ်သမီးများကိုခေါ်ဆောင်လာ ပြီး ကလေးငယ်၏ရှေ့တွင် ကခုန်စေ၏။ ကလေးငယ် တစ်ဦးတည်း မြူးထူးရွှင်ပျံခြင်းသည် နတ်သမီးများ

နှင့် စကားပြောခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြ၏။
ကလေးလူမမည်အရွယ်၌သာ နတ်တို့ကို မြင်တွေ့နိုင်
ပြီး ကြီးပြင်းလာသောအခါ ထိုအမြင်များပျောက်ကွယ်
သွားရသည်ဆို၏။

မောင်ရှမ်းတို့သည် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်မှုကို
အလွန်ပင် မြတ်နိုးကြ၏။ မိခင်ရောကလေးငယ်ပါ
နေ့စဉ်မှန်မှန် ရေချိုးသည်။ မီးဖွားပြီး တစ်လပြည့်
မြောက်သောနေ့တွင် အထူးသန့်ရှင်းစင်ကြယ်မှုပြု
သည့်အနေဖြင့် ရေစီးဆင်းနေသောချောင်း၊ သို့မဟုတ်
မြစ်တွင် ရေချိုးကြသည်။ မိခင်က ဦးခေါင်းကို တရော်
ကင်ပွန်းဖြင့်လျှော်၏။ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် အညစ်
အကြေးများ လုံးဝကင်းစင်သန့်ရှင်းသွားမည်။ ကိုယ်
စိတ်နှစ်ဖြာ စင်ကြယ်လာလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ကြသော
ကြောင့်ဖြစ်၏။ ထိုနေ့တွင် အုန်းပွဲ၊ ငှက်ပျော့များကို
ဘုန်းကြီးကျောင်းများသို့ သွားရောက်လှူဒါန်းသည်။
ဤအချိန်မှစ၍ မီးနေသည်သည် မသန့်ရှင်းသူမဟုတ်
တော့။ ခါတိုင်းကဲ့သို့ပင် အိမ်မှကိစ္စလုပ်ငန်းများကို
ပြန်လည်လုပ်ဆောင်နိုင်ကြပြီဖြစ်၏။ ကလေးငယ်ကို
လည်း အမည်ပေးကင်ပွန်းတပ်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်ပေး
၏။ လက်ဖွဲ့ရသောငွေပြားများကို အပေါက်ဖောက်ပြီး
ငွေကြီးနှင့်ဆွဲကြီးပြုလုပ်ကာ ကလေးငယ်၏လည်ပင်း
၌ ဆွဲထားပေး၏။ လက်ဖွဲ့ရသောငွေပြားများ အလွန်
များနေလျှင် ပန်းထိမ်ဖိ၌ အပ်နှံပြီး လက်ကောက်၊
လည်ဆွဲ စသည်များ ပြုလုပ်စေ၍ ကလေးငယ်ကို
ပတ်ဆင်စေ၏။

ပထမဦးဆုံးရိတ်သော ဆံပင်ကို အိတ်ငယ်
တစ်ခုတွင်ထည့်ပြီး ကလေးငယ်၏လည်ပင်း၌ဆွဲထား
ပေး၏။ ထိုသို့ပြုလုပ်လျှင် ကလေးငယ်သည် ညဘက်
တွင် ငိုကြွေးခြင်းမပြုဟု ယုံကြည်ကြ၏။ အကယ်၍
ကလေးငယ်မကျန်းမမာဖြစ်လျှင် ထိုမွေးဆံပင်ကိုပင်
ရေစိမ်၍ တိုက်ကျွေး၏။ သို့မဟုတ် ထိုရေဖြင့် ရေချိုး
ပေး၏။

ကလေးငယ်များကို ငယ်စဉ်ကပင် မိခင်သည်
ကျောပေါ်တွင်တင်ပြီး တဘက်ကြီးနှင့်ပတ်ချည်ကာ

**ပထမဦးဆုံးရိတ်သောဆံပင်ကို
အိတ်ငယ်တစ်ခုတွင်ထည့်ပြီး
ကလေးငယ်၏လည်ပင်း၌ဆွဲထားပေး၏။
ထိုသို့ပြုလုပ်လျှင် ကလေးငယ်သည်
ညထိတွင် ငိုကြွေးခြင်းမပြုဟု
ယုံကြည်ကြ၏။ အကယ်၍ ကလေးငယ်
ကျန်းမမာဖြစ်လျှင် ထိုမွေးဆံပင်ကိုပင်
ရေစိမ်၍...**

ပိုးထားလေ့ရှိ၏။ ကလေးငယ်မကျန်းမာလျှင် ရိုးရာ
ဆေးခြီးတိုများ၊ တိုင်းရင်းဆေးများဖြင့် ကုစားပေး
လေ့ရှိကြသည်။ ထို့ပြင် နာမည်ပြောင်းခြင်း၊ ဆွေမျိုး
မိတ်သင်္ဂဟများကို စတိသဘောဖြင့် ရောင်းချခြင်း
စသော ယတြာအမျိုးမျိုးဖြင့်လည်း ကုစားပေးကြ၏။
နောက်ဆုံးပြုလုပ်ပေးသော ယတြာသည်ကား ဖခင်က
ဖျာလိပ်ဖြင့်ပတ်ပြီး သရိုင်းကုန်းသို့ ယူဆောင်သွား
သည်။ ထို့နောက် ကျင်းတူးပြီး ထိုကျင်းထဲတွင်
မျက်နှာဖော်ထားကာ မြေကြီးဖြင့် ဖို့သည်။ ကလေး
ငယ်သေဆုံးသောအခါ အမှတ်ထားကာ မိဘနှစ်ပါး
စလုံးက ရှိုက်ကြီးတင် ငိုကြွေးကြသည်။ ထို့နောက်
ကလေးငယ်ကို ပြန်ဖော်ယူကာ လူသစ်ဘဝသစ်ဖြင့်
အိမ်သို့ ပြန်လည်ယူဆောင်လာခဲ့ကြသည်။ ဤကား
နောက်ဆုံးယတြာပင်ဖြစ်တော့သည်။

လမ်းလျှောက်နိုင်သည့်အရွယ်မှစ၍ ကလေး
ငယ်များသည် မိဘများကို ကူညီကြ၏။ အိမ်အနီး
ပတ်ဝန်းကျင်မှ သစ်ကိုင်းခြောက်များကို ထင်းအဖြစ်
သုံးရန် စုဆောင်းကောက်ယူပေးကြ၏။ မိခင်ရေခပ်
သွားလျှင်လည်း ကလေးငယ်များသည် ပုံးငယ်လေး
များကိုကိုင်စွဲလျက် လိုက်ပါသွားလေ့ရှိကြ၏။ အဖိတ်
နေ့နှင့် ဥပုသ်နေ့မျိုးတွင် မိဘတို့က မိမိတို့၏ ရင်သွေး
ငယ်များကို ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ ခေါ်ဆောင်သွားလေ့

ရှိကြ၏။ ဘုရားရုပ်ပွားတော်များနှင့် ဘုန်းတော်ကြီးများအား မည်သို့ဝတ်ပြုကန်တော့ရမည့်အကြောင်း သင်ကြားပေး၏။

မိန်းကလေးနှင့် ယောက်ျားလေးများသည် အသက် ၅ နှစ်၊ ၆ နှစ်အရွယ်အထိရောနှောပြီး ကစားလေ့ရှိကြ၏။ မြေကြီးပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ ရွှံ့ညွှန်များထဲတွင်လည်းကောင်း ပျော်ရွှင်စွာဆော့ကစားတတ်ကြသည်။ မိခင်ဖြစ်သူ မြစ်ချောင်းများသို့ အဝတ်လျှော်သွားသည့်အခါလည်း ကလေးငယ်များပျော်ရွှင်စွာလိုက်ပါသွားတတ်ကြသည်။ မိခင်အဝတ်လျှော်သည့်အနီးပတ်ဝန်းကျင်တွင် သူတို့စေ့စိုင်းကြသည်။ ရေကူးကြသည်။

မိန်းကလေးငယ်များ အသက် ၇ နှစ်၊ ၈ နှစ်အရွယ်ခန့်ရောက်လာပြီဆိုလျှင် မိခင်များသည် အိမ်တွင်းမှုကိစ္စများကို စတင်သင်ကြားပေး၏။ မိခင်ကို တစ်ဖက်တစ်လမ်းမူကူညီရ၏။ အိမ်တွင်းသန့်ရှင်းရေးအတွက် တံမြက်လှည်းရ၏။ ရိုးရာတားမြစ်ချက်အရ နေဝင်ချိန်တွင် တံမြက်လှည်းခြင်းကိုရှောင်ကြဉ်ကြရ၏။ အိမ်ဦးခန်းရှိ ဖခင်ထိုင်သည့် သီးသန့်နေရာကို ဖုန်ခါပေးရ၏။ ဖခင်သောက်သည့်ရေတကောင်းကို ရေဖြည့်ပေးရ၏။ ဖခင်၏ရေတကောင်းထဲမှရေကို စည့်သည်များအား သောက်ခွင့်မပြုရချေ။ ဖခင်အတွက် သီးသန့်သတ်မှတ်ထားသောနေရာတွင် စည့်သည်လူစိမ်းများမထိုင်မိစေရန်အတွက် ကြပ်မတ်ပေးကြရ၏။ မိမိတို့၏ဖခင် တစ်ရပ်တစ်ကျေးသို့ ခရီးထွက်နေစေကာမူ သူ၏ရေတကောင်းထဲတွင် အမြဲတမ်းရေအပြည့်ရှိနေစေရန် ရေဖြည့်ပေးထားကြရ၏။ မိခင်သည် သမီးငယ်အား ဝါစေ့ထုတ်၊ ဝါဖန်၊ ဗိုင်းငင်စသည့် ရိုးရာဂျပုံစုတ်ရက်ကန်းဆိုင်ရာပညာကို သင်ကြားပေး၏။

သားယောက်ျားလေးတွေကမူ မိခင်အား သုံးရေ၊ သောက်ရေ ကူစပ်ပေးကြ၏။ ကျွဲနွားများကို ထိန်းကျောင်းပေးကြ၏။ ကျွဲနွားများကို တောထဲနှင့် တောင်ပေါ်ဒေသများသို့ခေါ်ဆောင်ပြီး ထိန်းကျောင်းကြရခြင်း

ဖြစ်ရာ တောထဲ၌ သားရဲတိရစ္ဆာန်များအပြင် အခြားသောမကောင်းဆိုးဝါးများရှိသည်ဟု ကလေးငယ်များ သိရှိထားကြ၏။ သို့ရာတွင် ကြောက်ရွံ့ခြင်းအလျှင်းမရှိဘဲ သွားလာလေ့ရှိကြ၏။

စာသင်ကျောင်းများမပေါ်ခင်က မိမိတို့၏ သားငယ်များကို ၇ နှစ်မှ ၁၀ နှစ်အရွယ်အတွင်း ရွာထဲရှိ မန်ကျော်၊ နာလုံ၊ ဇောတီကျောင်း စသည့်ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတစ်မျိုးမျိုးတွင် စာပေသင်ယူဆည်းပူးစေကြသည်။ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် ရှမ်းစာပေအပြင် မြန်မာစာပေ၊ သင်္ချာ၊ ပထဝီနှင့် သမိုင်းတို့ကို သင်ယူကြရသည်။ အထူးသဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ သင်ခန်းစာများကို သင်အံ့လေ့လာပြီး ကျက်မှတ်ကြရသည်။ အဆင့်မြင့်လာသောအခါ ဗုဒ္ဓကျမ်းဂန်စာပေများကို သင်ယူလေ့လာဆည်းပူးကြရ၏။

မောင်ရမ်းတို့၏ ကလေးငယ်များမွေးဖွားချိန်မှ အရွယ်ရောက်ချိန်အထိ လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးခဲ့မှုများကို အကြောင်းပြု၍ ပေါ်ထွန်းလာရသောလေ့စရိုက်နှင့် ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးတို့မှာ သူတို့သည် . . .

- (၁) ဘာသာတရားကို အလွန်ကိုင်းရှိုင်းသူများဖြစ်ကြသည်။
- (၂) ရက်ရော၍ အလွန်ပင် စည့်ဝတ်ကျေပွန်ကြသည်။
- (၃) ရဲစွမ်းသတ္တိရှိကြသည်။
- (၄) သည်းခံခွင့်လွှတ်တတ်ကြသည်။
- (၅) သနားကြင်နာတတ်ကြသည်။
- (၆) အရှက်အကြောက်တရား (ဟိရိဩတ္တပ္ပ) ကြီးမားကြသည်။
- (၇) တင်းတိမ်ရောင့်ရဲတတ်ကြသည်။
- (၈) မိသားစုစိတ်ဓာတ်ပြည့်ဝပြီး မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ပြင်းထန်ကြသည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ။

■ ပုဒ်သမ္မကျော်စဉ်း (ဒါပျိုးသားစာပေဆုရ)

သုတအလင်းပရိသတ်ကြီးအတွက် ဒီလမှာတော့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ စည် သည်လာရောက်တာ အများဆုံးနဲ့ အကြီးဆုံးအနုပညာပြတိုက်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပြီး ပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ ပဲရစ်မြို့တော်မှာရှိတဲ့ လုဗ်ပြတိုက်အကြောင်းကို ဗဟုသုတအနေနဲ့ ဖော်ပြပေးလိုက်ပါတယ်။

လုဗ်ပြတိုက် (Louvre Museum) ရဲ့တည်နေရာကတော့ ပဲရစ်မြို့ လယ်ကောင် စိန်းမြစ်ရဲ့ညာဘက်ကမ်းပါးပေါ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာ ယဉ်ကျေးမှုသမိုင်းနဲ့ အနုပညာလက်ရာတွေကို လေ့လာချင်သူတွေအတွက် လေ့လာစရာတွေ မကုန်နိုင်အောင် များလှတဲ့ ပြတိုက်တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့အထင်ကရ လုဗ်ပြတိုက်မှာ အလယ်ခေတ်ကစလို့ ၁၉ ရာစုနှောင်းပိုင်း အထိ အနောက်တိုင်းရဲ့ အနုပညာလက်ရာတွေ၊ ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်တွေ အမြောက်အမြားရှိပါတယ်။

ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး ပြတိုက် LOUVRE MUSEUM

ရှေးဟောင်းဂရိနှင့် ရောမခေတ် လက်ရာမြောက် ကျောက်ရုပ်တုကြီးတွေလဲ အများအပြားရှိပါတယ်။ ရီနေဆွန်းခေတ်လက်ရာတွေမှာဆိုရင် ဒေါ်နယ် တယ်လီ (Donatello)၊ မိုက်ကယ်အိန်ဂျလို (Michelangelo) စတဲ့အကျော်အမော်ကြီးတွေရဲ့ ကျောက်ရုပ်တုကြီးတွေရှိပါတယ်။ အခုလိုပြတိုက်ထဲ မှာ တန်ဖိုးဖြတ်မရတဲ့ အနုပညာလက်ရာတွေ၊ ပစ္စည်းတွေ၊ ပန်းချီကားတွေ အများကြီးရှိတဲ့အထဲမှာ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားတွေအကြား ရေပန်းစားတဲ့ ပန်းချီတစ်ခုကတော့ အီတလီအနုပညာ

လက်ရာရှင်ကြီး လီယိုနာဒိုဒါဗင်ချီ (Leonardo da Vinci) ရဲ့ မိုနာလီဆာ (Mona Lisa) ပန်းချီကား ဖြစ်ပါတယ်။

လုမ်ပြတိုက်အဆောက်အအုံကြီးဟာ ယခင်က တော်ဝင်နန်းတော်ဟောင်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး လုမ်နန်းတော်လို့ အမည်တွင်ခဲ့ပါတယ်။ ပြင်သစ်ဘုရင် ဘူဝီ ၁၄ (Boule XIV) က ၁၆၈၂ ခုနှစ် ဗာဆိုင်းနန်းတော်သစ်ဆီ မပြောင်းခင်အထိ ပြင်သစ်ဘုရင်အဆက်ဆက်ရဲ့နန်းတော်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၂ ရာစုမှာ

စတင်ဆောက်လုပ်ခဲ့တဲ့ ဒီအဆောက်အအုံကို ဘုရင် အဆက်ဆက် တိုးချဲ့ပြင်ဆင်ဆောက်လုပ်ခဲ့ကြတာမို့ ဒီအဆောက်အအုံကြီးရဲ့ မိသုကာလက်ရာတွေကိုက လေ့လာစရာတွေဖြစ်လာပါတယ်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံရဲ့ ပဲရစ်မြို့သမိုင်းအတွက် သိပ်ကိုအရေးပါတဲ့အဆောက်အအုံကြီးလဲ ဖြစ်ပါတယ်။

နန်းတော်ဟောင်းကြီးကို ပြတိုက်အဖြစ် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၂၇ နှစ်အကြာ အေဒီ ၁၇၉၃ ခုနှစ်က စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ စတင်ဖွင့်လှစ်စဉ်က မူလနန်းတော်မှာထားရှိတဲ့ ကျောက်ရုပ်တုတွေနဲ့ ပန်းချီကားပေါင်း ၅၃၇ ချပ်သာရှိခဲ့ပါတယ်။ ဖွင့်လှစ်ပြီး ၃ နှစ်အကြာမှာတော့ အဆောက်အအုံဟာ ယိုယွင်းလာတဲ့အတွက် ပြတိုက်ကို ပိတ်လိုက်ကာ ၁၈၀၁ ခုနှစ်တိုင်အောင် ပြင်ဆင်မှုတွေ ပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။

နောက်တက်လာတဲ့ လူဝီ ၁၈ (Louis XVIII) နဲ့ ချားလ် ၁၀ (Charles X) တို့လက်ထက် ဒုတိယပြင်သစ်အင်ပါယာကာလအတွင်းမှာလဲ စုဆောင်းမှုတွေ ပြုလုပ်ခဲ့တာကြောင့် လှစ်ပြတိုက်မှာ ပြသထားတဲ့ အနုပညာပစ္စည်းအရေအတွက် စုစုပေါင်းဟာ ၂၀၀၀၀ ဝန်းကျင်ခန့်အထိ ရှိလာခဲ့ပါတယ်။ ၁၈၇၁ ခုနှစ်မှာတော့ ပြတိုက်ကြီးနဲ့ကပ်လျက်ရှိနေတဲ့ တူလာရီနန်းတော် မီးလောင်ကျွမ်းရာကနေ ပြတိုက်ကြီးကို ကူးခဲ့ပါတယ်။ ပြတိုက်စာကြည့်တိုက်နဲ့ ဓနိုးမအနည်းငယ်ပျက်စီးခဲ့တာကလွဲလို့ ပဲရစ်မီးသတ်သမားတွေနဲ့ ပြတိုက်ပန်ယမ်းတွေကြောင့် ပြတိုက်ကြီးဟာ ကြီးကြီးမားမား ပျက်စီးခဲ့ခြင်းမရှိတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒုတိယပြင်သစ်အင်ပါယာပြိုကွဲပြီးနောက် တတိယပြင်သစ်သမ္မတနိုင်ငံကာလမှာလဲ စုဆောင်းမှုတွေ ဆက်လက်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ပြတိုက်ကြီးကိုတော့ အရင်လို တစုတစည်းတည်း ပြမထားတော့ဘဲ ဌာန ၈ ခုခွဲကာ ပြသခဲ့ပါတယ်။ အီဂျစ်ရှေးဟောင်း အရှေ့နားဒေသ၊ ဂရိ၊ အီထရူစကင်နီနဲ့ ရောမ၊ အစ္စလာမ်ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓာန်ဆာဆင်အနုပညာ၊ ပန်းချီကားပြခန်း၊ ပရင့်နဲ့ ပုံကြမ်းဆိုပြီး ခွဲခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်စဖို့ ရက်အနည်းငယ်အလိုမှာတော့ ပြတိုက်ထဲက တန်ဖိုးကြီးအနုပညာပစ္စည်းတွေကို ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှာစိုးတဲ့အတွက် ချန်ဘော့ဒ် (Chamberbord) ရဲတိုက်ကို ရွှေ့ပြောင်းခဲ့ရပါတယ်။

လက်ရှိအချိန်မှာတော့ ဒီပြတိုက်ကြီးဟာ ပစ္စည်းစုစုပေါင်း ၃၈၀၀၀ ခန့်ကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ခဲ့ပြီး ပြသထားတဲ့ပစ္စည်း အရေအတွက်ကတော့ ၃၅၀၀၀ ခန့်ရှိသွားပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအထဲမှာ ပန်းချီကားချည်းပဲ ၇၅၀၀ ခန့်ရှိပြီး ပန်းချီကားစုစုပေါင်းရဲ့ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးက ပြင်သစ်ပန်းချီဆရာတွေရဲ့ ပန်းချီကားတွေဖြစ်ပါတယ်။ လူသိအများဆုံး ပန်းချီကားဖြစ်တဲ့ မိုနာလီဆာပန်းချီကားရဲ့အရွယ်အစားဟာ အနည်းငယ်သေးငယ်ပြီး ၂၁ လက်မ x ၃၀ လက်မ အရွယ်အစားသာရှိပါတယ်။ ဒီပြတိုက်ထဲမှာ ပြသထားတဲ့ အနုပညာပစ္စည်းတစ်ခုစီကို စက္ကန့် ၃၀ ပဲကြည့်မယ်ဆိုရင်တောင် ပြသထားတဲ့ပစ္စည်းအားလုံးကိုကြည့်ဖို့ ရက်ပေါင်း ၁၀၀ ဆက်တိုက် မရပ်မနားကြည့်မှရမယ်လို့ဆိုရလောက်အောင် ဒီပြတိုက်ကြီးက ကြီးမားလှပါတယ်။

မူလကတည်းက နာမည်ကြီးလူသိများတဲ့ ပြတိုက်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ဒါဗင်ချီကုတ်စာအုပ်နဲ့ မင်းသားကြီးတွမ်ဟန့် ရိုက်ကူးခဲ့တဲ့ရုပ်ရှင်တွေကြောင့် ဒီပြတိုက်ကြီးကို စိတ်ဝင်စားသူ လွန်စွာများလာခဲ့ပါတယ်။ အီဂျစ်ပြခန်းမှာတော့ ဘီစီ ၄၀၀၀ ကနေ အေဒီ ၄ ရာစုအတွင်းက နိုင်းမြစ်ဝှမ်းယဉ်ကျေးမှုအနုပညာပစ္စည်းပေါင်း ၅၀၀၀၀ ခန့်ကို ထိန်းသိမ်းထားပါတယ်။ ရှေးခေတ် အီဂျစ်၊ အလယ်ခေတ် အီဂျစ်ဘုရင်နိုင်ငံ၊ ခေတ်သစ်ဘုရင်နိုင်ငံ အနုပညာလက်ရာတွေကို သာမက ရောမ၊ တော်လမီ၊ ဘိုင်ဇင်တိုင်း ခေတ်တိုင်အောင် အနုပညာပစ္စည်းပေါင်းများစွာရှိနေပြီး ကမ္ဘာပေါ်မှာတော့ အီဂျစ်ရှေးဟောင်းအနုပညာပစ္စည်းတွေ တစုတဝေးတည်းရှိနေတဲ့ အကြီးဆုံးနေရာလဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အရှေ့နားဒေသပြခန်းဆိုတာကတော့ မက်ဆို

ပိုတေးမီးယားဒေသတစ်ဝိုက်က ပစ္စည်းတွေကို ဆိုလို ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီပြခန်းကိုတော့ လီဗနွန်၊ မက်ဆို ပိုတေးမီးယား(အီရတ်)၊ ပါရှား(အီရန်)ဆိုပြီး ကဏ္ဍ ၃ ခု ထပ်မံခွဲကာ ပြသထားပါတယ်။ ဟမ်မုရာဘီကိုခဥပဒေ ကျောက်တုံးအပါအဝင် လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ထောင်ချီကာလ က မက်ဆိုပိုတေးမီးယားဒေသတစ်ဝိုက် ရှေးဟောင်း ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်ပစ္စည်းတွေဟာ ဒီနေရာမှာ တစုတဝေးတည်း ရှိနေပါတယ်။

ဂရိ ရောမပြခန်းမှာတော့ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၁၂၀၀၀ ခန့်ကနေ အေဒီ ၆ ရာစုအထိ ပစ္စည်းတွေကို ထိန်းသိမ်းထားပါတယ်။ ဒီပြခန်းဟာ ပြတိုက်ကြီးရဲ့ သက်တမ်းအရင့်ဆုံးပြခန်းဖြစ်ပြီး ထိန်းသိမ်းထားတဲ့ ပစ္စည်းတွေထဲမှာ ပြင်သစ်ဘုရင်ပထမဖရန်စစ်ရဲ့ တော်ဝင်နန်းသုံးပစ္စည်းတွေလဲ ပါဝင်နေပါတယ်။ ဘီစီ ၁ ရာစုဝန်းကျင်လောက်ဖြစ်တဲ့ မီးနပ်စ်နတ်သမီး ရုပ်တုအပါအဝင် စကျင်ရုပ်တုပေါင်းများစွာရှိနေပါ တယ်။ ဟယ်လင်းနစ်ယဉ်ကျေးမှုအနုပညာလက်ရာ တွေအပြင် ရှေးခေတ်ဂရိ အိုးပေါင်း ၁၀၀၀ ခန့် ရှိနေပါတယ်။ ကျောက်ရုပ်တုတွေအပြင် ကြေးရုပ်တု၊ ရောမပန်းချီကားအချို့နဲ့ လက်ဝတ်ရတနာပစ္စည်းတွေ ကို ပြသထားပါတယ်။

အစ္စလာမ်အနုပညာပြခန်းကတော့ အသစ် ထပ်မံတိုးပြီး ဖွင့်လှစ်ထားတဲ့ ပြခန်းဖြစ်ပါတယ်။ တိုက်ကြီး ၃ တိုက်ကနေ နှစ်ပေါင်း ၁၃၀၀ အတွင်း သက်ဟမ်းရှိ အစ္စလာမ်ဆိုင်ရာ မေးဟောင်းပစ္စည်း ပေါင်း ၅၀၀၀ ကျော်ဟာ ဒီပြခန်းမှာရှိနေပါတယ်။ ဒီအထဲမှာ ၁၀ ရာစုလက်ရာဆင်စွယ်ဘူး Pyxide d'al-Mughira၊ ၁၄ ရာစု အစ္စလာမ်အနုပညာမြောက် ပစ္စည်းတစ်ခုဖြစ်တဲ့ Baptistere de Saint Louis၊ ၁၀ ရာစုက ပါရှားကဗျာရှည်ကြီး Shahnameh အပါအဝင် ပါရှားကဗျာဆရာကြီး Ferdowsi ရေးသား ခဲ့တဲ့စာအုပ်၊ ဆီးရီးယားသတ္တုအနုပညာတစ်ခုဖြစ်တဲ့ Barberini Vase တို့လဲ ပါဝင်နေပါတယ်။

ရုပ်တုပြခန်းနဲ့ ပန်းချီပြခန်းတွေမှာတော့

လီယိုနာဒိုဒါဗင်ချို၊ မိုက်ကယ်အိန်ဂျလို စတဲ့စွယ်စုံ အနုပညာရှင်ကြီးတွေရဲ့ ရုပ်တုတွေ၊ ပန်းချီကားတွေ အပါအဝင် ထောင်နဲ့ချီပြီး ပြသထားပါတယ်။ ပြတိုက် အဆောက်အအုံကြီးရှေ့မှာရှိတဲ့ မှန်ပိရမစ်ကြီးကတော့ တရုတ်-အမေရိကန်ဗီသုကာပညာရှင် I.M.Pei (Ieoh Ming Pei) ရဲ့ လက်ရာဒီဇိုင်းဖြစ်ပါတယ်။ ပြတိုက်ရဲ့ အဓိကဝင်ပေါက်ဖြစ်တဲ့ ဒီမှန်ပိရမစ်ကြီးကို ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှာ တည်ဆောက်ပြီးစီးခဲ့ပါတယ်။ ဒီမှန် ပိရမစ်ကြီးဟာ အောက်ခြေတစ်ဖက်စီ အလျား ၁၁၂ ပေ၊ အမြင့် ၇၁ ပေရှိကာ စတုရန်းပေ ၁၁၀၀၀ အကျယ်ရှိပါတယ်။

စတုရန်းမီတာ ၇၀၀၀၀ ကျော်ကျယ်တဲ့ ဒီ ပြတိုက်ကြီးဆီကို ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားတွေ အလာ များတဲ့နေရာသီဆို နေ့စဉ်နေ့တိုင်း လူဦးရေ ၅၀၀၀၀ နဲ့အထက် လာရောက်လည်ပတ်ကြပါတယ်။ ယခု အချိန်မှာတော့ ကိုဗစ်ရောဂါအခြေအနေတွေကြောင့် ပြတိုက်ကြီးထဲဝင်ခွင့်ပြုသူအရေအတွက်ကို ကန့်သတ် ထားပါတယ်။ ပြတိုက်ထဲကိုဝင်ဖို့ အွန်လိုင်းကနေ ကြိုပြီးတော့ စာရင်းပေးထားဖို့လိုပါတယ်။

၂၀၁၉ ခုနှစ်မှာဆိုရင် လှစ်ပြတိုက်ကြီးကို လာရောက်လည်ပတ်ခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားအရေ အတွက်ဟာ ၉ ဒသမ ၆ သန်းခန့်ရှိခဲ့ပြီး ကမ္ဘာပေါ်မှာ လာရောက်သူအများဆုံးပြတိုက်အဖြစ် မှတ်တမ်းဝင်ခဲ့ ပါတယ်။ လာလည်သူများလွန်းတာကြောင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ်ကဆိုရင် ဒီပြတိုက်ကြီးရဲ့ ပင်ငွေဟာ ဒေါ်လာ သန်း ၂၃၀ ကျော်အထိ ရှိခဲ့ပြီး ဝန်ထမ်းဦးရေ ၂၀၀၀ ခန့်ကိုလဲ ခန့်ထားရကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါတယ်။

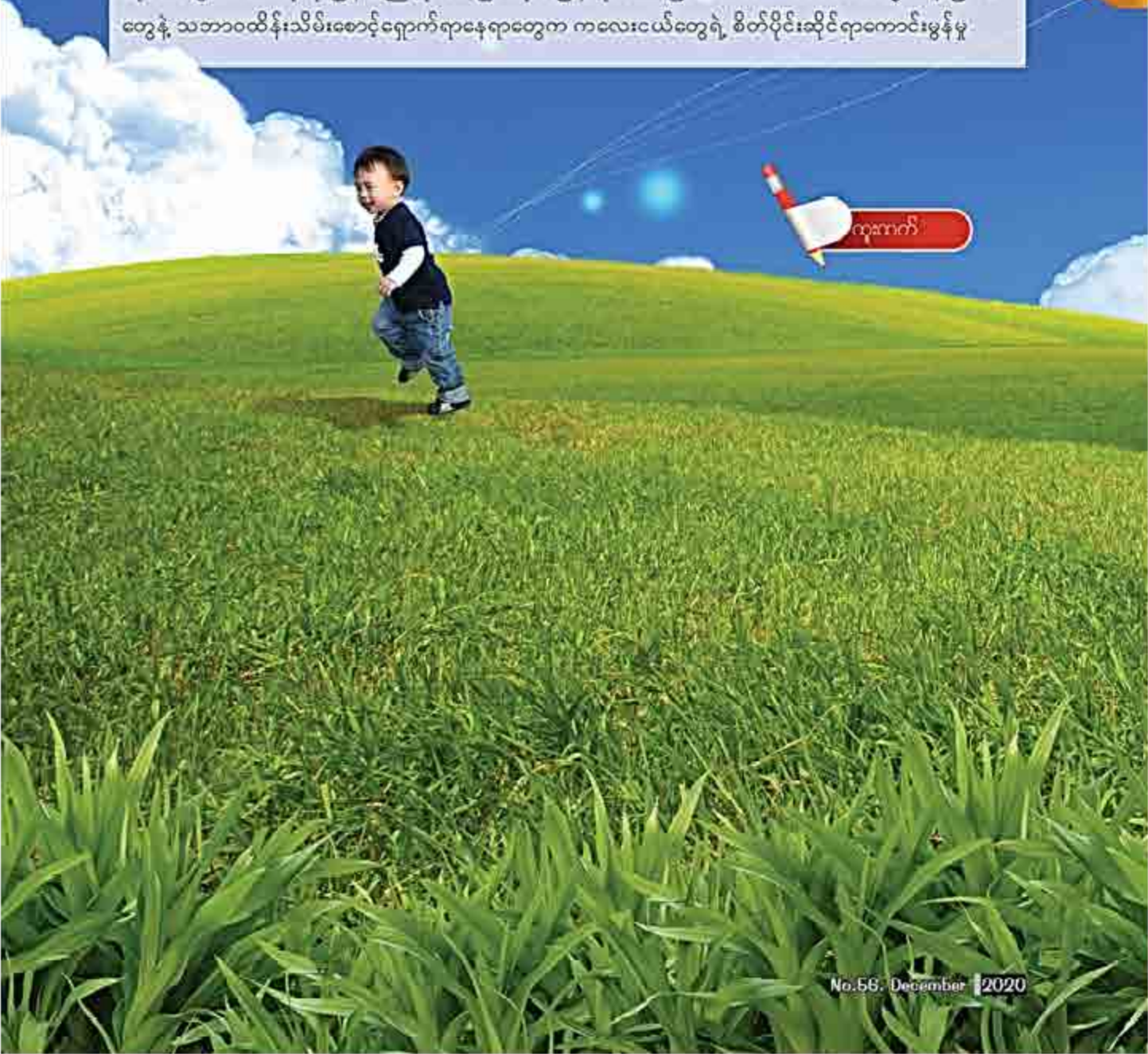
■ ကောင်းစစ်ဟန်

Source: Thutazone and Louvre Museum Wikipedia.

ကလေးများ၏ စိတ်ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရည်ပြည့်စုံရေးအတွက် စိမ်းလန်းသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်စေခြင်း

ကလေးတွေရဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကျန်းမာရေးနဲ့ စာသင်ကျောင်းမှာ စွမ်းဆောင်ရည်တိုးတက်စေဖို့အတွက် စိမ်းစိုတဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်မှာ များများအချိန်ကုန်ဆုံးစေပြီး 'Screen Time' လို့ခေါ်တဲ့ ဖုန်း၊ တက်ဘလက်၊ လက်တော့ပုံ၊ ဂိမ်းကစားခြင်းနဲ့ ရုပ်မြင်သံကြားတွေကို ကြည့်ရှုအချိန်ကုန်ဆုံးမှုတွေကို လျှော့ချရမှာဖြစ်တယ်လို့ မကြာသေးမီက သုတေသနပြုလုပ်မှုတစ်ရပ်မှာ ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။ ဒီသုတေသနစစ်တမ်းကို ဩစတြေးလျနိုင်ငံ၊ အဒယ်လိုက်တက္ကသိုလ်က ကမ္ဘာတစ်ဝန်းမှာပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ သုံးသပ်ချက် ၁၈၆ ခုကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ထုတ်ပြန်လိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ သစ်တောတွေ၊ ပန်းခြံတွေနဲ့ သဘာဝထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရာနေရာတွေက ကလေးငယ်တွေရဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကောင်းမွန်မှု

နဲ့ ပညာရေးအောင်မြင်မှုတို့ကို အပြုသဘောဆောင် သက်ရောက်မှုတွေရှိနိုင်တယ်လို့ ဒီစစ်တမ်းမှာ ဆိုပါတယ်။

Screen Time များပြားမှုက စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရလဒ်ဆိုးတွေဖြစ်တဲ့ စိတ်ကျန်းမာရေးအားနည်းလာမှု၊ မှတ်ဉာဏ်ဆိုင်ရာလုပ်ဆောင်ချက်လျော့နည်းလာမှုနဲ့ ပညာရေးဘက်မှာ အာရုံစူးစိုက်မှုလျော့ကျလာခြင်းတွေကိုဖြစ်စေနိုင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ယေဘုယျအားဖြင့် လူမှုစီးပွားအားနည်းတဲ့ နောက်ခံရှိ ကလေးငယ်တွေဟာ စိမ်းလန်းတဲ့တောတောင်ရေမြေတွေကို ထိတွေ့မှုအားနည်းနေပြီး မျှော်မှန်းထားတာထက်တောင် ပိုဆိုးတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ သူတို့ဟာ Screen Time သုံးစွဲမှုမြင့်မားပြီး သူတို့ရဲ့ပတ်ဝန်းကျင်က သဘာဝရေမြေတွေနဲ့ ထိတွေ့မှုနည်းပါးတယ်လို့ တောင် သြစတြေးလျ၊ အဒယ်လိုက်တက္ကသိုလ်က တစ်ဆီယာအော့စ်ဝဲလ်ကဆိုခဲ့ပါတယ်။

ကမ္ဘာတစ်ဝန်းမှာ ကလေးနဲ့ဆယ်ကျော်သက်တွေအကြား စိတ်ကျန်းမာရေးချို့တဲ့လာမှုက ကမ္ဘာ

တစ်ဝန်းတိုးမြှင့်လာပြီး စိတ်ကျဆင်းမှုနဲ့ စိုးရိမ်ပူပန်မှုတွေက လူ့ဘဝအရည်အသွေးကျဆင်းလာမှုရဲ့ အဓိကအကြောင်းအရင်းတွေဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ကလေးဘဝနဲ့ ဆယ်ကျော်သက်ဘဝတွေမှာ စိတ်ကျဝေဒနာနဲ့ စိတ်ပူပန်မှုဝေဒနာတွေကို ခံစားခဲ့ရတဲ့အတွေ့အကြုံရှိသူတွေဟာ အသက်အရွယ်ရလာတဲ့အခါ စိတ်ကျန်းမာရေးအားနည်းမှုအန္တရာယ် ပိုမိုမြင့်မားမည်ဟု ကျွမ်းကျင်သူများဆိုကြပါတယ်။ ကလေးတွေကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ထိတွေ့စေခြင်းမှာ သူတို့ရဲ့သိပ္ပံပညာဆိုင်ရာ နားလည်သဘောပေါက်မှုကို တိုးတက်စေနိုင်ပြီး စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖိစီးမှုတွေကိုလဲ ဖြေလျော့စေနိုင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါ့အပြင် သစ်ပင်နဲ့ စိမ်းလန်းတဲ့တောတောင်ရေမြေဆိုင်ရာရုပ်ပုံတွေကို ချိတ်ဆွဲကြည့်ရှုခြင်းကလဲ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအလားအလာတွေကို ထိရောက်စေနိုင်တယ်လို့ဆိုပါတယ်။

အော့စ်ဝဲလ်နဲ့ မိတ်ဆွေသုတေသီတွေဟာ ကလေးတွေနဲ့ ဆယ်ကျော်သက် ၁၈၆ ဦးရဲ့ စိတ်

ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးဆိုင်ရာအောင်မြင်မှုတွေနဲ့ Screen ရှေ့မှာ အသုံးပြုတဲ့အချိန်တွေကို လေ့လာ ဆန်းစစ်ခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ထဲက ၁၁၄ ဦးကို Screen Time ၅၈ ဦးကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ထိတွေ့ချိန်ပေးပြီး ကျန်တဲ့ ၁၄ ဦးကိုတော့ ၂ ခုစလုံး နဲ့ပတ်သက်တဲ့လေ့လာမှုတွေ ပြုလုပ်ခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဟာ နည်းပညာ မြင့်မားသည့်ခေတ်တွင် လူငယ်များ၏စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကောင်းမွန်ရေးအတွက် အသုံးပြုနိုင်တဲ့ ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေးအရင်းအမြစ်တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ အခု လေ့လာခဲ့တဲ့ Screen Time သုတေသနက ယခင် နည်းပညာဟောင်းတွေဖြစ်တဲ့ ရုပ်မြင်သံကြား၊ ဗီဒီယို ဂိမ်း၊ ကွန်ပျူတာတွေနဲ့ဆက်စပ်ပြီး အနာဂတ်သုတေ သနတွေမှာတော့ စမတ်ဖုန်းနဲ့ တက်ဘလက်တွေလို သယ်ယူရလွယ်ကူတဲ့ နည်းပညာပစ္စည်းတွေရဲ့ စိတ် ပညာဆိုင်ရာသက်ရောက်မှုတွေကို အလေးပေးလုပ် ဆောင်ရအုံးမယ်လို့ သိရပါတယ်။ ဆယ်ကျော်သက်နဲ့ ကလေးဘဝစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာထိခိုက်အားနည်းမှု အတွေ့ အကြုံတွေက ဒီလူတစ်ယောက်ရဲ့ ဘဝတစ်လျှောက် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာလမ်းကြောင်းမှာ ထိခိုက်သက်ရောက် မှုတွေရှိနိုင်ပါတယ်။

အထူးသဖြင့် ကာကွယ်ခြင်းက လူငယ်တွေ အပေါ်မှာ စိတ်ကျန်းမာရေးကိုထိခိုက်မှု၊ သို့မဟုတ် အကူအညီဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ယိတွေ့မှုတွေအတွက် အရေး

ကြီးပါတယ်။ မိဘ၊ ဆရာနဲ့ သုတေသီမူဝါဒချမှတ် သူတွေက လူငယ်တွေကို အချက်အလက်အထောက် အထားတွေနဲ့ ကူညီခြင်းဟာ ဖန်သားပြင်အခြေပြု နည်းပညာပစ္စည်းတွေရဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအပေါ် သက်ရောက်မှုတွေကို နားလည်စေရာမှာ အထောက် အကူပြုပါတယ်။ ကလေးတွေကို Screen Time အသုံးပြုမှုလျှော့ချဖို့ မဖြစ်မနေ ဒီအစီရင်ခံစာက တိုက်တွန်းတယ်လို့ မယူဆဖို့ လန်ဒန်မြို့ King College က ပါမောက္ခ Dame Til Wykes က ဆိုပါတယ်။ “ဒါက ကလေးတွေ သူတို့အချိန်ကို ကယ်လိုသုံးစွဲနေတယ်ဆိုတာရယ်၊ အချို့ကို ကယ်လို ရော့တွေအသုံးပြုရမယ်ဆိုတာရယ်နဲ့ပဲ ဆိုင်ပါတယ်။ ပျိုဖော်ဝင်စလူငယ်တွေအနေနဲ့ မိသားစုနဲ့ အချိန် အပြင် အခြားလူမှုရေးဆိုင်ရာ ထိတွေ့မှုတွေကလဲ လိုအပ်ပါတယ်”လို့ Dame က ဆိုပါတယ်။ Screen Time မှာ အမှန်တကယ် ဘာတွေပါဝင်နေတယ်ဆို တာ ကွဲပြားခြားနားတဲ့အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွေရှိ နေပြီး အပြုသဘောရော၊ အနုတ်သဘောပါဆောင်နေ ပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ် Lock- down ကာလမှာ ဂိမ်းတွေကစားတာ၊ ဆိုရှယ်မီဒီယာ အသုံးပြုတာတွေဟာ ကလေးတွေကို သူငယ်ချင်းတွေ နဲ့ ထိတွေ့မှုရှိစေပြီး စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကျန်းမာရေး ကောင်းမွန်စေဖို့ မရှိမဖြစ်လိုအပ်တယ်လို့လဲ ဆိုပါ တယ်။ “စိတ်ပညာရှင်အများအပြားက Screen တွေနဲ့ ဝေးရာကိုသွားဖို့ ကြိုးစားခြင်းကို သဘောမတူကြပါ

ဘူး၊ အဓိကအချက်ကတော့ Screen တွေနဲ့ ထိတွေ့ခြင်းကနေ အမြင့်ဆုံးအကျိုးကျေးဇူးတွေရရှိဖို့နဲ့ အန္တရာယ်ရှိနိုင်တဲ့သက်ရောက်မှုတွေကို လျော့ချဖို့ဖြစ်ပါတယ်” လို့ အရှေ့လန်ဒန်တက္ကသိုလ်က ဒေါက်တာဝက်စ်က သုံးသပ်ခဲ့ပါတယ်။

အမေရိကန်လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်တဲ့ Child Mind Institute ကတော့ ကလေးတွေရဲ့စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကို အလေးပေးဆောင်ရွက်နေပြီး ကလေးငယ်တွေ အိမ်ပြင်ပကိုထွက်ရင် ရရှိမဲ့အကျိုးတွေကို စာရင်းပြုစုပြခဲ့ပါတယ်။ အိမ်ပြင်ပမှာကစားတဲ့ကလေးငယ်တွေက အိမ်တွင်းမှာကစားတဲ့ကလေးတွေထက် ပိုမိုစမတ်ကျပျော်ရွှင်မှုနဲ့ အာရုံစူးစိုက်မှုကောင်းစေပြီး စိုးရိမ်ပူပန်မှုပိုနည်းကြကြောင်း ပြောပါတယ်။

ကလေးတွေရဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာတိုးတက်မှုအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်က ဒီအချက်တွေဟာ အထောက်အကူပြုတယ်လို့ ဆိုပါတယ်-

- ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်နိုင်တယ်။
- ဖန်တီးမှုနဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သန်းကောင်းမွန်စေတယ်။

- တာဝန်ယူမှုကို သင်ကြားပေးတယ်။
- ကွဲပြားခြားနားမှုနဲ့ ထိတွေ့တဲ့ပြန်မှုကိုပေးစွမ်းတယ်။
- ကလေးတွေ လှုပ်ရှားသွားလာမှုရရှိစေတယ်။
- သူတို့ကို ကွေးခေါ်မှုလုပ်ဆောင်စေတယ်။
- စိတ်ဖိစီးမှုနဲ့ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှုကို လျော့ချပေးတယ်။ ။

■ ထူးထက်

Ref: Mail Online

ပင်းကေရင်နှင့် ဘုန်း၊ လက်ရုံး၊ နှလုံး

ဧရာဝတီမြစ်ကို ဖြတ်သန်းတိုက်ခတ်လာသည့်လေ
 က အေးမြနေသည်။ ဟစ်ဖက်ကမ်း စိမ်းညိုညိုစစ်ကိုင်း
 တောင်ရိုးဘုရားစေတီပုထိုးများကို လှမ်းမြင်နေရသည်။ ဧရာဝတီ
 မြစ်ရေတိုးနေသဖြင့် တစ်ချက်တစ်ချက် လှိုင်းကြက်ခွပ်တွေက
 ကမ်းကိုလာရိုက်သည်။ ရတနာပုံတံတားအသစ်နှင့် စစ်ကိုင်းတောင်
 ရှုခင်းက လှနိုင်လှန်းသည်။ စစ်ကိုင်းသည် ပင်းယနှင့်ခေတ်ပြိုင်မြို့ပြ
 နိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဘုရင်ဧကရာဇ်တို့သည် မိမိတို့ဘုန်းလက်ရုံး
 ကို ဆန့်တန်းရင်း နိုင်ငံပြုစစ်ပွဲများကို ဆင်ခွဲကြသည်။ ကျူးကျော်စစ်ကို
 ခုခံကြသည်။ အမျိုးဘာသာသာသနာကို စောင့်ရှောက်ချီးမြှင့်ကြသည်။
 ဘာသာသာသနာကိုစောင့်ရှောက်ရင်း မိမိတို့နှလုံးရည်ကို အခွင့်
 သာတိုင်းပြုသကြသည်။ ဘုရားစေတီပုထိုးများ

ကိုလည်း တည်ဆောက်ကြသည်။ ပြုပြင်ကြသည်။ ဘုရားစေတီပုထိုးများကိုတည်ဆောက်ရင်းနှင့်ပင် နိုင်ငံကိုလည်း တည်ဆောက်ကြသည်။ ထို့နောက်တွင်မှ စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဖြစ်ပေါ်လာ၏။ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်သော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ်ဖြင့် အိမ်နီးချင်းတိုင်းနိုင်ငံများနှင့် ထီးဆောင်းဘုရင်အပေါင်း၏ အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ရိုသေခန့်ညားခြင်းခံရအောင် လက်ရုံးရည်၊ နှလုံးရည်ကိုပြုကြသည်။

ပုဂံမင်းဆက် နောက်ဆုံးဘုရင်ဖြစ်သူ နရသီဟပတေ့မင်းကြီး၏ ကောင်းမှုဟုဆိုရသော မင်္ဂလာစေတီရှိ၏။ ကုန်းဘောင်မင်းဆက် ဗဒုံမင်း (ဘိုးတော်) လက်ထက်ကတည်ဆောက်ခဲ့သော မပြီးပြတ်ခဲ့သေးသည့် ပုထိုးတော်ကြီးလည်း ရှိသည်။ ပဒေသရာဇ်မင်းဧကရာဇ်လက်ထက်တွင် တည်ဆောက်ခဲ့သောပုထိုးများဖြစ်ကြသည်။ နရသီဟပတေ့မင်းလက်ထက်တွင်

လူမှုစီးပွားရေးဘဝ ဆိုးရွားကျပ်တည်းနေသောအချိန်အခါများတွင် စရိတ်စကကြီးလှသော သူကြီးဘုရား၊ ရွာသားကောင်းမှုအလုပ်လုပ်ရခြင်းဖြစ်ကာ ပုဂံပြည်သူပြည်သားများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များဖြစ်သည့်တိုင်အောင် နရသီဟပတေ့မင်းကြီး၏ ကောင်းမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ပင်ပန်းငြိုငြင်လာကြဟန်ရှိ၏။ ထိုအခါ ပုဂံပြည်သူပြည်သားများသည် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးကို ခြောက်လှန့်တိုက်ခိုက်ရန်အတွက် 'ဘုရားလည်း ပြီး၊ ပြည်ကြီးလည်း ပျက်'ဆိုသော အတိတ်တဘောင်လက်နက်ကို အသုံးပြုခဲ့ကြဟန်တူ၏။ ဟူးရားပုဏ္ဏားတို့ကလည်း ဤကောင်းမှုကြီးပြီးလျှင် ပုဂံပြည်ထောင်ပျက်လတ္တံ့ဟု ဝိုင်း၍ဘေးတီးပေးခဲ့ကြပုံရ၏။ ကုန်းဘောင်စေတီ ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက်က မြန်မာနိုင်ငံကို တရုတ်တို့ကျူးကျော်ခဲ့ကြသည်။ တရုတ်တို့

သည် ၁၇၆၉ ခုနှစ်တွင် တရုတ်စစ်သူကြီး ကွေ့စွေဗိုလ် ငြိမ်းချမ်းရေးကမ်းလှမ်းလွှာ လာရောက်ပို့ဆောင်ပြီး ကောင်းတုံစာချုပ်ချုပ်ဆိုအပြီး နောက်ပိုင်း တရုတ် ကျူးကျော်စစ် ထပ်မံဖြစ်ပွားခြင်းမရှိသကဲ့သို့ တရုတ် နှင့် သံတမန်ဆက်ဆံရေးကောင်းမွန်သလို အလောင်း ဘုရားလက်ထက် ဟိုင်းကြီးကျွန်းအရေးအခင်းပြီးက တည်းက ငြိမ်နေသည့် အင်္ဂလိပ်ကလည်း နိုင်ငံအခြေ အနေကိုစောင့်ကြည့်နေသည့်သဘောရှိသည်။ ဗဒုံမင်း လက်ထက် သားတော်မဟာဥပရာဇာကို ဦးစီးစေ၍ ရခိုင်မည်ဝတီကို သိမ်းယူခြင်း၊ မုတ္တမ၊ ထားဝယ်သို့ ယိုးဒယားမင်းကျူးကျော်မှုကို နှိမ်နင်းခြင်း၊ မဟာဥပ ရာဇာက ဇင်းမယ်သို့ စစ်ချီခြင်း၊ ဗဒုံမင်းက မုတ္တမသို့ စစ်ချီခြင်း စသည့်နိုင်ငံပြုစစ်ပွဲများရှိခဲ့သလို တရုတ် သံနှင့် ကာလကတ္တားမှရောက်လာသည့် အင်္ဂလိပ်သံတို့ အတွက် တောင်သမန်အင်းတောင်ဘက်တွင် ပုံစံတူ သံတဲ ၂ ဆောင် ဆောက်လုပ်ရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်လည်း ပုထိုးတော်ကြီးတည်ဆောက်ရေးအတွက် ကြိုးစား လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ လူတစ်ဦးလျှင် တစ်နေ့ အုတ်ချပ် ရေ ၃၀၀ ပြီးစီးအောင် လုပ်ဆောင်စေဟု ၁၈၀၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်တွင် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့သလို လက်ရွေးကြီးသား ရခိုင်လှေသင်းသားတို့ကိုအမျိုး သားငယ်များနည်းတူ အုတ်လုပ်ရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့ သည်။ ဗဒုံမင်းနတ်ရွာစံသည်အထိ ပုထိုးတော်ကြီးက မပြီးပြတ်ခဲ့။ အင်္ဂလိပ်တို့က အမရပူရနန်းတွင်းအခြေ

အနေများကို သာသနာပြုကုန်သည်များ၊ သူလျှိုများ၊ ဒလန်များနှင့် နည်းမျိုးစုံဖြင့် သတင်းစုဆောင်းလျက်ရှိ သည်။ အလောင်းဘုရားလက်ထက် အကြွေးကိုဆပ်ရန် စိတ်ရှည်ရှည်နှင့် စောင့်ဆိုင်းလျက်ရှိသည်။

သမိုင်းဆိုသည်ကား လွန်လေပြီးသောတစ်ချိန် က လူတို့၏မသိမိုက်မမှုများနှင့် ယင်းမသိမိုက်မမှု များပေါ်တွင်အခြေခံကာ လူတို့ကျူးလွန်ခဲ့ကြသော ရာဇဝတ်မှုခင်းကြီးများရှိခဲ့သည်။ ယင်းရာဇဝတ် မှုခင်းကြီးများအကြောင်း၊ လူအနွယ်ဝင်များ ဒုက္ခ ပင်လယ်ဝေခဲ့ကြရသောအကြောင်းအရာနှင့် အဖြစ် အပျက်အရပ်ရပ်၏ အပေါင်းအစုမျှသာဖြစ်သည်ဆို သော ပြင်သစ်တွေးခေါ်ပညာရှင် ဗော်တိုင်ရာ၏ ဖွင့်ဆိုချက်ကိုစဉ်းစားရင်း၊ မင်းဧကရာဇ်တို့၏ ဘုန်း၊ လက်ရုံးကို ဧရာဝတီကမ်းနံဘေးတွင်ထိုင်၍ စစ်ကိုင်း ဘက်ကမ်းက စေတီပုထိုးများကိုကြည့်ရင်း လောကဓံ အတက်အကျကိုရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည့် နိုင်ငံသမိုင်းကို ဆင်ခြင်ကြည့်မိသည်။

ဧရာဝတီ၏ လတ်ဆတ်သောလေကိုရှုရင်း အင်းဝခေတ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်အထိ အတွေးများ ရောက်သည်။ ဧရာဝတီကလည်း တသွင်သွင်စီးဆင်း နေသည်။ သူကြိုတွေ့ခဲ့ရသော ခေတ်အဆက်ဆက် ဖြို့ပြနိုင်ငံများသမိုင်းနှင့် ပဒေသရာဇ်တို့၏ အတက် အကျနှင့် ရေတွင်ပျောက်၍ လုပ်ကြံခံရသောသူတို့၏ သမိုင်းကိုလည်း သူ့ရင်ထဲ၌သိမ်းထားရင်း စီးဆင်း မပြတ် ခေတ်အဆက်ဆက်တိုင်ရှိနေဦးမည်။ စစ်ကိုင်း

ခေတ်သည် နှစ်ပေါင်း ၄၂ နှစ်အတွင်း မင်းဆက်ပေါင်း ၇ ဆက်အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ ပင်းယတစ်စီးရှင် သီဟသူနှင့် မြောက်နန်းမိဖုရား၏ သားတော်အသင်္ခယာစောယွမ်းက စစ်ကိုင်းမြို့ကို ၁၃၁၅ ခုနှစ်တွင်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး မြောက်ဘက်တစ်လွှား၌ လက်နက်စွဲကိုင်တော်လှန်ပြီး သီရိအသင်္ခယာအမည်ခံ၍ မြောက်ဘက်၌ အုပ်စိုးခဲ့သည်။ ၁၃၆၄ ခုနှစ်တွင် သတိုးမင်းဖျားတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် စစ်ကိုင်းမြို့ပျက်သည်။ ထို့အတူ ပုဂံကို တရုတ်တပ်များ လာရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့စဉ်က အောင်မြင်စွာခုခံတွန်းလှန်ခဲ့သည့် ရှမ်းညီနောင် ၃ ဦးတွင် ညီတော်အငယ် သီဟသူတည်ခဲ့သည့် ပင်းယသည်လည်း ခရစ်နှစ် ၁၃၆၄ ခုနှစ်တွင် သတိုးမင်းဖျားကြောင့် ပျက်စီးခဲ့သည်။

သက်ဦးဆံပိုင်ပဒေသရာဇ်ခေတ်၌ အာဏာရမ္မက်ကြောင့် ဘုရင်ကိုသတ်လျှင် ဘုရင်ဖြစ်သည့် ခေတ်၌ သားက အဖေကို သတ်သည်။ ညီကို အစ်ကိုက လုပ်ကြံသည်။ အတိုးကို မြေးက လုပ်ကြံသည်။ ပင်းယခေတ်တွင်တော့ အစ်ကိုက ညီဖြစ်သူကို အေးဆေးသာယာစွာ ထီးနန်းလွှဲပေးခဲ့သည်။ ၁၃၂၂ ခုနှစ်တွင် ဥဇနာမင်းသည် အနုရုဒ္ဓါမဟာမိပတိဘွဲ့ခံ၍ အင်းဝထီးနန်းကို ဆက်ခံသည်။ အမိတူ၊ အမိကွဲညီတော်ဖြစ်သည့် ပင်လယ်စားကျော်စွာမှ ဆင်ဖြူငါးစီး ရသည့်အကြောင်းပန်ကြားသော် “ငါ့ညီ ငါ့စည်းစိမ်ကိုယူပါတော့၊ ငါမူကား ငါ့ကောင်းမှု စကား ၇ ကျောင်း

ကို လှူ၍နေတော့မည်” ဟုဆိုကာ ညီတော်အား နန်းအပ်လေသည်။ သို့ဖြင့် ဥဇနာမင်းက နန်းတော်အနောက် တံခါးမှထွက်လျှင် ညီဖြစ်သူ ငါးစီးရှင်ကျော်စွာက အရှေ့တံခါးမှဝင်၍ မင်းပြုလေသည်။ ပဒေသရာဇ်တွင် သခင်ဖြစ်သူအတွက် နောက်လိုက်ကျွန်ကလည်း ဘုရင်ကို သတ်သည်။ အဖေဘုရင်ဖြစ်ရေးအတွက် မြေးလုပ်သူက အဘိုးကိုသတ်သည်။ မိဖုရားတွေကလည်း အာဏာကိုချုပ်ကိုင်နိုင်ရေးအတွက် နန်းတော်အတွင်း ခြယ်လှယ်သည့်ခေတ်ကြီးတွင် အလွန်လှသည့် နန်းစွန့်ခြင်းအဖြစ် မှတ်မှတ်ရရှိမိသည်။ ဥဇနာလည်း ဆိုသည့်အတိုင်း စကား ၇ ကျောင်းတွင် နေထိုင်ကုသိုလ်ပွားများလျက် နှစ်အနည်းငယ်အကြာတွင် မကွေရာဝန်းကျင်တွင် တောထွက်သွားလေသည်။

ဆင်ဖြူတွေရတိုင်း ဘုန်းတန်ခိုးကြီးလေသလား ဆိုသည့် အတွေးကရောက်သည်။ ထိုခေတ်၊ ထိုအခါတွင်တော့ ဆင်ချင်းစီးချင်းထိုးလျှင်၊ ဆင်တပ်ချင်းယှဉ်လျှင်တော့ ဆင်ဖြူဘက်က အသာရလေ့ရှိသည်။ ဆင်ဖြူသည် ဘုန်းတန်ခိုးကို ကိုယ်စားပြုသည်ဟုယုံကြည်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ငါးစီးရှင်ကျော်စွာသည် နန်းစံသက် ၉ နှစ်၊ အသက် ၅၂ နှစ်၌ နတ်ရွာစံသည်။

တစ်စီးရှင်သီဟသူတည်ထောင်ခဲ့သည့် ပင်းယသည် ၁၃၆၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ပျက်ခဲ့သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၃၆၄ ခုနှစ်၊ မေလတွင် စစ်ကိုင်းပျက်ခဲ့သည်။ သတိုးမင်းဖျားသည် ဘာထွေးတော် ပင်းယဘုရင်မင်းပြောက်နှင့်

နောင်တော်စစ်ကိုင်းဘုရင် ဥနောပြောင်တို့ကို လုပ်ကြံပြီး ပင်းယတွင် ယာယီမင်းပြုခဲ့သော်လည်း ပင်းယသည် မြို့အနေအထားမကောင်းသဖြင့် ရန်သူကိုမလုပ်ကြံသာဟုယူဆလျက် ခရစ်နှစ် ၁၃၆၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်တွင် အင်းဝကိုတည်ထောင်နန်းစံခဲ့သည်။ ပင်းယနှင့် စစ်ကိုင်းပျက်ပြီး သတိုးမင်းဖျားထူထောင်ခဲ့သည့် အင်းဝသည် ပထမအင်းဝခေတ် (၁၃၆၄-၁၅၅၅) အထိ သတိုးမင်းဖျားမှ စစ်ကိုင်းစည်သူကျော်ထင်အထိ မင်းဆက်ပေါင်း ၁၉ ဆက်ရှိခဲ့သည်။ နောက် ညောင်ရမ်းခေတ် ခရစ်နှစ် ၁၅၉၇ ခုနှစ်မှ ၁၇၅၂ ခုနှစ်အတွင်း မင်းဆက် ၁၀ ဆက် အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်ရောက်သော်လည်း မြေဒူးမင်းသား (ဆင်ဖြူရှင်) လက်ထက်မှာ ရွှေမြို့တော်ကို စစ်ကိုင်းမှ အင်းဝသို့ ၁၇၆၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၀ ရက်တွင် ပြောင်းရွှေ့သည်ဟုဆိုသည်။

၁၀ တန်းမှာသင်ခဲ့ရသည့်သမိုင်းထဲက ဆင်ဖြူရှင်ကို လေးစားနှစ်သက်ခဲ့ရသည်။ ကျွန်တော်တို့ကို သင်သည့် သမိုင်းဆရာမကလည်း အသင်အပြကောင်းသည်။ အလောင်းဘုရားလက်ထက်က မပြီးပြတ်ခဲ့သည့် အယုဒ္ဓယစစ်ပွဲကို အနိုင်တိုက်ခဲ့သည်ဆိုသည်နှင့်ပင် ဆင်ဖြူရှင်ကို ကြိုက်ခဲ့သည်။ တရုတ်ကျူးကျော်စစ်ကိုင်းကြိမ်တိုင်တွန်းလှန်နိုင်ခဲ့သည်ဆိုသည်နှင့်ပင် ဆင်ဖြူရှင်သည် ကျွန်တော်၏ သူရဲကောင်းဖြစ်ခဲ့သည်။

ဆင်ဖြူရှင်မင်းသည် အသက် ၂၇ နှစ်နှင့် ၄ လတွင် မင်းအဖြစ်ရရှိခဲ့သည်။ နန်းစည်းစိမ် ၁၂ နှစ်နှင့် ၆ လအကြာ ၁၇၇၆ ခုနှစ်၊ အသက် ၃၉ နှစ်နှင့် ၁၀ လတွင် နတ်ရွာစံခဲ့သည်။ ဆင်ဖြူရှင်ဘွဲ့ခံ ဘုရင်တစ်ပါး အသက်ငယ်ငယ်နှင့် နတ်ရွာစံခြင်းဖြစ်သည်။ အင်းဝဘုရင်မင်းခေါင်နှင့် မွန်ဘုရင်ရာဇာဓိရာဇ်တို့၏ နှစ် ၄၀ စစ်ပွဲထဲက သူရဲကောင်းတို့အကြောင်းကလည်း မြန်မာ့သမိုင်းကိုစိတ်ဝင်စားစေခဲ့သည်။ ပထမအင်းဝခေတ်က တောင်မိဖုရား ရှင်ဘို့မယ်သမိုင်းကလည်း မြန်မာ့သမိုင်းကို လှုပ်လှုပ်ခတ်ခတ်ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၄၂၅ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင်

မိဖုရားရှင်ဘို့မယ်စေခိုင်းချက်အရ ကလေးကျေးတောင်ညိုကဆင်မြင်းအလုံးအရင်းနှင့်ချီလာပြီး မင်းလှငယ်ကို အဆိပ်ခတ်လုပ်ကြံသည်။ ကလေးကျေးတောင်ညိုဘုရင်ဖြစ်တော့ ဘုရင်မင်းခေါင်လက်ထက် အင်းဝ-ဟံသာဝတီစစ်ပွဲများမှာရဲစွမ်းပြခဲ့သည့် စစ်သူရဲကောင်း မိုးညှင်းမြို့စား မိုးညှင်းသတိုးက ကလေးကျေးတောင်ညိုကို အင်အားနှင့်တိုက်ထုတ်ပြီး ၁၄၂၆ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ပထမအင်းဝခေတ်၏ ၈ ဦးမြောက်ဘုရင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ မိုးညှင်းဘုရင်လက်ထက်တွင် မြန်မာ့သမိုင်းမှာ သက်ဦးဆံပိုင် မင်းဧကရာဇ်တို့၏ အနစ်နာခံမှု၊ သမိုင်းမှာ အမည်းစက်ဖြစ်မှာကို ရှက်ကြောက်နေမှုအား မြင်တွေ့ရသည်။ မိုးညှင်းမင်းတရား နန်းစံသက်

၁၃ နှစ်အရ မြန်မာ့သက္ကရာဇ် ၈၀၀ ပြည့်နှစ်မှာ သက္ကရာဇ်ဖြိုကိန်းရောက်နေပါကြောင်း၊ ပင်းယစကြိုသူမြတ် စသည်ဗေဒင်ကျမ်းဂန်တတ်သူတို့က မေတ္တာစာဆက်သွင်း လျှောက်ထားကြပါသည်။ မြန်မာရာဇဝင်မှာ သရေခေတ္တရာခေတ်၌ သုမုန္တရီမင်းလက်ထက်တွင် တစ်ကြိမ်၊ ပုဂံခေတ် ပုပ္ဖားစောရဟန်းမင်းလက်ထက်မှာ တစ်ကြိမ် သက္ကရာဇ်ဖြိုခွဲကြဖူးသည်။ မိုးညှင်းမင်းက သက္ကရာဇ်ဖြိုကိန်းကျလျက် မဖြိုလျှင် ဘာဖြစ်တတ်သလဲဟုမေးသည်။ မဖြိုလျှင် ပြည်ရွာမငြိမ်မသက် သတ္တဝါအပေါင်း ဒုက္ခရောက်ကြပါလိမ့်မည်။ ဖြိုလျှင်ကောဆိုတော့ ဖြိုကိန်းကျလို့ဖြိုလျှင် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာကြပါလိမ့်မည်။ သို့ပေမဲ့ သက္ကရာဇ်ဖြိုတုမင်းကတော့ ဖြိုတုနှစ်မှာပဲ

အနိစ္စရောက်တတ်ပါတယ်လို့ လျှောက်ထားကြပါသည်။ မိုးညှင်းမင်းတရားကတော့ သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာခြင်းသို့ရောက်မည်ကိုသိလျက် ကိုယ်သေမှာ ကြောက်လို့ သက္ကရာဇ်မဖြိုဘူးဆိုလျှင် ကိုယ်ကျိုးသာ ကြည့်တဲ့မင်းရယ်လို့ ကမ္ဘာတည်သရွေ့ ဥဒါန်းမော်ကုန်း ဖြစ်လိမ့်မည်ကို မိန့်တော်မူပြီး သက္ကရာဇ်ဖြိုပါသည်။ မိုးညှင်းမင်းဖြိုသည့်သက္ကရာဇ်က မပြိုခဲ့ပါဘူး။ လူတွေက မူလသက္ကရာဇ်အဟောင်းကိုပဲ ဆက်လက်ရေတွက် သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။ သက္ကရာဇ်မပြိုပေမဲ့ မိုးညှင်းမင်းမှာ ၎င်းနှစ်မှာပဲ နတ်ရွာစံခဲ့ပါသည်။ ပဒေသရာဇ်ပေမဲ့ လည်း တိုင်းသူပြည်သားတွေအတွက် မေတ္တာထား ခဲ့သည့် သမိုင်းကိုကြောက်ခဲ့သည့် မင်းတစ်ပါးအဖြစ် ဇွဲလမ်းနှစ်သက်နေခဲ့သေးသည်။

ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းဘေး ဆင်ကျိုးခံတပ် ကန် ပေါင်တွင်လမ်းလျှောက်ရင်း ယခုခေတ် ဆင်ကျိုးခံတပ် ဟွင် အမြောက်လေး ၂ လက် ချထားမိသည်ကို သတိ ထားမိသည်။ ကောနေသည့်ရေကန်တွင် ဆေးလိပ်တို လေး နှစ်ခုချထားသည်နှင့်တူသည်။ ပထမအင်းဝခေတ် မင်းကြီးစွာစော်ကဲလက်ထက် မြို့အနောက်ထောင့်မှာ ဆင်ကျိုးနှင့် မြို့အရှေ့ဘက်မှာ ရတနာဂူစေတီကို ယတြာအရ တည်ခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ မင်းတုန်းမင်း

လက်ထက်မှာတော့ ဆင်ကျိုးနေရာကို ခံတပ်အဖြစ် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဧရာဝတီမြစ်ရိုးတစ်လျှောက်၌ စစ် မဟာဗျူဟာအရ အချက်အချာကျသည့်နေရာ၊ အကာ အကွယ်ကောင်းမွန်သည့်နေရာများဟွင် ခံစစ်အဟွက် ခံတပ်များကို တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့၏ ကျူးကျော်စစ်များအတွက် ကုန်းဘောင်ခေတ်နှောင်း တွင်တည်ဆောက်ခဲ့သည့် မင်းလှခံတပ်၊ ဝှေးချောင်း ခံတပ်၊ ဆင်ကျိုးခံတပ်၊ သပြေတန်းခံတပ်၊ အစေခံ ခံတပ်တို့ကိုတည်ဆောက်ခဲ့သည်။ တတိယအင်္ဂလိပ်- မြန်မာ စစ်ပွဲအတွင်း အင်္ဂလိပ်တို့သည် စစ်သင်္ဘော များနှင့် ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းအတိုင်း ချီတက်လာပြီး ဆင်ပေါင်ခံတပ်ကို တိုက်သည်။ နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်တွင် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်၏ အဓိကတိုက်ပွဲတစ်ခု ဖြစ်သော မင်းလှတိုက်ပွဲနှင့်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ထိုမင်းလှ တိုက်ပွဲတွင် အောက်မြစ်စဉ်ဝန်၏ တပ်များအပြင် စစ်ကူတပ်များရှိသည်။ လက်ပဲလှေသင်းဗိုလ် ကြီးကြပ် သော တပ်သား ၅၀၀ နှင့် စက်ဝန်ကြီး ကြီးကြပ်သော တပ်သား ၅၀၀ ပါဝင်သည်။ ထူးပေါက်မှ ဆုတ်ခွာလာ သည့် ဖောင်ဝန်ကွပ်ကဲသည့် အင်အား ၇၄၅ ယောက် လည်း မင်းလှသို့ရောက်လာသည်။ ထိုတိုက်ပွဲတွင် ဗြိတိသျှဘက်မှ ၄ ဦးကျ၍ ၂၇ ဦး ဒဏ်ရာရသည်။

မြန်မာတို့ဘက်မှ ဖောင်ဝန်နှင့် စက်ဝန်တို့အပြင် လူ ၁၇၀ ဦး ကျဆုံးခဲ့သည်။

မင်းလှခံတပ်နှင့်အတူ ရွေးချောင်းခံတပ်ကို လည်း အင်္ဂလိပ်က တစ်ဖြိုင်တည်းတိုက်ခိုက်ရာ ရွေးချောင်းခံတပ်မှ လေ့သင်းဗိုလ်မင်းထင် မင်းလှရဲခေါင် သူရိန် (မောင်စံလှ) ခုခံ၍ တိုက်ခိုက်သည်။ ထိုနေ့ ညနေတွင် အင်္ဂလိပ်စစ်သင်္ဘောများ မကွေးမြို့တွင် ကျောက်ချရုပ်နားသွားသည်။ နိုဝင်ဘာလ ၁၄ ရက် တွင် မြင်းခြံမြို့၌ လှေအတွင်းဝန်တပ်များနှင့် အင်္ဂလိပ် တပ်တို့ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားကြသည်။ နိုဝင်ဘာလ ၂၅ ရက် တွင် မြင်းခြံမြို့သည် ဗြိတိသျှတပ်များလက်အောက် သို့ ကျရောက်ခဲ့သည်။ ဆင်ကျုံးခံတပ်၊ အစေခံခံတပ်၊ သပြေတန်းခံတပ်တို့ကို ရတနာပုံလွှတ်တော်က မခုခံရန် ကြေးနန်းပို့ခဲ့သည်။ ၁၈၈၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်တွင် အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်က အမိန့်ပြန်တမ်း ထုတ်ပြန်၍ အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီနယ်ပယ်တစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ ပြည်ပကျူးကျော်စစ်တွေက ပျူခေတ်ကတည်းက ရှိသည်။ အေဒီ ၈၃၅ ခုနှစ်တွင် နန်စော၊ နန်ချောင် (Nan Chao) တို့တိုက်၍ ပျူမြို့တစ်မြို့ပျက်သည် ဟု ပါမောက္ခလုစ်က ရေးသားခဲ့သည်ကို မှတ်မိသည်။ ပုဂံခေတ်၊ နရသီမာပတေ့ခေတ် မွန်ဂိုတာတာတို့နှင့် ငဆောင်ချမ်းတိုက်ပွဲက ပြင်းထန်လှသည်။ ငါးစီးရှင်

ကျော်စွာ၏ကာချင်းက ငဆောင်ချမ်းတိုက်ပွဲပြင်းထန် ပုံကို ဖော်ပြသည်။ 'တရုတ်လာသည်၊ ရိုင်ရိုင်လော၊ ရိုင်ရိုင်၊ မြားမိုးရွာသည်၊ ဖြိုင်ဖြိုင်လော၊ ဖြိုင်ဖြိုင်၊ လင်းပြင်ပြည့်မျှ၊ ၎က်လင်းတ၊ လတိုင်းလော၊ လတိုင်း လတိုင်း'ဆိုသည်။ အင်းဝခေတ်တွင်လည်း တရုတ် ကျူးကျော်စစ်ကို မကြာခဏရင်ဆိုင်ရသေးသည်။ အင်းဝ-ဟံသာဝတီ နှစ် ၄၀ စစ်ပွဲအတွင်း ခရစ်နှစ် ၁၄၁၂ ခုနှစ်၊ ဘုရင်မင်းခေါင်၏သားတော် မွန်ပြည်သို့ စစ်ချီခိုက် မော်တုံမော်ကယ်စားတို့က စစ်ကူတောင်း သဖြင့် တရုတ်တို့ အင်းဝသို့ လာရောက်တိုက်ခိုက် သည်။

ဘုရင်မင်းခေါင်စံနေသော အင်းဝကို တရုတ် တို့ ဝန်းရံလေသည်။ တစ်လခန့်ရှိသော် တရုတ်တို့က ဤသို့စေလာ၏။ ငါတို့အလိုရှိသော မော်တုံမော်ကယ် စားနှင့် သားမယားတို့ကိုလည်း မပေးထွက်၍လည်း မတိုက်နေသည်။ သို့ဖြစ်သော် ငါတို့ မြင်းစီးချင်းတိုက် စေမည်ဟုဆိုလာသည်။ ဘုရင်မင်းခေါင်တွင် တရုတ် သူရဲကောင်းနှင့် စီးချင်းထိုးရန် သူရဲကောင်းကမရှိ။ ဘုရင်မင်းခေါင် အခက်တွေ့နေချိန် ပေါင်းတည်စား က အကျဉ်းချထားသည့် သမိန်ဗရမ်းရှိကြောင်းပြော ဆိုသည်။ မင်းရဲကျော်စွာနှင့် ခဲမောင်တိုက်ပွဲတွင် ဖမ်းဆီးခံရသည့် မွန်ဘုရင် ရာဇာဓိရာဇ်၏သမက်

တော်ဖြစ်သည့် သမိန်ဗရမ်းအကြောင်းပြောဆိုသည်။ သမိန်ဗရမ်းက တရုတ်သူရဲကောင်းဂါမဏီ၏ ချပ်ကြိုး ပြတ်နေသောနေရာကို လုံဖြင့်ထိုး၍ ဂါမဏီဦးခေါင်းကို ချွန်းနှင့် ချိတ်၊ ခေါင်းကိုဖြတ်၍ ခြင်းတောင်းထံ ထည့်သည့်သမိုင်းက အင်းဝနေပြည်တော်ကို တရုတ်တို့ရန်က ကာကွယ်ခဲ့သည်။ နောက်နှစ်ပေါင်း ၆၃ နှစ်အကြာ အင်းဝဘုရင် မဟာသီဟသူရလက်ထက်၊ ပဲခူးဘုရင် ဓမ္မစေတီလက်ထက် အင်းဝ၌ ဖမ်းဆီးခြင်း ခံနေရသော စစ်တောင်းမြို့စား သမိန်ဗရမ်းသည် တရုတ်သူရဲကောင်း ဆလုံကျော်ခေါင်နှင့် စီးချင်း တိုက်ပွဲတွင် သမိန်ဗရမ်းက တရုတ်သူရဲကောင်း ဆလုံကျော်ခေါင်ကို လုံဖြင့်ထိုးကာ ခေါင်းကို ဖြတ်ယူခဲ့ပြန်သည်။ သမိန်ဗရမ်းနှစ်ဦးတိုက်ပွဲသည် နှစ်ပေါင်း ၆၃ နှစ် ခြားသည်။ ပထမသမိန်ဗရမ်းမှာ ရာဇာဓိရာဇ်၏ သမက်ဥပါကောင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယသမိန်ဗရမ်းမှာ မွန်သူကြီးလောကဂိုဏ်း၏ သား မင်းညီတုံးဖြစ်သည်။ တရုတ်တို့နှင့် စီးချင်းထိုးရာတွင် နှစ်ယောက်စလုံးနိုင်ခဲ့သည်။ တရုတ်တို့ ကျူးကျော်ချိန်တွင် အင်းဝတွင် အကျဉ်းချခံနေရခြင်းလည်း အတူတူဖြစ်သည်။ ပြည်ပ ရန်ကို ချိုးနှိမ်ရန်ဟူသောစိတ်နှင့် စီးချင်းထိုးခဲ့ကြသည်။ အင်းဝသည် ဟံသာဝတီ၏ တံခါးပေါက်ဖြစ်သည်။ အင်းဝပျက်သော် ဟံသာဝတီလည်း တရုတ်စစ် ရောက်နိုင်သည်။ စစ်ကိုမဆုံစေရာဟုတွေးကာ ဥပါကောင်းခေါ် သမိန်ဗရမ်းသည် စီးချင်းထိုးခဲ့သည် ဆိုသည်။

သမိန်ဗရမ်းလိုလူမျိုးများ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ မှာ လိုသည်။ မြို့ပြနိုင်ငံများ၏ မြို့ပြစစ်ပွဲများအတွင်း ရန်သူနိုင်ငံတွင် အကျဉ်းကျခံနေရသော်လည်း အရေးကြီးသည့်အချိန်တွင် မှန်မှန်ကန်ကန် တွက်ချက် ဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့ခြင်းကလည်း မြန်မာ့သမိုင်းအတွက် အဓိကကျခဲ့သည်။

ညောင်ရမ်းခေတ် ၁၆၁၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် သန်လျင်စား ငစင်ကာနှင့် မုတ္တမစား ဗညားဒလတို့ ပူးပေါင်းလျက် တောင်ငူကို ချီတက်သိမ်းပိုက်သည်။

အနောက်ဘက်လွန်မင်းသည် ငစင်ကာ၏အင်အားကို ဖြိုခွဲရန် ၁၆၁၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက်တွင် သန်လျင်သို့ ရေကြောင်း၊ ကြည်းကြောင်းဖြင့် စစ်ချီသည်။ ၁၆၁၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၈ ရက်တွင် အနောက်ဘက်လွန်မင်းသည် တောင်ငူဘုရင် နတ်ရှင်နောင်ကို ကွပ်မျက်သည်။ သန်လျင်စား ငစင်ကာကိုလည်း ကွပ်မျက်သည်။ သန်လျင်အား ပေါ်တူဂီပိုင်နက် အဖြစ်ထားရန်နှင့် အမျိုးဘာသာကိုဖျက်ဆီးနေသူ တစ်ယောက် ကုလားအုတ်တစ်ကောင်ကို သုတ်သင် နိုင်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ငစင်ကာသည် သန်လျင်မြို့ကို အေဒီ ၁၆၀၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၆၁၃ ခုနှစ်အထိ ၁၃ နှစ် တိုင်တိုင်အုပ်ချုပ်ရန် အခွင့်အရေးရခဲ့သည်။

ပင်းတလဲမင်းလက်ထက် တရုတ်ကျူးကျော် စစ်က ဆိုးရွားသည်။ ၁၆၅၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၀ ရက်တွင် ရာဇကီတ္တိနှင့် ဘယကျော်သူတို့ ၂ တပ်ပေါင်းနှင့် တရုတ်တပ်တို့ ဆင်ခေါင်းနှင့် ဝက်ဝံအရပ်တွင် တိုက်ပွဲ ဖြစ်ပွားသည်။ ၁၆၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၉ ရက်တွင် မြန်မာတို့ဘက်မှ မိုးမြိတပ်ပေါက်သဖြင့် ဆင်သည် မြင်းသည် စသည် စစ်သည်များစွာကျဆုံးသည်။ ၁၆၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၁ ရက် အင်းဝမြို့သို့ တရုတ် တပ်များချီလာသည်။ ၁၆၆၁ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၄ ရက် ပင်းတလဲမင်း၏ညီတော် ပြည်မင်း အင်းဝထီးနန်းကို သိမ်းယူသည်။ ၁၆၆၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၀ ရက်တွင် မင်းရဲဖေယျာသူနှင့် ဘယသကြီတို့တပ်သည် တရုတ် တို့ အောင်ပင်လယ်အရပ်၌ စစ်များဖြစ်ပွားကြပြီး တရုတ်တပ်အရေးနိမ့်သည်။ ၁၆၆၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်တွင် တရုတ်မင်းက မြန်မာတို့ထံတွင်ရောက်ရှိ နေသော ရုံလှီဥတည်ဘွားကိုတောင်းရန် စစ်သည် ၂ သိန်းစေလွှတ်သည်။ ၁၆၆၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်တွင် မြန်မာတို့က ဥတည်ဘွားကို သားမြေးတို့နှင့် တကွ တရုတ်တို့ထံပို့သည်။ ၁၈ ရက်တွင် စစ်သူကြီး အံသီဝင် ဦးစီးသော တရုတ်တပ်ပြန်သည်။ ။

ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်။
■ ဂေါ်ငြိမ်းဦး(MPA)

၂၀၂၀ ဩစထြာရ် ရူပဗေဒ နိုဘယ်လ်ဆုရ ၃ ဦး

အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်ကထုတ်ပြန်တဲ့ Science Daily.com သတင်းအရ ဗြိတိန်နိုင်ငံ၊ အောက်စဖို့ဒ် တက္ကသိုလ်မှ Roger Penrose အား 'ယေဘုယျနှိုင်းယှဉ်ချက်သီအိုရီကတစ်ဆင့် တွင်းနက်စုဖွဲ့မှုကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်း' တွေ့ရှိချက်အတွက်လည်းကောင်း၊ ဂျာမနီနိုင်ငံ အာကာသရူပဗေဒဆိုင်ရာ မက်စ်ပလန် တက္ကသိုလ်မှ Reinhard Genzel နဲ့ အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ ကယ်လီဖိုးနီးယားတက္ကသိုလ်မှ Andrea Ghez တို့အား 'ကမ္ဘာလူသားများနေထိုင်ရာ နဂါးငွေ့တန်းကြယ်တာရာဗဟိုချက်မရှိ သိပ်သည်းသည့်ဒြပ်ပစ္စည်း' ကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်းအတွက်လည်းကောင်း ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ရူပဗေဒနိုဘယ်လ်ဆုကို ပူးတွဲချီးမြှင့်ဖို့ ဆွီဒင် တော်ဝင်သိပ္ပံအသင်းကြီးက အတည်ပြုခဲ့တယ်လို့သိရှိရပါတယ်။

နိုဘယ်လ်ဆုရ ၃ ဦး

နေ့စကြဝဠာအဖွဲ့အစည်းထဲက အဆန်းတကြယ်ဖြစ်စဉ်တစ်ခုလို့ဆိုနိုင်တဲ့ အာကာသတွင်းနက်ဆိုင်ရာ

ဖော်ထုတ်ချက်တွေအတွက် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဂျပန် နိုဘယ်လ်ဆုကို ၎င်းသိပ္ပံပညာရှင် ၃ ဦးက ပူးတွဲ ဆွတ်ခူးသွားခြင်းလဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အခြေခံနိုင်းရသီအိုရီ ကတစ်ဆင့် တွင်းနက်တွေဖြစ်တည်မှုကို ခြေရာခံ နိုင်ကြောင်းကို သိပ္ပံပညာရှင် Roger Penrose က သက်သေပြခဲ့ပါတယ်။ အလားတူပဲ အလွန် တရာလေးလံပြီး မမြင်နိုင်တဲ့ အရာဝတ္ထုက ကြယ်တာရာဆုံချက်မှာရှိတဲ့ ဂြိုဟ်နက္ခတ် တွေရဲ့ အသွားအလာကိုစိုးမိုးထားကြောင်း Reinhard Genzel နဲ့ Andrea Ghez တို့က တင်ပြနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

အာကာသတွင်းနက်တွေဟာ အဲလ်ဘတ်အိုင်းစတိုင်းရဲ့ ယေဘုယျနှိုင်းရသီအိုရီတိုက်ရိုက်အကျိုးဆက်ပဲဖြစ်ကြောင်း Roger Penrose က သင်္ချာအစွမ်းနဲ့ သက်သေတည်ထားပါတယ်။ အာကာသတွင်းနက်တွေ တကယ်ရှိတာကို အိုင်းစတိုင်းကိုယ်တိုင် မယုံကြည်ခဲ့ပါဘူး။ ဒီကြောက်စရာတွင်းနက်ကြီးတွေဟာ သူ့ဆီဦးတည်လာတဲ့ အရာမှန်သမျှ ဖမ်းစားတတ်ပြီး အလင်းကိုတောင် စုပ်ယူထားနိုင်ပါတယ်။

Roger Penrose က တွင်းနက်ကြီးတွေတကယ်ရှိနိုင်ကြောင်း၊ လူတွေသိပြီးသား သဘာဝတရားအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းနေတဲ့ အရာတစ်ခုကို ၎င်းတို့ရဲ့ ဗဟိုချက်မမှာ မြှုပ်နှံထားကြောင်း စသည်ဖြင့် အိုင်းစတိုင်းကွယ်လွန်ပြီး ၁၀ နှစ်အကြာ ၁၉၆၅ ခုနှစ်မှာထုတ်ဖော်ခဲ့ပါတယ်။

NOBELPRISET I FYSIK 2020 THE NOBEL PRIZE IN PHYSICS 2020

EXPRESS **explained.**
SCI-TECH

Roger Penrose

"för upptäckten att bildandet av svarta hål är en robust förutsägelse av den allmänna relativitetsteorin"

"for the discovery that black hole formation is a robust prediction of the general theory of relativity"

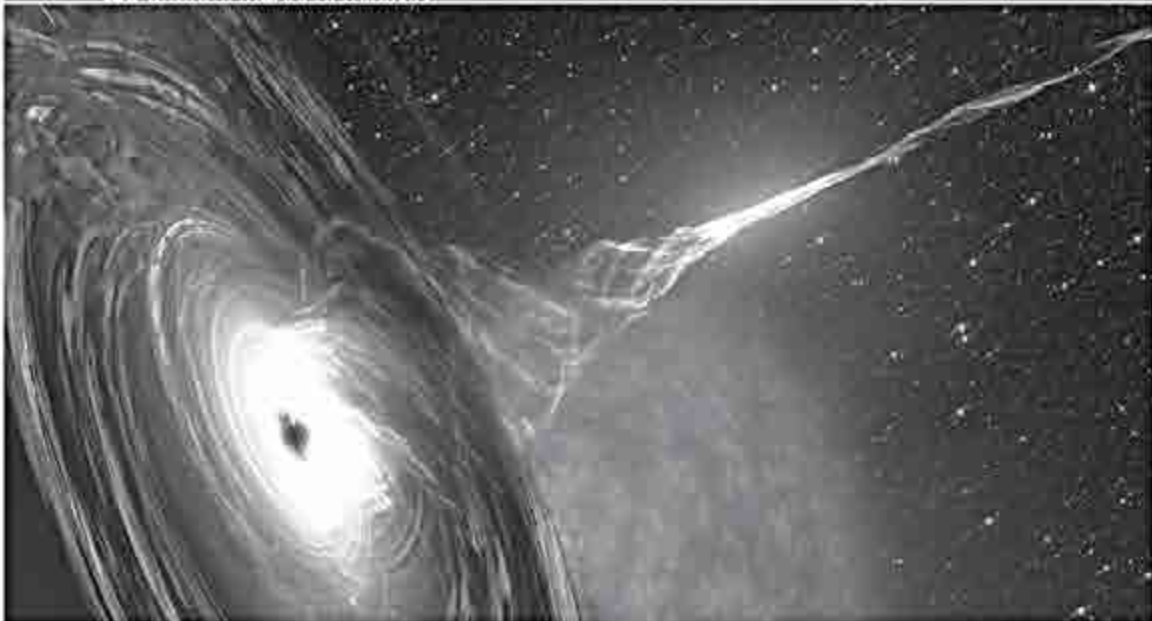
Reinhard Genzel

"för upptäckten av ett supermassivt kompakt objekt i Vintergatans centrum"

"for the discovery of a supermassive compact object at the centre of our galaxy"

Andrea Ghez

ဒီတင်ပြချက်ဟာ ယေဘုယျအားဖြင့် ရသီအိုရီအကြောင်း ရှင်းပြချက်တွေထဲမှာ အိုင်းစတိုင်းပြီးရင် အရေးပါဆုံးပဲ လို့လက်ခံထားကြပါတယ်။

Reinhard Genzel နဲ့ Andrea Ghez တို့ကတော့ နက္ခတ္တဗေဒပညာရှင်တွေပါတဲ့အဖွဲ့တွေကို သီးခြားစီ ဦးဆောင်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်တွေက စလို့ ကြယ်တာရာဆုံချက်လို့ သိထားကြတဲ့ ဓနနက္ခတ် (Sagittarius A*) ဝန်းကျင်ကို အာရုံစိုက်ခဲ့ကြပါ

တယ်။ နဂါးငွေ့တန်းအလယ်ဗဟိုနဲ့အနီးဆုံးလဲဖြစ်၊ အတောက်ပဆုံးလဲဖြစ်တဲ့ ဂြိုဟ်တွေရဲ့ပတ်လမ်းတွေကို အတိအကျမြေပုံထုတ်ထားခဲ့ကြပါတယ်။ အလွန်တရာအားကောင်းလှတဲ့အရာတစ်ခုက ဂြိုဟ်နက္ခတ်အစုအဝေးတစ်ခုလုံးကို ညှို့ငင်ဆွဲယူနေလို့ အသွားအလာတွေ နှေးကွေးလေးလံလာကြောင်း သီးခြားစီ တိုင်းတာချက်တွေအရ နှစ်ဖွဲ့စလုံးက သဘောတူခဲ့ကြပါတယ်။ နေစကြဝဠာအဖွဲ့အစည်းလောက် မကြီးတဲ့

ရုပ်ဝန်းတစ်ခုထဲမှာ နေလောက်ကြီးတဲ့ အာကာသ အရာဝတ္ထုတွေ ၄ သန်းလောက်စုပုံနေတာ တွေ့ရပါတယ်။

ဂြိုဟ်တွေကြားက ဓာတ်ငွေ့နဲ့ဖုန်မှုန့်တိမ်တိုက်တွေကိုဖောက်ထွင်းပြီး နဂါးငွေ့တန်းကြယ်တာရာ နှလုံးသည်းပွတ်ကိုမြင်နိုင်ခဲ့ နည်းလမ်းတွေဖော်ထုတ်ဖို့ Reinhard Genzel နဲ့ Andrea Ghez ကိုက ကမ္ဘာအကြီးဆုံးတယ်လီစကုပ်ကို သုံးခဲ့ကြပါတယ်။ ကမ္ဘာလေထုကြောင့် ပုံတွေရွဲ့စောင်းတာကို နည်းပညာအကူအညီနဲ့ ပြုပြင်ဖာထေးတာ၊ စမ်းသပ်တိုင်းတာရေးကိရိယာတွေဖန်တီးတာ၊ ရေရှည် သုတေသနပြုလာတာ စတဲ့အချက်တွေကြောင့် နဂါးငွေ့တန်းကြယ်တာရာဗဟိုမှာ မဟာအာကာသတွင်းနက်ကြီးတည်ရှိနေကြောင်း ယုံကြည်လက်ခံလာရ ဖြစ်ဖြစ်ပါတယ်။

“၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ဇူလိုင်လအထိဆုရှင်တွေဟာ ကျစ်လျစ်သိပ်သည်းတဲ့ အရာဝတ္ထုကြီးတွေအကြောင်း တွေ့ရှိချက်အသစ်တွေတင်ပြနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နောက်ထပ်တွေ့ရှိချက်တွေ၊ သုတေသနသစ်တွေ ဆက်လုပ်သွားအုံးမှာပါ။ တွင်းနက်ကြီးတွေရဲ့ အတွင်းပိုင်းဖွဲ့စည်းမှုကိုရော၊ ဇွတ်ခမ်းဝတ်စိုက်ထူးကဲအခြေ

အနေမှာ ကမ္ဘာဆွဲအားဘယ်ပုံရှိတယ်ဆိုတာကိုရော ဆက်ပြီး လေ့လာကြဖို့ဖြစ်ပါတယ်” လို့ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့က နိုဘယ်လ်ဆုရွေးချယ်ရေးကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ David Hawiland က ပြောကြားသွားခဲ့ပါတယ်။ ။

■ ရဲဟန်ခင်

Source: Nobel Prize in Physics 2020: Discoveries about black holes/ 6-10-2020 by sciencedaily.com ကို ပြန်ဆိုပါသည်။

စစ်မီးတောက်လောင်လာသော နာဂိုနို-ကရာဘတ်ဒေသ

သစ်ပင်မှန်လျှင် အမြစ်နှင့်မကင်း၊ လူမှန်လျှင် အချစ်နှင့်မကင်း၊ တိုင်းပြည်မှန်လျှင်လည်း စစ်နှင့် မကင်း ဟူသောစကားကို စာရေးသူတို့ မြန်မာလူမျိုးများ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုရှိကြ ပါသည်။

စစ်ဆိုသည်မှာ ဖြစ်ချင်ကြသည်ဖြစ်စေ၊ မဖြစ်ချင်ကြသည်ဖြစ်စေ အများပြည်သူ တို့၏ ဆန္ဒအရ မဖြစ်ချင်သော်လည်း ရုတ်တရက်ထဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဗာမိညမြည့် ဗာဠေဠေလည်းဖြစ်ဟတ်ပါ သည်။ အချိန်တိုအတွင်း ပြီးပြတ်သွား သော စစ်ပွဲများရှိသကဲ့သို့ ရေရှည် ဖြစ်နေရသောစစ်ပွဲများလည်း ရှိပေသည်။ မည်သို့အကြောင်း နှင့် စစ်ဖြစ်ကြသည်ဖြစ်စေ၊ စစ်ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းကို လေ့လာကြည့်လျှင် နိုင်ငံရေးအရ အဖြေရှာဖို့ လမ်းစမရှိသည့်အခါ နောက်ဆုံး စစ်ပွဲနှင့် အဖြေရှာကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် စစ်ဖြစ်ရသည့် အဓိကအကြောင်းအရင်းမှာ အကျိုးစီးပွား ကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့မြင်ရမည်ဖြစ် ပါသည်။

မည်သည့်အကျိုးစီးပွားများ ဖြစ်မည်နည်း။ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ စီးပွားရေး၊ နယ်မြေ အလာမှစ၍ သာမန်အသေးအမွှားကိစ္စများသည်လည်း စစ်ဖြစ် ပေါ်တွင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သောစစ်ပွဲများနှင့် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသောစစ်ပွဲများကို လေ့လာကြည့်လျှင် တွေ့နိုင်မည်ဖြစ်ပါ သည်။

ယခုကာလတွင် စာရေးသူတို့အားလုံး မမျှော်လင့်ဘဲ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကွဲထွက်ခဲ့ကြသည့် အခါ ဘိုင်ဂျန်နိုင်ငံနှင့် အာမေးနီးယားနိုင်ငံတို့ စစ်ဖြစ်နေကြသည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ အခါဘိုင်ဂျန် နှင့် အာမေးနီးယားတို့ စစ်ဖြစ်ရသည့် အဓိကအကြောင်းအရင်းကို လေ့လာကြည့်လျှင် နာဂိုနို-ကရာဘတ်ဒေသ ပိုင်ဆိုင်မှုအငြင်းပွားရာမှတစ်ဆင့် စစ်မီးတောက်လောင်လာသည်ဆိုလျှင် မမှားပေ။ နယ်မြေဒေသ၊ အကျိုး

ဘောင်နိုင်လူ(ဒွီကပင်)

စီးပွားကြောင့် ဖြစ်ရသည့်စစ်ပွဲဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့နှစ်နိုင်ငံ၏ နောက်ခံသမိုင်းအကျဉ်းနှင့် စစ်ဖြစ်ပွားရသည့် အကြောင်းအရင်းကို စာရေးသူတို့ လေ့လာကြည့်ကြပါမည်။

အဇာတိုင်ဂျန်နိုင်ငံသည် အရှေ့ဥရောပ နှင့် အနောက်တောင်အာရှအကြားတွင် တည်ရှိပြီး ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၃၀

ရက်တွင် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုမှခွဲထွက်၍ လွတ်လပ်သောနိုင်ငံအဖြစ် ကမ္ဘာကို ကြေညာခဲ့ပါသည်။ အကျယ်အဝန်းစတုရန်းကီလိုမီတာ ၈၆၆၀၀ ရှိပြီး လူဦးရေ ၉ သန်းကျော်ခန့် ရှိကာ အစ္စလာမ်ဘာသာကို အများစုကိုးကွယ်ကြပါသည်။

အာမေးနီးယားနိုင်ငံသည် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်တွင် ဆိုဗီယက်မှခွဲထွက်ကာ လွတ်လပ်ရေး ကြေညာခဲ့ပါသည်။ အနောက်တောင်အာရှနှင့် အရှေ့ဥရောပကြားတွင်တည်ရှိပြီး စတုရန်းကီလိုမီတာ ၂၉၇၄၃ ကျယ်ဝန်း၍ လူဦးရေ ၃ သန်း ၃ သိန်းခန့် နေထိုင်ကြပါသည်။ ဓရစ်ယာန်ဘာသာကိုးကွယ်သူအများစု နေထိုင်ကြသည့်အပြင် ထူးခြားသည်က ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဓရစ်ယာန်ဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပထမဆုံးပြဋ္ဌာန်းထားသည့်နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။

သမိုင်းကြောင်းကိုပြန်ကြည့်လျှင် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲမီက နာဂိုနို-ကရာဘတ်သည် အဇာတိုင်ဂျန်အတွင်း ရှိနေခဲ့ပါသည်။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကြီးပြိုကွဲသွားသည့်အခါတွင် အဆိုပါဒေသတွင်းရှိ လူအများစုဖြစ်နေသော အာမေးနီးယန်းမျိုးနွယ်စုဝင်များသည် လွတ်လပ်ရေးကိုတောင်းဆိုကာ အာမေးနီးယားနှင့်ပေါင်းစည်းနိုင်ရန် အားထုတ်လာကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် စစ်ပွဲကြီးအသွင် ကူးပြောင်းသွားခဲ့ပြီး ၁၉၉၄ ခုနှစ် အပစ်အခတ်ရပ်စဲပြီးချိန်တွင် နှစ်ဖက်စလုံး အသေအပျောက် ၃၀၀၀၀ ခန့်အထိရှိခဲ့ပြီး လူတစ်သန်းခန့် အိုးအိမ်မဲ့ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

ထိုအချိန်မှစ၍ နာဂိုနို-ကရာဘတ်ကို အာမေးနီးယားတပ်များက ကိန်းချုပ်ထားဆဲဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံတကာကမူ အဇာတိုင်ဂျန်ပိုင် အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုထားဆဲပင် ဖြစ်ပါသည်။ အာမေးနီးယားသည် အဆိုပါဒေသအစိတ်အပိုင်းသာမက ၎င်းတို့နိုင်ငံနှင့်ဆက်သွယ်၍ရမည့် ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသများကိုပါ သိမ်းပိုက်ထားခဲ့ကြသည်။

နိုင်ငံတကာမှ ဖျန်ဖြေပေးမှုများရှိခဲ့သော်လည်း ပြေလည်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ အာမေးနီးယားဝန်ကြီးချုပ် နီကိုလ်ပါရှင်ယန်မှ နာဂိုနို-ကရာဘတ်အား အာမေးနီးယားနှင့်ပေါင်းစည်းရန်ပင် တောင်းဆိုလာခဲ့သည်။ အဇာဘိုင်ဂျန်က ထိုအရေးသည် စေ့စပ်ဆွေးနွေးစရာ မလိုဟုဆိုကာ ပယ်ချထားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ နှစ်နိုင်ငံတပ်များအကြား ထိတွေ့မှုများက မကြာခဏဆိုသလို ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၁၉၉၄ ခုနှစ် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်ကို အဆိုးဝါးဆုံးချိုးဖောက်မှုဟုဆိုရမည့် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ၄ ရက်တာ စစ်ပွဲကြောင့် လူ ၂၀၀ ကျော်ခန့် သေဆုံးခဲ့ဖူးပါသည်။

ဖူလိုင်လအတွင်း အဆိုပါဒေသ၏ မြောက်ပိုင်းတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သောတိုက်ပွဲတစ်ခုတွင် အဇာဘိုင်ဂျန်မှ စစ်ဘက်အဆင့်မြင့်အရာရှိကြီး တစ်ဦးအပါအဝင် အနည်းဆုံး လူ ၁၆ ဦး ကျဆုံးသွားခဲ့ရပြီ ဖြစ်သည်။

ယခုတစ်ဖန် စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်ကစတင်၍ ဤဒေသ၌ စစ်မီးများပြန်လည်တောက်လောင်လာခဲ့ပြန်သည်။ စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်တွင် အဇာဘိုင်ဂျန်မှ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများ၊ အမြောက်ဖြင့် ပစ်ခတ်မှုများဖြင့် နာဂိုနို-ကရာဘတ်ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်ဟု အာမေးနီးယားကပြောချိန်တွင် “စစ်ရေး

အရ ရန်စလာမူအတွက် တန်ပြန်ထိုးစစ်ဆင်ခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း” ဘာကူမြို့၏ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူတစ်ဦးက ဆိုသည်။ စစ်ပွဲကြောင့် အသေအပျောက်များလာသဖြင့် အာမေးနီးယားတွင် ညမထွက်ရအမိန့်နှင့် စစ်သားစုဆောင်းမှုများ ပြဋ္ဌာန်းလုပ်ဆောင်လာခဲ့သည်။

အဇာဘိုင်ဂျန်ကလည်း ဒေသအချို့တွင် စစ်ကာလအခြေအနေကို ကြေညာခဲ့သည်။ တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက်ပစ်ခတ်မှုများ၊ အငြင်းပွားမှုများရှိနေသော်လည်း လူအင်အား၊ ခေတ်မီလက်နက်အင်အား သာလွန်သည့် အဇာဘိုင်ဂျန်တပ်များသည် တူရကီကျောထောက်နောက်ခံပြုမှုကိုအသုံးပြုလျက် နာဂိုနို-ကရာဘတ်ဒေသကိုသိမ်းပိုက်နိုင်ရေးအတွက် အင်အားအလုံးအရင်းဖြင့် တိုက်ခိုက်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသဖြင့် စစ်ပွဲသည် တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ပြင်းထန်လျက်ရှိပေသည်။

စက်တင်ဘာလ ၂၈ ရက်တွင် တူရကီသမ္မတ အာဒီဂန်က နာဂိုနို-ကရာဘတ်မှ အာမေးနီးယားတို့ ဆုတ်ခွာသွားမှသာ ဒေသအတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိနိုင်လိမ့်မည်ဟုပြောခဲ့ပြီး ထိုအရေးအတွက် အဇာဘိုင်ဂျန်အား အပြည့်အဝကူညီသွားမည်ဟု ၎င်း၏ ပြောခွင့်ရ ပုဂ္ဂိုလ်က ထပ်ပြောခဲ့ပြန်သည်။ တိုက်ပွဲတွင် အဇာ

ဘိုင်ဂျန်ဘက်မှ အသုံးပြုခဲ့သော လက်နက်တပ်ဆင် ထားသည့်ဒရုန်းများသည် တူရကီမှ ပေးပို့ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အချို့သော သတင်းရပ်ကွက်များကမူ တူရကီသည် ဆီးရီးယားကြေးစားစစ်သားများကိုပင် စေလွှတ်ပေးခဲ့သည်ဟု ပြောနေကြပြန်သည်။

အသေအပျောက်နှုန်းများလည်း များပြားလာခဲ့ သည်။ အောက်တိုဘာလ ၂ ရက်တွင် အာမေးနီးယား သည် စစ်သား ၁၅၈ ဦးခန့်သေဆုံးခဲ့ကြောင်း၊ တိုက်ပွဲ ဒုတိယနေ့တွင် အာမေးနီးယားပြည်သူ ၅၅၀ ခန့် သေဆုံးခဲ့ကြောင်း၊ အစာဘိုင်ဂျန်ကဆိုသော်လည်း အာမေးနီးယားဘက်က ငြင်းဆိုထားခဲ့သည်။ ထိုအချိန် တွင် အစာဘိုင်ဂျန် စစ်သား ၂၀၀ ခန့်သေဆုံးသည် ဟု အာမေးနီးယားကဖော်ပြထားသော်လည်း အာမေး နီးယားစစ်သည်များ ထိခိုက်သေဆုံးမှုကိုဖော်ပြထား ခြင်းမရှိပေ။ အရပ်သားများ သေဆုံးခြင်းအတွက် နှစ်ဖက်အပြန်အလှန် ခွပ်ခွဲနေကြပြီး အာမေးနီးယား ၌ အရပ်သား ၁၃ ဦး၊ အစာဘိုင်ဂျန်၌ အရပ်သား ၁၉ ဦးသေဆုံးခဲ့ကြောင်း အေအက်ဖ်ပီက ဖော်ပြထားသည်။

နာဂိုဏ်း-ကရာဘတ်သည် အာမေးနီးယား၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမဟုတ်သောကြောင့် အစာဘိုင်ဂျန် အနေဖြင့် ရုရှားက တုံ့ပြန်သည်အထိ မရောက်နိုင်သော အနေအထားမျိုးအထိ လုပ်ချင်သလို လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိနေ သည်။ ရုရှားက ဘာမှမလုပ်ဘဲ လက်ပိုက်ကြည့်နေမည်

မဟုတ်ဟုလည်း ယူဆမိသည်။

နာဂိုဏ်း-ကရာဘတ်တိုက်ပွဲသည် ဆီးရီးယားနှင့် လစ်ဗျားအရေးတွင် ဆန့်ကျင်ဘက်နိုင်ငံများ တစ်ဖက်စီ ထောက်ခံလျက်ရှိသည့် ရုရှားနှင့် NATO အဖွဲ့ဝင် တူရကီကဲ့သို့သော ပိုမိုအင်အားကြီးနိုင်ငံများကို ပါဝင် လာအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်ခြေရှိသည်။

ယခုအချိန်အထိ ရုရှားက တူရကီအား အပစ် အခက်ရပ်စဲရေးကို ထောက်ခံဖို့သာ ပြောနေဆဲဖြစ်ပါ သည်။ ရုရှားက ဖျန်ဖြေသူအဆင့်တွင်သာ နေလိုပုံရှိ သော်လည်း အာမေးနီးယားနယ်မြေ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း သာ အတိုက်ခိုက်ခံရပါက မဖြစ်မနေပါဝင်ရဖို့ ရှိနေပါ သည်။

တိုက်ပွဲများအပြင်အထန်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိနေ ကာ အစာဘိုင်ဂျန်မှ ၎င်းတို့တပ်များသည် ရည်မှန်းချက် ရှိရာများသို့ အောင်မြင်စွာချီတက်နေပြီဟုဆိုပြီး အာမေး နီးယားကလည်း ပြန်လည်တွန်းလှန်နိုင်ခဲ့သည်ဟု ပြောဆိုနေကြသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။

ဤစစ်ပွဲ၏ ထူးခြားချက်မှာ Unmanned Combat Aerial Vehicle (UCAV) မောင်းသူမဲ့ တိုက်လေယာဉ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍပင်ဖြစ်ပါသည်။ အစာဘိုင်ဂျန်တပ်များအနေဖြင့် မောင်းသူမဲ့တိုက် လေယာဉ်များကို ဖောဖောသီသီအသုံးချကာ ပစ်မှတ်ကို ထိထိရောက်ရောက်တိုက်ခိုက်နေသည်ကို တွေ့ရှိရ

သဖြင့် အနာဂတ်စစ်ပွဲများအပေါ် မောင်းသူမဲ့တိုက်လေယာဉ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အရေးပါသည့်နေရာက ပါဝင်လာသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ်မီစစ်လက်နက်ပစ္စည်းများသည် စစ်ပွဲကို အသာစီးရရှိစေသည်မှာငြင်းမရပေ။

အချုပ်ဆိုရလျှင် စစ်ပွဲများသည် အစသာရှိပြီး ဆုံးရန်ခက်ခဲလှသဖြင့် ဤစစ်ပွဲက ဘယ်နေ့၊ ဘယ်အချိန်ပြီးဆုံးမလဲဆိုသည်ကို မှန်းဆရန် ခက်ခဲလှပါသည်။ စစ်ပွဲများ၏ သဘောသဘာဝနှင့်အညီ နှစ်ဖက်တပ်များနှင့် ပြည်သူလူထုက စစ်ပွဲ၏အနိဗ္ဗာရ်များကို ခါးစည်းခံကြရဦးမည်မှာ မလွဲမသွေဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူယူဆမိသည်က တူရကီနှင့် ဒေသတွင်းနိုင်ငံများကို ကျောထောက်နောက်ခံပြုထားသည့် အဇာဘိုင်ဂျန်တပ်များသည် နာဂိုနို-ကရာဘတ်ဒေသကို သိမ်းပိုက်ပြီးသည်အထိ ပထဝီအနေအထားအရ ကန့်သတ်ထားသည့် ကန့်သတ်စစ်ပွဲ (Limit War)

လောက်သာဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆမိပါသည်။ အကယ်၍သာ ဤဒေသကိုကျော်လွန်ပြီး အာမေးနီးယားနိုင်ငံထဲအထိ ဝင်တိုက်လာပါက ရုရှားနှင့် အခြားအင်အားကြီးနိုင်ငံများပါ ပါဝင်လာဖွယ်ရှိသဖြင့် စစ်ပွဲအခြေအနေ ပို၍ရှုပ်ထွေးလာမည်အပြင် နာဂိုနို-ကရာဘတ်ဒေသစစ်မီးမှသည် ပိုမိုကြောက်စရာကောင်းသောစစ်ပွဲကြီးအသွင်ရောက်ရှိသွားနိုင်သဖြင့် ဤအဆင့်အထိ မရောက်နိုင်အောင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံကြီးများက အချိန်မီ ထိန်းသိမ်းကြလိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်ယူဆမိပါသည်။ ။

ဘောင်နိုင်သူ(ဂွံကပင်)

- စာကိုး**
- မြင့်အောင်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး(ငြိမ်း)၊ မျက်မှောက်ခေတ်စစ်ဆင်ရေး၊ ထောက်လှမ်းရေးနှင့် နည်းပညာ
  - လှစိုးဝေ၊ ပြန်လည်တောက်လောင်လာသော ကော့ကေးဆပ်စစ်မီးလျှံကြီး(ဘာသာပြန်ဆောင်းပါး)
  - Wikipedia

မဟာ-ဗုဒ္ဓါ့မြတ်ဗြဟ္မာ့ကိုတည်ဆောက်ခဲ့သော ကျန်စစ်သားမင်းကြီး

■ ကျော်ကျော်သန်း(မဟာဝိဇ္ဇာ)

ကျန်စစ်သား၏သမိုင်းအစ

ကျန်စစ်သားသည် ခမည်း
ဟော်အနော်ရထာမင်းကြီးနှင့် မယ်
တော် ပဉ္စကလျာဏီတို့မှမွေးဖွားသော
သားတော်ဖြစ်သည်။ ကျန်စစ်သားကို
ယခုစစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ပရိမ္မ
အရပ်တွင်မွေးဖွားသည်။ ကျန်စစ်
သားသည် ခမည်းတော်အနော်ရထာ
မင်းကြီးနှင့် နောင်တော်စောလူးမင်း
တို့လက်ထက်တွင် အားကိုးအားထား
ပြုရသော သူရဲကောင်းစစ်သူကြီး
အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသူဖြစ်
သည်။

ကျန်စစ်သား၏ စစ်ရေးသတိကြီးမားမှု

ကျန်စစ်သား၏ စစ်ရေးသတိကြီးမားပုံကို ဖော်ပြလိုသည်။ ပဲခူးဟံသာဝတီစား ငရမန်ကန်းသည် မိမိ၏ ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်သော စောလူးမင်းအား ပုန်ကန် ခြားနားရန် စစ်သည်ရဲမက်မိုလ်ပါ အလုံးအရင်းဖြင့် ပုဂံသို့ချီတက်လာသည်။ ယခုသရက်မြို့နယ် မင်းလှ မြို့အောက်ရှိ ပြည်ကော်သာကျွန်းတွင် တပ်စခန်းချနေ သည်။ စစ်သူကြီးကျန်စစ်သားနှင့် ဘုရင်စောလူးမင်းတို့ သွားရောက်နှိမ်နင်းသည်။ ငရမန်ကန်းက စောလူးမင်း အပေါ် စစ်ပရိယာယ်တစ်ခုကိုကျင့်သုံးသည်။ ရွှံ့ညွှန် များထူထပ်သောနေရာတစ်ခုကို ရွေးသည်။ ယင်း နေရာ၏ရှေ့တွင် နှီးဖြင့် ဆင်ရုပ်များကို ဖန်တီးထားရှိ သည်။ ဤသို့ထားရှိပြီးနောက် ညအချိန်ရောက်သော အခါ ငရမန်ကန်းက စောလူးမင်းအခြေပြုရာအနီးသို့ သွား၍ စစ်မြို့လိုက်သည်။ ငရမန်ကန်းတပ်ကို စောလူး မင်းက ညအခါလရောင်အောက်တွင်တွေ့မြင်ရသော အခါ လျင်မြန်စွာထွက်တိုက်မည်ပြုသည်။ ငရမန်ကန်း ၏ပရိယာယ်အတိုင်း စောလူးမင်း စစ်ရေးသတိကင်းမဲ့ စွာဆောင်ရွက်ခြင်းပြုသည်။ သို့သော် ကျန်စစ်သားက ညအချိန်တွင် ငရမန်ကန်း စစ်လာမြို့သည်ကို သံသယ

ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် စောလူးမင်းအား ညအချိန်အခါ ဖြစ်နေ၍ ထွက်မတိုက်ရန် တားမြစ်သည်။ သို့သော် စောလူးမင်းက နားမထောင်ဘဲ လျင်မြန်စွာထွက်၍ တိုက်သည်။ စောလူးမင်းစီးသောဆင် ရွှံ့ညွှန်များတွင် နစ်သွားသည်။ စောလူးမင်းဆင်ပေါ်မှ ဆင်းပြေးရ သည်။ ငရမန်ကန်းက စောလူးမင်းအား လက်ရဖမ်းဆီး မိသွားသည်။ စောလူးမင်း အဖမ်းခံရသည့်အတွက် စောလူးမင်း၏ကပ် ပျက်သွားသည်။ ဤနေရာတွင် ကျန်စစ်သား၏စစ်ရေးသတိကြီးမားပုံကို ကျွန်ုပ်တို့ သတိပြုမိနိုင်သည်။ နေ့အချိန်တွင် စစ်မြို့ခြင်းမရှိဘဲ ညအချိန်ကျမှ ငရမန်ကန်း စစ်လာမြို့ခြင်းကို ကျန်စစ် သားက စစ်ရေးသတိကြီးစွာဖြင့် သတိပြုမိခဲ့သည်။ ကျန်စစ်သားသည် ဘုရင်စောလူးမင်းထက်လည်း ကောင်း၊ ငရမန်ကန်းထက်လည်းကောင်း စစ်ရေးသတိ ကြီးမားသူ၊ စစ်ရေးအမြော်အမြင်မြင့်မားသူ၊ ဉာဏ် ပညာကြီးမားသူဖြစ်သည်။

ကျန်စစ်သား၏သစ္စာတရားကြီးမားမှု

စောလူးမင်းနှင့် သူ၏တပ်များပျက်သွားသော ကြောင့် ကျန်စစ်သားသည် ပုဂံသို့ ညတွင်းချင်း မြင်းဖြင့် အပြင်းချီတက်သည်။ ပုဂံသို့ရောက်သည့်အခါ မြို့စောင့်မှူးမတ်များက ဘုရင်စောလူးမင်းမရှိတော့ပြီ ဖြစ်၍ မင်းလုပ်အုပ်ချုပ်ရန် ကျန်စစ်သားအား လျှောက် ထားကြသည်။ ထိုအခါ ကျန်စစ်သားက လက်မခံဘဲ “ငါ့အရှင် ရှိသည်၊ မရှိသည်ကို ရှေးဦးစွာ ငါစုံစမ်းအုံး မည်၊ ရှိလျှင် ငါ့အရှင်ရအောင်ယူ၍ နန်းတင်မည်” ဟု သစ္စာကြီးစွာဖြင့် ပြန်လည်ပြောကြားသည်။ ဤအချိန် တွင် ငရမန်ကန်းသည် ပုဂံမြို့ကိုသိမ်းပိုက်ရန် ဆက် လက်ချီတက်လာသည်။ ပုဂံမြို့တောင်ဘက်တစ်မိုင် ခန့်ဝေးသော မြင်းကပါအရပ်တွင် တပ်စခန်းချနေ သည်။ ဘုရင်စောလူးမင်းလည်း အချုပ်အနှောင်ဖြင့် ပါလာသည်။ ဤအကြောင်းကို ကျန်စစ်သားသိရှိသည့် အခါ ညအချိန်တွင် ငရမန်ကန်းတပ်အတွင်းသို့ဝင်၍ ဘုရင်စောလူးမင်းအား မိမိပရုံးပေါ်တွင်တင်၍ သယ်

ယူသည်။ သို့သော် ဘုရင်စောလူးမင်းက အော်ဟစ်
 သဖြင့် ငရမန်ကန်းတပ်သားများက သိသွားကြသည်။
 ကျန်စစ်သားသည် ဘုရင်စောလူးမင်းကိုထားခဲ့ပြီး
 ငရမန်ကန်းတပ်အတွင်းမှ လျင်မြန်စွာဖောက်ထွက်ရ
 သည်။ ဤသို့ဖောက်ထွက်ပြီးနောက် ထီးလှိုင် (ယခု
 မိတ္ထီလာခရိုင်၊ ဝမ်းတွင်းနယ်)သို့တိမ်းရှောင်ပြီး ရဲမက်
 ဗိုလ်ပါစုဆောင်း၍နေသည်။ ငရမန်ကန်းသည် ဘုရင်
 စောလူးမင်း ဆက်လက်ရှိနေပါက ရန်မအေးမည်ကို
 တွေးပြီး ဘုရင်စောလူးမင်းကို ကွပ်မျက်ပစ်လိုက်သည်။
 ဤနေရာတွင် ကျန်စစ်သား၏ကြီးမားသောသစ္စာတရား
 နှင့် ရဲဝံ့သောသတ္တိကိုမြင်တွေ့နိုင်သည်။ မြို့စောင့်
 များမတ်များက တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်၍ မင်းလုပ်ရန်
 တိုင်းပြည်ကိုအပ်နှံသော်လည်း ကျန်စစ်သားသည်
 လက်ခံခြင်းမပြုဘဲ “ငါ့အရှင် ရှိသည်၊ မရှိသည်ကို
 ရှေးဦးစွာ ငါစုံစမ်းအုံးမည်” ဟု ပြန်လည်မိန့်ဆိုခြင်း
 သည် ကြီးမားသောသစ္စာတရားကို ပြဆိုခြင်းဖြစ်သည်။
 တစ်နည်းအားဖြင့် ကျန်စစ်သားသည် ဘုရင်ရာထူးထက်
 မိမိစောင့်စည်းရမည့်သစ္စာတရားကို ပိုမိုတန်ဖိုးထား
 မြတ်နိုးကြောင်းပြသခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ရန်သူ၏
 တပ်အတွင်းသို့ဝင်၍ မိမိအသက်ကိုမငဲ့ကွက်ဘဲ မိမိ၏

ကျေးဇူးရှင်စောလူးမင်းကိုကယ်တင်ခြင်းသည် ရဲဝံ့
 သော သတ္တိကိုပြဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ကျန်စစ်သားထီးနန်းတက်ခြင်း

ကျန်စစ်သားသည် ထီးလှိုင်အရပ်တွင် စစ်သည်
 ရဲမက်အလုံအလောက်စုဆောင်းပြီးသောအခါ ငရမန်
 ကန်းနှင့် သူ၏တပ်များကို တိုက်ခိုက်တော့သည်။ ငရ
 မန်ကန်းအရေးနိမ့်၍ ဧရာဝတီမြစ်အကိုင်း စုန်ဆင်း၍
 ဖောင်ဖြင့်ပြေးသည်။ ကျန်စစ်သား၏ လက်ရွေးစင်
 လက်ဖြောင့်စစ်သည်မှဆိုးဝေဉာဏ်မှလိုက်၍ လေး
 ဖြင့်ပစ်ခတ်သောကြောင့် ငရမန်ကန်းမြားထိမှန်ပြီး
 သေဆုံးသည်။ ကျန်စစ်သားသည် ငရမန်ကန်းနှင့်
 သူ၏တပ်များကို အောင်မြင်စွာချော့မုန်းပြီးစီးသည့်
 အခါ ခရစ်နှစ် ၁၀၈၄ ခုနှစ်တွင် ပုဂံပြည်ရှင်အဖြစ်
 နန်းတက်သည်။ ထို့နောက် ပျက်လုဆဲဆဲဖြစ်နေသော
 ပုဂံပြည်ကြီးကို ပြန်လည်ထူထောင်သည်။ ပြည်သူ
 အပေါင်း တိုးတက်သာယာဝပြောအောင် ဆောင်ရွက်
 သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ ကြီးပမ်းဆောင်ရွက်
 မှုကြောင့် ပုဂံခေတ်ယဉ်ကျေးမှုကြီးသည် နှစ်ပေါင်း
 ၂၀၀ ခန့် ခိုင်မြဲတည်တံ့ခဲ့သည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ကြီးမားသည့်မေတ္တာတရား ကျန်စစ်သားမင်းကြီးမင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိ သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်သင့်နေသော ပျူ၊ မွန်၊ သက်၊ ဗမာ စသည့် မိမိ၏ပြည်သူပြည်သားများ ၏ဘဝကို စတင်ထူထောင်ပေးသည်။ ငရမန်ကန်းနှင့် သူ၏တပ်ဖွဲ့များ ပုဂံကိုလာရောက်တိုက်ခိုက်စဉ်က ပုဂံ သားအချို့ကို သုံးပန်းအဖြစ် အောက်ပြည်အောက်ရွာသို့ ခေါ်ဆောင်သွားခဲ့သူများရှိသည်။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်များကို ကျန်စစ်သားမင်းကြီးက အောက်ပြည်အောက်ရွာမှ ပြန် ခေါ်ပြီး ပုဂံရှိမိသားစုများနှင့် ပြန်လည်စုစည်းပေးသည်။ စစ်ဒဏ်ကြောင့် မိသားစုများနှင့် ထာဝရကင်းကွာ သွားကြရသည့်သူများ၏ မျက်ရည်ကို ကျန်စစ်သား မင်းကြီးက မိမိ၏မေတ္တာတရားဖြင့် ပပျောက်စေသည်။ စိတ်နှလုံး ပူဆွေးသောကရောက်နေသူများ၏ သောက အပူအမျိုးမျိုးကိုလည်း ကျန်စစ်သားမင်းကြီးက မိမိ၏ မေတ္တာတရားဖြင့် အေးငြိမ်းစေသည်။ မိမိ၏ပြည်သူ ပြည်သားများ စားနပ်ရိက္ခာဝလင်စွာစားသုံးနိုင်ရန် စီမံဆောင်ရွက်သည်။ မိမိ၏ပြည်သူပြည်သားများ လှပစွာဝက်စားဆင်ယင်နိုင်ရန်ကိုလည်း ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်သည်။ မိခင်သည် မိမိ၏သားသမီးများကို ရင်ခွင်၌ ပိုက်ထွေးယုယသကဲ့သို့ ကျန်စစ်သားမင်းကြီး သည် မိမိပြည်သူပြည်သားများကို မိမိ၏ ရင်သွေး

များကဲ့သို့သဘောထားကာ ယုယပိုက်ထွေးသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် ပုဂံပြည့်ရှင်အဖြစ်ရောက် သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မိမိပြည်သူများ၏ဘဝကို တည်ငြိမ်အေးချမ်းသောဘဝအဖြစ် ဖန်တီးပေးခြင်း၊ မိမိပြည်သူပြည်သားအပေါင်းကို စားနပ်ရိက္ခာအောင် ကျွေး၍ လှအောင်ဆင်မြန်းပေးခဲ့ခြင်းသည် ပြည်သူ ပြည်သားများအပေါ် ကြီးမားသောစေတနာမေတ္တာ ထားရှိကြောင်း ပြဆိုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ပြည်သူများအပေါ် လေးစား မှု

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် မိမိပြည်သူများ အပေါ် ချစ်ခင်မြတ်နိုးသည့်အပြင် လေးစားတန်ဖိုးထား သည်။ မိမိပုဂံပြည့်ရှင်မင်းအဖြစ်ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် စစ်ဒဏ်သင့်နေသောနိုင်ငံတော်ကြီးကို အေးချမ်းသာယာစည်ပင်ပြောအောင် မည်သို့မည်ပုံ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပြည်သူများ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးအတွက် မည်သို့မည်ပုံဆောင်ရွက် သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပြည်သူများဝတ်ရေးအတွက် မည်သို့မည်ပုံဆောင်ရွက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပြည်သူ အပေါင်းအား အစီရင်ခံသည့်အနေဖြင့် ကျောက်စာ တစ်ချပ်ရေးထိုးပြီး အတိအလင်းဖော်ပြခဲ့သည်။ ယင်း

ကျောက်စာမှာ ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာဟု အမည်တွင်သည်။ ယင်းကျောက်စာကို ပုဂံရွှေစည်းခုံဘုရားရှိ ကျောက်တိုင်နှစ်တိုင်ပေါ်တွင် ရေးထိုးထားသည်။ ထို့ပြင် ထပ်မံ၍ ပုဂံသရပါတ်ခါးရှိ ကျောက်တိုင်နှစ်တိုင်တွင်လည်း ရေးထိုးထားသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မိမိ၏ပြည်သူပြည်သားများအားလုံးသိရှိစေရန်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ အသိပေးခြင်းသည် ဘုရင်တစ်ပါးအနေဖြင့် မိမိပြည်သူပြည်သားများအား လေးစားတန်ဖိုးထားကြောင်း ပြသခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ အုပ်ချုပ်ရေးစွမ်းရည်မြင့်မားမှု

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် ခရစ်နှစ် ၁၀၈၆ ခုနှစ်တွင် ရာဇဘိသိက်ပွဲကျင်းပပြီး သီရိဘုဝနာဒိတျဓမ္မရာဇာဘွဲ့ကိုခံယူသည်။ ရာဇဘိသိက်ပွဲကို ရှင်အရဟံကိုယ်တော်အား ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုစေသည်။ ရာဇဘိသိက်ပွဲသို့ ပုဂံ၊ မွန်၊ သက်၊ ဗမာ အစရှိသောတိုင်းရင်းသားများအားလုံးကို လူမျိုးခွဲခြားခြင်းမပြုဘဲ စုံညီစွာ တက်ရောက်စေသည်။ ရာဇဘိသိက်ကျင်းပစဉ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ထုံးစံအတိုင်း ပရိတ်တော်များကို ရွတ်ဖတ်စေသည်။ ဗြာဟ္မဏပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း ထုံးစံအတိုင်း ဗိဿနိနတ်ကိုလည်း ပူဇော်စေသည်။ နဂါးကိုးကွယ်သူတို့ကိုလည်း ထုံးစံအတိုင်း နဂါးကိုလည်း ပူဇော်ခွင့်ပြုသည်။ နတ်ကိုးကွယ်သူတို့ထုံးစံအတိုင်း နတ်ကခွင့်ပြုသည်။ ထို့ပြင် ရာဇဘိသိက်ပွဲတွင် ပုဂံ၊ မွန်၊ သက်၊ ဗမာ စသည့်တိုင်းရင်းသားများကို မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုအလိုက် သိဆိုကခုန်ခွင့်ပြုသည်။ ဤအချက်များသည် ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ အုပ်ချုပ်မှုစွမ်းရည်မြင့်မားကြောင်း ပြဆိုနေသောအချက်များဖြစ်ကြသည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏အမျိုးကိုစောင့်ထိန်းမှု

ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ သမီးတော်ရွှေအိမ်သည် သည် တိုင်းတစ်ပါးသား ပဋိက္ကရာမင်းသားနှင့် မေတ္တာ

မျှကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျန်စစ်သားမင်းကြီးက များမတ်တို့နှင့် ဤအရေးကိစ္စကိုတိုင်ပင်သည်။ ထိုအခါ များမတ်တို့က အရှင်သမီးတော် ပဋိက္ကရာမင်းသားနှင့် စုံဖက်ရန်မသင့်ပါ။ စုံဖက်ပါက ပုဂံပြည်သည် ကာလရှည်ကြာလျှင် ကုလားပြည်ဖြစ်တော့မည်ဟု လျှောက်ထားကြသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် များမတ်တို့၏ လျှောက်တင်ချက်ကိုလက်ခံပြီး သမီးတော်ရွှေအိမ်သည်ကို ပဋိက္ကရာမင်းသားနှင့် မစုံဖက်စေဘဲ နောင်တော် စောလူးမင်း၏ မြေးတော်စောယွမ်းနှင့် စုံဖက်စေသည်။ နောင်အခါတွင် စောယွမ်းနှင့် ရွှေအိမ်သည်တို့က အလောင်းစည်သူကိုဖွားမြင်သည်။ စောယွမ်းသည် ဗမာ၊ မွန် သွေးပါသူဖြစ်သည်။ ဤအချက်သည် ကျန်စစ်သားမင်းကြီးက မိမိလူမျိုးမပျောက်စေရန် စောင့်ထိန်းတတ်သူဖြစ်ကြောင်း ပြသနေခြင်းဖြစ်သည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ စည်းရုံးရေးစွမ်းရည်ကြီးမားမှု

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် မွန်စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို အထူးလိုလားသူဖြစ်သည်။ ရွှေစည်းခုံကျောက်စာရေးထိုးရာတွင် မြန်မာဘာသာဖြင့်ရေးထိုးခြင်းမပြုဘဲ မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးသည်။ ထီးမွေနန်းမွေအပ်ရာတွင် မိမိ၏သားအရင်းကိုမအပ်ဘဲ ဗမာ၊ မွန်သွေးပါသူ မြေးတော်အလောင်းစည်သူကိုသာ ထီးမွေနန်းမွေပေးအပ်ခဲ့သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် မွန်ယဉ်ကျေးမှုကို လေးစားသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးရေးထိုးထားသော ကျောက်စာများတွင် ပါဠိဘာသာဖြင့် ဆုတောင်းခြင်းမှတစ်ပါး မွန်ဘာသာကိုသုံးသည်။ မွန်ရဟန်းဖြစ်သော ရှင်အရဟံကို အားကိုးအားထားပြုသည်။ ထို့ကြောင့် မွန်တိုင်းရင်းသားများက ကျန်စစ်သားမင်းကြီးကို များစွာနှစ်ခြိုက်ကြသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးက ဗမာ-မွန်သွေးစည်းညီညွတ်ရေးကြိုးပမ်းမှုများကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၏

အရေးကြီးပုံကို ကောင်းစွာသိမြင်သူတစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း သိသာထင်ရှားသည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ သာသနာပြုစွမ်းရည် မြင့်မားမှု

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် ဗုဒ္ဓသာသနာထွန်းကားပြန့်ပွားရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်သည်။ စစ်ဒဏ်ကြောင့် ပျက်စီးသွားသောပိဋကတ်တော်များကို ပြန်လည်စုဆောင်း၍ တည်းဖြတ်စေသည်။ ဘုရားစေတီ၊ ဂူပုထိုးတို့ကိုလည်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသည်။ ရှင်အရဟံ၏ မိန့်ကြားချက်အရ ဓမည်းတော်အနော်ရထာမင်းကြီး ပြီးစီးအောင်မတည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သည့် ရွှေစည်းခုံစေတီတော်မြတ်ကြီးကို ပြီးစီးအောင်တည်ဆောက်သည်။ ထို့နောက် အာနန္ဒာစေတီတော်မြတ်ကြီးကို အပြီးတည်ဆောက်တော်မူသည်။ ဗိသုကာပညာရှင် ၄၀၀ နှင့် အလုပ်သမား ၄၀၀၀၀ တို့၏ အားဖြင့်တည်ဆောက်သည်။ လက်မမှာ ရွှေစင် ၄ သိန်း အကုန်အကျရှိသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ဘုရားရှင်အဆူဆူတို့၏ အနန္တပညာကိုရည်စူး၍ ပူဇော်သောကြောင့် အနန္တ

ဘုရားဟုဘွဲ့အမည်တွင်သည်။ နောင်တွင်မှ အာနန္ဒာဟူသောဘွဲ့အမည်တွင်သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် ပြည်တွင်း၌သာမကဘဲ ပြည်ပ၌လည်း သာသနာပြုသည်။ မဇ္ဈိမဒေသ၊ ဗုဒ္ဓဂယာရှိ စေတီတော်မြတ်ကြီး ပြင်ဆင်ရန်နှင့် ဆီမီးထွန်းညှိရန် သင်္ဘောတစ်စင်းတွင် ရွှေ၊ ငွေ၊ ဘဏ္ဍာများ အလုံအလောက်ထည့်ပြီး အိန္ဒိယသို့ စေလွှတ်သာသနာပြုသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးလက်ထက် ဗုဒ္ဓသာသနာထွန်းကားသည့်သတင်းသည် တရုတ်နိုင်ငံထိတိုင်အောင် ပျံ့နှံ့ကျော်စောသည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးနှင့် ပြည်ပနိုင်ငံခြားဆက်သွယ်ရေး

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် ပြည်ပနိုင်ငံများနှင့် ဆက်ဆံရေးကို အောင်မြင်စွာထူထောင်နိုင်ခဲ့သည်။ မိမိ၏ သံတမန်များကို တရုတ်ပြည်သို့ စေလွှတ်သည်။ တရုတ်ပြည် ဆွန်မင်းတို့သည် မြန်မာသံတမန်များကို ထီးဆောင်းတိုင်းပြည်ကြီးတစ်ပြည်မှ စေလွှတ်သည့် သံတမန်များကဲ့သို့ လေးစားစွာဆက်ဆံကြသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် မိမိပြည်တွင်းရှိ တိုင်းရင်း

သားပေါင်းစုံနှင့် ကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေးကို တည်ဆောက်နိုင်သကဲ့သို့ ပြည်ပနိုင်ငံများနှင့်လည်း အောင်မြင်သောဆက်ဆံရေးကို ထူထောင်နိုင်ခဲ့သည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏စစ်ရေးစွမ်းရည်မြင့်မားမှု

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် စစ်ရေးစွမ်းရည် မြင့်မားသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ခမည်းတော် အနော်ရထာ မင်းကြီးလက်ထက် စစ်သူကြီးဘဝရှိစဉ်က သထုံမြို့ကို အောင်မြင်စွာသိမ်းပိုက်ပြနိုင်ခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ဥဿာ ပဲခူးအား ဂျမ်းစစ်သည်များလာရောက်တိုက်ခိုက်သည့် အခါ ယင်းဂျမ်းစစ်သည်များကို ကျန်စစ်သားဦးဆောင် သော စစ်သည်ရဲမက်များက အောင်မြင်စွာချေမှုန်းအနိုင် ယူနိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ပုဂံမြို့အားသိမ်းယူရန် ချီတက် လာသည့် ငရန်မန်ကန်းနှင့် သူ၏စစ်သည်ရဲမက်များ ကို ကျန်စစ်သားက ပြတ်သားစွာအနိုင်ယူချေမှုန်းပြီး ပုဂံမြို့ ငရန်မန်ကန်းလက်တွင်းသို့မကျရောက်ရန် မိမိ၏စစ်ရေးစွမ်းရည်ဖြင့် ကာကွယ်နိုင်ခဲ့သည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးနှင့် မြစေတီကျောက်စာ

ကျန်စစ်သားမင်းကြီး နာမကျန်းဖြစ်နေစဉ် သား တော်ရာဇကုမာရ်မင်းသားသည် ရွှေဆင်းတုတစ်ဆူကို သွန်းလုပ်၍ နာမကျန်းဖြစ်နေသော ခမည်းတော် ကျန်စစ်သားမင်းကြီးထံ သွားစရာကပ်သည်။ ကျန်စစ် သားမင်းကြီးအား ရွှေဆင်းတုတော်ကိုပြသပြီး ခမည်း တော်၏ ကျေးဇူးကားကြီးမားလှပါသည်။ ထိုကျေးဇူး တော်ကိုအောက်မေ့ကာ အကျွန်ုပ်သည် ဤဆင်းတု တော်ကို သွန်းလုပ်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးက သာဓုသုံးကြိမ် ခေါ်ဆိုသည်။ ထို့နောက် ရာဇကုမာရ်သည် ရေစက်သွန်းချ၍ ရွှေ ဆင်းတုတော်ကို လှူဒါန်းသည်။ ရာဇကုမာရ်သည် ဂူပြောက်ကြီးတုရားကိုတည်၍ ယင်းရွှေဆင်းတုတော် ကို ဌာပနာသွင်းသည်။ ထို့နောက် လေးမျက်နှာရှိ သော ကျောက်သားတွင် ခမည်းတော် ကျန်စစ်သား မင်းကြီး၏ ကြီးမားလှသောကျေးဇူးတရားကို ဖော်ပြ

သည်။ ထို့ပြင် လှူဒါန်းရသော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို အမျှပေကြောင်းဖော်ပြပြီး ဗမာ၊ မွန်၊ ပျူ၊ ပါဠိ စသည့် ဘာသာ ၄ မျိုးဖြင့် ရေးထွင်းသည်။ ယင်း ကျောက်စာကို ဂူပြောက်ကြီးကျောက်စာ၊ သို့မဟုတ် မြစေတီကျောက်စာဟုခေါ်တွင်သည်။ ဤနေရာတွင် သားတော်ရာဇကုမာရ်၏ ချီးကျူးအတုယူဖွယ်ကောင်း လှသောသဘောထားကို ဖော်ပြလိုသည်။ မိမိအား ထီးမွန်ပေးပေးသော ဖခင်မင်းတော် ကျန်စစ်သား မင်းကြီးအပေါ် ပြစ်မှားခြင်း၊ မကျေနပ်ဖြစ်ခြင်းစသည် တို့ လုံးဝမဖြစ်ပေါ်ဘဲ ဖခင်မင်းတော်၏ ကြီးမားလှသော ကျေးဇူးတရားကိုပေးဆပ်သည့်အနေဖြင့် ရွှေဆင်းတု တစ်ဆူကိုပင်သွန်းလုပ်လှူဒါန်းလိုက်သေးသည်။ ရာဇ ကုမာရ်မင်းသားသည် ဘုရင်ရာထူးထက် ကျေးဇူးရှင် ခမည်းတော်ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ အဆုံးအမနှင့် အစီအမံကို ပိုမိုလေးစားမြတ်နိုးကြောင်းပြသသွားခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးနတ်ရွာစံခြင်း

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် တိုင်းပြည်အကျိုး၊ သာသနာအကျိုး၊ ပြည်သူပြည်သားများအကျိုးကို စွမ်းစွမ်းတမံထမ်းဆောင်ရင်း ခရစ်နှစ် ၁၁၁၃ ခုနှစ်၊ သက်တော် ၇၀ ကျော်ကျော်၊ နန်းသက် ၂၈ နှစ်တွင် နတ်ရွာစံခဲ့သည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးရေးခဲ့သော သူ့သမိုင်း

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးကို ခမည်းတော် ဘုရင် အနော်ရထာနှင့် မယ်တော်ပဉ္စကလျာဏီမင်းသမီးတို့က ဖွားမြင်သည်။ ယခု စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးရှိ ပရိမ္မ အရပ်တွင် မွေးဖွားသည်။ ခမည်းတော်ဘုရင်အနော်ရထာနှင့် နောင်တော်စောလူးမင်းလက်ထက်တွင် စစ်သူကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသည်။ ဖခမည်းတော်ဘုရင်အနော်ရထာလက်ထက်တွင် ဖခမည်းတော်အမျက်တော်ရှုသဖြင့် ယခုစစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးရှိ ကျောင်းဖြူအရပ်တွင် ပုန်းဖိုရသည်။ ထို့နောက် နောင်တော်ဘုရင်စောလူးမင်းလက်ထက်တွင်လည်း ထပ်မံ၍ အမျက်တော်ရှုခံရပြန်သဖြင့် ဒလသို့ အပို့ခံရသည်။ သို့သော် ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် မိမိအပေါ်အမျက်တော်ရှုသော ဖခမည်းတော်နှင့် နောင်တော်တို့အား ပြစ်မှားခြင်းမရှိဘဲ သစ္စာတရားကြီးမားစွာစောင့်သိခဲ့သည်။ ဖခမည်းတော်ဘုရင် အနော်ရထာလက်ထက် သထုံမြို့သိမ်းတိုက်ပွဲတွင် ကျန်စစ်သားသည် စစ်သူကြီးအဖြစ်တာဝန်ယူပြီး အောင်မြင်စွာသိမ်းပိုက်ပြသခဲ့သည်။ ကျန်စစ်သားသည် ဘုရင်စောလူးမင်းလက်လည်းကောင်း၊ ဟံသာဝတီပဲခူးစားငရမန်ကန်းတို့ထက်လည်းကောင်း ပိုမိုကြီးမားသော စစ်ရေးသတိ၊ ပိုမိုမြင့်မားသောစစ်ရေးအမြော်အမြင်၊ ပိုမိုသာလွန်သည့် ဉာဏ်ရည်ရှိသူဖြစ်သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် မိမိ၏ လက်အောက်ငယ်သားများကို အသုံးပြုရာတွင် သူတို့တွင်ရှိသည့် အရည်အချင်းနှင့်လိုက်လျောညီထွေစွာ အသုံးပြုတတ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် မိမိ၏ လက်ရွေးစင်လက်ဖြောင့်စစ်သည်တော် မုဆိုးငစဉ့်ကို မှန်ကန်စွာအသုံးပြုပြီး ငရမန်ကန်းကို အောင်မြင်စွာ သုတ်သင်ရှင်းလင်းနိုင်ခဲ့သည်။ ငရမန်ကန်းသည် ကျန်စစ်သားအားစစ်ရှုံး၍ ဧရာဝတီမြစ်အတိုင်း ဖောင်ဖြင့် ကွက်ပြေးနေစဉ် မုဆိုးငစဉ့်၏ အဝေးမှပစ်လိုက်သောမြားထိမှန်ပြီး ငရမန်ကန်းကျဆုံးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် ဤကဲ့သို့ စစ်ရေးစွမ်းရည်မြင့်မားရုံသာမကဘဲ အုပ်ချုပ်ရေးစွမ်းရည်တွင်လည်း

မြင့်မားသည်။ မိမိပုဂံပြည်ရှင်ဖြစ်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် စစ်ဘေးဒဏ်သင့်နေသော မိမိပြည်သူပြည်သားတို့၏ ဘဝကို ပြန်လည်ထူထောင်သည်။ မိမိပြည်သူပြည်သားများ စားနပ်ရိက္ခာ ဝလင်စွာစားသောက်နိုင်ရေး၊ ဝတ်ရေးတွင်လည်း ပြည်သူပြည်သားများ လှပစွာ ဆင်ယင်နိုင်ရေးကို စီမံလုပ်ဆောင်သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် စည်းရုံးရေးစွမ်းရည်တွင်လည်း မြင့်မားသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ မိမိ၏ ရာဇဝါသိက်ခံယူပွဲတွင် ပျူ၊ မွန်၊ သက်၊ ဗမာ စသည့် တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံကို တက်ရောက်စေသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် တိုင်းရင်းသားပြည်သူပြည်သားများ အချင်းချင်းချစ်ခင် စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို အထူးလိုလားသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် အထူးသဖြင့် ဗမာ-မွန်ချစ်ကြည်ရေးကို အထူးဦးစားပေးဆောင်ရွက်သည်။ မိမိ၏ ထီးမွေနန်းမွေကို မိမိ၏ သားတော်အားမပေးဘဲ ဗမာ-မွန် သွေးပါသူ မိမိ၏ မြေးတော်ကို ပေးခဲ့သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် သာသနာပြုလုပ်ငန်းများကိုလည်း ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သည်။ မိမိ၏ နိုင်ငံတွင်း၌ ဘုရား၊ ပုထိုး၊ စေတီ၊ ကျောင်းကန်များကို တည်ထားကိုးကွယ်သည်။ တည်ဆောက်ပြုပြင်သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးတည်ထားသောဘုရားစေတီများအနက် ရွှေစည်းခုံစေတီနှင့် အာနန္ဒာစေတီတို့သည် ထင်ရှားကျော်ကြားသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် ပြည်တွင်း၌သာမကဘဲ ပြည်ပမဇ္ဈိမဒေသ၊ ဗုဒ္ဓဂယာရှိ စေတီတော်

မြတ်ကြီးပြုပြင်ရေးကိုလည်း ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သည်။ ထို့ပြင် ပြည်ပနိုင်ငံများနှင့် သံတမန်ဆက်ဆံရေးကိုလည်း အောင်မြင်စွာဆောင်ရွက်သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် မိမိပုဂံနိုင်ငံတော်ကြီး၏တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ လုံခြုံရေး၊ တိုးတက်သာယာဝပြောရေး၊ ပြည်သူ့ပြည်သားများ အချင်းချင်းစည်းလုံးညီညွတ်ရေးလုပ်ငန်းများကို မိမိ၏ထီးနန်းသက် ၂၈ နှစ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သွားသည့် မင်းကောင်းမင်းမြတ်အဖြစ် ရပ်တည်သွားသူဖြစ်သည်။ သမိုင်းဆရာများက ဘုရင်အနော်ရထာမင်းကြီးအား ပထမမြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီးကိုထူထောင်သူဟုသတ်မှတ်သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးကိုမူ ပထမမြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီးအား ဆက်လက်တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးအောင်ဆောင်ရွက်သည့် မင်းတစ်ပါးဟုသတ်မှတ်သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးရေးသားသွားသော သူ့သမိုင်းအနက်မှ ထူးခြားသောအချက် ၆ ချက်ကို တင်ပြလိုသည်။ ပထမအချက်မှာ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် မိမိ၏ကျေးဇူးရှင်အပေါ် အမြဲသစ္စာစောင့်သိခြင်း၊ ဒုတိယအချက်မှာ ရဲဝံ့သတ္တိကြီးမားခြင်း၊ တတိယအချက်မှာ သတိဉာဏ်အမြော်အမြင်ကြီးမားခြင်း၊ စတုတ္ထအချက်မှာ မိမိ၏ပြည်သူ့ပြည်သားများအပေါ် ရင်ဝယ်သားကဲ့သို့ ချစ်ခင်ကြင်နာခြင်း၊ မဇ္ဇမအချက်မှာ တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို အထူးလိုလားခြင်း၊ ဆဋ္ဌမအချက်မှာ မိမိ၏မိသားစုအကျိုးထက် နိုင်ငံတော်အကျိုးကို အဓိကဦးစားပေး၍ စဦးစားဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း စသည့်အချက် ၆ ချက်ဖြစ်သည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးပေးခဲ့သော သင်ခန်းစာ

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးက နောင်လာနောက်သားမျိုးဆက်သစ်များအတွက် သင်ခန်းစာ ၆ မျိုးပေးခဲ့သည်။ ပထမသင်ခန်းစာမှာ ခေါင်းဆောင်သည် မိမိကျေးဇူးရှင်များအပေါ် အမြဲသစ္စာစောင့်သိရမည်။ ဒုတိယမှာ ခေါင်းဆောင်သည် မည်သို့သောအခြေအနေမျိုးနှင့် ကြုံတွေ့နေရစေကာမူ မိမိစောင့်ထိန်းရမည့်

ကျင့်ဝတ်နှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများကို လုံးဝဖောက်ဖျက်ခြင်းမပြုရ။ တတိယမှာ ခေါင်းဆောင်သည် စွမ်းရည်တစ်မျိုးတည်းရှိနေရုံဖြင့် မလုံလောက်ဘဲ စစ်ရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စည်ရုံးရေးစွမ်းရည် စသည့်စွမ်းရည် ၃ ရပ်နှင့် ပြည့်စုံနေရမည်။ စတုတ္ထမှာ ခေါင်းဆောင်သည် မိမိနိုင်ငံအား လာရောက်ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်ရန် ကြိုးပမ်းသောရန်သူမှန်သမျှကို တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းအနိုင်ယူနိုင်စွမ်းရှိရမည်။ ပဉ္စမမှာ ခေါင်းဆောင်သည် မိမိပြည်သူ့ပြည်သားများ၏ စားဝတ်နေရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အမြဲကြိုတင်မြော်တွေးစီမံနေရမည်။ ဆဋ္ဌမအချက်မှာ ခေါင်းဆောင်သည် မိမိ၏မိသားစုအကျိုးထက် နိုင်ငံ၏အကျိုးကို ဦးစားပေးစဦးစားဆုံးဖြတ်ရမည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

အမြဲသတိရဂုဏ်ပြုလေးစားနေကြပါစို့

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့်တင်ပြရမည်ဆိုပါက ကျန်စစ်သားမင်းကြီးနတ်ရွာစံခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် ကျွန်ုပ်တို့ နောင်လာနောက်သားမျိုးဆက်သစ်များအတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော သမိုင်းအမွေအနှစ်များနှင့် သမိုင်းသင်ခန်းစာများကို ပေးသွင်းခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျန်စစ်သားမင်းကြီးကို ကျွန်ုပ်တို့က အမြဲသတိရ ဂုဏ်ယူလေးစားနေကြရန်လိုပါသည်။ ဤသို့ သတိရလေးစားဂုဏ်ယူနေရုံမျှဖြင့် မပြီးသေးပါ။ ကျန်စစ်သား မင်းကြီးပေးခဲ့သောသမိုင်းသင်ခန်းစာများကို ကျွန်ုပ်တို့က လိုက်နာဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ဤသို့လိုက်နာဆောင်ရွက်နေကြမှသာ ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ကြီးမားလှသောကျေးဇူးတရားကို ပြန်လည်ပေးဆပ်ရာရောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။ ။

■ ကျော်ကျော်သန်း(ပဟဂိဏ္ဍ)

ပြည့်စုံထက်ကျော်

ထင်ရှားကျော်ကြား လေလံပစ္စည်းများ

သုတအလင်းမဂ္ဂဇင်းပရိသတ်အတွက် ဖော်ပြပေးသွားမဲ့အကြောင်းအရာကတော့ လူတွေဈေးကြီးပေးပြီး ဝယ်ယူခဲ့ကြတဲ့ ထူးဆန်းတဲ့အရာတွေပဲဖြစ်ပါတယ်။ ငွေကြေးချမ်းသာတဲ့လူတွေက ကမ္ဘာကျော်ပန်းချီကားတွေ၊ စူပါမော်တော်ကားတွေကို ဝယ်ယူစုဆောင်းလေ့ရှိကြပေမဲ့ ဘယ်သူကမှ အမှိုက်တွေ၊ ရေတွေကို ဒေါ်လာသန်းနဲ့ချီ ပေးပြီး ဝယ်ယူကြမှာမဟုတ်ပါဘူး။

ခါပေမဲ့ ကမ္ဘာပေါ်က ငွေကြေးချမ်းသာတဲ့လူတွေကတော့ ဘာမှမဟုတ်တဲ့ကိစ္စရပ်တွေအပေါ်မှာ အင်မတန် ဈေးကြီးပေးကာ ဝယ်ယူခဲ့တဲ့ဖြစ်စဉ်တွေလဲ ရှိခဲ့ပါတယ်။

မရှင်းရသေးတဲ့ခုတင် (ဒေါ်လာ ၄ သန်း)

ဒီအနုပညာပြကွက်ကမ္ဘာ့ အမြဲတမ်းအခန်းမရှင်းတဲ့ သင့်သူငယ်ချင်း တွေကိုတောင် သတိရသွားမှာပါ။ မိမိအခန်းထဲမှာရှိနေတဲ့ အမှိုက်တွေနဲ့ သုံးလို့မရတော့တဲ့ တိုလီမုတ်စတွေကို မရှင်းအားတော့လို့ ဝယ်ယူရှိရင် ချက်ချင်းရောင်းထုတ်ချင်လိုက်တာလို့ တွေးမိသူတွေရှိကြမှာပါ။ ငုံ့မှန် အားဖြင့်တော့ မိမိအခန်းထဲမှာ အင်မတန်ရှုပ်နေတဲ့အမှိုက်တွေကို မိမိ

ဘာသာရှင်းထုတ်ရမှာဖြစ်ပြီး ဘယ်သူကမှလဲ တကူး တကလာဝယ်နေမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

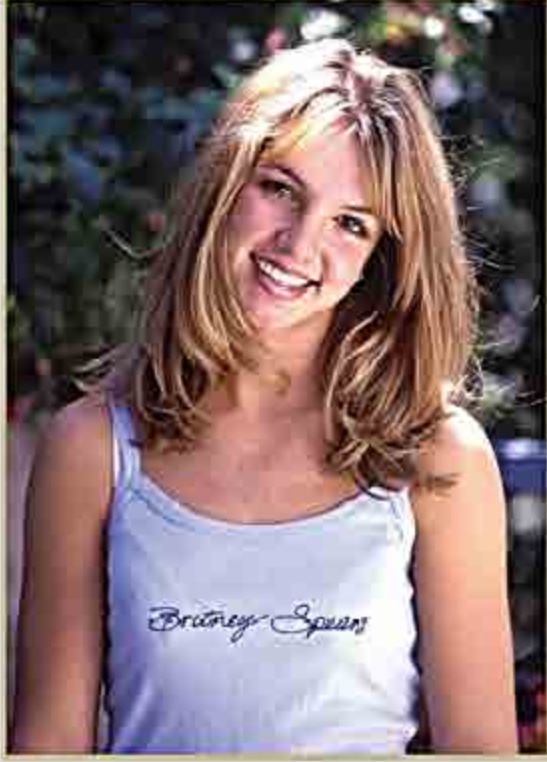
ဒါပေမဲ့ ဒီလိုလူတစ်ယောက်ရဲ့ ရှုပ်ပွနေတဲ့ အခန်းထဲက အမှိုက်တွေကို ဒေါ်လာသန်းနဲ့ချီပေးပြီး ဝယ်ယူသွားခဲ့တဲ့ အဖြစ်အပျက်တစ်ခု ရှိခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်မှာ ထရေစီအိမ်ဆိတ်တဲ့ ဗြိတိန်အနုပညာရှင်တစ်ယောက်က သူမရဲ့ အချစ်ရေးအဆင်မပြေမှုတွေကြောင့် အခန်းထဲက အပြင်မထွက်ဘဲ အိပ်ရာထဲမှာ ရက်ပေါင်းများစွာ ကြာအောင်နေထိုင်ခဲ့ပါတယ်။

အသည်းကွဲနေတဲ့ အဲဒီအနုပညာရှင်က အခန်းကို မရှင်းအားတော့ဘဲ အခန်းကလဲ အမှိုက်တွေနဲ့ ပြည့်နှက်ကာ ရှုပ်ပွနေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက်မှာတော့ ရှုပ်ထွေးလွန်းပြီး အမှိုက်တွေနဲ့ ပြည့်နှက်နေတဲ့ သူမရဲ့ ခုတင်တစ်ခုလုံးကို 'ကျွန်မရဲ့ခုတင်' လို့ နာမည်တပ်ကာ အင်စတော်လေးရှင်းပြကွက်တစ်ခုအဖြစ် လေလံတင်ရောင်းချခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီအမှိုက်တွေနဲ့ တန်ဆာဆင်ထားတဲ့ ခုတင်ကို စီးပွားရေးသမားတစ်ယောက်က သဘောကျပြီး ဒေါ်လာ ၁ သိန်းခွဲနဲ့ ဝယ်ယူသွားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီစီးပွားရေးသမားကပဲ သူဝယ်ထားတဲ့ အဲဒီအမှိုက်ခုတင်ကြီးကို ထပ်မံရောင်းချခဲ့ရာမှာ ဒေါ်လာ ၄ သန်းနဲ့ ရောင်းချနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

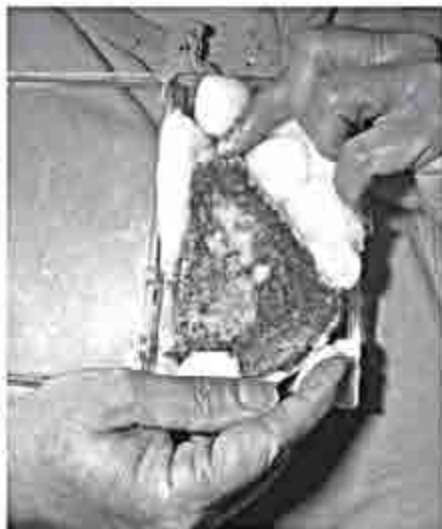
ဆံပင် (ဒေါ်လာ ၁ သန်း)

၂၀၀၇ ခုနှစ်မှာ နာမည်ကျော်အဆိုတော် ဘရစ်

တနီစပီးယား (Britney Spears) က ရုတ်တရက်ပဲ သူမရဲ့ ဆံပင်တွေအားလုံးကို အပြတ်ရှင်းပြီး ကတုံးတုံး ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက ဘရစ်တနီစပီးယားရဲ့ အလွန်အောင်မြင်နေတဲ့ အချိန်ဖြစ်တာကြောင့် ပရိသတ်တွေက ဘရစ်တနီစပီးယားတစ်ယောက် ဒီလိုကတုံးဖက်ရှင်နဲ့ တွက်လာတာကို အလွန်အံ့အားသင့်ခဲ့ကြပါတယ်။

သူမ ကတုံးသွားတုံးခဲ့တဲ့ အလှပြင်ဆိုင်ပိုင်ရှင်က ဘရစ်တနီစပီးယားရဲ့ ဆံပင်တွေအားလုံးကို သိမ်း

ထားခဲ့ပြီး ဒေါ်လာ ၁ သန်းနဲ့ လေလံတင်ရောင်းချခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလေလံပွဲမှာ ဆံပင်ညှပ်ဆိုင်လာတုန်းက ဘာရစ်တနီစပီးယားကျန်ခဲ့တဲ့ အအေးဘူး ၁ ဘူး၊ မီးခြစ် ၁ လုံးနဲ့ ခေါင်းစည်းကြိုးတစ်ခုပါ ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။

အသားညှပ်ပေါင်မုန့် (ဒေါ်လာ ၂၈၀၀၀)

ဒီအသားညှပ်ပေါင်မုန့်တစ်ခုရဲ့ တန်ဖိုးကလဲ တကယ့်ကို မျက်စုံးလှုပ်သွားစရာပါ။ ဒီအသားညှပ်ပေါင်မုန့်က ရိုးရိုးအသားညှပ်ပေါင်မုန့်တစ်ခုသာဖြစ်ပြီး ဒေါ်လာ ၂၈၀၀၀ နဲ့ ရောင်းချနိုင်ခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒေါ်လာ ၂၈၀၀၀ ဆိုတာ မြန်မာငွေနဲ့ဆိုရင် သိန်း ၃၅၀ ကျော်ပါတယ်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်မှာ ဒိုင်ယာနာဒီဆာ (Diana Dwyer) ဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးကြီးတစ်ယောက်က သူမတစ်ကိုက်ကိုက်ထားခဲ့တဲ့ ၁၀ နှစ်အကြာက အသားညှပ်ပေါင်မုန့်တစ်ခုကို ပြန်လည်တွေ့ရှိခဲ့ပါတယ်။ သူမပြန်လည်တွေ့ရှိခဲ့ချိန်မှာတော့ အဲဒီပေါင်မုန့်ချုပ်က မှီတွေ့တက်နေခဲ့ပါပြီ။

ထူးဆန်းတာတစ်ခုကတော့ အဲဒီပေါင်မုန့်ပေါ်က မှီတွေ့က မယ်တော်မာရီရဲ့ပုံစံအတိုင်းဖြစ်နေခဲ့တာပါ။ အဲဒီမယ်တော်မာရီရဲ့မျက်နှာပေါ်နေတဲ့ မှီတက်ပေါင်မုန့်ကိုရောင်းချခဲ့ပြီး အမည်မဖော်လိုတဲ့ လူတစ်ယောက်က ဒေါ်လာ ၂၈၀၀၀ ပေးပြီး ဝယ်ယူသွားခဲ့ပါတယ်။

ရေ (၄၅၅ ဒေါ်လာ)

ရေတစ်ခွက်ကို မြန်မာငွေ ၆ သိန်းဝန်းကျင်နဲ့ ရောင်းချနိုင်ခဲ့တဲ့အဖြစ်အပျက်တစ်ခု အမှန်တကယ်ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီရေက တခြားကြိုဟ်က ရောက်ရှိလာတဲ့ ရေတစ်ခွက်လဲ မဟုတ်သလို ထူးခြားဆန်းသစ်ထားတဲ့ ရေတစ်ခွက်လဲ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီရေတစ်ခွက်က ရိုးရိုးသာမန်ရေတွေထည့်ထားတဲ့ သောက်ရေတစ်ခွက်သာ ဖြစ်ပြီး ၁၉၇၇ ခုနှစ်မှာ Rock n Roll ဂီတရဲ့ဘုရင်တစ်ပါးလို့ လူတွေကသတ်မှတ်ထားကြတဲ့ အဲဗစ် ပရက်စလေရဲ့လက်ထောက်တစ်ယောက်က အဲဒီသောက်ရေခွက်ကို ရောင်းချခဲ့တာပါ။

အဲဒီခွက်က ပရက်စလေတစ်ယောက် မြောက် ကာရိုလိုင်းနားပြည်နယ်မှာ တေးဂီတဖျော်ဖြေပွဲလုပ် ရင်း သူ့ချထားခဲ့တဲ့သောက်လက်စ သာမန်ရေခွက် တစ်ခွက်သာဖြစ်ပါတယ်။ ပရက်စလေသောက်လက်စ ခွက်ကို သိမ်းဆည်းထားကာ လေလံတင်ရောင်းခဲ့ရာမှာ မြန်မာငွေ ၆ သိန်းဝန်းကျင်နဲ့ ရရှိခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်သူကမှ သောက်ရေတစ်ခွက်ကို မြန်မာငွေ ၆ သိန်းနဲ့ ဝယ်ယူသွားမယ်လို့ ထင်ထားမှာလဲနော်။

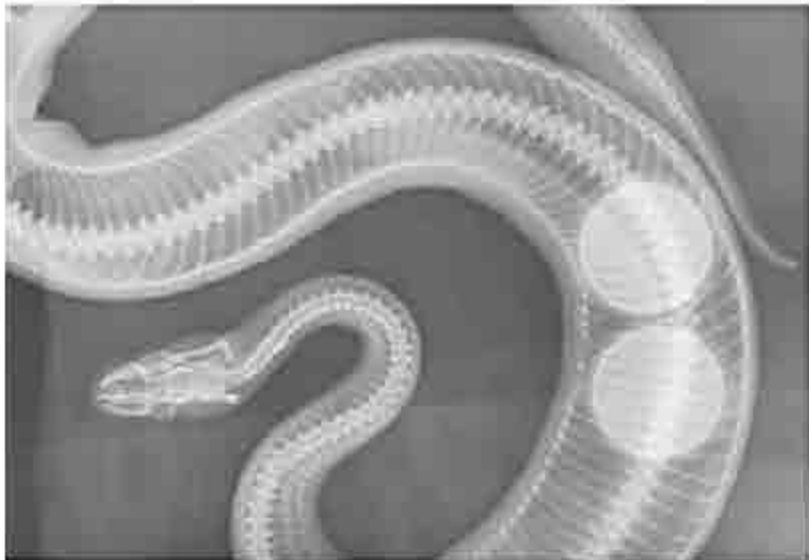
ဂေါက်သီး (ဒေါ်လာ ၁၄၀၀)

ပြိုင်ပွဲတွေမှာ နာမည်ကြီးဂေါက်ချန်ပီယံတွေ ရိုက်လိုက်တဲ့ ဂေါက်သီးတွေကို ဈေးကြီးပေးကာ ဝယ်ယူစုဆောင်းကြသူတွေရှိပေမဲ့ အခုဂေါက်သီးက တော့ အဲဒီလိုသမိုင်းနောက်ခံရှိတဲ့ ဂေါက်သီးတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ တကယ်တော့ ဒီဂေါက်သီးတွေက စပါးအုံးမြွေတစ်ကောင်မျှချထားခဲ့တဲ့ ဂေါက်သီးတွေ ပဲဖြစ်ပါတယ်။

စပါးအုံးမြွေဆက်အသက်ရှင်ဖို့အတွက် အစာ အိမ်ထဲရောက်နေတဲ့ဂေါက်သီးတွေကို ခွဲစိတ်ခဲ့ရပြီး နောက်မှာတော့ ဂေါက်သီးတွေကို ပြန်လည်ရောင်းချ ခဲ့ရာမှာ အခုလို ဒေါ်လာ ၁၄၀၀ ရရှိခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါ တယ်။

တစ်ရှူးစ (ဒေါ်လာ ၅၃၀၀)

နာမည်ကျော် ရုပ်သံအစီအစဉ်တစ်ခုဖြစ်တဲ့ The Tonight Show မှာ စကားလက်ဂျီဟန်ဆန် အသုံးပြုခဲ့တဲ့ တစ်ရှူးစကို လေလံတင်ရောင်းချ ခဲ့ရာမှာ ဒေါ်လာ ၅၃၀၀ အထိ ပေါက်ဈေးပေးပြီး ဝယ်ယူသွားခဲ့ပါတယ်။

တကယ်တော့ အဲဒီတစ်ရှူးကကသန့်စင် တဲ့ တစ်ရှူးအသစ်တစ်ခုမဟုတ်ဘဲ စကား လက်ဂျီဟန်ဆန်ရဲ့ ချွဲသလိပ်တွေပါဝင်တယ် လို့ သိရပါတယ်။

ပျော်ရွှင်စရာအချိန်များ (ဒေါ်လာ ၃၀၀၀)

မိမိရဲ့ဘော်ဒါတွေ၊ သူငယ်ချင်း အပေါင်းအသင်းတွေထဲမှာ အမြဲတမ်းလိုလို ဟာသတွေလုပ်ပြီး ပျော်ရွှင်စရာတွေကို ဖန်တီး တတ်တဲ့သူရှိရင် တန်ဖိုးထားပြီး ဆက်ဆံသင့် ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီလို

ပျော်စရာတွေဖြစ်အောင်လုပ်တတ်တဲ့သူတွေက အင်မတန် ရူးပါးပြီး တွေ့ဖို့အခွင့်အရေးနည်းလွန်းလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဩစတြေးလျနိုင်ငံက လူရွှင်ကျောင်းသား ၄ ယောက်ကတော့ အမြဲတမ်းပျော်နေတတ်ခြင်းတွေက သူတို့အတွက် စီးပွားရေးကိစ္စတစ်ခုလို့ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။

သူတို့က eBay မှာ သူတို့ ၄ ယောက်နဲ့ အတူတူ ပျော်ရွှင်ရမဲ့အချိန်တွေကို လေလံတင်ရောင်းချခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလေလံအရတော့ သူတို့ ၄ ယောက်ကို ငှားရမ်းတဲ့သူတွေကို ပျော်စရာတွေဖြစ်အောင် စကားပြောဆိုဖန်တီးပေးမှာဖြစ်ပြီး ပါတီငယ်တစ်ခုပါ ပါဝင်မှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအစီအစဉ်က ဒေါ်လာ ၃၀၀၀ နဲ့ လေလံအောင်မြင်သွားခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သင့်ဘော်ဒါတွေထဲက ရယ်စရာဟာသပြောတတ်တဲ့သူတွေကို အရင်က ထက်ပိုတန်ဖိုးထားသင့်တယ်ဆိုတာ ဒီလေလံလေးက ပြောပြနေမှာပါ။

မမြင်ရတဲ့ပန်းချီကား (ဒေါ်လာ ၁၀၀၀၀)

ကမ္ဘာကျော်ပန်းချီဆရာ အကျော်အမော်တွေရဲ့ လက်ရာပန်းချီကားတွေကို ဒေါ်လာသန်းနဲ့ချီပေးကာ ဝယ်ယူသွားမှုတွေကို ကြားမိကြမှာပါ။ ဒီလိုပန်းချီကားအရောင်းအဝယ်ကိစ္စတွေထဲမှာ အခုဖြစ်သွားခဲ့တဲ့ အရောင်းအဝယ်က အထူးဆန်းဆုံးပန်းချီကားအရောင်းအဝယ်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီပန်းချီကားက လုံးဝမမြင်နိုင်တဲ့ ပန်းချီကားတစ်ကားဖြစ်ပြီး အပြင်မှာလဲ တကယ်မရှိတဲ့ ပန်းချီကားတစ်ချပ်သာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီပန်းချီကားရဲ့ နာမည်က ပန်းချီဆရာရဲ့ စိတ်ကူးနဲ့ ရေးဆွဲထားတဲ့ စိတ်ကူးပန်းချီကားတစ်ခုသာ ဖြစ်ပြီး 'လေကောင်းလေသန့်'လို့ နာမည်ပေးထားပါတယ်။ ဒီလိုမျိုးတကယ်ပန်းချီကားမဟုတ်ဘဲနဲ့ ပန်းချီဆရာတွေရဲ့ စိတ်ကူးအာရုံထဲမှာရှိနေတဲ့ ပန်းချီကားတွေ၊ စိတ်ကူးတွေကို ရောင်းချနေတဲ့ The Museum

of Non-Visible Art ဆိုတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလဲ အပြင်မှာတကယ်ရှိပါတယ်။

Domain နာမည် (ဒေါ်လာ ၁၆ သန်း)

တိုးတက်လာတဲ့ အင်တာနက်ခေတ်မှာ လူတိုင်း နဲ့ မကင်းနိုင်တာကတော့ အင်တာနက် Website တွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အင်တာနက်ပေါ်မှာ မရေမတွက်နိုင်တဲ့ အဲဒီ Website နာမည်တွေရှိနေပြီး တစ်မူထူးခြားတဲ့ နာမည်ကိုရရှိဖို့ဆိုတာ လွယ်တော့ မလွယ်ကူလှပါဘူး။ ဝါကြောင့် တချို့မသမာသူတွေက Website တွေရဲ့ ဒိုမိန်းနာမည်တွေကို အရင်ဆုံးရအောင် ဖွင့်လှစ်ထား ပြီး တကယ်လိုအပ်နေတဲ့သူတွေကို လေလံတင်ရောင်း ချမှုတွေလဲ တကယ်ရှိခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီလိုဈေးကြီးပေးပြီး ဝယ်ရတဲ့ဒိုမိန်းနာမည် တွေထဲမှာ အခုနာမည်တွေကလဲ တစ်ခုအပါအဝင်ပဲဖြစ် ပါတယ်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်မှာ QuinStreet ဆိုတဲ့ ကုမ္ပဏီ ကနေ သူတို့ကုမ္ပဏီရဲ့ လုပ်ငန်းတစ်ခုအတွက် Insure.com ဆိုတဲ့ ဒိုမိန်းနာမည်တစ်ခုရချင်တာကြောင့် ဒေါ်လာ ၁၆ သန်းအထိပေးကာ ဝယ်ယူခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီဒိုမိန်းနာမည်ဝယ်ယူမှုက ထိုစဉ်အချိန်က ကမ္ဘာ့ ဈေးအကြီးဆုံး ဒိုမိန်းနာမည်တစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပြီး ဂင်းနက်စ် မှတ်တမ်းထဲမှာ စာရင်းဝင်ခဲ့ပါတော့တယ်။

စားကြွင်းစားကျန် (ဒေါ်လာ ၁၀၂၅)

တစ်စုံတစ်ယောက်ရဲ့ စားကြွင်းစားကျန်တွေ ကို တန်ဖိုးကြီးကြီးပေးပြီး ဝယ်ယူသွားခဲ့ဖူးဖူးဆိုရင် ဒါဟာ ရူးမိုက်တဲ့အပြုအမူတစ်ခုလို့ဆိုရမှာပါ။ ဒါပေမဲ့ ဒီလိုမျိုး စားကြွင်းစားကျန်တွေကို ဒေါ်လာ ၁၀၀၀ ကျော်ပေးပြီး ဝယ်ယူသွားခဲ့တဲ့ အဖြစ်အပျက်တစ်ခု အပြင်မှာ တကယ်ရှိခဲ့ပါတယ်။

နာမည်ကျော် အဆိုတော်တစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ ဂျက်စတင်တင်းဘားလီတံခံ အင်တာဗျူးကစလုပ်စဉ် မှာ မနက်စာအဖြစ်စားခဲ့တဲ့ ပေါင်မုန့်ကြက်ဥကြော် တစ်ခုကို လေလံတင်ရောင်းချခဲ့ရာမှာ အသက် ၁၉ နှစ်သာရှိသေးတဲ့ ပရိသတ်တစ်ယောက်က ဒေါ်လာ ၁၀၂၅ နဲ့ ဝယ်ယူသွားခဲ့ပါတယ်။ ရောင်းချခဲ့သူတွေ ကတော့ ရရှိလာတဲ့ငွေတွေအကုန်လုံးကို လိုအပ်တဲ့ နေရာတွေမှာ ပြန်လည်လှူဒါန်းလိုက်ပါတယ်။

လေ (ဒေါ်လာ ၅၃၀)

နာမည်ကျော်မင်းသား၊ မင်းသမီးတွေရဲ့ နှာခေါင်းဝကထွက်ကျလာတဲ့လေတွေကို ဘူးတစ်ခု ထဲမှာထည့်ထားပြီး လေလံတင်ရောင်းချတဲ့အဖြစ် အပျက်တစ်ခုက အပြင်မှာတကယ်ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ မင်းသား၊ မင်းသမီးကတော့ ဘရက်ပစ်နဲ့ အိန်ဂျလီနာ ဂျီလီဖြစ်ပြီး သတင်းထောက်တစ်ယောက်က ရုပ်ရှင် ဖွင့်ပွဲတစ်ခုရဲ့ Red Carpet မှာ သူတို့နှစ်ယောက်ဆီ ဘူးတစ်ခုကိုကမ်းလိုက်ကာ အသက်ရှူထုတ်လိုက်ဖို့ တောင်းဆိုခဲ့ပါတယ်။

ဘရက်ပစ်နဲ့ ဂျီလီတို့ကလဲ ရက်ရက်ရောရော သူတို့အသက်ရှူတဲ့လေတွေကို ဘူးထဲထည့်သွင်း

ပေးလိုက်ပါတော့တယ်။ အဲဒီအသက်ရှူထုတ်ထားတဲ့ လေဘူးကို လေလံတင်ရောင်းချခဲ့ပြီး ဒေါ်လာ ၅၃၀ နဲ့ လေလံအောင်မြင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီတစ်ခုကလဲ မမြင်ရတဲ့ ပန်းချီကားတစ်ချပ်လိုပဲ ဘယ်လိုမှ မမြင်ရတဲ့အရာ တွေကို လူတွေက တန်ဖိုးအမြောက်အမြားပေးပြီး ဝယ်ယူကြတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

နူးပေါက်ကြော်ငြာ (ဒေါ်လာ ၁၀၀၀၀)

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအနောက်ပိုင်းက Utah ဒေသက Kari Smit ဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးတစ် ယောက်က ထူးဆန်းပြီး သဘာဝမကျတဲ့ ကမ်းလှမ်း မှုတစ်ခုကိုလုပ်ငန်းရှင်တွေဆီ ကမ်းလှမ်းခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ သူမရဲ့နူးပေါ်မှာ ကုမ္ပဏီတွေ ရဲ့နာမည်ကို ကြော်ငြာအဖြစ် ဆေးမင်ကြောင် ကြော်ငြာထိုးပေးမှာဖြစ်ပြီး အကြော်ငြာကို တန်ဖိုးကြီးကြီးရယူမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာပဲ အဆိုပါအမျိုးသမီးကမ်း လှမ်းချက်ကို ကမ္ဘာကျော်အွန်လိုင်းလောင်း ကစားကုမ္ပဏီတစ်ခုဖြစ်တဲ့ Golden Palace က ဒေါ်လာ ၁ သောင်းနဲ့ ဝယ်ယူခဲ့ပါတယ်။ အခုတော့ Kari Smith ဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးရဲ့ နူးပေါ်မှာ အဆိုပါသေရာပါ ဆေးမင်ကြောင် တစ်ခုရှိနေခဲ့ပါပြီ။

■ **ပြည်ထွက်ကျော်**

ရူပဗေဒပညာရှင် ဟိုင်ဇင်ဘတ်နှင့် မသေချာမှုနိယာမ

တစ်ကိုယ်တည်း (လူပုဂ္ဂိုလ်)

ရူပဗေဒပညာရှင် ဟိုင်ဇင်ဘတ် (Heisenberg) သည် ၂၀ ရာစု ရူပဗေဒပညာရှင်များစာရင်းတွင် ထိပ်ပိုင်းမှပါဝင်သူ တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ ကွမ်တမ်မက္ကင်းနစ် (Quantum Mechanics) ပညာတွင် သူ၏ မသေချာမှုနိယာမ (Uncertainty Principle) သည် ရူပဗေဒလေ့လာသူများအကြား စိတ်ဝင်စားမှုလွန်စွာများခဲ့ပြီး ၎င်းနိယာမကိုအခြေခံ၍ တွက်ချက်ရာမှ အခြားသောရူပဗေဒအသိသညာများကို ရရှိခဲ့ပါသည်။

ဟိုင်ဇင်ဘတ်ကို ၁၉၀၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံ၌ မွေးဖွားခဲ့ပါသည်။ ၁၉၂၀ ပြည့် နှစ်မှ ၁၉၂၃ ခုနှစ်အတွင်း University of Göttingen တွင် ရူပဗေဒနှင့် သင်္ချာကိုအထူးပြုလေ့လာခဲ့ပါ သည်။ နာမည်ကျော် ရူပဗေဒပညာရှင်ကြီး နိုဗ်ဘိုးကို များစွာအားကျသူဖြစ်သည်။ နာမည်ကျော်တက္ကသိုလ် များဖြစ်သည့် ကိုပင်ဟေဂင်တက္ကသိုလ်၊ မြူးနစ်တက္ကသိုလ်တို့တွင် ၎င်း၏စာတမ်းများကိုတက်ရောက်ဆွေးနွေး ခဲ့ပါသည်။ ၎င်း၏မသေချာမှုနိယာမကို ၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် ရူပဗေဒဆိုင်ရာ နိုဘယ်လ်ဆု (Nobel Prize in Physics) ကို 'For the Creation of Quantum Mechanics' ဖြင့် ရရှိ ခဲ့ပါသည်။ သူသည် ရူပဗေဒ၏ အခြားနယ်ပယ်များဖြစ်သော Hydrodynamics of Turbulent Flow, Atomic Nucleus, Subatomic Particle တို့တွင် စာတမ်းပေါင်းများစွာရေးသားခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံ၊ မြူးနစ်မြို့ရှိ နျူကလီးယားဓာတ်ပေါင်းဖိုစီမံကိန်းတွင်ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်အသက် ၇၄ နှစ်ခန့်တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံ၊ မြူးနစ်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါသည်။ ဇနီးဖြစ်သူ Elisabeth Schu-macher နှင့် ကလေး ၇ ဦးရှိပါသည်။

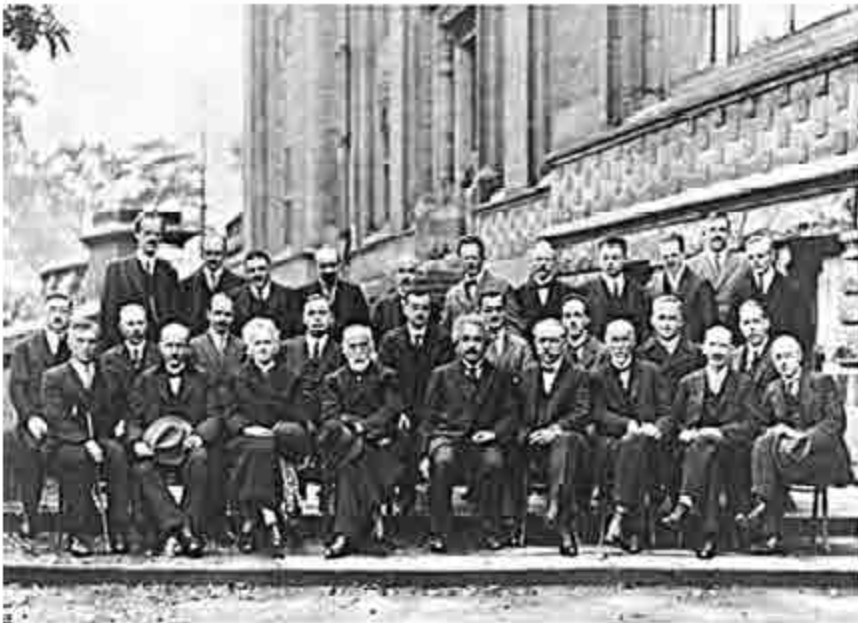
ကွမ်တမ်အသိသညာ (Quantum Concept) ကို စတင်အဆိုပြုခဲ့သူမှာ ဂျာမန်ရူပဗေဒပညာရှင် Max Planck ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၀၁ ခုနှစ်မှ ၁၉၂၆ ခုနှစ်အတွင်း နှစ်ပေါင်း ၂၅ နှစ်ကာလတွင် ကွမ်တမ်သီအိုရီသည် အဆင့်ဆင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ ကွမ်တမ်သီအိုရီတိုးတက်လာပုံကိုကြည့်ရာတွင် ပထမပိုင်းတွင် ပလန်ခ်၏ ကွမ်တမ်အသိသညာမှစခဲ့ပါသည်။ ဒုတိယပိုင်းမှာ ဘိုး၏ အက်တမ်သီအိုရီ (Bohr's Atomic Theory) ဖြစ်ပြီး တတိယပိုင်းမှာ ရှိုဒင်ဂါး (Schrodinger) ၏ လှိုင်းမက္ကင်းနစ်ပညာ (Wave Mechanics) နှင့် ဟိုင်ဇင်ဘတ် (Heisenberg) ၏ ဖြန့်စိကိန်း မက္ကင်းနစ်ပညာ (Matrix Mechanics) တို့ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကွမ်တမ်မက္ကင်းနစ်၏ Matrix ဖြင့် တွက်ချက်အဖြေရှာမှုများမှာ ဟိုင်ဇင်ဘတ်၏ ကြိုးပမ်းမှုမှ စတင်ခဲ့သည်ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။

ရှိုဒင်ဂါးနှင့် ဟိုင်ဇင်ဘတ်တို့၏ ကွမ်တမ်သီအိုရီသည် အက်တမ်ရူပဗေဒ (Atomic Physics)၊ မော်လီကျူးရူပဗေဒ (Molecular Physics)၊ အခဲအခြေရူပဗေဒ (Solid State Physics) နှင့် အခြားခေတ်ပြိုင်ရူပဗေဒပညာရပ်များ၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် ကွမ်တမ်သီအိုရီကို တစ်ဦးကောင်း၊ တစ်ယောက်ကောင်းနှင့် ဖော်ထုတ်ခဲ့ခြင်းမဟုတ်ပါ။ ဂျာမန်ပညာရှင်များဖြစ်သော Max Planck, Ein-stein, Heisenberg, Schrodinger, Max Born တို့နှင့် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ဒီရက် (Dirac) တို့မှသည် ဒီနန်းမတ်နိုင်ငံသား နိုလ်ဘိုး စသည့်နိုင်ငံစုံမှ ရူပဗေဒပညာရှင်များ၏ ကြိုးစားခဲ့မှုကြောင့် ထွက်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ယခုဆက်လက်ပြီး ဟိုင်ဇင်ဘတ်၏ မသေချာမရေရာမှုနိယာမအကြောင်း ဆက်ပါမည်။ ရူပဗေဒမှာ မသေချာမှုတွေရှိသလားဟု မေးကြပါသည်။ အမှန်မှာ မသေချာမှု၊ မရေရာမှုများကို သေချာရေရာနိုင်ရန် ဆက်စပ်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နယူတန်၏လက်ထက်က ရူပဗေဒပညာသည် မျက်စိဖြင့် တိကျစွာတိုင်းတာ

Max Planck

နည်းတူစွာ ခြပ်ထုသည် အလျင်တစ်ခု ဖြင့် ရွေ့နေပါက အဟုန်ရှိလာပြီး ၎င်း အဟုန်ကိုတိုင်းတာနိုင်ပါက ၎င်းခြပ်ထု ၏တည်နေရာသည် ရွေ့နေသောကြောင့် တိကျစွာ မတိုင်းတာနိုင်တော့ပါ။ ထို့ ကြောင့် ဝတ္ထုတစ်ခု၏ တည်နေရာနှင့် အဟုန်ကို တစ်ချိန်တည်းတိုင်းတာရာ တွင် အနည်းငယ်လွဲမှားမှုရှိနိုင်ပါသည်။ ရူပဗေဒပညာရှင် ဟိုင်ဇင်ဘတ်သည် ၎င်းတို့နှစ်ခု၏ တစ်ပြိုင်နက်တိုင်းတာ နိုင်သည့်ဆက်သွယ်ချက်ကို အောက်ပါ ညီမျှခြင်းဖြင့် ပြခဲ့ပါသည်။

$$(\Delta x)(\Delta p) \geq h/4\pi \quad (h/2 = h/4\pi)$$

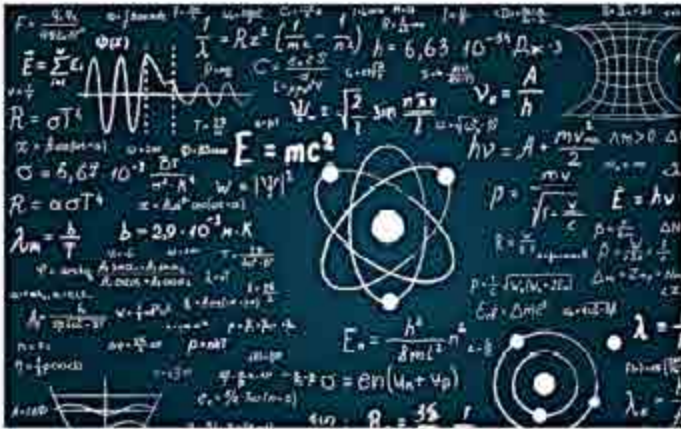
အထက်ပါညီမျှခြင်းများမှ Δx သည် တည် နေရာတိုင်းရာတွင် မရေရာမှု (အနည်းငယ်အလွဲရှိ မှု) နှင့် Δp သည် အဟုန်တိုင်းရာတွင် မရေရာမှု (အနည်းငယ်လွဲမှားမှု) ကိုဖော်ပြပါသည်။ h မှာ ပလန့်ကိန်းသေ ($h = 6.626 \times 10^{-34} \text{ Js}$) ဖြစ်ပါသည်။ ထိုတွေ့ရှိချက်ကို သက်သေပြရာတွင် အီလက်ထရွန် အမှုန်ကလေးကို အလင်းဖိုတွန် (Light photon) ရိုက်ခတ်ရာမှရလာသော အဟုန်ကို တွက်ချက်ရာမှ သက်သေပြနိုင်ပါသည်။ (၎င်းတွက်ချက်မှုများကို ရူပဗေဒပါမောက္ခဆရာကြီး ဒေါက်တာတင်အောင် ရေးသားသော ကွမ်တမ်မက္ကင်းနစ်ပညာပထမတွဲ စာအုပ်တွင် စာမျက်နှာ ၆၁ မှ ၆၄ အထိ ရေးသားထား ပါသည်။)

ထိုညီမျှခြင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြနိုင်ပါ သေးသည်။

$$(\Delta E)(\Delta t) \geq h/4\pi \quad \text{ဖြစ်ပါသည်။}$$

ထိုညီမျှခြင်းအရ စွမ်းအင် (Energy) နှင့် အချိန် (Time) တို့ကိုလည်း တစ်ပြိုင်နက်တည်းတိကျ သေချာစွာမတိုင်းနိုင်ကြောင်း သိရပါသည်။ ဤညီမျှ ခြင်းမှ တွက်ချက်နိုင်သည့်တည်နေရာ (Δx) ကို တိကျစွာတိုင်းတာနိုင်ပါက အဟုန်၏တိုင်းတာမှုကို

နိုင်သော ခြပ်ဝတ္ထုများ၏ အလျင်၊ အရှိန်၊ အဟုန်၊ စွမ်းအင် စသည်တို့ကို တွက်ချက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ နောက် ပိုင်းတွင် အက်တမ်နှင့် ၎င်းတွင်ပါဝင်သော ပရိုတွန်၊ နျူထရွန်၊ အီလက်ထရွန်အမှုန်ငယ်များသည် လွန်စွာ သေးငယ်သောခြပ်ထုကိုပိုင်ဆိုင်သည့်အပြင် ၎င်းတို့ကို မျက်စိဖြင့် မမြင်တွေ့နိုင်ပါ။ ၎င်းတို့၏စွမ်းအင်၊ အဟုန်၊ စပင် (Spin) စသည်တို့ကိုလေ့လာရာမှ ၎င်းတို့ သည် လှိုင်းသဘာဝ (Wave Nature) ဆောင်နေ ကြောင်းသိရှိလာကြပြီး ၎င်းတို့၏စွမ်းအင်ကို လှိုင်း မက္ကင်းနစ်သင်္ချာ (Wave Mechanics) ဖြင့် လေ့လာ ကြည့်မှ ပိုမိုမှန်ကန်လာကြောင်းသိလာရပြီး ကွမ်တမ် မက္ကင်းနစ်ပညာစနစ်ပါသည်။ ဟိုင်ဇင်ဘတ်၏မရေရာမှု နိယာမမှာ 'တည်နေရာနှင့် အဟုန်ကို တစ်ပြိုင်နက် တည်း တိကျစွာတိုင်းတာမရနိုင်ခြင်း' ဖြစ်ပါသည်။ အမှုန်တစ်ခု၏ တည်နေရာအတိအကျကို ၎င်းအမှုန် ရပ်တည်နေသည့်အချိန်တွင် အကွာအဝေးမည်မျှတွင် ရှိသည်ဟု တိုင်းတာနိုင်ပါသည်။ ထိုအမှုန်ရပ်တည် နေသည့်အချိန်တွင် ၎င်းအတွက် အရွေ့နှင့်အလျင် (Velocity) မရှိနိုင်ပါ။ ထိုအချိန်တွင် အဟုန်ကို မတိုင်းနိုင်ပါ။ အဟုန်သည် ခြပ်ထုနှင့် အလျင်တို့၏ မြောက်လဒ်ဖြစ်၍ အလျင်မရှိက အဟုန်မရှိပါ။ ထို

အထက်ပါညီမျှခြင်းမှ တွက်ချက်နိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အနည်းငယ်မရေရာမှုရှိနိုင်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် လွဲမှားမှု၏ ကိန်းသေဖြစ်သည့် ပလန့်ကိန်းသေမှာ လွန်စွာသေးငယ်သော ကိန်းသေဖြစ်နေသောကြောင့် လွဲမှားမှုမှာ အလွန်နည်းကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။

ယခုဆက်လက်ပြီး ဟိုင်ဇင်ဘတ်၏ မရေရာမှုနိယာမမှ နျူကလိယအတွင်း အီလက်ထရွန်မရှိကြောင်း သက်သေပြနိုင်ပါသည်။ နျူကလိယတစ်ခု၏ ရေဒီယသည် 10^{-15} m ခန့် ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် နျူကလိယ၏ အကွာအဝေးသည် 2×10^{-15} m ခန့်ရှိပြီး ၎င်းကို Δx ဟုယူဆပါက ၎င်းနျူကလိယအတွင်းရှိ အဟုန် Δp ကို ဟိုင်ဇင်ဘတ် မရေရာမှုနိယာမ $(\Delta x)(\Delta p) \geq h/4\pi$ ကိုသုံး၍ တွက်နိုင်ပါသည်။ ၎င်းအဟုန်ကိုရပါက နျူကလိယအတွင်းရှိ အီလက်ထရွန်၏စွမ်းအင်ကို $E = \sqrt{m^2 c^4 + p^2 c^2}$ ညီမျှခြင်းတွင် အီလက်ထရွန်၏ ဒြပ်ထု 9.1×10^{-31} kg ကိုထည့်တွက်ပါက စွမ်းအင် 65 MeV ခန့်ရရှိပါသည်။ ထိုတွက်ချက်မှုမှာ နျူကလိယအတွင်း အီလက်ထရွန်တည်ရှိပါက ၎င်း၏ စွမ်းအင်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဘီတာယိုယွင်းမှု (Beta Decay) မှထွက်လာသော β^- အမှုန် (e^-)၏ စွမ်းအင်သည် 2 or 3 MeV ခန့်သာရှိကြောင်း လက်တွေ့တိုင်းတာမှုများအရတွေ့ရပါသည်။ ဟိုင်ဇင်ဘတ်၏ မရေရာမှုနိယာမမှ တွက်ချက်မှုနှင့် များစွာကွာခြားနေသောကြောင့် နျူကလိယ

အတွင်းတွင် အီလက်ထရွန်မရှိကြောင်းကို သက်သေပြနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံသား ယူကားဝါး (Yukawa) ၏ နျူကလိယအတွင်းရှိ ပရိုတွန်နှင့် နျူထရွန်တို့အချင်းချင်းသက်ရောက်သော နျူကလိယအားကို ဖလှယ်ပေးသည့် ပိုင်ယွန်မုန် (pion) ၏ ဒြပ်ထုကို ဟိုင်ဇင်ဘတ်၏ မရေရာမှုနိယာမမှ $\Delta E \Delta t \geq h/2$ ကိုအခြေခံ၍ တွက်ချက်ရာတွင် Δt ကို $(\frac{x}{c})$ မှလည်းကောင်း၊ ΔE ကို mc^2 မှ တွက်ကြည့်ရာ ပိုင်ယွန်၏ ဒြပ်ထုသည် 2×10^{-28} kg နီးပါးရရှိပြီး ၎င်းသည် အီလက်ထရွန်၏ ဒြပ်ထုထက် အဆ ၂၂၀ ကြီးကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ လက်တွေ့တွင် ပိုင်ယွန်အမှုန်၏ ဒြပ်ထုသည် အီလက်ထရွန်ထက် အဆ ၂၆၀ ခန့်ကြီးမားကြောင်း တွေ့ရသောကြောင့် ဟိုင်ဇင်ဘတ်၏ မရေရာမှုမှ တွက်ချက်မှုဖြင့် နီးစပ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းတွက်ချက်မှုများကို Meson Theory of Nuclear Force ၏ YouTube တွင် လွယ်ကူစွာရှာဖွေကြည့်နိုင်ပါသည်။

ဟိုင်ဇင်ဘတ်၏ မရေရာမှုနိယာမသည် ရူပဗေဒပညာရပ်တွင် မည်မျှအရေးပါကြောင်းနှင့် မည်မျှအသုံးဝင်ကြောင်း တွက်ချက်လေ့လာမှုများမှ တွေ့ရှိလာရပြီဖြစ်ပါသည်။ ရူပဗေဒ၏ မရေရာမှုနိယာမမှသည် ရေရာသေချာစွာ ခန့်မှန်းနိုင်သည့် အချက်များကို တွေ့ရှိလာနိုင်ပါသည်။ ဤသည်မှာ ရူပဗေဒပညာရှင်ကြီး ဟိုင်ဇင်ဘတ်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ။

■ ဒေါက်တာသန့်စင်(ရူပဗေဒ)

- ကိုးကား
- တင်အောင်၊ ဒေါက်တာ၊ ကွမ်တမ်မက္ကင်းနစ်ပညာ (ပထမတွဲ)
  - Yukawa Nuclear Force
  - Meson Theory of Nuclear Forces
  - Electron does not Exist in Nucleus

ဟစ်တလာနှင့် ဆက်စပ်ဖြစ်စဉ်များ

ဟစ်တလာလို့ပြောလိုက်တာနဲ့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးကို ဖန်တီးခဲ့သူ၊ ၎င်း လူမျိုးတို့ရဲ့ ဘုံရန်သူ၊ ကမ္ဘာနိုင်ငံတွေရဲ့ ဘုံရန်သူ၊ တစ်ကမ္ဘာလုံးကို ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်စေခဲ့တဲ့ အာဏာရှင်ဆိုပြီး ဘွဲ့ တံဆိပ်နာမအမျိုးမျိုးနဲ့ မှတ်တမ်းတင်ခံရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဆိုတာ လူတိုင်းသိကြမှာပါ။ အဲဒီရဲ့ အခြား တစ်ဖက်မှာတော့ ဟစ်တလာဟာ နာဇီတို့ရဲ့ ဖခင်ကြီး၊ ခေတ်သစ်ဂျာမနီနိုင်ငံ ရဲ့ ခေါင်းဆောင်ကြီးအဖြစ် တည်ရှိနေခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ်ကျောင်းသားဘဝကတည်းကနေ ယခု အချိန်အထိ ကမ္ဘာ့သမိုင်းကို တို့ထိမိတိုင်းမှာ ဟစ်တလာဟာ ကြီးမားတဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ်ပါဝင်နေခဲ့ပါတယ်။ ယခု ဆောင်းပါးမှာ ဟစ်တလာရဲ့ အကြောင်းဆိုတာထက် ဟစ်တလာနဲ့ဆက်စပ်နေတဲ့ အကြောင်းအရာ တွေကို ရှာဖွေတင်ပြသွားမှာဖြစ်ပါ တယ်။

ဟစ်တလာ၏ နာဇီခေါင်းလောင်း

၁၉၃၄ ခုနှစ်မှာ နာဇီခေါင်းဆောင်ကြီး ဟစ်တလာဟာ အလေးချိန် ကီလို ၂၄၀ ရှိတဲ့ ခေါင်းလောင်းတစ်လုံးကို ဂျာမနီနိုင်ငံ အနောက်တောင်ပိုင်း၊ ဟာ့စ်ဟိန်းမြို့က ဘုရားကျောင်းဆီ လှူဒါန်းခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီခေါင်းလောင်းပေါ်မှာ နာဇီစံကြာအမှတ်အသားကို ထင်ထင်ရှားရှားရေးထိုးထားပြီး 'အဖေနိုင်ငံတော် အတွက် အရာရာအားလုံး အခြေမဲ့ဟစ်တလာ' (Alles Für's Vaterland-Adolf Hitler) ဆိုတဲ့ စာတန်းကို ရေးထိုးထားပါတယ်။

ခေါင်းလောင်းတည်ရှိတဲ့ ဟာ့စ်ဟိန်းမြို့လေးဟာ လူဦးရေ ၇၀၀ ကျော်ပဲရှိတဲ့ ဂျာမနီရဲ့ အလွန်သေးငယ်တဲ့ မြို့ငယ်လေးတစ်ခုသာဖြစ်ပါတယ်။ ဘုရားကျောင်းကို ဝတ်ပြုဆုတောင်းလာသူတွေ၊ လက်ထပ်မင်္ဂလာအတွက်လာသူတွေ၊ ဘာသာရေးအခမ်းအနားလာသူတွေအားလုံးဟာ ခေါင်းလောင်းပေါ်ကစာတန်းကိုရော ခေါင်းလောင်းရဲ့ သမိုင်းကြောင်းကိုပါ သတိမမူမိဘဲ နေထိုင်လာခဲ့တာ ဆယ်စုနှစ်များစွာ ကြာမြင့်ခဲ့ပါတယ်။

ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်ကမှ ဘုရားကျောင်းတေးဂီတအဖွဲ့ရဲ့ အဖွဲ့ဝင်ဟောင်းအမျိုးသမီးတစ်ဦးက ဒီခေါင်းလောင်းကို ဖယ်ရှားပစ်ဖို့ လူသိရှင်ကြားကန့်ကွက်ရာကနေ

တစ်နိုင်ငံလုံး ဟိုးလေးတကျော်သတင်းဖြစ်သွားခဲ့ရပါတယ်။ ဂျာမနီမှာရှိတဲ့ ဂျူးအဖွဲ့အစည်းတွေ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူတွေက ဟစ်တလာရဲ့ နာဇီခေါင်းလောင်းကို ဘုရားကျောင်းက ဖယ်ရှားဖို့နဲ့ ပြတိုက်တစ်ခုခုကိုပို့ဖို့၊ နောက်ဆုံး အရည်ကျိုဖျောက်ဖျက်ပစ်ဖို့အထိ တောင်းဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ မြို့သူမြို့သားတွေကလဲ ဒီခေါင်းလောင်းကြောင့် သူတို့မြို့ရဲ့ ဘုရားကျောင်းလေးဟာ ခေတ်သစ်နာဇီဝါဒီတို့ရဲ့ အထိမ်းအမှတ်နေရာတစ်ခု ဖြစ်လာမှာကို စိုးရိမ်နေကြပါတယ်။

ခေတ်သစ်ဂျာမနီနိုင်ငံမှာတော့ နာဇီအလေးပြုနည်းအပါအဝင် နာဇီဝါဒနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အမှတ်အသား၊ သင်္ကေတ၊ အထိမ်းအမှတ်အားလုံးကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီခေါင်းလောင်းကတော့ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ရှေးဟောင်းပစ္စည်းစာရင်းမှာ ပါဝင်နေလို့ တားမြစ်ဥပဒေနဲ့လဲ အကျုံးမဝင်ဘူးဖြစ်နေပြန်ပါတယ်။ မြို့အုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီကတော့ ခေါင်းလောင်းကို မူလအတိုင်းထားရှိဖို့ မိခွဲဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ခေါင်းလောင်းကြီးကို ဖယ်ရှားလိုက်ခြင်းဟာ မြို့ရဲ့ သမိုင်းတစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ဖြိုချဖျောက်ဖျက်လိုက်ရာရောက်လိမ့်မယ်လို့ သူတို့က ယုံကြည်ကြပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာတော့ အငြင်းပွားဖွယ်ရာမဖြစ်စေဖို့ ဟစ်တလာရဲ့ နာဇီခေါင်းလောင်းဘေးမှာ ခေါင်းလောင်း

သစ်တစ်လုံးထားရှိပြီး ဘာသာရေးကိစ္စတွေအတွက် ခေါင်းလောင်းတီးခတ်တဲ့အခါ အဆိုပါခေါင်းလောင်း အသစ်ကိုသာ အသုံးပြုဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။

ဟစ်တလာရုတ် မွေးနေ့လက်ဆောင်

၁၉၃၅ ခုနှစ်မှာ ဟစ်တလာက သူ့ရဲ့အတွင်းရေး မှူးမာတင်ဘောမန်းကို ဂျာမနီတောင်ဘက်စွန်းမှာရှိတဲ့ Berchtesgaden မြို့အနီးရှိ သူ့နေအိမ်ကို ဌာနချုပ် အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ဖို့ အဆောက်အအုံအသစ်တွေ ထပ်မံ ဆောက်လုပ်ဖို့ တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ပါတယ်။ အတွင်းရေး မှူးမာတင်ဘောမန်းဟာ လိုအပ်တဲ့ရုံးခန်းနဲ့ တခြား အခြေခံအဆောက်အအုံတွေဆောက်လုပ်ဖို့ မြို့ရဲ့ဘေး ပတ်ဝန်းကျင်က မြေဧရိယာစုစုပေါင်း ၄ စတုရန်းမိုင် လောက် ဝယ်ယူခဲ့ရပါတယ်။

ဌာနချုပ်ကို တည်ဆောက်အပြီးမှာတော့ မာတင် ဘောမန်းဟာ ဌာနချုပ်နဲ့ မိုင်အနည်းငယ်အကွာမှာရှိတဲ့ ၆၀၁၇ ပေအမြင့်ရှိ Kehlsteinတောင်ကို ထပ်မံဝယ်ယူ ခဲ့ပြီး တောင်ထိပ်မှာ အဆောက်အအုံတစ်လုံးကို သီးသန့် ဆောက်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အဆောက်အအုံရဲ့အမည်ကို Eagle Nest Tea House လို့ အမည်ပေးကာ ခေါင်း ဆောင်ကြီးဟစ်တလာရဲ့ အသက် ၅၀ ပြည့်မွေးနေ့ အတွက် မွေးနေ့လက်ဆောင်အဖြစ် ပေးအပ်ခဲ့ပါ တယ်။ ဒီအဆောက်အအုံဆောက်လုပ်ဖို့ အချိန် ၁ နှစ် ခန့်ကြာခဲ့ပြီး လက်ရှိကာလပေါက်ဈေး

အရ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၁၅၀ ခန့် ကုန်ကျ သုံးစွဲခဲ့ရတယ်လို့ဆိုပါတယ်။

Eagle Nest Tea House ကို သွားရောက်ဖို့ Kehlstein တောင်ခြေကနေ တောင်ထိပ်အောက် ပေ ၄၀၀ အမြင့်အထိ တောင်တွေကိုဖြတ်ပြီး ဖောက် ထားတဲ့ ၄ မိုင်ရှည်လျားတဲ့ကားလမ်းအတိုင်း သွား ရောက်ရမှာပါ။ အဲဒီကိုရောက်မှ ကျန်တဲ့ အမြင့်ပေ ၄၀၀ ကို ဓာတ်လှေကားနဲ့ ဆက်ပြီးတက်ရပါတယ်။ ဟစ်တလာကတော့ အဲဒီဓာတ်လှေကားမသုံးဘဲ သာမန် လူသွားလမ်းကသာ လမ်းလျှောက်တက်လေ့ရှိပါ တယ်။ တောင်ထိပ်ကနေကြည့်ရင် အနီးအနားပတ်ဝန်း ကျင်က သဘာဝရှုခင်းတွေဟာ အလွန်လှပါတယ်။ အဆောက်အအုံအတွင်းမှာအသုံးပြုထားတဲ့ ပရိဘောဂ ပစ္စည်းတွေကို ဟန်ဂေရီလူမျိုး နာမည်ကျော် ဒီဇိုင်းနာ Paul Laszlo က ဒီဇိုင်းထုတ်ရေးဆွဲပေးခဲ့တာ ဖြစ်ပါ တယ်။

အဲဒီအဆောက်အအုံရဲ့ အထင်ပေါ်ဆုံးကတော့ ဧည့်ခန်းထဲက မီးလင်းဖိုနံရံမှာ အလှဆင်ထားတဲ့ အီတလီအာဏာရှင် မူဆိုလီနီရဲ့လက်ဆောင် အနီရောင် အီတာလျံကျောက်ပြားတွေပုံဖြစ်ပါတယ်။ အဆောက် အအုံရဲ့အတွင်းပိုင်းကို ၂၄ နာရီ အပူပေးစနစ်တပ်ဆင် ထားပြီး ပင်မအဆောက်အအုံရဲ့နောက်မှာ အဲဒီဓာတ် က နောက်ဆုံးပေါ် နည်းပညာဖြစ်တဲ့ မိုက်ခရိုဝေ့မီးဖို

ကြီးတစ်ခုကိုလဲ ထည့်သွင်းဆောက်လုပ်ထားခဲ့ပါတယ်။ ဟစ်တလာအနေနဲ့ ဒီအဆောက်အအုံကို စုစုပေါင်း ၁၄ ကြိမ်သာ လာရောက်လည်ပတ်ခဲ့ပေမဲ့ အတွင်းရေးမှူးမာတင်ဘောမန်းနဲ့ နာဇီအရာရှိကြီးတွေကတော့ အရေးကြီးစဉ်သည်နဲ့ နိုင်ငံတကာသံတမန်တွေကို မကြာခဏလက်ခံတွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလထဲမှာတော့ ဗြိတိသျှလေတပ်က ဗုံးကြဲခဲ့တာကြောင့် အဆောက်အအုံအစိတ်အပိုင်းတချို့ ပျက်စီးခဲ့ရပြီး အမေရိကန်တပ်ဖွဲ့တွေရဲ့ စစ်အခြေစိုက်စခန်းတစ်ခုအဖြစ် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်အထိ အသုံးပြုခံခဲ့ရပါတယ်။

လက်ရှိမှာတော့ Eagle Nest Tea House ကို မူလပုံစံအတိုင်း ပြန်လည်ပြုပြင်ထားပြီး အများပြည်သူလေ့လာနိုင်တဲ့ပြတိုက်အဖြစ် ဖွင့်လှစ်ပြသထားပါတယ်။

ဟစ်တလာရဲ့လူမတည်းခိုခဲ့ရတဲ့ဟိုတယ်ကြီး

ဟစ်တလာနဲ့ သူ့ရဲ့ နာဇီအဖွဲ့ဝင်တွေဟာ ၁၉၃၆ ခုနှစ်မှာ Prora လို့ အမည်ပေးထားတဲ့ ဟိုတယ်ကြီးတစ်ခုကို စတင်ဆောက်လုပ်စေခဲ့ပါတယ်။ ဒီဟိုတယ်ကြီးဟာ ဂျာမနီဘော်လ်တစ်ပင်လယ်ထဲက ကျွန်းတစ်ကျွန်းဖြစ်တဲ့ Rügen ကျွန်းရဲ့ အဖြူရောင်သဲကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက်မှာ တည်ဆောက်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အိပ်ခန်းပေါင်း ၁၀၀၀၀ ပါဝင်ပြီး ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးဟိုတယ်လို့တောင် ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ဒီဟိုတယ်ကြီးကို တည်ဆောက်ခဲ့တာ နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကျော်ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်ပေမဲ့ ဒီနေ့အထိ ဘယ်သူမှ နေထိုင်တည်းခိုခြင်း မပြုခဲ့ရပါဘူး။

ဒီဟိုတယ်ကြီးကို ၁၉၃၆ ခုနှစ်မှ ၁၉၃၉ ခုနှစ်အတွင်း တည်ဆောက်ခဲ့ပါတယ်။ နာဇီတွေ ပိုလန်ကို မကျူးကျော်ခင် ၃ နှစ်အလိုမှာ နာဇီခေါင်းဆောင် အာဏာရှင်ကြီး ဟစ်တလာရဲ့အမိန့်နဲ့ ဆောက်လုပ်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဟိုတယ်အဆောက်အအုံပုံစံအားလုံးကို တစ်ပုံစံတည်းယူထားပြီး အရှည် ၂ ဒသမ ၈ မိုင်ရှိကာ ကမ်းခြေကနေ ပေ ၄၈၀ အကွာအဝေးမှာတည်ရှိပါတယ်။

ဒီအဆောက်အအုံကို ဆောက်လုပ်ဖို့ အလုပ်သမား ၉၀၀၀ အသုံးပြုခဲ့ရပြီး ၃ နှစ်ကြာ

တည်ဆောက်ခဲ့ရပါတယ်။ နာဇီတို့ရဲ့ ရေရှည်စီမံကိန်း အတွက် ရည်ရွယ်ထားတာမျိုး အပန်းဖြေစခန်း၊ ရုပ်ရှင် ရုံ၊ ပွဲတော်ခန်းမ၊ ရေကူးကန်တွေသာမက ဖိမ်ခံ သင်္ဘောကြီးတွေ ရပ်နားသွားလာနိုင်တဲ့ ဆိပ်ခံမော တံတားကြီးတွေပါ ထည့်သွင်းတည်ဆောက်ဖို့ စီစဉ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဟိုတယ်ကြီးကို ဦးဆောင်တည်ဆောက်သူက ခေါင်းဆောင်ကြီးဟစ်တလာရဲ့ ဗီသုကာပညာရှင် Albert Speer ဖြစ်ပါတယ်။ အိပ်ခန်း ၁၀၀၀၀ ရှိတဲ့ ဒီဟိုတယ်ကြီးမှာ လူပေါင်း ၂၀၀၀၀ တစ်ပြိုင်နက် တည်းခိုနိုင်ဖို့ လုံလောက်ပါတယ်။ အခန်းတစ်ခန်း စီဟာ အလျား ၁၆ ပေ၊ အနံ ၈ ပေကျယ်ဝန်းပြီး အိပ်ရာ ၂ ခု၊ အဝတ်စီရို ၁ ခု၊ ရေချိုးကန် ၁ ကန်ပါဝင်ပါတယ်။ အိမ်သာနဲ့ ရေချိုးခန်းတွေကိုတော့ အထပ်တိုင်းမှာ တည်ဆောက်ထားပြီး မျှဝေသုံးစနစ်နဲ့သုံးစွဲဖို့ စီစဉ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဟိုတယ်ကြီးကို အတန်းလိုက်တည်ဆောက်တဲ့

ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ အိပ်ခန်းတိုင်းမှာ တည်းခိုနေထိုင် မှဲ့ လူတွေအားလုံး ပင်လယ်ပြင်မြင်ကွင်းကိုမြင်တွေ့ ခံစားနိုင်စေဖို့ပါ။ ဝမ်းနည်းစရာကောင်းတာကတော့ ဂျာမနီတို့ရဲ့ ဒီဟိုတယ်ကြီး တည်ဆောက်ပြီးစီးခါနီး အချိန်မှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်ပွားလာခဲ့တာကြောင့် ဟစ်တလာဟာ ဟိုတယ်ဆောက်လုပ်ရေးအလုပ်သမား တွေကို ပြန်လည်ခေါ်ယူပြီး လက်နက်စက်ရုံတည်ဆောက် ရေးလုပ်ငန်းတွေမှာ အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာ စစ်ကြီးပြီးသွားတဲ့အခါမှာတော့ ဂျာမနီတို့ စစ်ရှုံးသွား တဲ့အတွက် ဟစ်တလာရဲ့ Prora ဟိုတယ်အစီအစဉ် စီမံကိန်းလဲ အလိုလိုရပ်တန့်သွားခဲ့ရပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ Prora ဟိုတယ်ဟာ အကြီးအကျယ်တည်ဆောက်ခဲ့ပေမဲ့ ဘယ်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှ တည်းခိုခွင့်မရလိုက်တဲ့ စွန့်ပစ်နေရာတစ်ခုအဖြစ် မှတ်တမ်းဝင်ခဲ့ပါတော့ တယ်။ ။

■ **စစ်ဦး**

ကမ္ဘာ့အလှဆုံးနေရာများ

ဖြစ်ဘူးသန့်

ယခုလမှာ သုတအလင်းစာဖတ်ပရိသတ်ကြီးကို မိတ်ဆက်ပေးချင်တဲ့အကြောင်းအရာကတော့ လူသားတွေရဲ့ ဖျက်ဆီးခြင်းရန်ကနေ ကင်းဝေးနေသေးတဲ့ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အလှဆုံးနေရာများအကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြပေးသွားမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သစ်တောအိုင်

ရုရှားနိုင်ငံ၊ Tyumen ဒေသရဲ့ တောအုပ်အတွင်းမှာရှိတဲ့ ဒီရေအိုင်ဟာ သာမန်လူတွေရောက်ရှိလည်ပတ်လို့ မဖြစ်နိုင်တာကြောင့် ယခုထက်တိုင် တောအုပ်အလယ်မှာ လှပစွာတည်ရှိနေပါတယ်။ ရေအိုင်ဆီကိုသွားချင်တယ်ဆိုရင်တော့ တောအစပ်ကနေ ၆ ရက်၊ ၇ ရက်လောက်ကြာအောင် ခြေကျင်ခရီးဖြင့်သွားလာရမှာဖြစ်ပြီး ရိက္ခာပစ္စည်းအပြည့်အစုံနဲ့သွားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် များသောအားဖြင့် ဒီရေအိုင်ရဲ့ အလှတရားကို ဝေဟင်ကသာ လေယာဉ်နဲ့ သွားရောက်ကြည့်ရှုကြပါတယ်။

ပြတ်ရွှေတောင်တန်းများ

ကောင်အမေရိကကိုက် အထူးသဖြင့် ဗင်နီဇွဲလားနဲ့ ဂိုင်ယာနာအနောက်ပိုင်းမှာတည်ရှိတဲ့ ပြတ်ရွှေ
 တောင်တန်းတွေဟာ ယနေ့ထက်တိုင် လူသားတွေလာရောက်ခြင်းမရှိသေးတဲ့အတွက် သဘာဝအတိုင်း
 လှပစွာတည်ရှိနေသေးတဲ့နေရာတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့် သဲကျောက်တွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတာဖြစ်ပြီး
 တောတွင်းမှ ရုတ်တရက်မြင့်တက်လာကာ အံ့မခန်းသဘာဝရှုခင်းကို ဖြစ်ပေါ်လာစေပါတယ်။ အဆိုပါ
 နေရာကို ဒေသခံတွေက နတ်ဘုရားများရဲ့ အိမ် (Home of the Gods) လို့လဲ တင်စားခေါ်ဝေါ်ကြပါတယ်။

ဟိုနိုကိုဟောင်ရေတံခွန်

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ဟာဝိုင်းအီကျွန်း Maui မှာရှိတဲ့ ဟိုနိုကိုဟောင်ရေတံခွန်ဟာ ကမ္ဘာ့အလှဆုံး နဲ့ အမြင့်ဆုံးရေတံခွန်တွေထဲက တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ပေ ၁၁၀၀ လောက်အမြင့်ကနေ အဆင့်ဆင့်ကျဆင်း နေတဲ့ ဒီရေတံခွန်လမ်းကြောင်းမှာ အမြဲစိမ်းသစ်တောတွေရှိတာကြောင့် မြင်ရသူတိုင်းကို ရင်သပ်ရှုမောဖွယ်ဖြစ် စေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီရေတံခွန်ကို သွားရောက်လည်ပတ်ဖို့ ဟာဝိုင်းအီပြည်နယ်အစိုးရက ခွင့်မပြုထားပါဘူး။

အပြစ်ပေးပိုးသစ်တော

ကမ္ဘာပေါ်မှာ မူလအတိုင်း ကျန်ရှိနေသေးတဲ့ အမြစ်ခင်းမိုးသစ်တောတွေရှိတဲ့ဒေသဟာ တောင်အမေရိက တိုက်ရှိ အမေဇုန်မိုးသစ်တောတွေပဲဖြစ်ပါတယ်။ နှစ်စဉ် သစ်တောပြုန်းတီးမှု ဟက်တာသိန်းချီရှိနေပေမဲ့ ယခု ထက်ထိတော့ အမေဇုန်တောရဲ့အတွင်းပိုင်းထဲကို လူတွေ သွားရောက်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပါဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကြမ်းတမ်းလွန်းလှတဲ့ ရာသီဥတုနဲ့ သားရဲတိရစ္ဆာန်များရဲ့ အန္တရာယ်အပြင် ရိုင်းစိုင်းလွန်းလှတဲ့ လူရိုင်းမျိုးနွယ်စု တွေ ရှင်သန်နေထိုင်ကြတာကြောင့်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူသားတွေ မတွေ့မမြင်ရသေးတဲ့ သဘာဝရဲ့ အလှတရားတွေဟာ အမေဇုန်တောတွင်းမှာ အမြောက်အမြားရှိနေဆဲပင် ဖြစ်ပါတယ်။

ထုံးကျောက်သစ်တော

အာဖရိကတောင်ပိုင်း မာဒါဂါစကာကျွန်းမှာ တည်ရှိတဲ့ ထုံးကျောက်သစ်တောဟာ အလွန်လှပတဲ့ သဘာဝအလှတစ်မျိုးဖြစ်ပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်သန်းပေါင်းများစွာကတည်းက ရေအောက်ပီးတောင်များ ပေါက်ကွဲမှုကြောင့် ရေပေါ်ကျွန်းတစ်ခုဖြစ်လာတဲ့ မာဒါဂါစကာကျွန်းရဲ့အတွင်းပိုင်းမှာ သဘာဝအတိုင်း ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ထုံးကျောက်လျှိုမြောင်ချိုင့်ဝှမ်းတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ မိုးရေတိုက်စားခံရမှုကြောင့် ထုံးကျောက်တန်းတွေသာ ကျန်ရှိတော့တဲ့ အဆိုပါထုံးကျောက်သစ်တောဟာ မရိုးသွားလည်ပတ်သူတွေသွားရောက်လည်ပတ်ဖို့အတွက် အလွန်ကြမ်းတမ်းခက်ခဲလှပါတယ်။ စောက်နက်တဲ့ရောက်တွေဟာ ပေ ၂၀၀ လောက်နက်ပြီး ဝက်ပါလို ရှုပ်ထွေးလှတဲ့ ထုံးကျောက်လိုဏ်ဂူတွေနဲ့ ပြည့်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူသားတွေရဲ့ ဖျက်ဆီးမှုဒဏ်ကင်းဝေးပြီး သဘာဝအတိုင်း လှပစွာတည်ရှိနေပါတယ်။

ဂန်ခါပန်ဆယ်တောင်

ဂန်ခါပန်ဆယ်တောင်သည် တိဗက်ကုန်းမြင့်၊ ဟိမဝန္တာတောင်တန်းတွေနဲ့ ဆက်စပ်နေတဲ့ ဘူတန်နိုင်ငံ မြောက်ဘက်ခြမ်းတွင်တည်ရှိပြီး ၇၅၇၀ မီတာ (၂၄၈၃၆ ပေ) မြင့်မားပြီး အမြင့်ဆုံးချိုင့်ဝှမ်းနေရာမှာ ၂၉၉၅ မီတာ (၉၈၂၆ ပေ) ဖြစ်ပါတယ်။ ဘူတန်နိုင်ငံရဲ့ အမြင့်ဆုံး

တောင်လဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတောင်ကိုတက်ရန်မှာလဲ အလွန်ခဲယဉ်းလှပါတယ်။ ဒီတောင်ကို White Peak of the Three Spiritual Brothers ဟုလဲ ခေါ်ပါတယ်။

Rock Islands

ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းစုတွေရဲ့အရှေ့ဘက်မှာတည်ရှိတဲ့ Rock Islands ဟာ အလွန်လှပတဲ့ရေပေါ်ရေအောက်ရွှံ့ခင်းများကြောင့် ထင်ရှားကျော်ကြားပါတယ်။ Palau ကျွန်းစုတွေကို ထုံးကျောက်၊ ဒါမှမဟုတ် သန္တာကျောက်တန်းနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားပါတယ်။ ကွဲပြားခြားနားတဲ့အရင်းအမြစ်များအရ ကျွန်းစုပေါင်း ၂၅၀ မှ ၃၀၀ အကြားရှိပြီး စုစုပေါင်းဧရိယာမှာ ၄၂ စတုရန်းကီလိုမီတာ (၁၆ စတုရန်းမိုင်) နဲ့ အမြင့် ၂၀၇ မီတာ (၆၇၉ ပေ) ရှိပါတယ်။ ဒီကျွန်းစုတွေဟာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစ၍ ကမ္ဘာ့အမွေအနှစ်စာရင်းဝင်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ။

■ **မြတ်ဘုန်းခန့်**

မေတ္တီ

နေ့စဉ်

The Myanmar Daily

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဦးဆုံး ရောင်စုံနေ့စဉ်သတင်းစာ ထွက်ရှိနေပါပြီ

သတင်း၊ ဆောင်းပါး၊ ကဗျာ၊ ကာတွန်း ပေးပို့လိုသူများနှင့် ကြော်ငြာ၊ သတင်းစာ ဖြန့်ချိလိုသူ ကိုယ်စားလှယ်များ အောက်ပါလိပ်စာအတိုင်း ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။

နေပြည်တော်

မြဝတီသတင်းစာတိုက်(နေပြည်တော်)
ဘုရင့်နောင်ရပ်ကွက်၊ ပုဗ္ဗသီရိမြို့နယ်၊
စာတည်းမှူးချုပ် ၀၃၁-၇၄၀၀၅
စာတည်းမှူး ၀၃၁-၇၃၉၉၈
ဖြန့်ချိ/ကြော်ငြာ ၀၃၁-၇၃၉၉၉
ဖက်စ် ၀၃၂-၃၀၂၆၂

ပျဉ်းမနား(ရုံးခွဲ)

(မြို့နယ်စာပေနှင့်စာနယ်ဇင်းအဖွဲ့)
ပျဉ်းမနားမြို့၊ ဗိုလ်တောက်ထိန်လမ်းနှင့်
အမှတ်(၈)လမ်း၊ အမှတ်(၁) မြို့မဈေးအပေါ်ထပ်၊
ဖုန်း/ဖက်စ် ၀၆၇-၂၆၆၈၉။

မန္တလေး(ရုံးခွဲ)

၈၄ လမ်း၊ ၂၉ * ၃၀ကြား
ဖုန်း ၀၂-၆၆၆၅၁

ရန်ကုန် (ရုံးခွဲ ၁)

အမှတ် (၁၅)၊ မိုးကောင်းလမ်း၊ (၁၅)ရပ်ကွက်၊
ဘောက်ထော်၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။
ဖက်စ် ၀၃၁-၇၄၀၂၀၊ ဖုန်း ၀၁-၄၀၀၆၉၇။

ရန်ကုန် (ရုံးခွဲ ၂)

မြဝတီစာပေတိုက်ရုံးခွဲ အမှတ်(၁၈၁)၊ ၃၂ လမ်း၊
အထက်ဘလောက်၊ မြေညီထပ်၊
ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်။ ဖုန်း ၀၁-၃၇၁၂၄၄။

အာရှဒေသသုံး ငွေကြေးများ

အကြောင်း

ငွေကြေးဟူသည် နိုင်ငံတိုင်း၏ ဂုဏ်သိက္ခာပင်ဖြစ်ပေသည်။ ငွေစက္ကူများနှင့်ပတ်သက်၍ စင်ကာပူနိုင်ငံထုတ် Asian Geographic မဂ္ဂဇင်းက အာရှဒေသရှိ ထင်ရှားသောငွေစက္ကူများ အကြောင်း ရေးသားတင်ပြထားသည်ကို ထပ်ဆင့်ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

တရုတ် (တရုတ်ရုပ်ပင်ဘီ/ယွမ်)

အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ = ၇ ဒသမ ၀၃ ယွမ်
တရုတ် ပြည်သူ့သမ္မတ နိုင်ငံကို ထူထောင်ခဲ့သူ မော်စီတုံး၏ ဓာတ်ပုံဖြင့် အမှတ်အသား ပြုဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းသည် ၁၉၇၆ ခုနှစ် သေဆုံးချိန်အထိ နိုင်ငံကို ထိန်းချုပ်ကိုင်တွယ်သွားခဲ့သည်။

ကျောက်စွန်း

ဂျပန် (ဂျပန် ယန်း)

အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ = ဂျပန် ၁၁၂ ယန်း
ခေတ်သစ်ဂျပန်နိုင်ငံကို ထူထောင်ခဲ့သူတစ်ဦး ဖြစ်ပြီး စာရေးဆရာ၊ ကျောင်းဆရာ၊ ဘာသာပြန်ဆရာ၊ ဇွန်ဦးတီထွင်လုပ်ငန်းရှင်နှင့် နိုင်ငံရေးသိအိုရီအယူအဆဖော်ထုတ်သူဖြစ်ပြီး Keio တက္ကသိုလ်ကို ထူထောင်ခဲ့သည့် ဖူကူစာဝါယူကီချိ၏ ရုပ်ပုံဖြင့် အမှတ်အသားပြုထုတ်ထားသည်။

www.banks.dk

တောင်ကိုရီးယား (တောင်ကိုရီးယား ဝမ်)

အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ = ကိုရီးယားဝမ် ၁၁၂၀
ဒသမ ၇၀

ကိုရီးယားအနုပညာရှင်၊ လက်ရေးလှအတတ်
ပညာရှင်၊ ထင်ရှားသည့်ကဗျာဆရာနှင့် ကိုရီးယား
ပညာရှင် Yulgok ၏မိခင်ဖြစ်သည့် Shin Saim-
dang ၏ရုပ်ပုံဖြင့် အမှတ်တရထည့်သွင်းထုတ်ဝေ
ထားသည်။ သူမသည် ကွန်ဖြူးရှပ်အယူဝါဒများ၏
ပြယုဂ်ဖြစ်ပြီး Eojin Eomeoni (ပညာဉာဏ်ကြွယ်ဝ
သောမိခင်)ဟု တင်စားခေါ်ဝေါ်ခံရသည်။

ထိုင်ဝမ် (နယူးထိုင်ဝမ်ဒေါ်လာ)

အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ = ထိုင်ဝမ်ဒေါ်လာ
 ၃၀ ဒသမ ၃၈
 တရုတ်ဒသနပညာရှင်၊ ဆေးပညာရှင်၊
 နိုင်ငံရေးသမားဖြစ်ပြီး ကူမင်တန်တရုတ်အမျိုး-
 သားရေးပါတီ၏ ပထမဆုံးခေါင်းဆောင်ဖြစ်

သည့် ဆွန်ယက်ဆင်၏ ရုပ်ပုံဖြင့် အမှတ်တရ ထုတ်ဝေထားသည်။ ဆွန်ကို ၂၀ ရာစု
 တရုတ်ခေါင်းဆောင်များအကြားတွင် စံပြအဖြစ်သတ်မှတ်ထားပြီး တရုတ်
 ပြည်မကြီးနှင့် ထိုင်ဝမ်နှစ်ခုစလုံးက အလေးအမြတ်ထားဂုဏ်ပြု
 ရသူဖြစ်သည်။

ထိုင်း (ထိုင်းဘတ်)

အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ = ထိုင်း ၃၁ ဒသမ
 ၅၇ ဘတ်

၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ထိုင်းဘဏ်က ထိုစဉ်က သက်ရှိထင်ရှား
 ရှိနေသည့် ဘုရင်ဘူမိဘောအဇူယာဒက်၏ ရုပ်ပုံဖြင့် ငွေစက္ကူများကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အဓိကပါဝင်သော
 အရောင်များနှင့် ငွေစက္ကူ၏ အတိုင်းအတာများမှာ ယခင်ကနှင့်တူညီပြီး နောက်ခံဒီဇိုင်းများမှာ အတိတ်
 ကာလမှ လက်ရှိအချိန်အထိ ထိုင်းဘုရင်များ၏ ပုံရိပ်များကို ဖော်ပြထားသည်။

ဗီယက်နမ် (ဗီယက်နမ် ဒေါ်လ်)

အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ = ဗီယက်နမ်ဒေါ်လ် ၂၀၈၂၀

မာတ်စ်ဝါဒီ၊ လီနင်ဝါဒီဖြစ်သည့် ယခင်ကအစိုးရအဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် သမ္မတအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည့် ဟိုချီမင်း၏ ရုပ်ပုံဖြင့် ငွေစက္ကူကို သရုပ်ဖော်ထားသည်။

ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် (တာကာ)

အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ = တာကာ ၈၄ ဒသမ

၉၈
ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် အမျိုးသားရေးဝါဒီ နိုင်ငံရေးသမားနှင့် အဝါမီလိစ်ပါတီကို ဦးဆောင်ခဲ့ပြီး ပထမဆုံးဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် သမ္မတနှင့် နောက်ပိုင်း တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်ခဲ့ သည့် ရှိတ်မူဂျီဘာရာ မန်၏ ရုပ်ပုံဖြင့် ငွေစက္ကူကို ထည့်သွင်း ဂုဏ်ပြုဖော်ပြထား သည်။

အိန္ဒိယ (ရူပိး)

အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ = ၇၁ ဒသမ ၈၅ ရူပိး

အိန္ဒိယလူမျိုး ရှေ့နေ၊ နိုင်ငံရေးသမား၊ လူမှုတက်ကြွလှုပ်ရှားသူနှင့် စာရေးဆရာဖြစ်ပြီး ဗြိတိသျှ၏ အုပ်ချုပ်မှုကို ဆန့်ကျင်ခဲ့သည့် အမျိုးသားရေးဝါဒီခေါင်းဆောင်ဖြစ်လာခဲ့သော မဟတ္တမဂန္ဒီ၏ ရုပ်ပုံကို ဖော်ပြထားသည့် ငွေစက္ကူဖြစ်သည်။ နိုင်ငံ၏ ဗဇင်အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း ဝံ့ရသူလည်း ဖြစ်သည်။ ဂန္ဒီအား နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေးအောင်မြင်မှုများ ရရှိရန်အတွက် အကြမ်းမဖက်သော ဆန္ဒပြမှုပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ကမ္ဘာတစ်လွှားက အသိအမှတ်ပြုခံရသူဖြစ်သည်။

အင်ဒိုနီးရှား (အင်ဒိုနီးရှား ရူပီးယား)

အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ = ရူပီးယား ၁၃၇၉၇
ဒသမ ၄၀

နယ်သာလန်ထံမှ လွတ်လပ်
ရေး ရယူခဲ့ရာတွင် အဓိကခေါင်း
ဆောင်ခဲ့သော အင်ဒိုနီးရှား
၏ ပထမဆုံးသမ္မတကြီး
ဆူဟာတ်၏ ရုပ်ပုံနှင့်
အင်ဒိုနီးရှား၏ ပထမ
ဆုံး ဒုတိယသမ္မတ
ဖြစ်ပြီး နောက်ပိုင်း
တွင် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်
တာဝန်ယူခဲ့သူ မိုဟာမက်ဟတ်ဟားတို့
၏ ရုပ်ပုံများဖြင့် ဂုဏ်ပြုထုတ်ဝေထားသည်။

မလေးရှား (ရင်းဂစ်)

အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ = ၄ ဒသမ ၁၉ ရင်းဂစ်

၁၉၅၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်အထိ မလေးရှားတိုင်းပြုပြည်ပြုပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံ့အကြီးအကဲအဖြစ် တာဝန်
ယူခဲ့သည့် တွန်ကူးအဗ္ဗူရာမန်၏ ရုပ်ပုံဖြင့် ဂုဏ်ပြုထုတ်ဝေထားသည်။ ၎င်းသည် မလေးရှားဖက်ဒရေးရှင်း၏
ပထမဆုံးဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ၁၉၅၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၅၇ ခုနှစ်အထိ တာဝန်ယူခဲ့ပြီး မလေးရှားနိုင်ငံထူထောင်သည့်
၁၉၆၃ ခုနှစ်အထိ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဆက်လက်တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ဖိလစ်ပိုင် (ပီဆို)

အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ = ၅၀ ဒသမ ၇၆ ပီဆို

ဖိလစ်ပိုင်သမ္မတနိုင်ငံ ထူထောင်သည့် နှစ် ၁၀၀ ပြည့်အခမ်းအနားကိုဂုဏ်ပြု၍ ပီဆို ၁၀၀၀၀၀ တန် ငွေစက္ကူ ရွက်ရေ ၁၀၀၀ ကို ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးငွေစက္ကူဖြစ်ပြီး အလျား ၃၃ စင်တီမီတာ နှင့် အနံ ၂၂ စင်တီမီတာရှိသည်။ ၎င်းထက် အရွယ်အစားကြီးမားသောငွေစက္ကူကို ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် မလေးရှားက မထုတ်ဝေမီအထိ အကြီးဆုံးငွေစက္ကူဖြစ်သည်။

Image by Heritage Auctions, PA, USA

Image by Heritage Auctions, PA, USA

စင်ကာပူ (စင်ကာပူဒေါ်လာ)

အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ = စင်ကာပူဒေါ်လာ ၁ ဒသမ ၄၀

၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၉ ရက်တွင် စင်ကာပူနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရအပြီးတွင် ပထမဆုံးခန့်အပ်ခဲ့သည့် သမ္မတယူဆွတ်ဘင်အီရှက်၏ရုပ်ပုံဖြင့် ဂုဏ်ပြုထုတ်ဝေထားသည်။ စင်ကာပူနိုင်ငံ ကိုယ်ပိုင်အစိုးရဖွဲ့စည်းခွင့် ရရှိခဲ့သည့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်မှစ၍ နိုင်ငံအကြီးအကဲအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သူဖြစ်သည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၃ ရက်တွင် နှလုံးရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံတော်ဈာပနဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သည်။ ။

■ ကျော်ဂင်ထွင်

၁၄၆

သတင်း

ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးပင်လယ်များ

ရီပြည်တောင်

ကမ္ဘာ့မျက်နှာပြင်၏ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ဟာ ရေထုများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသည်။ ထိုအထဲတွင် ကမ္ဘာ့သမုဒ္ဒရာကြီး ၅ စင်းအပြင် ပင်လယ်၊ မြစ်၊ ချောင်း၊ အင်း၊ အိုင် စသည်တို့ပါဝင်ကြသည်။ ထိုရေထုအမျိုးအစားများထဲတွင် ပင်လယ်သည်လည်း တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပေသည်။ ပင်လယ်သည် သမုဒ္ဒရာနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော ပင်လယ်များရှိသကဲ့သို့ ကက်စပီယံပင်လယ်ကဲ့သို့သော ကုန်းတွင်းပင်လယ်များစွာလည်းရှိပေသည်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ပင်လယ်များအနက် ဧရိယာအကျယ်ပြန့်ဆုံးဖြစ်သည့် ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးပင်လယ်များအကြောင်းကို စာဖတ်သူများ ဗဟုသုတရရှိစေရန်ရည်ရွယ်၍ တင်ပြရေးသားလိုက်ရပါသည်။

မြေထဲပင်လယ်

မြေထဲပင်လယ်သည် မြစ်များ၊ ရောင်းများသို့ ရေစီးဆင်းမှုများသည်ထက် ရေငွေ့ပြန်ခြင်းဖြင့် ရေ ဆုံးရှုံးမှုပိုမိုများသည်။ အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာနှင့်တစ်စပ် တစ်ဆက်တည်း တည်ရှိနေသည်။ မြေထဲပင်လယ် သည် ၁၁၄၄၈၀၀ ဧရိယာစတုရန်းမိုင် (၂၉၆၅၈၀၀ စတုရန်းကီလိုမီတာ) ရှိကာ ပျမ်းမျှရေအနက် ၄၆၈၈ ပေ (၁၄၂၉ မီတာ) ရှိသည်။

မြေထဲပင်လယ်သည် အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ကုန်းတွင်းပိတ်လုနီးပါးဖြစ် သည်။ မြောက်ဘက်တွင် ဥရောပတိုက်၊ တောင်ဘက် တွင် အာဖရိကတိုက်နှင့် အရှေ့ဘက်တွင် အာရှတိုက် တို့ဝန်းရံလျက်ရှိသည်။ အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာနှင့်ဆက် သည့် ဂျီဘရော်လ်တာရေလက်ကြားသည် ၁၄ ကီလို မီတာ (၉ မိုင်) ခန့်ကျယ်ဝန်းသည်။ ဥရောပ၊ အာရှနှင့် အာဖရိကတိုက်ကြီး ၃ တိုက်အကြားတွင်တည်ရှိသည်။ မြေထဲပင်လယ်သည်ကား ရှေးပဝေသဏီမှစ၍ ကမ္ဘာ သမိုင်းတွင် ကျော်စောထင်ရှားခဲ့သော ပင်လယ်ကြီး ဖြစ်သည်။ ထိုပင်လယ်ကိုဝန်းရံလျက်ရှိသည့် အီတလီ၊

ဂရိ၊ ပါလက်စတိုင်း၊ အီဂျစ် စသောတိုင်းပြည်များတွင် ရှေးအကျဆုံးယဉ်ကျေးမှုများ စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ သည်။ ယခုအချိန်၌လည်း မြေထဲပင်လယ်သည် ကမ္ဘာ့ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကိစ္စများ၌လည်းကောင်း၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကိစ္စများ၌လည်းကောင်း၊ စစ်မက်ရေးရာ၌လည်းကောင်း၊ ပထဝီအနေအထား အရ အချက်အချာနေရာဒေသတစ်ခုဖြစ်လျက်ရှိသည်။ မြေထဲပင်လယ်ဟူသောပညတ်နှင့်အညီ ဤပင်လယ် သည် ကုန်းများဝန်းရံပတ်ထားလျက်ရှိသောကြောင့် ရေအိုင်ကြီးနှင့်တူသောပင်လယ်ဖြစ်သည်။ စူးအက် တူးမြောင်းသည် မြေထဲပင်လယ်ကို ပင်လယ်နီ၊ အာရေး ဗီးယားပင်လယ်၊ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာတို့နှင့်ဆက်စေသည်။ မြေထဲပင်လယ်၌ ရေလက်တက်ကြီးအများအပြားပင် ရှိလေရာ အချို့မှာ ပင်လယ်ငယ်များအနေနှင့်တည်ရှိ သည်။

ကာရစ်ဘီယံပင်လယ်

ကာရစ်ဘီယံပင်လယ်ဆိုသည်မှာ အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာအတွင်းရှိသော ပင်လယ်တစ်ခုဖြစ်သည်။

တစ်နှစ်လျှင် ဟာရီကိန်းမုန်တိုင်း ၈ ကြိမ်ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိကာ စက်တင်ဘာလတွင် အများဆုံးဖြစ်ပေါ်သည်။ အဆိုးဆုံးရာသီဥတုမှာ ဇွန်လမှ နိုဝင်ဘာလအထိ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ ကာရစ်ဘီယံပင်လယ်သည် ၁၀၄၉၅၀၀ ဧရိယာ စတုရန်းမိုင် (၂၇၁၅၀၀ စတုရန်း ကီလိုမီတာ) ရှိကာ ပျမ်းမျှရေအနက် ၈၆၈၅ ပေ (၂၆၄၇ မီတာ) ရှိသည်။

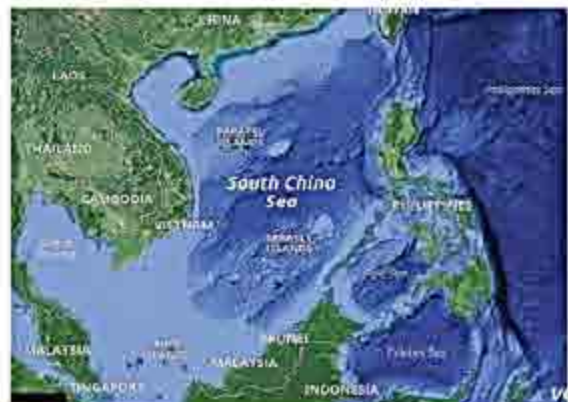
ထိုပင်လယ်သည် အနောက်ကမ္ဘာ့ခြမ်း၏ အပူပိုင်းဒေသတွင် တည်ရှိသည်။ နယ်နိမိတ်အဖြစ် အနောက်ဘက်နှင့် အနောက်တောင်ဘက်တွင် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံနှင့် အမေရိကအလယ်ပိုင်း၊ မြောက်ဘက်တွင် အန်တေးလ်ကျွန်းကြီးများ (Greater Antilles) နှင့် အရှေ့ဘက်တွင် အန်တေးလ်ကျွန်းငယ်များတို့ဖြင့် ဝန်းရံလျက်ရှိသည်။

ကာရစ်ဘီယံပင်လယ်တစ်ခုလုံးသည် အနောက် အင်ဒီးစ်ရှိ များစွာသောကျွန်းစုများနှင့် အနီးအနားရှိ ကမ်းရိုးတန်းများကိုစုပေါင်း၍ ကာရစ်ဘီယံဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ကာရစ်ဘီယံပင်လယ်သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကြီးဆုံးသောရေငန်ပင်လယ်များတွင် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ပင်လယ်၏ အနက်ဆုံးနေရာမှာ ကေးမန်းချောက် (Cayman Trough) နေရာဖြစ်ပြီး ကေးမန်းကျွန်းစုနှင့် ဂျမေကာနိုင်ငံတို့ကြားတွင်တည်ရှိကာ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အောက် ၂၅၂၀ ပေ

(၇၆၈၆ မီတာ) မျှ နက်သည်။ ကာရစ်ဘီယံပင်လယ်၏ ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက်တွင် ပင်လယ်ကွေ့များ၊ ပင်လယ်အော်အများအပြားရှိပြီး ဂိုနေဗ်ရေလက်ကြား၊ ဗင်နီဇွဲလားရေလက်ကြား၊ ဒါရီယန်ရေလက်ကြား၊ မောစကီတိုရေလက်ကြား၊ ပါရီယာရေလက်ကြားနှင့် ဟွန်ဒူးရပ်ရေလက်ကြား စသည့်ရေလက်ကြားများရှိကြသည်။

တောင်တရုတ်ပင်လယ်

၁၈၈၃ ခုနှစ်တွင် ပေါက်ကွဲခဲ့သည့် ကရာကာတိုမီးတောင်အပါအဝင် မီးတောင်များပေါက်ကွဲမှုကြောင့် တောင်တရုတ်ပင်လယ်၏ ရေနက်ပိုင်းနှင့် ရေတိမ်ပိုင်းတို့တွင် မီးတောင်ပြာများ ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ ၈၉၅၄၀၀ ဧရိယာစတုရန်းမိုင် (၂၃၁၉၀၀၀ စတုရန်း ကီလိုမီတာ) ရှိကာ ပျမ်းမျှရေအနက် ၅၄၁၉ ပေ (၁၆၅၂ မီတာ) ရှိသည်။

တောင်တရုတ်ပင်လယ်သည် အနောက်ပစိဖိတ် သမုဒ္ဒရာ၏ အစိတ်အပိုင်းငယ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ မြောက်ဘက်တွင် တောင်တရုတ်ပင်လယ်၏ ကမ်းခြေများ၊ အနောက်ဘက်တွင် အင်ဒိုချိုင်းနားကျွန်းဆွယ်၊ အရှေ့ဘက်တွင် ထိုင်ဝမ်ကျွန်းစုနှင့် အနောက်မြောက်ဘက်တွင် ဖိလစ်ပိုင် (အဓိကအားဖြင့် လူဇုန်ကျွန်း၊ မင်ဒိုရိုကျွန်းနှင့် ပလာဝမ်ကျွန်း)၊ တောင်ဘက်တွင် ဘော်နိုယို၊ အရှေ့ဆူမတြာနှင့် Bangka Belitung ကျွန်းတို့ဖြင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသည်။

ဗဲရင်းပင်လယ်

ဗဲရင်းရေလက်ကြား၏ အနက်သည် ၈၀ ၁၀၀ မှ ၁၆၅ ပေ (၃၀ မှ ၅၀ မီတာ) ခန့်အကြားသာရှိပြီး ဗဲရင်းပင်လယ်၏ အနက်ရှိုင်းဆုံးနေရာမှာ Bowers မြစ်ဝှမ်းတွင် ၁၃၄၄ ပေ (၄၀၉၇ မီတာ) အထိနက်သည်။ ဗဲရင်းပင်လယ်သည် ၈၈၄၉၀၀ ဧရိယာစတုရန်းမိုင် (၂၂၉၁၉၀၀ စတုရန်းကီလိုမီတာ) ရှိကာ ပျမ်းမျှ ရေအနက် ၅၀၇၅ ပေ (၁၅၄၇ မီတာ) ရှိသည်။

ဗဲရင်းပင်လယ်သည် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ၏ မြောက်ဘက်ဆုံးအစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်ရှိ အလာစကာပြည်နယ်နှင့် အာရှတိုက်၏ အရှေ့ဘက်ကမ်းရိုးတန်းအကြားတွင်ရှိ၍ အလျှားရှင်းကျွန်း၏ မြောက်ဘက်တွင် တည်ရှိသည်။ ဗဲရင်းရေလက်ကြားသည် ဗဲရင်းပင်လယ်ကို အာတိတ်

သမုဒ္ဒရာမှပိုင်းခြားထား၍ အလျှားရှင်းကျွန်းသည် ဗဲရင်းပင်လယ်ကို ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာမှ ပိုင်းခြားထားလေသည်။ ဗဲရင်းပင်လယ်သည် မြောက်မှတောင်သို့ အလျားမိုင် ၁၀၀၀ ခန့်ရှည်လျား၍ အရှေ့မှအနောက်သို့ မိုင် ၁၅၀၀ ခန့် ကျယ်ဝန်းသည်။ ဗဲရင်းရေလက်ကြားတွင်မူ အလာစကာပြည်နယ်နှင့် အာရှတိုက်တို့သည် ၅၄ မိုင်ခန့်မျှသာ ကွာဝေးလေသည်။ ပင်လယ်၏ အနက်သည် ပျမ်းမျှခြင်းအားဖြင့် ၄၇၀၀ ပေရှိရာ အနက်ဆုံးနေရာတွင် ပေပေါင်း ၁၃၄၀၀ ကျော်ခန့် ရှိလေသည်။

မက္ကဆီကိုပင်လယ်ကွေ့

မက္ကဆီကိုပင်လယ်ကွေ့သည် မိုင်ပေါင်း ၃၁၀၀ (ကီလိုမီတာ ၅၀၀၀) ရှည်လျားပြီး ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကြီးဆုံးသောပင်လယ်ကွေ့တစ်ခုဖြစ်သည်။ ၆၁၅၀၀၀ ဧရိယာစတုရန်းမိုင် (၁၅၉၂၈၀၀ စတုရန်းကီလိုမီတာ) ရှိကာ ပျမ်းမျှရေအနက် ၄၈၇၄ ပေ (၁၄၈၆ မီတာ) ရှိသည်။

မက္ကဆီကိုပင်လယ်ကွေ့သည် အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာ၏သေးငယ်လှသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ် သည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်က ကျယ်ပြန့်စွာဝန်းရံ ထားသည်။ အနောက်မြောက်တွင် အမေရိကန်ပြည် ထောင်စုပင်လယ်ကွေ့ကမ်းရိုးတန်း၊ အနောက်တောင် ဘက်နှင့် တောင်ဘက်တွင် မက္ကဆီကန်ပြည်နယ်များ ဖြစ်သော တာမာအူလီပက်စ်၊ Veracruz၊ တက် ဘက်စ်ကို၊ ကမ်ပီချို၊ ယုကတန်၊ ကွင်တားနားရူး၊ အရှေ့ကောင်ဘက်တွင် ကျူးဘားနိုင်ငံတို့နှင့်ထိစပ်နေ သည်။ ပင်လယ်ကွေ့ကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရှိ တက္ကဆက်၊ လူဝီစီးယားနား၊ မစ္စစ္စပီ၊ အလာဘားမားနှင့် ဖလော်ရီဒါတို့သည် မြောက်ဘက်တွင် ဝန်းရံလျက် ရှိသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာ၊ ပစိဖိတ်ကမ်းရိုးတန်းများနှင့်နှိုင်းယှဉ်ကာ ဗာဟီယမြောက်ကမ်းရိုးတန်းဟု ခေါ်တော်ကြသည်။

Okhotsk ပင်လယ်

ဂျပန်နိုင်ငံ မြောက်ပိုင်း တွင် တည်ရှိကာ သေးငယ်သော အစိတ်အပိုင်းမှအပ Okhotsk ပင်လယ်သည် ရုရှားနှင့် နယ်နိ မိတ်ချင်းထိစပ်နေသည်။ အရှေ့ အာရှတွင် အအေးဆုံးပင်လယ် တစ်ခုဖြစ်သည်။ Okhotsk ပင်လယ်သည် ၆၁၃၈၀၀ စတုရန်း မီတာ (၁၅၈၉၇၀၀

စတုရန်းကီလိုမီတာ) ရှိကာ ပျမ်းမျှရေအနက် ၂၇၄၉ ပေ (၈၃၈ မီတာ) ရှိသည်။ အနက်ဆုံးနေရာမှာ ၃၃၇၂ မီတာ (၁၁၀၆၃ ပေ) ရှိသည်။

Okhotsk ပင်လယ်၏အရှေ့ဘက်တွင် ရုရှား နိုင်ငံရှိ Kamchatka ကျွန်းဆွယ်၊ အရှေ့တောင်ဘက် ရှိ Kuril ကျွန်းများ၊ တောင်ဘက်တွင် Japan's Hokkaido ကျွန်း၊ အနောက်ဘက်တွင် Sakhalin ကျွန်း၊ အနောက်နှင့် မြောက်ဘက်တစ်လျှောက်တွင် ဆိုက်ဘေးရီးယားအရှေ့ဘက်ကမ်းရိုးတန်းတို့နှင့် ထိစပ်နေသည်။ အရှေ့မြောက်တည့်တည့်တွင် She likhov ပင်လယ်ကွေ့တည်ရှိသည်။ ပင်လယ်၏အရှေ့ ဘက်ခြမ်းတစ်ခုလုံးသည် ရုရှားနိုင်ငံနှင့် ထိစပ်ကာ ရုရှား၏အခြေစိုက်စခန်းတစ်ခုဖြစ်လာခဲ့သည်။

အရှေ့ပတ်လယ်

အရှေ့ပတ်လယ်သည် မုဟ်သုံရာသီဥတု

ရှိပြီး စိုစွတ်သော မိုးရာသီ၊ နွေရာသီ၊ တိုင်ဖွန်းမုန်တိုင်းများ၊ အေးမြ၍ ခြောက်သွေ့သောဆောင်းရာသီဥတုတို့ရှိသည်။ ၄၈၂၃၀၀ စတုရန်းကီလိုမီတာ (၁၂၄၉၂၀၀ စတုရန်းကီလိုမီတာ) ရှိကာ ပျမ်းမျှရေအနက် ၆၁၇ ပေ (၁၈၈ မီတာ) ရှိသည်။

အရှေ့တရုတ်ပင်လယ်သည် အနောက်ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ၏ သေးငယ်လှသောပင်လယ်တစ်ခုဖြစ်ကာ အရှေ့တရုတ်၏ ကမ်းလွန်တည့်တည့်တွင် တည်ရှိသည်။ မြောက်ဘက်တွင် ပင်လယ်ဝါသည် တရုတ်နှင့် ကိုရီးယားကျွန်းဆွယ်တို့အကြား တည်ရှိနေသည်။ အရှေ့ဘက်စွန်း ကွီနို၊ ယန်စီမြစ်ဝှမ်းရှိ ကျန်စုနှင့် တောင်ကိုရီးယားရှိ ဂျယ်ဂျူးကျွန်း၏ အနောက်တောင်ဘက် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ဝိုင်းခြားထားသည်။

အရှေ့တရုတ်ပင်လယ်၏ အရှေ့နှင့် အရှေ့တောင်ဘက်၌ ဂျပန်ကျွန်းစုများနှင့် တောင်ဘက်၌ ထိုင်ဝမ်ကျွန်းတို့ရှိကြသည်။ အရှေ့တရုတ်ပင်လယ်သည် အမျိုးမျိုးသော Ryukyu ကျွန်းများ (ဥပမာ-တိုကာရာရေလက်ကြားနှင့် မီရာကိုရေလက်ကြား) အကြား ကွာဟမှုများမှတစ်ဆင့် အရှေ့တောင်ဘက်တွင် ဖိလစ်ပိုင်ပင်လယ်၊ အနောက်တောင်ဘက်တွင် ထိုင်ဝမ်ရေလက်ကြားမှတစ်ဆင့် တောင်တရုတ်ပင်လယ်နှင့် အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် ကိုရီးယားရေလက်ကြားကို ဖြတ်၍ ဂျပန်ပင်လယ်တို့ကို ဆက်သွယ်ထားသည်။

အရှေ့တရုတ်ပင်လယ်သည် အရှေ့အာရှအဓိက

၃ နိုင်ငံဖြစ်သည့် တရုတ်၊ ဂျပန်နှင့် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံတို့အကြား သံတမန်ရေးရာနှင့် စီးပွားရေးအရ အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုရှိကာ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အရေးအပါဆုံးသော နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးတစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။

ဟက်ဆန်ပင်လယ်အော်

၁၆၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် အနောက်မြောက်ဘက်မှ အာရှသို့ သွားသည့် ရေလမ်းကြောင်းတစ်ခုကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ပြီးနောက် ရေကြောင်းကိုရှာဖွေခဲ့သော ဟင်နရီဟတ်ဆန်အတွက် ကနေဒါနိုင်ငံရှိ ကုန်းတွင်းပိုင်းပင်လယ်တစ်ခုကို ဟတ်ဆန်ပင်လယ်အော်ဟု အမည်ပေးခဲ့ကြသည်။ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ပြီးလျှင် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဒုတိယအကြီးဆုံးပင်လယ်အော်ဖြစ်သည်။ ၄၇၅၈၀၀ စတုရန်းမိုင် (၁၂၃၂၃၀၀ စတုရန်းကီလိုမီတာ) ရှိကာ ပျမ်းမျှရေအနက် ၄၂၀ ပေ (၁၂၈ မီတာ) ရှိသည်။

ဟက်ဆန်ပင်လယ်အော်သည် ကနေဒါအရှေ့မြောက်ပိုင်းတွင် ၁၂၃၀၀၀၀ စတုရန်းကီလိုမီတာ (၄၇၀၀၀၀ စတုရန်းမိုင်) ရှိသော ဆားငန်ဓာတ်ပါဝင်သော ကြီးမားသည့် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ပထဝီအနေအထားအရ မထင်ရှားသော်လည်း အာတိတ်သမုဒ္ဒရာ၏ မဖြစ်စေလောက်သော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ်သာ သတ်မှတ်ထားသည်။

ဂျပန်ပင်လယ်

ဂျပန်ပင်လယ်သည် ရေသယံဇာတအရင်းအမြစ်များပေါကြွယ်ဝသည့်အပြင် ဓာတ်သတ္တုသိုက်များ၊ ဒေသတွင်းကုန်သွယ်ရေးထောက်ပံ့မှုများနှင့် ကာကွယ်ရေးအတွက် အဓိကအရေးပါသောပင်လယ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံ၏ ရာသီဥတုကိုလည်း ကောင်းမွန်စေသည့် ပင်လယ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ၃၈၉၁၀၀ စတုရန်းမိုင် (၁၀၀၇၈၀၀ စတုရန်းကီလိုမီတာ) ရှိကာ

ပျမ်းမျှရေအနက် ၄၄၂၉ ပေ (၁၃၅၀ မီတာ) ရှိသည်။

ဂျပန်ပင်လယ်သည် ဂျပန်ကျွန်းစု၊ ဆာဟာရ၊ ကိုရီးယားကျွန်းဆွယ်နှင့် ရုရှားပြည်မတို့အကြား သေးငယ်သောပင်လယ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဂျပန်ကျွန်းစုများသည် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာနှင့် ဂျပန်ပင်လယ်တို့အကြား ပိုင်းခြားထားသည်။ မြေထဲပင်လယ်ကဲ့သို့ပင် ၎င်းသည် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာမှ အပြည့်အဝဝန်းရံနေသောကြောင့် ဒီရေများမရှိသလောက်နည်းပါးသည်။ ဤသီးသန့် ခွဲခြားထားခြင်းမှာ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်မျိုးကွဲများနှင့် ဆားငန်ဓာတ်များသည် သမုဒ္ဒရာထက်နိမ့်ကျစွာတည်ရှိနေကာ ၎င်းတို့ကို အကျိုးသက်ရောက်မှုများစွာရှိစေသည်။ ဂျပန်ပင်လယ်တွင် ကြီးမားသည့်ပင်လယ်အော်များ၊ အငူများ၊ သို့မဟုတ် ကျွန်းများမရှိပေ။ ၎င်း၏ ရေအတက်အကျသည် ၎င်းနှင့်ထိစပ်နေသောပင်လယ်၊ ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာတို့နှင့်ဆက်သွယ်ထားသည့် ရေလက်ကြားများမှ စီးဝင်၊ စီးထွက်ခြင်း ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသဖြင့် ရေအတက်အကျရှိသည်။ ရေအိုင်အနည်းငယ်သာ ဂျပန်ပင်လယ်အတွင်းသို့ စီးဝင်ကြပြီး ရေစီးဆင်းမှု စုစုပေါင်း၏ ၁ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာဖြစ်သည်။

ကပ္ပလီပင်လယ်ပြင်

ကပ္ပလီပင်လယ်သည် ဆားငန်ရေရှိသော

ပင်လယ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ဆားငန်ရေပါဝင်မှုပမာဏသည် တစ်နှစ်အတွင်းမှာပင် အမျိုးမျိုးကွဲပြားမှုရှိသည်။ ဇွေရာသီမှတ်သုံးရာသီအတွင်း မိုးနည်းခြင်း၊ သို့မဟုတ် ရေစီးမှုနည်းသောအချိန်များနှင့် ဆောင်းကာလ၌ ရေများသည် သာမန်ထက် ၂ ဆ ပိုငန်သည်။ ၃၀၈၀၀၀ ဧရိယာစတုရန်းမိုင် (၇၉၇၇၀၀ စတုရန်းကီလိုမီတာ) ရှိကာ ပျမ်းမျှရေအနက် ၂၈၅၄ ပေ (၈၇၀မီတာ) ရှိသည်။

ကပ္ပလီပင်လယ်ပြင်သည် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် သေးငယ်သောပင်လယ်ရေကြောင်းဖြစ်ပြီး မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့နှင့် မလေးကျွန်းဆွယ်၏အနောက်ဘက်ကမ်းရိုးတန်းရှိ မြန်မာနှင့်ထိုင်းကမ်းရိုးတန်းများဖြင့် ကန့်သတ်ထားသည်။ အနောက်ဘက်တွင် ကပ္ပလီကျွန်းများနှင့် နီကိုဘားကျွန်းများသည် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်မှ သီးခြားခွဲထွက်လျက်ရှိသည်။ ၎င်း၏ တောင်ဘက်စွန်းဆုံးကို ဆူမတြာ၊ မြောက်ဘက်တွင် ဘရူကျွန်းဖြင့် သတ်မှတ်ကာ မလတ္တာရေလက်ကြားနှင့် ဆက်သွယ်လျက်ရှိပါသည်။ ။

■ ရဲပြည့်ဘောင်

ခေတ်မီ
 ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာ
 သည်နှင့်အမျှ တောင်သူ
 ဦးကြီးများနှင့် စိုက်ပျိုးရေး
 သမားများသည် ဓာတုဆေးဝါးများ
 ကိုအသုံးပြုပြီး သီးနှံများကို စိုက်ပျိုးလာ
 ခဲ့ကြပြီဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဓာတုဆေးဝါးများ
 ကို အသုံးပြုလာခဲ့သည့်ကာလ ကြာမြင့်လာသည့်အခါ
 တွင် မြေဆီလွှာများပျက်စီးလာပြီး ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများ
 အနေဖြင့် ကျန်းမာရေးကိုထိခိုက်လာကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်

သဘာဝနည်းဖြင့် အပင်အားဆေး ပြုလုပ်ခြင်း အနုစာ

နောင်လာမည့် ကျွန်ုပ်တို့၏ မျိုးဆက်သစ်များ
 အတွက် အာဟာရပြည့်ဝစွာ စားသုံးနိုင်ကြစေရန်
 နှင့် သဘာဝအားဆေးများကိုအသုံးပြုပြီး သီးပင်
 စားပင်များကို စိုက်ပျိုးနိုင်ကြစေရန် အထူးလိုအပ်လှ
 သည်။ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်လည်း သဘာဝအားဆေး
 များကိုပြုလုပ်အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ဓာတုဆေးဝါးဝယ်
 ယူရသည့် ကုန်ကျစရိတ်များ သက်သာလာပြီး
 ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သည့် သီးပင်စားပင်များ
 ကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ကြစေရန်ရည်ရွယ်၍ ဤ
 ဆောင်းပါးကို ရေးသားဖော်ပြလိုက်ရခြင်းဖြစ်ပါ
 သည်။

ဤသဘာဝအားဆေးရည်ပြုလုပ်ရန်အတွက် အဆင့် (၁) အဏုဇီဝပိုးများအားစုဆောင်းခြင်း၊ အဆင့် (၂) အဏုဇီဝပိုးများအား အရည်တွင် ပွားယူခြင်း၊ အဆင့် (၃) ဇီဝဆေးရည်ဖျော်စပ်ခြင်းဟူ၍ အဆင့် ၃ ဆင့်ရှိပါသည်။

အဆင့် (၁) အဏုဇီဝပိုးများစုဆောင်းခြင်း

ပထမဦးစွာ ဝါးရုံပင်အောက်ရှိ မြေသားများအား မြေပြင်မှ အနက် ၂ လက်မခန့် တူးဖော်ဖယ်ထုတ်၍ မြေကြီး ၆၅ ကျပ်သားကို ယူရပါမည်။ ထိုမြေသားထဲတွင် အဏုဇီဝပိုးများရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောက်တွင် ဝါးရွက်ခြောက် ၆၅ ကျပ်သား၊ စပါးခွံ ၃ ပိဿာနှင့် ဖွဲနု ၁ ပိဿာခွဲတို့ကို ရောမွှေပေးရပါမည်။ ထိုသို့ရောမွှေနေချိန်တွင် အစိုဓာတ်ရရှိစေရန်အတွက် ရေအနည်းငယ်ဖျန်းပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပျောမွှေပြီးပါက အချင်း ၂၀ လက်မခန့်ရှိသော မော်ဒ်ဇီလေးထဲသို့ထည့်ပြီး လေဝင်လေထွက်ကောင်းစေရန်အတွက် ဇလေး၏အလယ်ကို ဟထားပေးရမည်။ ထို့နောက် အရိပ်ထဲတွင် အဖုံးအုပ်၍ထားရပါမည်။ ၄ ရက်တစ်ကြိမ် ပြန်မွှေပေးပြီး လေဝင်ပေါက်ချန်ထားပေးရပါမည်။ ရက်ပေါင်း ၃၀ ကြာလျှင် အဏုဇီဝပိုးများ ပွားလာသည်ကိုတွေ့ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အဆင့် (၂) ဘဏ္ဍဝိသုဒ္ဓိများအား ဘုရားရှင်တို့ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း

အဆင့် (၁) တွင် ပြုလုပ်ထားသည့် မြေဆွေး ၃၅ ကျပ်သားကို ဇာပိုက်စံဖြင့် ထုပ်စည်းပြီး ၁၀၀ လီတာဆုံ ရေတိုင်ကီထံသို့ တင်လဲရည်၊ သို့မဟုတ် ထန်းလျက်ရည် ၁၅ လီတာနှင့် ရေ ၇၅ လီတာတို့ကို ထည့်၍ ရောမွှေပေးရပါမည်။ ရောမွှေသည့်အခါတွင် ဦးတည်ရာတစ်ဖက်တည်းသို့ လှည့်မွှေပေးရပါမည်။ ထို့နောက်တွင် အဖုံးပိတ်၍ ရက်ပေါင်း ၃၀ ထားပြီးပါက ဇီဝဆေးရည်ဖျော်စပ်ရန် အသင့်အနေအထားသို့ ရရှိပြီ ဖြစ်ပါသည်။

အဆင့် (၃) ဇီဝဆေးရည်ဖျော်စပ်ခြင်း

အဆင့် (၂) တွင် ပွားယူထားသော ဆေးရည် ၁ ဆ၊ တင်လဲရည်၊ သို့မဟုတ် ထန်းလျက်ရည် ၁ ဆ၊ ရေ ၁၀ ဆတို့ကို တိုင်ကီထံသို့ထည့်၍ မွှေပေးရပါမည်။ ထို့နောက် ခုတ်ဖြတ်ထားသည့် အစိမ်းရောင်အရွက်များ (သီးပင်၊ စားပင်အစရှိသည်တို့၏ အရွက်များ) ကို ရေ တိုင်ကီ၏ ၃ ပုံ၊ ၁ ပုံအချိုးထည့်၍ မွှေပေးပါ။ အဖုံး ပိတ်ထားပြီး ၁၅ ရက်ပြည့်ပါက အသင့်အသုံးပြုနိုင် မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဆေးရည် ၃၀ ဖီလီ (ထမင်းစားခွန်း ၂ ခွန်း) ကို ရေ ၂၀ လီတာရောစပ်၍ ဖျန်းပေးပါက

အပင်များကျန်းမာသန်စွမ်း၍ လူတို့အတွက် အာဟာရ ပြည့်ဝသောသီးနှံများကို ပေးစွမ်းနိုင်ပါလိမ့်မည်။ စိုက် ပျိုးရေးပြုလုပ်သူများအတွက် ဓာတုဆေးဖိုးလည်း သက်သာ၍ ဝင်ငွေတိုးလာပါလိမ့်မည်။ ကုန်ကျစရိတ် လည်း သက်သာသောကြောင့် အော်ဂဲနစ်တောင်သူ များလက်စွဲထားအသုံးပြုသင့်သော သဘာဝအသီး အပွင့်အားဆေးတစ်မျိုးဖြစ်ပါသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကျောင်းသား၊ လူငယ်များကို ငယ်စဉ်မှစ၍ သဘာဝနည်းလမ်းများဖြင့် စိုက်ပျိုးတတ် စေရန် ကျောင်းတွင်သင်ကြားပေးကြသည်။ ဤသည် မှာ ၎င်းတို့နိုင်ငံ၏ နောင်လာမည့်မျိုးဆက်သစ်များ အတွက် မည်မျှအလေးထားကြောင်းကို အတုယူဖွယ် လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ယို့ကြောင့် သုတအလင်း စာဖတ်ပရိသတ်များအနေဖြင့် မိမိတို့ရပ်ရွာဒေသတွင် စိုက်ပျိုးရေးဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုနေသူများ ထံသို့ ဤနည်းလမ်းများကို မျှဝေပေးခြင်းဖြင့် နောင် လာနောက်သားများအတွက် ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ် သော သီးပင်၊ စားပင်များကို စားသုံးရမှာပင်ဖြစ်ပါ သည်။ ။

■ **ကျောင်း**

စာမူများပေးပို့နိုင်ပါသည်

မြဝတီမဂ္ဂဇင်း၊ ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်း၊ သုတအလင်းမဂ္ဂဇင်း၊ မိုးသောက်ပန်းဂျာနယ်နှင့်
တေဇရုပ်စုံတို့အား စာမူများပေးပို့လိုကြပါလျှင်
'တာဝန်ခံစာတည်း၊ မြဝတီစာပေတိုက်၊ အမှတ်(၁၅)၊ မိုးကောင်းလမ်း၊ (၁၅)ရပ်ကွက်၊
ဘောက်ထော်၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊
ဖုန်း - ၀၉ ၃၀၃၆၇၅၆၂၊ ၀၉ ၄၀၃၂၅၈၄၅၁' နှင့်
အောက်ဖော်ပြပါ အီးမေးလ်လိပ်စာသို့လည်း ဝင်ရောက်ပေးပို့နိုင်ပါသည်။

Email: mwdliteraturehouse@gmail.com

သို့မဟုတ်

'ရန်ကုန်ရုံးခွဲ အမှတ် ၁၈၁၊ ၃၂ လမ်း(အထက်)၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး'
ဟူ၍ လိပ်စာတပ်ပြီး ပေးပို့နိုင်ကြပါသည်။

စာတည်းအဖွဲ့

ဝေဖန်အကြံပြုစာများ ပေးပို့နိုင်ပါသည်

မြဝတီစာပေတိုက်မှထုတ်ဝေသည့် သုတအလင်းမဂ္ဂဇင်းတွင် စာတည်းထံပေးစာကဏ္ဍအား
ထည့်သွင်းဖော်ပြသွားမည်ဖြစ်၍ သုတအလင်းမဂ္ဂဇင်း၌ပါဝင်သော ကာတွန်း၊ ကဗျာ၊ ဆောင်းပါး
နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စာဖတ်ပရိသတ်များထံမှ ဝေဖန်အကြံပြုချက်များရယူလိုပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ စာဖတ်
ပရိသတ်များအနေဖြင့် ဝေဖန်အကြံပြုစာများပေးပို့လိုပါက သုတအလင်းမဂ္ဂဇင်း (စာတည်းထံ
ပေးစာကဏ္ဍ)၊ အမှတ်(၁၅)၊ မိုးကောင်းလမ်း၊ (၁၅)ရပ်ကွက်၊ ဘောက်ထော်၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ဖုန်း ၀၉ ၄၂၅၀၀၆၈၀၄ နှင့် ရန်ကုန်ရုံးခွဲ၊ အမှတ်(၁၈၁)၊ ၃၂ လမ်း
(အထက်)၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ဖုန်း ၀၉ ၃၂၄၉၈၇၁၄ သို့ ဆက်သွယ်ပေးပို့
နိုင်ကြပါသည်။

စာတည်းအဖွဲ့

သုတအလင်းမဂ္ဂဇင်း

ကမ္ဘာ့ဘာသာရေးတရားများ၏ ဒဏ်ဒြပ်သဘောနှင့်

ဘာသာရေးပဋိပက္ခထောင်ချောက်အတွင်းသို့ မောင်းသွင်းခံနေရသော

မြန်မာနိုင်ငံ

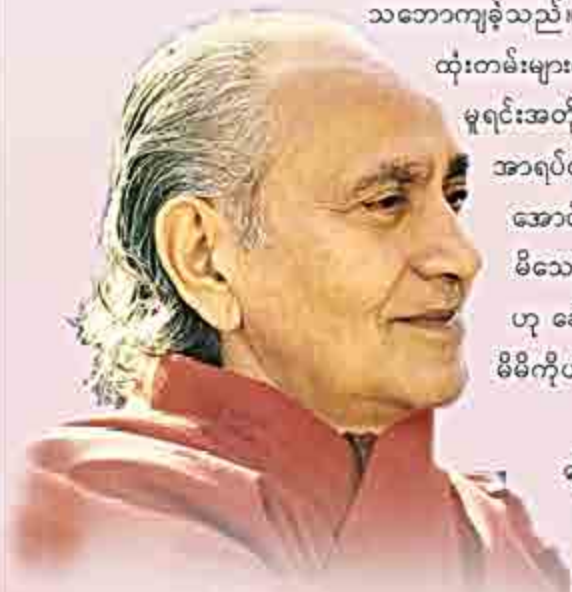

ယခင်လမှအဆက် ■

အလယ်ခေတ်ကာလသည် ခရစ်ယာန်ဘာသာတွင် ဘာသာရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးရောထွေးနေသောကာလဖြစ်သည်။ ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီးများသည် ဘုရားကျောင်း (Cathedral) ကြီးများကိုအုပ်ချုပ်လျက် တန်ခိုးဩဇာအလွန် ကြီးမားလျက်ရှိသည့်အပြင် အချို့မှာ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားဖော်ဆောင်ပြီး လွန်စွာလည်းချမ်းသာလျက်ရှိရာ ဘာသာရေးနှင့်မဆီလျော်မှုကို မိုဟာမက်တွေ့ရှိခဲ့ပုံရသည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းတို့ကိုးကွယ်သည့် 'ကောင်းကင်ဘုံမှ တစ်ဆူတည်းသော ထာဝရဘုရားရှင်' စနစ်ကို အာရေးဗီးယားဒေသတွင်နေထိုင်သောလူတို့ ကိုးကွယ်နေသည့် 'အမျိုးမျိုးအထွေထွေ နတ်ဘုရားများကို ရုပ်တုမျိုးစုံထုလုပ်ကာ ရည်မှန်းပူဇော်မှု'ထက် မယှဉ်သာအောင် နှစ်ခြိုက်သဘောကျခဲ့သည်။ မကောင်းသောကိုယ်ကျိုးစီးပွားရှာမှုများနှင့် မသင့်လျော်သောလေ့ထုံးတမ်းများရောနှောနေပြီဖြစ်သော ခရစ်ယာန်ဘာသာကို အာရေးဗီးယားဒေသသို့ မူရင်းအတိုင်း တိုက်ရိုက်တင်သွင်း (Import) လုပ်ခြင်းထက် Version မြှင့်ပြီး

အာရပ်တို့၏ ရေ၊ မြေ၊ ရာသီဥတု၊ လူမျိုးရေးစရိုက်လက္ခဏာတို့နှင့်ကိုက်ညီအောင်ဖော်ဆောင်ပေးခြင်းက ပို၍သင့်မြတ်မည်ဟု ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပင် ရိပ်စားမိသောမိုဟာမက်သည် ဂျူးနှင့် ခရစ်ယာန်များက ဂျေဟိုဗား (Jehovah) ဟု ခေါ်သည့် ထာဝရဘုရားသခင်ကို အလ္လာ (Allah) ဟု အမည်ပြောင်း၍ မိမိကိုယ်တိုင်ကို ဘုရားသခင်၏ နောက်ဆုံးတမန်တော်အဖြစ်ခံယူသည်။

မိုဟာမက်သည် ဘုရားသခင်၏ နောက်ဆုံးတမန်တော်အဖြစ် ကြေညာရန်ကိစ္စမှာ လူအများကလက်ခံနိုင်ရန် လွယ်ကူသောကိစ္စမဟုတ်ချေ။ အစ္စလာမ်ဘာသာ၏ မူလဇာစ်မြစ်ဖြစ်သော ဂျူးဘာသာနှင့် ဆင့်ပွားဘာသာဖြစ်သည့် ခရစ်ယာန်ဘာသာကဲ့သို့ပင် ထာဝရဘုရားသခင်၊ ဟမန်တော်များနှင့် ဘုရားသခင်၏ သားတော်တို့အား

ယုံကြည်ရန်ကိစ္စမှာ လူအများကို ကနဦးပျိုးထောင်ရ မည့်အချက်ဖြစ်ပေရာ သူသည် ဝိညာဉ်ရေးရာနှင့်ပတ် သက်၍ တစ်စုံတစ်ရာကို မလွဲမသွေဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း နားလည်ထားသောကြောင့် မက္ကာမြို့ နှင့် ၄ မိုင်ခန့် ကွာဝေးသည့် 'ဂါရေဟေရာ' အရပ်ရှိ လိုဏ်ဂူတွင် ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းခြင်းအမှုကို ပြုသည်။ သောက်ရေးနှင့်ဂျုံလှော်ကိုယူကာ ရက်ပေါင်းများစွာ အား ထုတ်လိုက်၊ ရိက္ခာကုန်ပါက ဟစ်ခါပြန်လာယူပြီး ဆက်လက်အားထုတ်လိုက်လုပ်ရာ ဤသို့ဖြင့် ၅ နှစ် ကြာသွားသည်ဟုဆိုသည်။ စားဝတ်နေရေးအတွက် နောက်ကြောင်းအေးသော မိုဟာမက်သည် အားသန်ရာ ကို တစိုက်မတ်မတ်လုပ်ဆောင်ရာ မက္ကာမြို့အတွင်း ကိုယ်ယောင်ပျောက်နေသည့် နာမည်ကျော်ကြား ပြီးသား အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်၏သတင်းမှာ "မြို့ပြင်လိုဏ်ဂူ အတွင်း တရားအားထုတ်နေသည်" ဆိုသည့်အဖြေက တစ်နေ့တွင် ဘုရားသခင်၏ တမန်တော်ဂါဗြေလ (Gabriel) နှင့်တွေ့ဆုံရပြီး အလ္လာအရှင်၏ မုက္ခပါဌ် တော်အား လက်ခံရရှိခဲ့ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရာ တွင် ကောင်းစွာအထောက်အကူဖြစ်မည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းနောက် အလ္လာအရှင်သည် တစ်ဆူတည်းသော ထာဝရဘုရားရှင်ဖြစ်ကြောင်း၊ လောကအလုံးစုံ၏ဖန် ဆင်းရှင်ဖြစ်ကြောင်း၊ လူသားများ သေဆုံးပြီးနောက် ပြန်လည်ရှင်သန်ထမြောက်ကြောင်း၊ နောက်ဆုံးတရား ဆုံးဖြတ်ကာ စီရင်ကြောင်းများကို လူအများအပြားက 'ယုံကြည်ရန်' ကြိုးစားအားထုတ်ရသည်။ ယုံကြည်သူ အစုအဖွဲ့ရှိလာသောကြောင့် ၎င်းတို့သည် မွတ်စလင် များဖြစ်လာကြသော်လည်း မယုံကြည်သူလူအများစု က ယုံကြည်သူမွတ်စလင်များကို နှိပ်စက်ကလူပြုကြ သဖြင့် အချို့မှာ တိုင်းပြည်က (အာရေးဗီးယားကျွန်း ဆွယ်ပေါ်မှ) ထွက်ပြေးရသည်အထိ (ယခု အိသီယိုး ပီးယားခေါ် အဘီဆီးနီးယားနိုင်ငံသို့ ထွက်ပြေးကြ သည်) ဖြစ်ကြရသည်။

၂၀ ရာစု အမေရိကန်လူမျိုး၊ သမိုင်းနှင့် ရှေး

ဟောင်းသုတေသနပညာရှင် ဝဲလ်ဒူးရန့်က ဆိုင်းနိုင် တောင်ပေါ်တွင် မိုးဇက်သည် ဘုရားသခင်နှင့်တွေ့ဆုံ ခဲ့သကဲ့သို့ မိုဟာမက်သည် အိပ်ရာထဲလဲလျောင်းနေ စဉ် တမန်တော်ဂါဗြေလက ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်ခေါ် ဆောင်မှုကြောင့် မက္ကာမှ ဂျေရုဆလင် (မိုက်ကောင် ချီဝေးသည်)၊ ၎င်းမှတစ်ဆင့် ကောင်းကင်ခုနစ်ဆင့် ကိုဖြတ်ပြီး ကန့်လန့်ကာပေါင်း ခုနစ်သောင်းကိုကျော် လွန်ကာ ရုပ်လောက၏ အစွန်ဆုံးအရပ်ဖြစ်သည့် အာရှ (Arsh) ၏အလွန်တွင်ဖြစ်သော အချိန်ကာလ နှင့်နေရာဒေသမဲ့၌ အလ္လာအရှင်ကို ဖူးတွေ့ရကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်မှာ မိုးဇက်နှင့် အလားတူပင် ဖြစ်ချေလိမ့်မည်။

မိုဟာမက်၏ အစွလာမံသာသနာပြန့်ပွားရေး ဆောင်ရွက်မှုသည် အစပိုင်း၌ အခြေအနေဆိုးရွားခဲ့ သည်။ အစွလာမံတရားကို လက်မခံသူဦးရေက အဆ မတန်များပြားသောကြောင့် ပြင်းထန်သောဆန့်ကျင် မှုများနှင့်ရင်ဆိုင်ရပြီး မက္ကာမြို့မှထွက်ခွာရရာ ကနဦး တွင် ယာသရစ် (Yathrib) မြို့သို့ရောက်မှ အဆင်ပြေ သွားသည်။ ထိုမြို့ကို မဒီနာမြို့ဟု အမည်ပြောင်းခဲ့ရာ ယနေ့တွင် ဆော်ဒီအာရေးဗီးယားနိုင်ငံ၏ ဒုတိယမြို့ တော်ဖြစ်လာသည်။ မိုဟာမက်သည် မဒီနာတွင် အုပ် ချုပ်သူအကြီးအကဲဖြစ်လာပြီးနောက် မက္ကာမြို့သား တို့က စစ်တပ်စုဖွဲ့၍ လာရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ မိုဟာ မက်၏တပ်များက ခုခံချေမှုန်းပစ်ခဲ့သည်။ ဤသည် မှာပင် ဘာသာရေးစစ် (Jihad) စတင်မွေးဖွားခြင်း ဖြစ်ပေတော့သည်။ မက္ကာမြို့သားတို့က နောက်ထပ် နှစ်ကြိမ်လာရောက်တိုက်ခိုက်ကြသော်လည်း မိုဟာ မက်ဦးဆောင်သည့် မဒီနာသားတို့အပေါ် အောင်နိုင်မှု မရရှိခဲ့ချေ။ မက္ကာမြို့သားတို့က မဒီနာကို စတင်တိုက် ခိုက်ခဲ့ပြီး ၆ နှစ်အကြာတွင် မိုဟာမက်သည် စစ်သည် တစ်သောင်း (ထိုခေတ်ကာလက အာရေးဗီးယားကျွန်း ဆွယ်မြေပေါ်တွင် အလွန်ကြီးမားသော စစ်အင်အား)

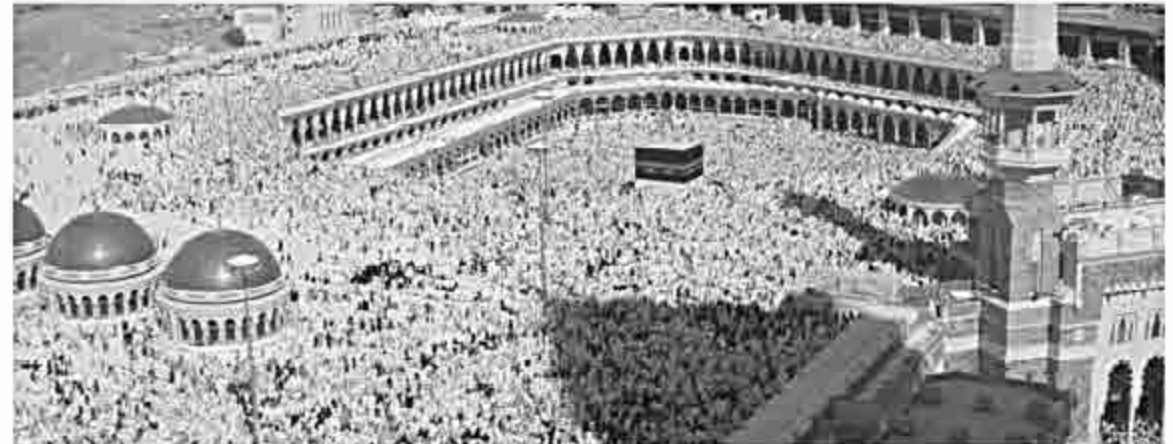
ဖြင့် မက္ကာမြို့ကို ချီတက်ဝန်းရံပိတ်ဆို့သောအခါ အင်္ဂလိပ်သားသော မက္ကာမြို့သားတို့ အညံ့ခံကြရသည်။ ဘာသာဝင်၍ အသက်ရှင်မလား၊ ဆန့်ကျင်၍ အသေခံမလားဆိုသည့် 'ရွေးချယ်မှုပေးခြင်း နည်းဗျူဟာ' သည် အစ္စလာမ်သာသနာပြန့်ဖြူးရေးသမိုင်းတွင် ဤသည်က အစကနဦးဖြစ်သည်။ ယနေ့ခေတ်ကာလကဲ့သို့ စစ်ပွဲစဉ်ရာသဘောတူညီချက်စည်းကမ်း၊ မည်သည့်ကွန်ဗင်းရှင်းမျှမရှိသောခေတ်တွင် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်ခြင်းဟူသည်မှာ ထမင်းစားပြီးလျှင် ရေသောက်သော ပုံမှန်ပြုဖွယ်ကိစ္စမျှလောက်သာ သိရှိနားလည်ထားသော မက္ကာမြို့သားများက ကြောက်ရွံ့မှုကို ဦးထိပ်ပန်ဆင်၍ Yes လုပ်လိုက်ရာ နာရီအနည်းငယ်အတွင်း အားလုံးကို အစ္စလာမ်ဘာသာသို့ သိမ်းသွင်းလိုက်နိုင်သည်။ အမှန်တကယ်ယုံကြည်မှုမဖြစ်နိုင်သော်လည်း အကြောက်တရား၏စေ့ဆော်မှုက ရှေ့ဆောင်သော 'မွတ်စလင်ဖြစ်မှု' သည် မျိုးဆက်များပြောင်းလာသောအခါ 'ယုံကြည်ကိုးကွယ်ရာ မွတ်စလင်ဖြစ်မှု' အဆင့်သို့ အသွင်ပြောင်းလဲသွားခြင်းဖြစ်သည်မှာ သေချာပေသည်။ နောက်ထပ် နှစ်နှစ်အကြာတွင် အာရေးဗီးယားကျွန်းဆွယ်တစ်ခုလုံးသည် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များအဖြစ် ပြောင်းလဲလာခဲ့ရာ ယင်းသို့ လျင်မြန်စွာပြောင်းလဲမှု၏ နောက်ကွယ်၌ ဘာသာရေးစစ်(Jihad) ရှိနေမည်မှာ အသေအချာပင်ဖြစ်သည်။ နောက်တစ်နှစ်ဖြစ်သော အေဒီ ၆၃၄ ခုနှစ်တွင်

တမန်တော်မိုဟာမက်ကွယ်လွန်ပြီး ကွယ်လွန်ချိန်တွင် အသက် ၆၃ နှစ်ဖြစ်သည်။ မိုဟာမက်ကွယ်လွန်သွားသောအခါ သူ၏အရိုက်အရာကို မိုဟာမက်၏သစ္စာရှိလူယုံမိတ်ဆွေရင်းကြီးလည်းဖြစ်၊ စစ်သူကြီးလည်းဖြစ်သော အဘူဘာကာ (Abu Bakr) က ဆက်ခံခဲ့သည်။

အစ္စလာမ်သာသနာပြုခြင်းနည်းလမ်းများ

အဘူဘာကာနှင့် နောက်ထပ်ဆက်ခံသူများလက်ထက်တွင် အစ္စလာမ်သာသနာသည် အာရေးဗီးယားကျွန်းဆွယ်၏ပြင်ပသို့ လျင်မြန်စွာရောက်ရှိပျံ့နှံ့သွားသည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာပျံ့နှံ့စေသော လက်သုံးကိရိယာမှာ Jihad ဖြစ်သည်ကို လွယ်ကူစွာသိရှိနိုင်သော်လည်း ယင်းသို့ပျံ့နှံ့ရာတွင် လွယ်ကူစေသည့် နောက်ကွယ်မှ မက်လုံး(Incentive) တစ်ရပ်လည်းရှိသေးသည်။ ဤမက်လုံးမှာ ကန္နာရလူမျိုးတို့၏ လူမျိုးရေးစရိုက်လက္ခဏာနှင့်ကိုက်ညီသောအချက်ပင်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ Jihad နှင့် Incentive ကိစ္စကို ရှင်းလင်းပါအံ့။

ဂျီဟတ်ပြုလုပ်ခြင်းသည် အခြားဘာသာရေးများက မိမိတို့၏ ဘာသာရေးကို ယုံကြည်လက်ခံလာအောင် သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုစေလွှတ်၍ တရားဟောစည်းရုံးခြင်းနည်းလမ်းနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။ မိုဟာမက်သည် အစ္စလာမ်ဘာသာကို

စတင်ဖြန့်ဖြူးစဉ်က အခြားဘာသာရေးများကဲ့သို့ပင် ဟောပြောစည်းရုံးခြင်းနည်းလမ်းနှင့် စတင်ခဲ့ပြီး 'ခု' ဂဏန်းအရေအတွက်ရှိ လူပမာဏ ၎င်းမှ 'ဆယ်' ဂဏန်း အရေအတွက်ရှိ ပမာဏတို့ကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းခဲ့ ကာ ၎င်းတို့မှဆင့်ပွားလာခြင်းဖြင့် ဖြည်းဖြည်းချင်း သာ တိုးပွားခဲ့သည်။ မွတ်စလင်လူနည်းစုတို့အား မွတ်စလင်မဟုတ်သော လူများစုတို့က နှိပ်စက်ကလူ ပြုမှုများသည် မိုဟာမက်ကိုယ်တိုင်ကိုပါ ကျူးလွန်လာ ပြီး နောက်ဆုံးတွင် ကျူးကျော်စစ်ပြုခြင်းကိုပါခံစား ရသောအခါ ခုခံတွန်းလှန်သောဂျီဟတ်သည် တရား သောစစ်ဖြစ်လာသည်။ ၎င်းနောက် ရန်သူကို လက်စတုံး ချေမှုန်းရန် တန်ပြန်တိုက်စစ် (Counter Offensive) ပြုလုပ်ကာ မက္ကာကိုသိမ်းယူရန် ဘာသာဝင်အများစုကို အချိန်တိုအတွင်းရရှိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သောအခါ မွတ်စလင်တို့သည် ဂျီဟတ်၏အရသာကို သဘော တွေ့လာတော့သည်။ တမန်တော်မိုဟာမက်ကွယ်လွန် ပြီးနောက် အာရေးဗီးယားကျွန်းဆွယ်၏ ပြင်ပတွင် အစ္စလာမ်သာသနာပြုရာ၌လည်း ဂျီဟတ်ပြုခဲ့သည်မှာ မလွဲဧကန်ဖြစ်သည်။ ကိုရန် (Koran) ကျမ်းတွင် ဂျီဟတ်နှင့်သက်ဆိုင်သော (ဂျီဟတ်ပြုလုပ်ရန် တိုက် တွန်းသော၊ ဂျီဟတ်ပြုလုပ်ရန် နည်းလမ်းညွှန်ပြသော) သွန်သင်ချက်ပေါင်းများစွာပါဝင်သည်ကို တွေ့ ရှိ သည်။ အာရေးဗီးယားကျွန်းဆွယ်၏ အပြင်ဘက်ရှိ လူမျိုးပေါင်းစုံတွင် ယခင်က ၎င်းတို့ လူမျိုးအလိုက် ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာကိုယ်စီရှိခဲ့မည်မှာ မချစ်ရဘဲ ၎င်းတို့၏မိရိုးဖလာကိုးကွယ်မှုကိုစွန့်လွှတ်၍ ဘာသာ ပြောင်းရမည့်အရေးကို သဘောမတူဘဲ ခုခံမှုများရှိခဲ့ ကြသော်လည်း မွတ်စလင်တို့၏ကြီးမားသောစစ် အင်အား မွတ်စလင်စစ်သည်တို့၏ အားကောင်းသော စိတ်ဓာတ်အင်အားတို့အောက်ပယ် အညံ့ခံရင်း ဟာသာ ပြောင်းခဲ့ကြရပေမည်။ စစ်ပွဲဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းစည်း ကမ်းဘာမျှမရှိသောခေတ်ကာလက နိုင်သူက ရုံးနိမ့် သူအားလုံးကို သတ်ဖြတ်ခဲ့ပေမည်။ မက်လုံးများစွာ

ပေးကာ မွတ်စလင်စစ်သည်တို့ကို စိတ်ဓာတ်အင်အား အကြီးမားဆုံးဖြစ်လာအောင် မြှင့်တင်ပေးသည်။ ၎င်း အပြင် အစ္စလာမ်ဘာသာသို့ဝင်ရောက်ရန် ဖိအားပေး ခံရသည့်လူမျိုးများအတွက်လည်း မက်လုံးတစ်ရပ်ရှိပေ သေးသည်။ ယင်းမှာ မဟာပုရီသတို့က လောကကို ကြီးစိုးသောခေတ်တွင် အမျိုးသားများက ဇနီး ၄ ယောက် (တရားဝင်) ယူခွင့်ရှိသည်။ ဥပမာ - အမျိုး သမီးတစ်ယောက်က အဓမ္မကျင့်ခံရသည်ဟုတိုင်ကြား လျှင် ယင်းသို့အဓမ္မကျင့်ခံရကြောင်း မျက်မြင်သက်သေ အနည်းဆုံး ၄ ယောက်ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး ထို ၄ ယောက် မှာလည်း အမျိုးသားများသာဖြစ်ရမည်ဟုဆိုထား ရာ ယင်းသို့သောဥပဒေစည်းမျဉ်းများသည် မဟာ ပုရီသတို့အတွက် သည်းခြေကြိုက်မက်လုံးများပင် ဖြစ်ချေတော့သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း အာရေးဗီးယား သားအာရပ်များသာမက အာရေးဗီးယားကျွန်းဆွယ် အပြင်ဘက်မှ ဆီးရီးယားလွန်းအနွယ်ဝင်များကပါ သဘောကျနှစ်ခြိုက်ပြီး မွတ်စလင်စစ်သည်တို့ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်မခုခံလိုတော့ဘဲ စစ်ပွဲမစခင် အရင် လာသောစေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုအဆင့်၌ပင် ခေါင်းညိတ်လိုက် ကြသည်များ များစွာရှိခဲ့ပေမည်။ ဤသည်မှာလည်း ရန်သူအပေါ် စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေးနည်းလမ်းတစ်ရပ်

ဖြစ်ချေသည်။ နောက်ထပ် စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေးနည်းလမ်းတစ်ရပ်လည်း ရှိသေးသည်။ မြန်မာစကားတွင် 'စစ်ဦးဘီလူး'ဆိုသောစကားတစ်ရပ်ရှိသည်။ မွတ်စလင်တို့အနေဖြင့် စစ်ဦး၊ စစ်လယ်နှင့် စစ်နှောင်းသာ မက စစ်ပွဲပြီးချိန်အထိ ကိုလူးသရဲစီးသလို ရက်စက်မှုများရာနှုန်းပြည့်ဖြင့် ဂျီဟတ်ဆင်ခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ စစ်တပ်မျိုးကို မည်သူကစတိုက်လိုစိတ်ရှိတော့မည်နည်း။ ဤသည်မှာ စစ်မတိုက်မီကပင် စစ်ကိုအောင်နိုင်စေသော စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေးနည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်တော့သည်။ ယနေ့မျက်မှောက်ကာလတွင်လည်း ရန်သူအပေါ် တုန်လှုပ်ချောက်ချားစေပြီး လွယ်ကူစွာ အနိုင်ယူရန် အကြမ်းဖက်သမားများဖြင့် ဗုံးခွဲခြင်း၊ ပြင်းထန်ရက်စက်စွာ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်ခြင်း စသည့်နည်းလမ်းများကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးလျက်ရှိကြောင်းတွေ့ရှိရမည်ဖြစ်သည်။

ဤတွင် သဲကန္တာရလူမျိုးတို့၏ လူမျိုးရေးစရိုက်လက္ခဏာတစ်ရပ်ကို (အလျဉ်းသင့်သဖြင့်) တင်ပြလိုသည်။ ဤသည်မှာ ပထဝီအနေအထားနှင့်ရာသီဥတုကစေ့ဆော်ဖန်တီးမှုဖြစ်သည်။ သဲကန္တာရဒေသများတွင် ရေအခက်အခဲကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ကန်သတ်ချက်ကြီးဖားသဖြင့် ဒေသနေလူသားများ၏ အဓိကအစားအစာ (Staple Food) မှာ မွေးမြူရေးထွက် စားသောက်ကုန်များဖြစ်ကြသည်။ ဆိတ်၊ သိုးစသည့်အကောင်ငယ်များမှစ၍ ကုလားအုတ်အထိ တိရစ္ဆာန်များ၏ အသား၊ သွေး၊ နို့နှင့်နို့ထွက်ပစ္စည်းစသည်တို့ကိုစားသုံးရင်း ဟော်မုန်းဓာတ်များကို အထူးနိုးကြွစေသည်။ လက္ခဏာတစ်ရပ်အနေဖြင့် ယင်းဒေသ၌ နေထိုင်သူများ၏ မျက်နှာနှင့် ခန္ဓာကိုယ်နေရာအနှံ့တွင် အမွှေးအမှင်များသန့်စွမ်းထူထပ်မှုက သက်သေခံသည်။ ဤဟော်မုန်းဓာတ်ဟာ ရုမ္မက်ဆန္ဒ (Passion) ကိုပြင်းထန်စေပြီး စစ်တိုက်ရာမှအစ အလုပ်မျိုးစုံကို လုပ်ကိုင်ရာတွင်လည်း ကြီးမားသောတွန်းအားကိုပေးရာ ထပ်ဆင့်ကွဲတာဝေးပစ်ခုံးကျည်၏ ဒုတိယအဆင့်၊

တတိယအဆင့် လောင်စာသဘောမျိုးပင်ဖြစ်သည်။ အနောက်တိုင်းပညာရှင်တစ်ဦးက ဆိုထားရာမှာ "လူ့လောက၏ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှု အရာအားလုံးအတွက် အဓိကအကျဆုံးတွန်းအားမှာ ရုမ္မက်ဆန္ဒ (Passion) ပင်ဖြစ်သည်" ဟူ၍ဖြစ်သည်။

၎င်းအပြင် လူမျိုးရေးစရိုက်လက္ခဏာနောက်တစ်ရပ်မှာ 'ရှင်သန်ကျန်ရစ်ခြင်း' (Survival) အတွက် နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် အားထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ - သဲကန္တာရထဲတွင် လူနစ်ဦးသည် ကုလားအုတ်တစ်ကောင်ဖြင့် (ဝန်စည်စလယ်တင်၍) ခရီးသွားကြသည်။ ကန္တာရထဲတွင် မျက်စိလည်လမ်းပျောက်ကြသည်။ စားရေရိက္ခာလည်း ကုန်ပြီးသေကြရကော့မည်။ ဤတွင် ရှင်ကျန်ရစ်ရန်အတွက် ပထမဦးဆုံးအနေဖြင့် ကုလားအုတ်ကိုသတ်ပြီး လည်ပို့မှ အရည်ကိုသောက်မည်၊ သွေးကိုသောက်မည်၊ အသားကို အခြောက်လှန်းကာ စားမည်။ ဤသို့ဖြင့် ခရီးဆက်ကြရမည်။ စားစရာကုန်သောအခါ လူနစ်ဦးသာကျန်တော့သည်။ ထိုအခါ ဦးသူတစ်ဦးက ကျန်တစ်ဦးကိုသတ်၍ သွေးကိုသောက်ကာ အသားကိုစားခြင်းဖြင့် ရှင်သန်ကျန်ရစ်ခြင်းအတွက် ကြိုးပမ်းရလေတော့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် (ကံ၏ဖေးမမှုကြိုရလျှင်) တစ်ဦးက အသက်ရှင်နိုင်သည်။ ထိုလူသားနှစ်ဦးသည် မိတ်ဆွေရင်းလည်းဖြစ်နိုင်သည်။ ညီအစ်ကိုရင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ် သားအဖအရင်းပင် ဖြစ်နိုင်သည်။ ယင်းသို့ သတ်ဖြတ်မှုအတွက် 'အလွန်ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သည့် မတော်မတရားရာဇဝတ်မှု' ဟုဆိုသော။ ဤသည်ပင်လျှင် သဲကန္တာရ၏ ဥပဒေသဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် 'ရှင်သန်ကျန်ရစ်ရေး'အတွက် ဘာမဆိုလုပ်မည်ဆိုသည်မှာ သဲကန္တာရဒေသနေ (ထိုခေတ်ကာလ) လူသားများ၏ လူမျိုးရေးစရိုက်လက္ခဏာတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်ပေသည်။

ဤကဲ့သို့ တွန်းအားများ၊ မက်လုံးများ၊ လူမျိုးရေးစရိုက်လက္ခဏာများ၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် အစွလာမ်သာသနာသည် အရှေ့အလယ်ပိုင်းတစ်ခွင်တွင် လျင်

မြန်မာ့ပျံ့နှံ့သွားရာ ရာစုနှစ်တစ်ခုအတွင်း ခရစ်ယာန် ဘာသာ၏ အချက်အချာဒေသဖြစ်သည့် အနာတိုလီးယား (Anatolia) (ယနေ့ခေတ်အခေါ် တူရကီ)၏ မြို့တော် ကွန်စတန်တီနိုပယ် (အစ္စတန်ဘူ)သို့ရောက်မှ ရှေ့ဆက်ရန် မြေထဲပင်လယ်သာရှိကောသဖြင့် ဂိတ်ဆုံးသည်။ ကမ္ဘာ့အရှေ့ခြမ်းတွင်လည်း မဟာအိန္ဒိယ၏ အိန္ဒြေမြစ်ဝှမ်း (ယနေ့ပါကစ္စတန်)သို့ဆိုက်ရောက်လာကာ အရှေ့ဘက်ရှိ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့၏ အခိုင်အမာနယ်မြေကို ဆက်တိုးရန် ရုတ်တရက်မလွယ်ကူသော အခါမှ အမောအပန်းဖြေရင်း ခေတ္တရပ်တန့်ရသည်။ အစ္စလာမ်သာသနာပြုခြင်းသည် ဂျီဟတ်ကိုအသုံးပြု၍ ဤမျှလျင်မြန်တွင်ကျယ်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ကို အံ့အားသင့်ဖွယ်ရာတွေ့ရှိရသည်။

'ဂျီဟတ်' ဒုတိယအသွင်သဏ္ဍာန်တစ်မျိုးလည်း ရှိသေးသည်။ ၎င်းကို Silent Jihad ဟု အမည်တပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ Silent Jihad ၏ ပထမအဆင့်တွင် မွတ်စလင်ဘာသာဝင်များ၊ မွတ်စလင်မဟုတ်သည့် ဒေသတစ်ခုကို 'စိမ့်ဝင်ခြင်း' နည်းလမ်းအပါအဝင် တရားဝင်ရေး၊ တရားမဝင်ပါ နည်းလမ်းပေါင်းစုံကို အသုံးပြုကာ ရောက်ရှိအခြေချနေထိုင်ကြသည်။ ထို့နောက် ထိုဒေသ၌ အင်အားကြီးလူမျိုး (Majority) ဖြစ်အောင် အချိန်ယူ၍ မျိုးဆက်ပြန်ပွားကြသည်။ ဒုတိယအဆင့်အနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ချက်မှာ လျှို့ဝှက်သတ်မှတ်ထားသည့်နေ့ရက်တစ်ရက် အချိန်တစ်ခုတွင် အင်အားကြီးဖြစ်နေသော မွတ်စလင်တို့ ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားသော အချက်ပေးသံတစ်ခု ပြုလုပ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်တည်း မြို့၊ ရွာများ၏ လမ်းများပေါ်သို့ လူစုလူဝေးဖြင့် ရုတ်တရက်ထွက်ပေါ်လာကာ သောင်ပြိုကမ်းပြိုသကဲ့သို့ အရှိန်အဟုန် ပြင်းထန်စွာ အလစ်အငိုက်ရယူပြီး မွတ်စလင်မဟုတ်သူ ဒေသခံလူမျိုးတို့ကို ရက်ရက်စက်စက် ခုတ်ထစ်သတ်ဖြတ်ပစ်လိုက်ကြခြင်းဖြင့် ယင်းဒေသကို မွတ်စလင်စစ်စစ်တို့ နေထိုင်ရာဒေသအဖြစ် ပြောင်းလဲ

ပစ်လိုက်ကြသည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ချက်ကို အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၌ပြုလုပ်ခဲ့ကြပြီး ဟိန္ဒူဘာသာဝင်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားမြို့များ၌ တစ်ရက်တစ်ရက်တွင် သိန်းဂဏန်းအထိ အသတ်ခံခဲ့ကြရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ဘူးသီးတောင်၊ မောင်ကောတွင်လည်း ကိုလိုနီခေတ်ကာလတုန်းက တစ်ရက်တည်း၌ ရခိုင်မျိုးနွယ်ဝင်တိုင်းရင်းသားများ နှစ်သောင်းကျော် အသတ်ခံခဲ့ရသော်လည်း ကမ္ဘာစစ်ဖြစ်နေသည့်ကာလဖြစ်၍ လူသိနည်းခဲ့သည်။ ယင်းနောက်ပိုင်း၌ မသေဘဲ ကျန်ရှိသူဒေသခံတိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်အများအပြားသည် တောင်ဘက်ရှိ စစ်တွေ၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းဘက်သို့ ထွက်ပြေးရွှေ့ပြောင်းလာကြရရာ ယနေ့ကာလ၌ ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တောဒေသသည် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင် တင်္ဂါလီများ ၉၈ ရာခိုင်နှုန်းနေထိုင်ရာ ဒေသအဖြစ်ပြောင်းလဲသွားရသည်ကို ရင်နှင့်ဖွယ်ရာတွေ့ရှိရသည်။

မွတ်စလင်များ၏ အစ္စလာမ်သာသနာပြုခြင်းသည် တတိယနည်းလမ်းရှိသေးပြီး ယင်းနည်းလမ်းက အလွန်ညင်သာသိမ်မွေ့သည်။ ယင်းနည်းလမ်းမှာ အုပ်စိုးသူ (ဘုရင်၊ နယ်စား)၊ သို့မဟုတ် အုပ်ချုပ်သူ (အစိုးရအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်)တို့အား အစ္စလာမ်ဘာသာသို့ကူးပြောင်းလာစေရန် အပျော့နည်းဖြင့် ဆွဲဆောင်စည်းရုံးခြင်းဖြစ်သည်။ စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေးနည်းလမ်း 'ပေးကမ်းခြင်းသာ အောင်မြင်ရာ' ဆိုသကဲ့သို့ ထောက်ပံ့၊ ပေးကမ်း၊ လှူဒါန်း၊ လာဘ်ထိုးခြင်း နည်းလမ်းဖြင့်ဆွဲဆောင်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်ခင်စေကာ တရားမင်စေရန် စည်းရုံးဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းနည်းလမ်းကိုအသုံးပြုခြင်းဖြင့် အရှေ့တောင်အာရှမှ မလေးရှားအပြင် အာဖရိကမှ နိုင်ငံအများအပြားရှိ ဘုရင်များကို ဗျဉ်းကပ်အောင်မြင်ခဲ့သည်။ အစိုးရအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်၏ သွေးဆောင်ခံရမှုသည် ထိုအစိုးရတစ်ဖွဲ့လုံးအား သွေးဆောင်ခံရမှုအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားသည့်နောက်ပိုင်းတွင် ထိုတိုင်းပြည်ရှိ ပြည်သူများ

အနေဖြင့် ဖြည်းဖြည်းချင်း ဗွတ်စလင်များအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားရပေတော့သည်။ ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံတွင် လည်း မည်သို့အခြေအနေအထိဖြစ်ပြီး ဗွတ်စလင်တို့ မည်မျှခရီးပေါက်နေပြီဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် မမှန်းဆနိုင်သလို မှန်းလည်း မမှန်းဆရပါ။ ဤသည် မှာ နိုင်ငံနှင့်လူမျိုးတို့၏ ကံကြမ္မာဟုပင် သတ်မှတ်ရ တော့မည်လား၊ မသတ်မှတ်လိုလျှင် မည်သို့ဆောင် ရွက်ရမည်နည်း။ စာရှုသူတို့အနေဖြင့် ကိုယ့်ကိုယ် ကိုယ်မေး၍ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ဖြေစေချင်ပါသည်။

သင်သည် ကုန်ပစ္စည်းတစ်ခုကို ထုတ်လုပ်သူ ဖြစ်အံ့။ သင်၏ကုန်ပစ္စည်းကို ဈေးကွက်တွင် အရောင်း တွင်ကျယ်စေရန် သင့်မတိုင်မီက ကုန်ထုတ်လုပ်သူ များက ထုတ်လုပ်သောအမျိုးအစားတူ ကုန်ပစ္စည်းများ ၏ ဈေးကွက်အား ဝင်လှရမည်မှာ စီးပွားရေးလောက ၏ ပုံသေနည်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဈေးကွက်ဝင်လှ

ရာတွင် ဥပဒေစည်းမျဉ်းများစွာရှိသဖြင့် ဥပဒေမဲ့ ဆောင်ရွက်၍ မရချေ။ (မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယှဉ်ပြိုင်မှု ဆိုင်ရာဥပဒေကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်း ပြီးဖြစ်သည်။) မိမိကုန်ပစ္စည်းကို ကြိုက်သလို ကြော်ငြာနိုင်သော်လည်း သူကစ်ပါး၏ ကုန်ပစ္စည်းကို ပုတ်ခတ်ခွင့်မရှိ။ ဈေးဝယ်သူအား ခြိမ်းခြောက်၊ ရိုက်ပုတ်၊ အင်အားသုံးကာ နည်းမျိုးစုံဖြင့် ဖိအားပေး ၍ ရောင်းချခွင့်လည်းမရှိချေ။ အစ္စလာမ်ဘာသာသည် ဤကမ္ဘာမြေပေါ်တွင် နောက်ဆုံးမှ ပေါ်ပေါက်လာသော လူအများကိုးကွယ်ရာဘာသာဖြစ်သည်။ ဤဘာသာ မတိုင်မီက အခြားဘာသာရေးများသည် သူ့ဈေးကွက် နှင့်သူ ပျံ့နှံ့ထွန်းကားပြီးဖြစ်သည်။ မိမိဘာသာကို ဟောပြောစည်းရုံးခြင်းသည် ကုန်ပစ္စည်းသစ်ထုတ်လုပ် သူ၏ ကြော်ငြာခြင်းသဘောဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ လည်း သဘာဝကျပြီး ထိုသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် တရားမျှတသောလုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဖောက်သည်က “အလားတူပစ္စည်းမျိုး မိမိမှာရှိပြီး ဖြစ်သည်။ သင့်ပစ္စည်းကို မဝယ်တော့ပါ” ဟုဆိုလျှင် သင်က “သင့်ပစ္စည်းကိုစွန့်ပစ်ပြီး ငါ့ပစ္စည်းကိုဝယ်ပါ။ မဝယ်လျှင် ဓားဖြင့်ခုတ်မည်”ဟုဆိုပါက သင်သည် တရားမျှတမည်လော။ အကယ်၍ ဈေးဝယ်သူက “ကျွန်ုပ် တကယ်မဝယ်ပါ” ဟု ထပ်မံဆိုလာသောကြောင့် သင်က ဈေးဝယ်သူကို ဓားဖြင့်ခုတ်သတ်လိုက်လျှင် ထိုသို့ သောမတရားမှုကို သင်ကိုးကွယ်သော ဘာသာရေး ၏ ဘုရားသခင်က နှစ်သက်သဘောကျမည်လော။ နှစ်သက်သဘောကျမှုမရှိဆိုလျှင် သင်သည် ထိုသို့ မလုပ်သင့်ချေ။

လူတိုင်းသည် ဘာသာရေးတရားတိုင်းတွင် ထိုသို့ အကြမ်းဖက်မှုသဘောပါဝင်နေသည့် သဘော တရားများ ပါရှိမှု ရှိ၊ မရှိနှင့် ပါရှိပါက လိုက်နာသင့် သည်။ သို့မဟုတ် ယင်းဘာသာကို စွန့်ခွာသင့်သည် ဆိုသည်မှာ မျှတသောဆင်ခြင်တုံတရားဖြင့် စဉ်းစား သုံးသပ်သင့်သည်ဟု ကျွန်ုပ်ထင်မြင်ယူဆပါသည်။

ဤသည်မှာ ယနေ့ခေတ် လူသားများ၏ ဆင်ခြင်တုံတရားကဦးဆောင်သည့် ယုတ္တိဗေဒကျသော အတွေးအခေါ်ပင်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဥပမာတစ်ခုဆိုရသော် အစ္စလာမ်ဘာသာကိုတီထွင်သူ မိုဟာမက်သည် "လူသားမိဘများက မွေးဖွားသူမဟုတ်"ဟု အချို့က ယုတ္တိယုတ္တကာင်းမဲ့သော သိမ်ဖျင်းစကားကို ဆိုခြင်းအား ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် လုံးဝ (လုံးဝ)လက်မခံနိုင်ချေ။ အကြောင်းမှာ ဆေးသိပ္ပံပညာအရ မည်သို့မျှမဖြစ်နိုင်သောကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ယုတ္တိမဲ့စကားများကိုမဆိုမိ ကျမ်းဂန်များကို လေ့လာစေလိုပါသည်။ မိုဟာမက်၏ဖခင်မှာ 'အဗ္ဗဒူလာ'၊ မိခင်မှာ 'အာမေနက်' ဖြစ်ကြောင်း အတိအလင်းဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ သိမ်ဖျင်းစကားများဆိုခြင်းကြောင့် ဘာသာရေးအချင်းချင်းမုန်းတီးခြင်းနှင့် ပဋိပက္ခများ ပေါ်ပေါက်စေခြင်းဆိုသည့် နယ်ပယ်သို့ တွန်းပို့သွတ်သွင်းခြင်းသက်သက်သာဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ အလားတူသာဓကပြစရာအချက် များစွာရှိနေသေးသော်လည်း ဤမျှနှင့်လုံလောက်ပြီဟု ကျွန်ုပ်ယူဆပါသည်။

ဒုတိယဘာသာရေးအုပ်စုအကြောင်း

နောက်ထပ်ထပ်မံ၍တင်ပြလိုသည်မှာ ဒုတိယဘာသာရေးအုပ်စုကြီးဖြစ်သော ထာဝရဘုရားသခင်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုမရှိသလောက်ဖြစ်သည့် 'ဒဿနိကဗေဒကိုအခြေခံသော ဘာသာရေးအမျိုးအစား'အကြောင်းဖြစ်သည်။ ယင်းအုပ်စုတွင် ကျွန်ုပ်ရှေ့၌တင်ပြခဲ့သလို ဟိန္ဒူဘာသာ၊ ဂျိန်းဘာသာနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာတို့ပါဝင်ကြပါသည်။ ဂျိန်းဘာသာကို ထည့်သွင်းရေးသားခြင်းမှာ ယနေ့အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ၎င်းဘာသာအား ဆက်လက်ကိုးကွယ်နေသူဦးရေမှာ သန်း၈၀၀နီးအနည်းငယ်ရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး အနောက်တိုင်း၌ ဂျူးဘာသာကိုးကွယ်သူလူဦးရေ၏ ထက်ဝက်ခန့်ရှိနေဆဲဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဟိန္ဒူဘာသာ

ယင်းအုပ်စုတွင် ရှေးအကျဆုံးဘာသာရေးမှာ ဟိန္ဒူဘာသာဖြစ်သည်။ မည်မျှရှေးကျသည်ဟုဆိုရာတွင် အနောက်တိုင်း သမိုင်းမညာရှင်များက ဘီစီ ၃၀၀၀ ၏အထက်ဟုဆိုသော်ငြား အိန္ဒိယ၏ ကိုယ်ပိုင်မှတ်တမ်းများအရ ဘီစီ ၅၀၀၀ ၏ အထက်ပင်မကသော အတိတ်သေအထိ ညွှန်းဆိုမှုများရှိနေ၍ဖြစ်သည်။ ဟိန္ဒူဘာသာ၏ လမ်းညွှန်အဆီအနှစ်ဖြစ်သော 'ဘဂဝင်ဂီတ' ကျမ်းသည် 'မဟာဘာရတ' ကဗျာဝတ္ထုတော်ကြီးမှ အရေးပါဆုံးအစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။ ယင်းကျမ်းကို 'ဗျာဿ'အမည်ရှိရသေ့ကြီးကရေးသားခဲ့ပြီး ရေးသားသူသည် ဤကျမ်းပါအကြောင်းအရာအချို့၌ တစ်ထောင့်တစ်နေရာက ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခဲ့သူ (အတွင်းသိ) တစ်ဦးဖြစ်ရာ ယင်းမှတ်တမ်းမှာ 'ခေတ်ပြိုင်မှတ်တမ်း'ဟုခေါ်ဆိုနိုင်မည်ဖြစ်ကာ နောက်ကာလများမှ ပြန်လည်ရှာဖွေတွေ့ရှိပြီး မှတ်တမ်းတင်ခြင်းထက် တိကျသေချာကာ များစွာထိရောက်မှုရှိမည်ဖြစ်သောကြောင့် နှောင်းခေတ်လူများ အားကိုးအားထားပြုနိုင်သည့်ကျမ်းအဖြစ် ယနေ့အထိ တည်ရှိနေရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အမှန်တကယ်တွင် ဘဂဝင်ဂီတသည် ဟိန္ဒူဘာသာ၏ အခြေခံအတွေးအခေါ်နှင့် အယူအဆဒဿနကို အခြေတည်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်ပါက ဟိန္ဒူဘာသာ၏အခြေခံအတွေးအခေါ်နှင့် အယူအဆဒဿနကို ဦးစွာလေ့လာမှသာ သင့်တော် ဆီလျော်မည်ဖြစ်ပေသည်။

ဟိန္ဒူဘာသာသည်လည်း ပထမဘာသာရေး အုပ်စုကြီးကဲ့သို့ ယုံကြည်မှုမှ စတင်မြစ်ဖျားခံရာ ထာဝရဘုရားသခင်ယုံကြည်မှုမှတစ်ဆင့် ဆင့်ကဲဖြစ် စဉ်အဖြစ် ဟိန္ဒူဒဿန ပေါ်ထွန်းလာခြင်းဖြစ်သည်။ ဟိန္ဒူဘာသာ၏ ထာဝရဘုရားမှာ 'ဣသွာရ' အမည် ရှိသည်။ ဣသွာရဘုရားရှင်သည် ပထမဘာသာရေး အုပ်စုကြီး၏ ထာဝရဘုရားသခင် Jehovah နှင့် Allah တို့ကဲ့သို့ အလားတူပင်ဖြစ်သည်။ ထာဝရ ဘုရားဖြစ်ခြင်း၊ ဖန်ဆင်းရှင်ဖြစ်ခြင်း၊ သန့်ရှင်းသော ဝိညာဉ်တော်ဖြစ်ခြင်း၊ အနှိုင်းမဲ့ပြီး အလားတူမရှိခြင်း အားလုံးတို့မှာ တူညီသည်။ ဤတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစား စရာတစ်ချက်မှာ 'ဟိန္ဒူအယူအဆကပင် ဂျူးတို့ထံမှ ကူးစက်သလော၊ ဂျူးတို့ကပင် ဟိန္ဒူအယူအဆကို လက်ခံရရှိခြင်းဖြစ်သလော၊ သို့မဟုတ် သီးခြားစီပေါ် ထွန်းခဲ့ပြီး တိုက်ခိုက်မှုတစ်ရပ်ပင်လော' ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ အမှန်မှာတော့ ဤအချက်သည် သိပ်အရေးမကြီး။ မည်သို့ပင် ပေါ်ပေါက်၊ ပေါ်ထွန်းလာသည်ဖြစ်စေ လူသားမျိုးနွယ်တို့အတွက်တော့ လွန်စွာအရေးပါသည့် အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုကို ပေါ်ပေါက်စေသည်မှာ သေချာ သည်။

ဣသွာရသည် ဖန်ဆင်းရှင်ဆိုသော်လည်း ကိုယ်တိုင်ဖန်ဆင်းခြင်းအမှုကိုမပြု။ အနန္တစွမ်းအား ရှင်ဖြစ်သော ဣသွာရသည် ၎င်းထံမှ ခွဲထုတ်ထားသည့် ပင်မကိုယ်ပွား ဘုရား ၃ ပါးမှတစ်ဆင့် သူ့လုပ်ငန်း ဆောင်တာများကို ဆောင်ရွက်သည်။ ကိုယ်ပွား ဘုရားများမှာ ဗြဟ္မာ၊ ဗိဿနိုးနှင့် သျှိဝတို့ဖြစ်ကြ သည်။ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များအနေဖြင့် ဗြဟ္မာ က ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် ယင်းအတွင်းရှိ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ဟူသမျှကို စနစ်တကျ ဖန်ဆင်းခြင်းအပိုင်း ကိုလည်းကောင်း၊ ဗိဿနိုးအနေဖြင့် ကမ္ဘာကို အမြဲတစေ

ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်၍ မွမ်းမံပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းခြင်း အပိုင်းကိုလည်းကောင်း၊ သျှိဝ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်အနေ ဖြင့် သက်ရှိ၊ သက်မဲ့များအား ဖျက်သိမ်းခြင်းအပိုင်းကို လည်းကောင်း၊ လုပ်ငန်းကိုယ်စီခွဲခြားလုပ်ကိုင်ရသည် ဟုဆို၏။ ၎င်းတို့တွင် အမတ်ဆောင်သည့် တွဲဖက် အဖြစ် ကြင်ရာတော်တစ်ပါးစီ တီထွင်ထားရာ ဗြဟ္မာ အတွက် သူရဿတီ၊ ဗိဿနိုးအတွက် လက်ချိမီးနှင့် သျှိဝအတွက် ဗာရာဏသီအင်္ဂါ ကာလီတို့ဖြစ်ကြပြီး ကြင်ရာတော်များက ခင်ပွန်းသည်များ၏ လုပ်ငန်း တာဝန်များကို မောင်တစ်ထမ်းမယ်တစ်ရွက် ပါဝင် ကူညီပေးကြသည်။

ဖန်ဆင်းရှင်ယုံကြည်မှုသည် ပထမဘာသာရေး အုပ်စု၏ယုံကြည်မှုနှင့် အခြေခံအားဖြင့် ခပ်ဆင်ဆင်ပင် ဖြစ်သည်။ (အကျယ်ကိုမဖော်ပြတော့ပါ။) လူသား ကို ဖန်ဆင်းမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဗြဟ္မာကို လက်သည် ရှာထားပြီး (အမြားမူကွဲအဆိုတစ်ရပ်တွင် ဣသွာရ၏ သားဖြစ်သူ 'ကဿပ' အမည်ရှိ ကိုယ်ပွားဘုရား၏ သားဖြစ်သည့် 'မန' ကတစ်ဆင့် ဆင်းသက်သည် ဟုဆိုပြန်သည်။) ဗြဟ္မာ၏ဖန်ဆင်းမှုအပေါ် ဂျိန်း ဘာသာရော ဗုဒ္ဓဘာသာကပါ စောဒကမတက်ဘဲ လက်ခံကြသည်။ အမှန်မှာ နောက်ပေါ်ဘာသာရေး များသည် ရှေးဦးပေါ်ဘာသာရေးထက် လူအများ လက်ခံယုံကြည်ရမှုအပေါ် ငြင်းချက်ထုတ်ခြင်း၏ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုအား ကြိုတင်မျှော်တွေးမိ၍ ဖြစ်စေ၊ အမှန်တကယ်ပဲ နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်လက်ခံ၍ ဖြစ်စေဖြစ်နိုင်ပြီး ဤသည်မှာ နောက်ပေါ်ဘာသာရေး တီထွင်သူပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လိမ္မာပါးနပ်မှုတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ ။

ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်။
■ နိဗ္ဗာန်

စီးပွားရေးနှင့်ပတ်သက်သော

မှတ်သားဖွယ်ရာ အဆိုအမိန့်များ

သုတေသန

“PLAY BY THE RULES, BUT BE FEROCIOUS.”

စည်းမျဉ်း

စည်းကမ်းတွေအတိုင်း

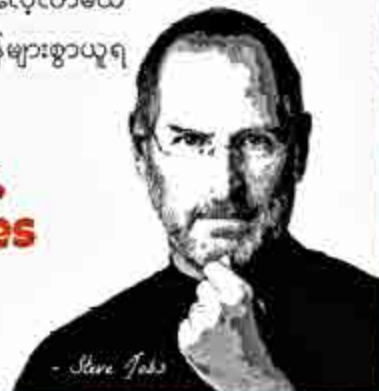
ယှဉ်ပြိုင်ပါ။

ဒါပေမဲ့ ရက်စက်နိုင်ရမယ်။

Phil Knight

သင် အမှန်တကယ်သေသေချာချာစူးစမ်းလေ့လာမယ် ဆိုရင် နေ့ချင်းညချင်းအောင်မြင်ဖို့အတွက် အချိန်များစွာယူရ တယ်ဆိုတာကို သိလာပါလိမ့်မယ်။

**IF YOU REALLY LOOK CLOSELY,
MOST OVERNIGHT SUCCESSSES
TOOK A LONG TIME.**

- Steve Jobs

Every problem is a gift - without problems, we would not grow.

ပြဿနာတိုင်းက လက်ဆောင်တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ပြဿနာမရှိဘဲ ကျွန်ုပ်တို့ တိုးတက်လာမှာမဟုတ်ပါဘူး။

Anthony Robbins

Business opportunities are like buses, there's always another one coming.

စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းဆိုတာ ဘတ်စကား တွေလိုပဲ နောက်တစ်ကြိမ်ထပ်ရောက်လာမှာပါ။

Richard Branson

Even if you are on the right track, you'll get run over if you just sit there.
မင်းလမ်းကြောင်းမှန်ပေါ်ရောက်ရင်တောင်မှ မင်း အဲဒီနေရာမှာပဲထိုင်နေရင် ဆုတ်ယုတ်ဖို့ပဲဖြစ်လာ ပါလိမ့်မယ်။

Will Rogers

Imagination is everything. It is the preview of life's coming attractions.
စိတ်ကူးစိတ်သန်းက အရာအားလုံးကိုဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။ ဒါဟာ ဘဝရဲ့အကြိုမြင်ကွင်းပဲဖြစ်ပါ တယ်။

Albert Einstein

ငါဟာ နတ်ထွက်တယ်ဆိုတဲ့စကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို မသိဘူး၊ တစ်ခါမှ ဒီလိုမလုပ်ခဲ့ဖူးသလို တစ်ခါမှလဲ ဖျက်သိမ်းတာမျိုးတွေ မလုပ်ခဲ့ဖူးဘူး။

I DON'T KNOW THE WORD 'QUIT.' EITHER I NEVER DID. OR I HAVE ABOLISHED IT.

Susan Burcher

Success is not final, failure is not fatal: it is the courage to continue that counts.

အောင်မြင်မှုဆိုတာ နောက်ဆုံးမဟုတ်သလို ရှုံးနိမ့်မှုဟာလဲ ဆိုးရွားတဲ့အရာမဟုတ်ပါဘူး။ ရှေ့ဆက်လျှောက်လှမ်းဖို့အတွက် သတ္တိပုံဖြစ်ပါတယ်။

Winston Churchill

You only have to do a few things right in your life so long as you don't do too many things wrong.

မင်းအများတွေ အများကြီးမလုပ်မိခဲ့ရင် မင်းဘဝမှာ မှန်ကန်မှုဆိုတာ နည်းနည်းလေးပဲရှိလိမ့်မယ်။

Warren Buffett

Success usually comes to those who are too busy to be looking for it.

များသောအားဖြင့် အလုပ်များလွန်းသူတွေဟာ အောင်မြင်မှုကို ရှာဖွေနေကြသူတွေပဲဖြစ်ပါတယ်။

Henry David Thoreau

And the day came when the risk to remain tight in a bud was more painful than the risk it took to blossom.

အဖူးအငုံဘဝကနေ ပန်းပွင့်အဖြစ်ပွင့်လန်းလာတဲ့အခါ အဖူးအငုံဘဝက စွန့်စားရမှုတွေထက် ပိုပြီး နာကျင်ရတဲ့အရာတွေကို ရင်ဆိုင်ကြရပါတယ်။

Anais Nin

The way to get started is to quit talking and begin doing.

အလုပ်တစ်ခုကိုစတင်လုပ်တော့မယ်ဆိုရင် စကားပြောတာကိုရပ်တန့်ပြီး လက်တွေ့စတင်လုပ်ဆောင်ရမှာဖြစ်တယ်။

Walt Disney

There's no shortage of remarkable ideas, what's missing is the will to execute them.

ထူးခြားပြောင်မြောက်တဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ လုံလောက်စွာမရှိသေးဘူးဆိုရင် ဒီအတွေးအခေါ်တွေကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ဆန္ဒပျောက်ဆုံးနေပါလိမ့်မယ်။

Seth Godin

■ သုတထက်

အိမ်ထောင်စုလယ်ယာထွက်ကုန်ပစ္စည်းရောင်းဝယ်ရေးလီမိတက်

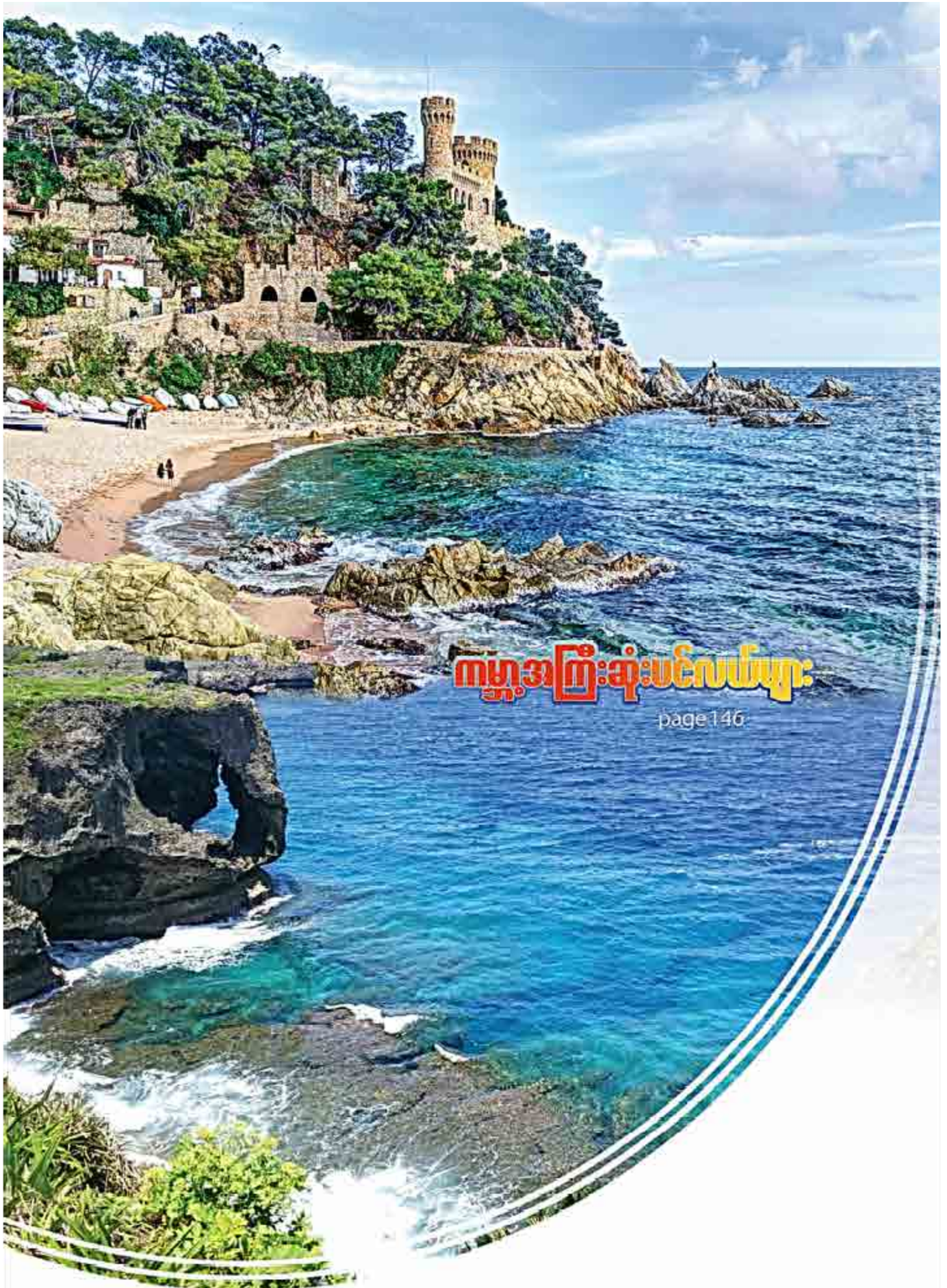
ဆန်နှင့်ဆန်ထွက်ပစ္စည်းများ ကြိုက်ခွဲထုတ်လုပ်၍
ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပသို့ ဖြန့်ဖြူး တင်ပို့ရောင်းချသည်။
SATAKE CORPORATION ထုတ် ဆန်စက်ပစ္စည်း
များအား တစ်ဦးတည်းကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဖြန့်ဖြူး
ရောင်းချသည်။

✉ adipatilimited@gmail.com

🌐 www.adipatiagri.com

📞 Head Office: 01 292 895, 01 292 805
Showroom: 09 449 957 760, 09 250 253 320

မြဝတီဘဏ်ဖြင့်ချိတ်ဆက်၍
Hire Purchase
စနစ်ဖြင့် ရောင်းချပေးသည်။

ကျွန်းအကြီးဆုံးပင်လယ်ပျား

page 146